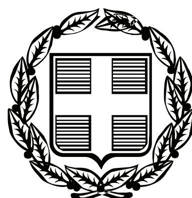

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ **Αρ. Φύλλου 267**

10 Δεκεμβρίου 2013

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4217

Κύρωση Συμφωνίας Φιλοξενούσας Χώρας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της TRANS ADRIATIC PIPELINE AG.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο πρώτο
Κύρωση Συμφωνίας Φιλοξενούσας Χώρας

Κυρώνεται και αποκτά ισχύ νόμου η από 26 Ιουνίου 2013 Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της εταιρείας TRANS ADRIATIC PIPELINE AG, και τα παραρτήματα αυτής, το κείμενο των οποίων, σε πρωτότυπο στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, έχει ως εξής:

Α. Στην ελληνική γλώσσα:

«ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η ΠΑΡΟΥΣΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΣΑΣ ΧΩΡΑΣ συνάπτεται στην πόλη των Αθηνών της Ελληνικής Δημοκρατίας στις 26 Ιουνίου 2013.

ΜΕΤΑΞΥ:

(1) **ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ** που εκπροσωπείται από τον Υπουργό Οικονομικών και από τον Υφυπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, και

(2) **ΤΗΣ TRANS ADRIATIC PIPELINE AG**, εταιρείας οργανωμένης και συσταθείσας με βάση τους νόμους της Ελβετίας με εγγεγραμμένο υποκατάστημα στην Ελλάδα, στη Λεωφόρο Μεσογείων 2-4, 115 27, Αθήνα.

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠ' ΟΨΙΝ ΟΤΙ:

(A) Ο Επενδυτής του Έργου και οι υπόλοιποι Κάτοχοι Δικαιωμάτων επιθυμούν να αναπτύξουν ένα αποτελεσματικό, ασφαλές, σταθερό και προβλέψιμο σύστημα αγωγού φυσικού αερίου που θα ξεκινά από την Ελληνική Δημοκρατία στα σύνορα μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας και θα συνεχίζει, μέσω της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Αλβανίας και υποθαλάσσια μέσω της Αδριατικής θάλασσας, στην Ιταλική Δημοκρατία. Αυτό το σύστημα φυσικού αερίου θα χρησιμοποιηθεί για τη Μεταφορά Φυσικού Αερίου που παράγεται από την φάση II του πεδίου Shah Deniz στη Δημοκρατία του Αζερμπαϊτζάν, και στη συνέχεια από την ευρύτερη περιοχή, για παράδοση στις αγορές εντός της Ιταλικής Δημοκρατίας.

(B) Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι το Έργο είναι στρατηγικής σημασίας, καθώς θα δώσει τη δυνατότητα στην Ελληνική Δημοκρατία να ενισχύσει τη θέση της ως βασικής χώρας διέλευσης στο πλαίσιο των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ενεργειακή ασφάλεια και διαφοροποίηση των πηγών προμήθειας, θα προσελκύσει δυνητικά προμήθειες Φυσικού Αερίου στην Ελληνική Δημοκρατία (βοηθώντας την Ελληνική Δημοκρατία να ανταποκριθεί στους δικούς της στόχους ασφάλειας και διαφοροποίησης των πηγών προμήθειας), θα αποδώσει φορολογικά έσοδα και άλλα οικονομικά οφέλη στην Ελληνική Δημοκρατία μέσω φόρων, εργασίας και ανάπτυξης, και θα παρέχει τη βάση για περαιτέρω συνεργασία μεταξύ των Μερών σχετικά με μελλοντικά ενεργειακά έργα.

(Γ) Βάσει των όρων και προϋποθέσεων της παρούσας Σύμβασης, των Συμβάσεων Έργου καθώς και άλλων εμπορικών συμφωνιών που έχουν συναφθεί δυνάμει και σύμφωνα με την παρούσα, συμπεριλαμβανομένων και των Εκτελεστικών Συμβάσεων, ο Επενδυτής του Έργου θα έχει το δικαίωμα, εντός της Ελληνικής Δημοκρατίας, να υλοποιήσει το Έργο και να κατασκευάσει, να έχει την κυριότητα και να λειτουργεί το Σύστημα Αγωγού και να χρησιμοποιεί την προκύπτουσα δυναμικότητά του.

(Δ) Το Κράτος συμφωνεί να προωθεί και να προστατεύει την επένδυση στο Σύστημα Αγωγού και να προασπίσει την αποτελεσματική, ασφαλή, σταθερή και προβλέψιμη ανάπτυξη, κυριότητα και λειτουργία του Συστήματος Αγωγού εντός του Ελληνικού Εδάφους, σύμφωνα με τις ρητές υποχρεώσεις που περιέχονται στην παρούσα, στις Συμβάσεις Έργου, στη Διακρατική Συμφωνία, στις Κοινοτικές Συνθήκες, στη Συμφωνία Προκαθορισμένης Τιμολόγησης, στη Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη και στη Σύμβαση μεταξύ της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας περί Αποφυγής Διπλής Φορολογίας αναφορικά με τους Φόρους Εισοδήματος (συναφθείσα στη Βέρνη στις 16 Ιουνίου 1983) που κυρώθηκε δυνάμει του Ελληνικού Νόμου 1502/1984, όπως αυτός τροποποιείται και συμπληρώνεται κατά καιρούς.

(Ε) Το Κράτος συνάπτει την παρούσα για λογαριασμό όλων των Κρατικών Μερών, και προκειμένου να τα δεσμεύσει.

(ΣΤ) Αναμένεται ότι οι μέτοχοι του Επενδυτή του Έργου μπορεί να αλλάζουν κατά καιρούς μετά την ημερομηνία σύναψης της παρούσας, και

(Ζ) Η παρούσα Σύμβαση συνάπτεται δυνάμει, σε συνέχεια και σε εφαρμογή της από 13 Φεβρουαρίου 2013 διακρατικής συμφωνίας που υπεγράφη στην Αθήνα μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Αλβανίας και της Κυβέρνησης της Ιταλικής Δημοκρατίας αναφορικά με τον Αγωγό Φυσικού Αερίου «Trans Adriatic Pipeline» για το σκοπό, μεταξύ άλλων, της εφαρμογής στον Ελληνικό Νόμο των υποχρεώσεων του Κράτους, των συμφωνιών και των δεσμεύσεων δυνάμει ή σχετικά με τη Διακρατική Συμφωνία.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΜΕΡΗ ΣΥΜΦΩΝΟΥΝ τα εξής:

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

1. ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

1.1 Ορισμοί

Οι όροι με κεφαλαία που χρησιμοποιούνται στην παρούσα Σύμβαση (συμπεριλαμβανομένου του Προοιμίου), και δεν ορίζονται άλλως στην παρούσα, έχουν την ακόλουθη έννοια:

Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις Ενδοομιλικές Συναλλαγές του 2010 σημαίνει τις Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΟΟΣΑ για Ενδοομιλικές Συναλλαγές για Πολυεθνικές Επιχειρήσεις και Φορολογικές Αρχές, έκδοσης 2010.

Εγκατάλειψη σημαίνει την παύση όλων των Δραστηριοτήτων του Έργου από τον Επενδυτή του Έργου, που προκαλείται από λόγους που εμπίπτουν στη σφαίρα ελέγχου των Συμμετεχόντων στο Έργο, η οποία έχει συνεχιστεί για μια περίοδο τουλάχιστον πέντε χρόνων.

Θυγατρική σημαίνει, σε σχέση με οποιαδήποτε Οντότητα, κάθε άλλο Πρόσωπο το οποίο, άμεσα ή έμμεσα, μέσω ενός ή περισσοτέρων ενδιάμεσων προσώπων, ελέγχει, ελέγχεται ή τελεί υπό κοινό έλεγχο με την εν λόγω Οντότητα. Για τους σκοπούς του παρόντος ορισμού, ο όρος **έλεγχος** σημαίνει την κατοχή, άμεσα ή έμμεσα, της εξουσίας κατεύθυνσης ή της δυνατότητας κατεύθυνσης της διοίκησης και των πολιτικών μιας Οντότητας, είτε μέσω της κυριότητας μιας πλειοψηφικής ή άλλης ελέγχουσας συμμετοχής στους τίτλους με δικαίωμα ψήφου, το μετοχικό κεφάλαιο ή άλλα περιουσιακά δικαιώματα σε μια Οντότητα, είτε βάσει νόμου είτε βάσει σύμβασης μεταξύ των Προσώπων που εκχωρούν την εν λόγω εξουσία ή δικαιώματα ψήφου.

Συμφωνημένο Επιτόκιο σημαίνει τόκος με επιτόκιο 3% ετησίως πλέον EURIBOR όπως ισχύει κατά την αμέσως προηγούμενη Εργάσιμη Ημέρα αυτής κατά την οποία γεννήθηκε η υποχρέωση καταβολής.

Σύμβαση σημαίνει την παρούσα Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας, συμπεριλαμβανομένων των Παρατημάτων και/ή Προσαρτημάτων που επισυνάπτονται σε αυτή, όπως τροποποιείται, συμπληρώνεται ή άλλως μεταβάλλεται κατά καιρούς.

Αλβανική Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας σημαίνει την από 5 Απριλίου 2013 συμφωνία φιλοξενούσας χώρας σχετικά με το Έργο μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και της Δημοκρατίας της Αλβανίας.

Συμφωνία Προκαθορισμένης Τιμολόγησης («ΣΠΤ») σημαίνει τη συμφωνία προκαθορισμένης τιμολόγησης που συνάπτεται, ή πρόκειται να συναφθεί, μεταξύ του Κράτους και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την κατανομή εισοδήματος μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και της Μόνιμης Εγκατάστασής του στο Κράτος σύμφωνα με το άρθρο 24 της Σύμβασης περί Αποφυγής της Διπλής Φορολογίας μεταξύ της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Άδεια Αρχής σημαίνει κάθε εξουσιοδότηση, συναίνεση, παραχώρηση, άδεια, αδειοδότηση, ή άλλη μορφή έγκρισης (συμπεριλαμβανομένων των αναφερόμενων στον Όρο 16.2) από ή με οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος που έχει χορηγηθεί ή πρόκειται να χορηγηθεί στον Επενδυτή του Έργου ή άλλου Συμμετέχοντος στο Έργο και σχετίζεται με οποιαδήποτε Δραστηριότητα του Έργου.

Βέλτιστοι Διαθέσιμοι Όροι σημαίνει, ανά πάσα στιγμή σχετικά με οποιαδήποτε αγαθά, εργασίες, υπηρεσίες ή τεχνολογία που θα παραδοθούν ή θα παρασχεθούν σε οποιοδήποτε μέρος, τις επικρατούσες τιμές τη χρονική στιγμή εκείνη κατά τη συνήθη πορεία των εργασιών μεταξύ Προσώπων που δεν σχετίζονται μεταξύ τους για αγαθά, εργασίες, υπηρεσίες ή τεχνολογία όμοιου είδους και ποιότητας που παρέχονται στην ίδια περιοχή και με όρους και προϋποθέσεις συγκρίσιμες με αυτές που ισχύουν για τα εν λόγω αγαθά, εργασίες, υπηρεσίες ή τεχνολογία.

Εργάσιμη Ημέρα σημαίνει οποιαδήποτε ημέρα κατά την οποία οι τράπεζες διακανονισμού (εκκαθάρισης) είναι συνήθως ανοιχτές για εργασία στο Καντόνι του Zug (Τσουγκ), Ελβετία, και η οποία δεν είναι Σάββατο, Κυριακή ή αργία στην Αθήνα, Ελληνική Δημοκρατία.

Δαπάνες Κεφαλαίου σημαίνει κάθε δαπάνη που αντιμετωπίζεται ως κεφαλαιακή δαπάνη σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ.

Αλλαγή Νόμου σημαίνει:

(α) αλλαγή σε Ελληνικό Νόμο που λαμβάνει χώρα μετά την Ημερομηνία Υπογραφής, συμπεριλαμβανομένων των αλλαγών που προέρχονται από:

(i) την τροποποίηση, κατάργηση, απόσυρση ή λήξη ισχύος Ελληνικού Νόμου,

(ii) τη θέσπιση, δημοσίευση ή έκδοση ενός νέου Ελληνικού Νόμου,

(β) την επιβολή υποχρέωσης έκδοσης Άδειας Αρχής, η οποία δεν υφίσταται κατά την Ημερομηνία Υπογραφής,

(γ) μετά τη χορήγηση Άδειας Αρχής (χορηγηθείσας πριν από ή μετά την Ημερομηνία Υπογραφής), αλλαγή στους όρους ή τις προϋποθέσεις που ενσωματώνονται σε αυτήν την Άδεια Αρχής ή η προσθήκη τυχών όρων ή προϋποθέσεων, εκτός από αλλαγή σε αυτούς τους όρους ή προϋποθέσεις, η οποία προβλέπεται ρητώς στους αρχικούς όρους ή προϋποθέσεις της Άδειας Αρχής, ή

(δ) κάθε Άδεια Αρχής που έχει χορηγηθεί (είτε πριν από ή μετά την Ημερομηνία Υπογραφής), και παύει να ισχύει και να εφαρμόζεται ή, εάν έχει χορηγηθεί για περιορισμένο χρονικό διάστημα, δεν ανανεώνεται εγκαίρως αν και έχει κατατεθεί εμπρόθεσμη αίτηση ανανέωσης, ή ανανεώνεται υπό όρους ή συνθήκες που είναι ουσιωδώς λιγότερο ευνοϊκές για τον αιτούντα από αυτές που συνδέονταν με την αρχική Άδεια Αρχής,

αλλά εξαιρείται οποιαδήποτε Εξαιρούμενη Αλλαγή Νόμου, απόφαση ή οδηγία από Τοπική Αρχή ή Απόφαση Ανεξάρτητης Αρχής.

Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας σημαίνει την ημερομηνία κατά την οποία το Σύστημα Αγωγού ξεκινάει ή θεωρείται ότι ξεκινάει εμπορικές λειτουργίες για το σκοπό των συμβάσεων μεταφοράς (φυσικού) αερίου μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και των Χρηστών.

Κοινοτικές Συνθήκες σημαίνει τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (τη Συνθήκη της Ρώμης, όπως αυτή τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ, και τη Συνθήκη της Νίκαιας), τη Συνθήκη του Μάαστριχτ (όπως αυτή τροποποιήθηκε από τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και τη Συνθήκη της Νίκαιας) και τη Συνθήκη για την Ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας και, στο βαθμό που οι εν λόγω Συνθήκες αντικαταστάθηκαν και τις διαδέχθηκε η Συνθήκη της Λισαβόνας, δηλαδή τη Συνθήκη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύνταγμα σημαίνει το Σύνταγμα της Ελληνικής Δημοκρατίας όπως αυτό τροποποιείται ή με άλλο τρόπο μεταβάλλεται ή αντικαθίσταται κατά καιρούς.

Ανάδοχος σημαίνει οποιοδήποτε Πρόσωπο παρέχει, άμεσα ή έμμεσα, είτε μέσω σύμβασης, σύμβασης υπεργολαβίας (οποιουδήποτε βαθμού) είτε με άλλο τρόπο, αγαθά, εργασία, τεχνολογία ή υπηρεσίες συμπεριλαμβανόμενων και των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (συμπεριλαμβανόμενων, μεταξύ άλλων, των πιστωτικών, χρηματοδοτικών, ασφαλιστικών ή άλλων οικονομικών διευκολύνσεων) στον Επενδυτή του Έργου ή τις Θυγατρικές του, σε σχέση με το Έργο, ετήσιας συμβατικής αξίας τουλάχιστον 100.000 ευρώ, εξαιρούμενου, ωστόσο, οποιουδήποτε άτομου ενεργεί υπό την ιδιότητα του υπάλληλου οποιουδήποτε άλλου Προσώπου ή οποιουδήποτε Προσώπου που ενεργεί υπό την ιδιότητα Δανειστή.

Μετατρέψιμο Νόμισμα σημαίνει το νόμισμα που χρησιμοποιείται ευρέως στις διεθνείς αγορές συναλλάγματος, συμπεριλαμβανομένου του ευρώ και των δολαρίων ΗΠΑ.

Διάδρομος Ενδιαφέροντος έχει το νόημα που του αποδίδεται στο Μέρος 1του Παραρτήματος 1

Συναινέσεις Διέλευσης σημαίνει οποιεσδήποτε Άδειες Αρχής, συναινέσεις ή συμφωνίες, συμβατικής φύσεως ή άλλης μορφής, που απαιτείται να αποκτηθούν ή να συναφθούν για να καταστεί δυνατή η κατασκευή των Ελληνικών Εγκαταστάσεων πάνω από, κάτω από ή διαμέσου οποιασδήποτε υπάρχουσας υποδομής, συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε αγωγού, καλωδίου, δρόμου, δικτύου ή σιδηροδρόμου.

Διασταυρούμενη Υποδομή σημαίνει οποιαδήποτε υποδομή (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε αγωγού, καλωδίου, δρόμου, δικτύου ή σιδηροδρόμου) που διασχίζει ή προτείνεται να διασχίσει οποιαδήποτε από τις Ελληνικές Εγκαταστάσεις (συμπεριλαμβανομένου του αγωγού).

Αλλαγή Νόμου που Εισάγει Διάκριση σημαίνει οποιασδήποτε Αλλαγή Νόμου, η οποία:

(α) απαιτεί ο προσδιορισμός, η λειτουργία, η συντήρηση ή ο παροπλισμός του συνόλου ή μέρους των Ελληνικών Εγκαταστάσεων, το Φυσικό Αέριο που θα μεταφερθεί μέσω αυτών ή η εκτέλεση των Εκτελεστικών Συμβάσεων (σε κάθε περίπτωση, αναλόγως) να είναι σύμφωνα με πρότυπα ή αποτελέσματα που είναι υψηλότερα από αυτά που γενικά απαιτούνται στο Κράτος, και/ή

(β) εισάγει διάκριση σε βάρος του Επενδυτή του Έργου ή σε βάρος οποιουδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο συγκεκριμένα.

Διαφορά έχει το νόημα που της αποδίδεται στον Όρο 24.1.

Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας σημαίνει οποιαδήποτε συνθήκη ή σύμβαση, στην οποία είναι συμβαλλόμενο μέρος το Κράτος και σχετίζεται με την αποφυγή διπλής φορολογίας σχετικά με φόρους στο εισόδημα ή το κεφάλαιο, συμπεριλαμβανομένης, προς αποφυγή αμφιβολιών, της Σύμβασης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας για την Αποφυγή της Διπλής Φορολογίας αναφορικά με τους Φόρους Εισοδήματος (που συνήφθη στη Βέρνη στις 16 Ιουλίου 1983) και κυρώθηκε με τον Ελληνικό νόμο 1502/1984, όπως τροποποιείται και συμπληρώνεται κατά καιρούς.

Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος έχει το νόημα που της αποδίδεται στον Όρο 2.2.

Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη σημαίνει την Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη όπως αυτή τέθηκε προς υπογραφή στη Λισαβόνα στις 17 Δεκεμβρίου 1994 και ισχύει από τις 16 Απριλίου 1998.

Οντότητα σημαίνει οποιαδήποτε εταιρεία, επιχείρηση, εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, ανώνυμη εταιρεία, ομόρρυθμη εταιρεία, ετερόρρυθμη εταιρεία, κοινοπραξία, κοινοπραξία χωρίς νομική προσωπικότητα, σωματείο, εμπίστευμα ή άλλο νομικό πρόσωπο, οργανισμό ή επιχείρηση, δεόντως συσταθέντα με σύμβαση ή σύμφωνα με το δίκαιο οποιουδήποτε κράτους ή οποιασδήποτε υποδιαίρεσης αυτού.

Περιβαλλοντική και Κοινωνική Πολιτική σημαίνει τις κοινωνικές και περιβαλλοντικές προδιαγραφές και προδιαγραφές περιβαλλοντικής απόδοσης που εκτίθενται στην περιβαλλοντική και κοινωνική πολιτική που έχει εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης το Μάιο του 2008, όπως τροποποιείται κατά καιρούς.

Μνημόνιο με Εφορείες Αρχαιοτήτων έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 16.7(β)(ii).

Σύμβαση Espoo σημαίνει τη Σύμβαση Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων σε Διασυνοριακό Πλαίσιο (Espoo, 1991) της Οικονομικής Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για την Ευρώπη, όπως ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία.

EURIBOR σημαίνει, για οποιαδήποτε μέρα κατά την οποία οι τράπεζες διακανονισμού (εκκαθάρισης) είναι συνήθως ανοιχτές για εργασίες στο Λονδίνο, το προσφερόμενο στο Λονδίνο διατραπεζικό επιτόκιο διακανονισμού για καταθέσεις σε ευρώ διάρκειας τριών (3) μηνών, όπως αναγράφεται στη σελίδα EURIBOR του πρακτορείου Reuter's κατά την ημέρα εκείνη ή εάν η σελίδα EURIBOR του πρακτορείου Reuter's πάψει να είναι διαθέσιμη ή και πάψει να αναγράφει αυτό το επιτόκιο, τότε όπως αναγράφεται στην εφημερίδα Financial Times του Λονδίνου, ή εάν καμία τέτοια πηγή δεν είναι διαθέσιμη ή πάψει να αναγράφει αυτό το επιτόκιο, τότε αυτή η άλλη πηγή, έκδοση ή επιτόκιο που θα επιλέγει ο Επενδυτής του Έργου, ενεργώντας εύλογα.

Εξαιρούμενη Ιδιοκτησία σημαίνει:

(α) εντός του Ελληνικού Εδάφους, περιουσιακά στοιχεία ή ιδιοκτησίες του Κράτους τα οποία, κατά την Ημερομηνία Υπογραφής, δεν υπόκεινται σε κατάσχεση σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 1 του Ελληνικού Νόμου 3068/2002 (μη-ιδιωτική περιουσία του Κράτους),

(β) εκτός του Ελληνικού Εδάφους:

(i) οι χώροι των διπλωματικών αποστολών του Κράτους, όπως ορίζονται στη Σύμβαση της Βιέννης για τις Διπλωματικές Σχέσεις του 1961,

(ii) οι προξενικοί χώροι του Κράτους, όπως ορίζονται στη Σύμβαση της Βιέννης περί των Προξενικών Σχέσεων του 1963,

(iii) ιδιοκτησίες που χρησιμοποιούνται ή προορίζονται για χρήση κατά την εκτέλεση των καθηκόντων διπλωματικής αποστολής του Κράτους ή προξενικών αρχών του, ειδικών αποστολών, αποστολών σε διεθνείς οργανισμούς ή αντιπροσωπειών σε όργανα διεθνών οργανισμών ή σε διεθνείς διασκέψεις,

(iv) περιουσιακά στοιχεία και ιδιοκτησία του Κράτους που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση κρατικών λειτουργιών,

(v) ιδιοκτησία στρατιωτικού χαρακτήρα, ή εκείνη που χρησιμοποιείται ή προορίζεται να χρησιμοποιηθεί κατά την εκτέλεση στρατιωτικών καθηκόντων,

(vi) ιδιοκτησία που αποτελεί μέρος της πολιτιστικής κληρονομιάς του Κράτους ή μέρος των αρχείων του και δεν διατίθεται ή προορίζεται να διατεθεί προς πώληση, και

(vii) ιδιοκτησία που αποτελεί μέρος μιας έκθεσης αντικειμένων επιστημονικού, πολιτιστικού ή ιστορικού ενδιαφέροντος και δεν διατίθεται ή προορίζεται να διατεθεί προς πώληση, και

(γ) τόσο εντός όσο και εκτός του Ελληνικού Εδάφους ιδιοκτησία της κεντρικής τράπεζας του Κράτους ή οποιασδήποτε άλλης Κρατικής Αρχής που αναλαμβάνει τις λειτουργίες της κεντρικής τράπεζας του Κράτους κατά καιρούς,

όπου ο όρος «ιδιοκτησία» περιλαμβάνει λογαριασμούς, τραπεζικές καταθέσεις, μετρητά, έσοδα, κινητές αξίες και δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων κατά τρίτων.

Εξαιρούμενη Αλλαγή Νόμου σημαίνει κάθε πράξη ή ενέργεια που γίνεται για να επικυρώσει, εφαρμόσει ή άλλως θέσει σε ισχύ:

(α) κάθε τροποποίηση, μεταβολή ή αντικατάσταση του Συντάγματος,

(β) οποιοδήποτε άρθρο των Κοινοτικών Συνθηκών ή οποιοδήποτε κανονισμό, οδηγία ή άλλο νόμο, απόφαση ή αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία είναι άμεσα εκτελεστή στην Ελληνική Δημοκρατία ή που το Κράτος είναι υποχρεωμένο να εφαρμόζει σύμφωνα με τις Κοινοτικές Συνθήκες,

(γ) οποιαδήποτε υποχρέωση έχει αναλάβει η Ελληνική Δημοκρατία στο πλαίσιο των συμβάσεων του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, συμπεριλαμβανομένης της Γενικής Συμφωνίας Δασμών και Εμπορίου, της Γενικής Συμφωνίας για τις Συναλλαγές στον τομέα των Υπηρεσιών, των Εμπορικών πτυχών των Δικαιωμάτων Διανοητικής Ιδιοκτησίας, ή άλλων παρόμοιων συμφωνιών,

(δ) οποιαδήποτε τροποποίηση γενικής ισχύος σε οποιαδήποτε Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας,

(ε) οποιαδήποτε διάταξη υφιστάμενης ή μελλοντικής διεθνούς συνθήκης (περιλαμβανομένων προς αποφυγή αμφιβολιών, οποιασδήποτε διεθνούς συμφωνίας, πρωτοκόλλου, συμφώνου, σύμβασης, ανταλλαγής επιστολών ή παρομοίου εγγράφου), στο οποίο η Ελληνική Δημοκρατία είναι ή θα καταστεί μέρος στο πεδίο της ειρήνης και ασφάλειας, της αμυντικής ή/και στρατιωτικής συνεργασίας, της προστασίας και διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς, του περιβάλλοντος (περιλαμβανομένων διασυνοριακών υδάτων) και των σχετικών με τα ανθρώπινα δικαιώματα υποχρεώσεων, ιδίως σε σχέση με πρότυπα και κανονισμούς για θέματα κοινωνικά (συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής ασφάλειας), εργασιακά, υγιεινής και ασφάλειας,

(στ) τις αλλαγές στο ή τις απαλλαγές από τον Ελληνικό Νόμο που γίνονται απευθείας με την παρούσα Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στην παράγραφο 20,

(ζ) κάθε αλλαγή στις απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές ή τις εισφορές που καταβάλλονται από τους εργαζομένους σε σχέση με την κρατική ασφάλιση υγείας, την κρατική κοινωνική ασφάλιση ή ως άλλως προκύπτει από απαιτήσεις σε σχέση με εργασιακά ζητήματα, ή

(η) μεταβολές στον Ελληνικό Νόμο σχετικά με εργασιακά ζητήματα, αλλά μόνο στο βαθμό που αυτές οι μεταβολές έχουν γενική εφαρμογή σε όλα τα Πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην Ελληνική Δημοκρατία.

Απαλλοτρίωση σημαίνει οποιαδήποτε εθνικοποίηση ή απαλλοτρίωση, ή οποιοδήποτε μέτρο ισοδυνάμου αποτελέσματος με την εθνικοποίηση ή απαλλοτρίωση, συμπεριλαμβανομένων των εξής:

(α) εθνικοποίησης ή απαλλοτρίωσης των περιουσιακών στοιχείων ενός Συμμετέχοντος στο Έργο,

(β) της στέρησης ιδιοκτησίας ή δικαιωμάτων ή του περιορισμού της χρήσης, εκμετάλλευσης ή άσκησης αυτών, με τρόπο που είναι ισοδύναμος με απαλλοτρίωση ή εθνικοποίηση, συμπεριλαμβανομένης της εθνικοποίησης ή απαλλοτρίωσης με συμμετοχή στο κεφάλαιο ή απόκτηση ισοδύναμων συμφερόντων σε αυτό,

(γ) της ανάκλησης οιασδήποτε σημαντικής Άδειας Αρχής, με αποτέλεσμα ισοδύναμο αυτού της εθνικοποίησης ή απαλλοτρίωσης,

(δ) μέτρων ή συνεπειών, τα οποία αν ληφθούν μεμονωμένα ή χωριστά μπορεί να μην αποτελούν εθνικοποίηση ή απαλλοτρίωση, αλλά όταν λαμβάνονται σωρευτικά ισοδυναμούν με απαλλοτρίωση ή εθνικοποίηση, και

(ε) μέτρων ή συνεπειών σε σχέση με οποιοδήποτε Φόρο που είτε αυτούσια είτε σωρευτικά ισοδυναμούν με εθνικοποίηση ή απαλλοτρίωση.

Εύλογη Αξία Αγοράς σημαίνει την αξία της Επένδυσης ενός Συμμετέχοντος στο Έργο στο βαθμό που αυτή η Επένδυση αφαιρείται, απομειώνεται, υποτιμάται, βλάπτεται ή επηρεάζεται αρνητικά με άλλο τρόπο ως αποτέλεσμα Απαλλοτρίωσης, λαμβάνοντας υπ' όψιν την επιχείρηση και τις επενδύσεις του Συμμετέχοντα στο Έργο, όπως σχετίζονται ή επηρεάζονται από το Έργο, και η οποία καθορίζεται στη βάση μιας συνεχούς δραστηριότητας χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της προεξόφλησης ταμειακών ροών, σαν να υπήρχε ένας πρόθυμος αγοραστής και ένας πρόθυμος πωλητής σε ένα μη εχθρικό περιβάλλον και αγνοώντας όλες τις δυσμενείς συνθήκες (συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε μείωσης της αξίας) που οδηγούν σε ή σχετίζονται με την Απαλλοτρίωση, και κατά τον καθορισμό της εν λόγω αξίας, εφαρμόζεται η αρχή της αποζημίωσης, με αξίες όπως αυτές καθορίζονται κατά τον χρόνο αμέσως πριν από την Απαλλοτρίωση. Το προεξοφλητικό επιτόκιο που χρησιμοποιείται για τους σκοπούς υπολογισμού της προεξοφλημένης ταμειακής ροής συνίσταται στο μέσο σταθμισμένο κόστος κεφαλαίου του σχετικού Συμμετέχοντα στο Έργο.

Ανωτέρα Βία έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 21.2.

Νόμος περί Επενδύσεως και Προστασίας Κεφαλαίων Εξωτερικού σημαίνει το ΝΔ 2687/1953.

Ελληνικές Εγκαταστάσεις σημαίνει το τμήμα του Συστήματος Αγωγού που βρίσκεται ή θα εγκατασταθεί στο Ελληνικό Έδαφος.

Ελληνικός Νόμος Φορολογίας Εισοδήματος σημαίνει τον Ελληνικό Νόμο 2238/1994.

Ελληνικός Νόμος σημαίνει τους νόμους του Κράτους, που είναι δεσμευτικοί και νομικά σε ισχύ, κατά καιρούς, συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος, του Δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία, όλων των άλλων νόμων, κωδίκων, διαταγμάτων, εσωτερικών κανονισμών, κανονισμών, ανακοινώσεων, δηλώσεων, αποφάσεων αρχής, εντολών, κανονιστικών πράξεων και πολιτικών, όλων των διεθνών συμφωνιών στις οποίες το εν λόγω Κράτος είναι συμβαλλόμενο μέρος, και όλων των εσωτερικών νομοθετημάτων, νόμων και διαταγμάτων για την κύρωση ή την εφαρμογή των εν λόγω διεθνών συμφωνιών, της παρούσας Σύμβασης, των εκτελεστικών της παρούσας νόμων, της Διακρατικής Συμφωνίας και των κρατουσών δικαστικών ερμηνειών όλων αυτών των νομικών εγγράφων.

Διασύνδεση με το Ελληνικό Δίκτυο σημαίνει, συλλογικά, το σημείο ή τα σημεία διασύνδεσης στην Ελληνική Δημοκρατία που αποτελούν την σύνδεση μεταξύ του Συστήματος Αγωγού και άλλων Ελληνικών συστημάτων μεταφοράς Φυσικού Αερίου και/ή Ελληνικών συστημάτων διανομής.

Ελληνικό Έδαφος σημαίνει το έδαφος της Ελληνικής Δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένων των χωρικών υδάτων και του εθνικού εναέριου χώρου, καθώς και των θαλάσσιων περιοχών, επί των οποίων η Ελληνική Δημοκρατία ασκεί ή θα ασκεί κυριαρχία, κυριαρχικά δικαιώματα ή δικαιοδοσία σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο.

Ελληνικός Κώδικας ΦΠΑ σημαίνει τον Ελληνικό Νόμο 2859/2000, που ενσωματώνει την Οδηγία του Συμβουλίου υπ' αριθμ. 2006/112/ΕΚ περί ΦΠΑ.

ΔΠΧΠ σημαίνει:

(α) τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς που εκδίδονται ή υιοθετούνται από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (**ΣΔΛΠ**) (συμπεριλαμβανομένων, προς αποφυγή κάθε αμφιβολίας, των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων που εκδίδονται από την Επιτροπή Διεθνών Λογιστικών Προτύπων και έχουν υιοθετηθεί από το ΣΔΛΠ),

(β) τις κατευθυντήριες σημειώσεις και ερμηνείες που σχετίζονται με τα πρότυπα που αναφέρονται στην παράγραφο (α) και αναπτύσσονται από την Επιτροπή Ερμηνείας Διεθνών Χρηματοοικονομικών Προτύπων ή την Μόνιμη Επιτροπή Ερμηνειών, τα οποία έχουν εγκριθεί ή υιοθετηθεί από το ΣΔΛΠ, και

(γ) όλες τις συνθήκες, κανόνες και διαδικασίες της διεθνούς λογιστικής πρακτικής που θεωρούνται κατά καιρούς ως επιτρεπόμενες από το ΣΔΛΠ.

Εκτελεστικές Συμβάσεις σημαίνει όλες τις υφιστάμενες και μελλοντικές συμφωνίες, συμβάσεις και άλλα έγγραφα που σχετίζονται με το Έργο, στα οποία ο Επενδυτής του Έργου είναι συμβαλλόμενο μέρος και τα οποία δεν συνιστούν τις Συμφωνίες του Έργου, συμπεριλαμβανομένων συμφωνιών με άλλους Κατόχους Δικαιωμάτων, Δανειστές, Αναδόχους και Χρήστες.

Ανεξάρτητη Αρχή σημαίνει οποιαδήποτε αρχή του Κράτους, η οποία είναι νομικά ανεξάρτητη από την κεντρική κυβέρνηση του Κράτους και η οποία δεν υπόκειται στον έλεγχο ή στην καθοδήγηση (είτε σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο είτε βάσει συνθήκης ή πρακτικής) της κεντρικής κυβέρνησης του Κράτους, συμπεριλαμβανομένης, κατά την Ημερομηνία Υπογραφής, της ΡΑΕ.

Απόφαση Ανεξάρτητης Αρχής σημαίνει την απόφαση ή οδηγία που λαμβάνεται από μια Ανεξάρτητη Αρχή.

Συμφωνία Διασύνδεσης έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 7.2.

Αγωγός Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας σημαίνει τον αγωγό που αρχίζει από το Karacabey στη Δημοκρατία της Τουρκίας μέσω ενός σημείου συνοριακής διέλευσης κοντά στους Κήπους της Ελληνικής Δημοκρατίας έως την Κομοτηνή στην Ελληνική Δημοκρατία, που βρίσκεται στην κυριότητα και διαχείριση της εταιρείας BOTAS Petroleum Pipeline Corporation όσον αφορά στην υποδομή εντός της Δημοκρατίας της Τουρκίας και στην κυριότητα και διαχείριση της εταιρείας ΔΕΣΦΑ Α.Ε. όσον αφορά στην υποδομή εντός του Ελληνικού Εδάφους.

Κάτοχος Δικαιωμάτων σημαίνει:

(α) τον Επενδυτή του Έργου,

(β) οποιοδήποτε Πρόσωπο, το οποίο κατέχει οποιασδήποτε μορφής άμεση ή έμμεση συμμετοχή στο κεφάλαιο ή άλλο περιουσιακό δικαίωμα στον Επενδυτή του Έργου, ή

(γ) οποιαδήποτε Θυγατρική, διάδοχο ή επιτρεπόμενο εκδοχέα οποιουδήποτε Προσώπου που αναφέρεται στην παράγραφο (α) ή (β) ανωτέρω.

Διακρατική Συμφωνία σημαίνει την διακρατική συμφωνία που υπεγράφη στην Αθήνα στις 13 Φεβρουαρίου 2013 μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Κυβέρνησης της Δημοκρατίας της Αλβανίας και της Κυβέρνησης της Ιταλικής Δημοκρατίας σχετικά με τον Αγωγό Trans Adriatic Pipeline.

Επένδυση για τους σκοπούς της Σύμβασης και για οποιαδήποτε διαιτησία δυνάμει του Όρου 24 της παρούσας, έχει την έννοια που του αποδίδεται από την Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη στο άρθρο 1(6) της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη.

Συμφωνία Προσωρινής Χρήσης Αγωγού Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας (ITG) έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 7.1(γ)(ii).

Γη σημαίνει:

(α) κάθε έκταση γης, ακτών, βυθών θάλασσας, κοίτες ποταμών και λιμνών,

(β) τις υδάτινες στήλες πάνω από το βυθό των θαλασσών, ποταμών και λιμνών,

(γ) τον εναέριο χώρο που βρίσκεται πάνω από τα ανωτέρω και τις υπόγειες περιοχές που βρίσκονται υπό τα ανωτέρω, και

(δ) κάθε άλλη γεωγραφική περιοχή.

Δανειστής σημαίνει οποιοδήποτε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα (συμπεριλαμβανομένων και των εμπορικών τραπεζών, των πολυμερών πιστωτικών ιδρυμάτων, των ομολογιούχων, των εγγυητών (εκτός από τους Μετόχους) και των οργανισμών εξαγωγικών πιστώσεων) ή άλλο Πρόσωπο τα οποία χορηγούν οποιαδήποτε πίστωση, δάνειο, οικονομική διευκόλυνση (συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε αντιστάθμισης κινδύνων ή συμφωνίας παραγώγων), παροχή πίστωσης ή άλλες μορφές χρηματοδότησης σε οποιοδήποτε Κάτοχο Δικαιώματος ή ασφάλιση αναφορικά με αυτά σε σχέση με το Σύστημα Αγωγού (συμπεριλαμβανομένης τυχόν αναχρηματοδότησης), καθώς και οποιονδήποτε διάδοχο ή επιτρεπόμενο εκδοχέα οποιουδήποτε τέτοιου χρηματοοικονομικού ιδρύματος ή άλλου Προσώπου.

Τοπικές Αρχές σημαίνει οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 102 του Συντάγματος.

Απώλεια ή Ζημία σημαίνει οποιαδήποτε απώλεια, έξοδο, βλάβη, ευθύνη, δαπάνη (συμπεριλαμβανομένων τόκων, ποινικών ρητρών, ευλόγων δικηγορικών αμοιβών και ευλόγων εξόδων), επιβάρυνση, ποινική ρήτρα ή ζημία στις οποίες υποβάλλεται ή τις οποίες υφίσταται ένα Μέρος ή ένα Πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε ποσών που καταβλήθηκαν ή πρέπει να καταβληθούν αναφορικά με οποιαδήποτε δικαστική διαφορά, διαδικαστική ενέργεια ή αξίωση και, αναφορικά με τον Επενδυτή του Έργου, οποιωνδήποτε ποσών που πρέπει να καταβληθούν δυνάμει οποιασδήποτε Εκτελεστικής Σύμβασης.

Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας με το Υπουργείο έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 16.7(β)(i).

Φυσικό Αέριο σημαίνει τους υδρογονάνθρακες που εξάγονται από το υπέδαφος, στη φυσική τους κατάσταση, και οι οποίοι είναι σε αέρια μορφή, υπό φυσιολογική θερμοκρασία και πίεση.

Νέα Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας σημαίνει οποιαδήποτε συμφωνία φιλοξενούσας χώρας αναφορικά με το Έργο μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και ενός κυριάρχου κράτους εκτός της Δημοκρατίας της Αλβανίας ή της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Μη-Κρατική Γη σημαίνει οποιαδήποτε Γη στο Ελληνικό Έδαφος εκτός της Κρατικής Γης.

ΟΟΣΑ σημαίνει τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Πρότυπη Φορολογική Σύμβαση ΟΟΣΑ σημαίνει την Πρότυπη Φορολογική Σύμβαση Εισοδήματος και Κεφαλαίου του ΟΟΣΑ.

Υποθαλάσσιο Τμήμα σημαίνει τις Δραστηριότητες του Έργου που διεξάγονται σε αυτό το τμήμα της Αδριατικής Θάλασσας που βρίσκεται μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Αλβανίας, στο βυθό και στο υπέδαφός της, στα ύδατα και στον εναέριο χώρο άνω αυτής, που

δεν αποτελεί μέρος των χωρικών υδάτων της Ιταλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Αλβανίας ή της Ελληνικής Δημοκρατίας όπως ορίζονται σύμφωνα με το δημόσιο διεθνές δίκαιο.

Λειτουργικά Έξοδα σημαίνει όλες τις πραγματικές δαπάνες που πραγματοποιούνται από τη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος, όπως αυτές υπολογίζονται κατά τον προσδιορισμό των Κερδών προ Φόρων (ΚΠΦ) στην κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσεως της Μόνιμης Εγκατάστασης που θα καταρτιστεί σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ για φορολογικούς σκοπούς στο Κράτος. Αυτά περιλαμβάνουν όλες τις δαπάνες που πραγματοποιούνται από τη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος, καθώς και αυτές που κατανέμονται από τον Επενδυτή του Έργου στη Μόνιμη Εγκατάσταση και δεν περιλαμβάνει ποσά για φόρο εισοδήματος.

Μέρος σημαίνει κάθε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη της παρούσας Σύμβασης.

Μόνιμη Εγκατάσταση έχει την έννοια που περιγράφεται στη σχετική Σύμβαση Αποφυγής Διπλής Φορολογίας. Εάν σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή δεν υφίσταται τέτοια σύμβαση, τότε ο όρος «Μόνιμη Εγκατάσταση» θα έχει την έννοια που του αποδίδεται στην πιο πρόσφατη, κατά την ημερομηνία υπογραφής της παρούσας, έκδοση της «Πρότυπης Φορολογικής Σύμβασης Εισοδήματος και Κεφαλαίου» του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης.

Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος σημαίνει την Μόνιμη Εγκατάσταση του Επενδυτή του Έργου στην Ελληνική Δημοκρατία.

Πρόσωπο σημαίνει οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο ή Οντότητα.

Σύστημα Αγωγού σημαίνει το σύστημα αγωγού Φυσικού Αερίου με ετήσια δυναμικότητα 10 δισεκατομμύρια κ.μ. (με δυνατότητα επέκτασης στα 20 δισεκατομμύρια κ.μ.) που προορίζεται να εκτείνεται από τα σύνορα μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας, διασχίζοντας την Ελληνική Δημοκρατία και την Δημοκρατία της Αλβανίας, έως την περιοχή που γειτνιάζει με το Lecce της Ιταλικής Δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένων όλων των ενσώματων στοιχείων που σχετίζονται με το σύστημα αγωγού, συμπεριλαμβανομένων όλων των μονάδων, εξοπλισμού, μηχανών, αγωγών, δεξαμενών, σταθμών συμπίεσης, καλωδίων οπτικών ινών και άλλων βοηθητικών υλικών περιουσιακών στοιχείων, αποκλειομένων οποιωνδήποτε άλλων κύριων αγωγών με τους οποίους δύναται να διασυνδέεται το σύστημα αγωγού.

Έργο σημαίνει την αξιολόγηση, εκπόνηση, σχεδιασμό, κατασκευή, εγκατάσταση, χρηματοδότηση, αναχρηματοδότηση, κυριότητα, ασφάλιση, λειτουργία (συμπεριλαμβανομένης και της Μεταφοράς Φυσικού Αερίου μέσω του Συστήματος Αγωγού), επισκευή, αντικατάσταση, ανακαίνιση, συντήρηση, επέκταση, διεύρυνση (συμπεριλαμβανομένων και των διακλαδώσεων (laterals)) και, κατά το κρίσιμο χρονικό διάστημα, τον παροπλισμό του Συστήματος Αγωγού.

Δραστηριότητες του Έργου σημαίνει τις δραστηριότητες που διεξάγονται ή πρόκειται να διεξαχθούν από τους Συμμετέχοντες στο Έργο σε σχέση με το Έργο.

Σύμβαση Έργου σημαίνει την Συμφωνία Προσωρινής Χρήσης Αγωγού Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας, το Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεργασίας με το Υπουργείο, κάθε Συμφωνία Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς, το Μνημόνιο με Εφορείες Αρχαιοτήτων και τη Συμφωνία Διασύνδεσης, και οποιαδήποτε συμφωνία, σύμβαση, άδεια, παραχώρηση ή άλλο έγγραφο εκτός της παρούσας Σύμβασης και της Διακρατικής Συμφωνίας, στις οποίες είναι ή μεταγενέστερα θα καταστούν συμβαλλόμενα μέρη, αφενός, οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος και, αφετέρου, οποιοσδήποτε Συμμετέχων στο Έργο αναφορικά προς τις Δραστηριότητες του Έργου, όπως οποιαδήποτε τέτοια συμφωνία, σύμβαση ή άλλο έγγραφο δύναται να επεκτείνεται, να ανανεώνεται, να αντικαθίσταται, να τροποποιείται ή άλλως να μεταβάλλεται κατά καιρούς σύμφωνα με τους όρους του.

Επενδυτής του Έργου σημαίνει την Trans Adriatic Pipeline AG, μια εταιρεία συσταθείσα και υφιστάμενη σύμφωνα με το δίκαιο της Ελβετικής Συνομοσπονδίας.

Εκπρόσωπος Επενδυτή του Έργου έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 15.2(α).

Γη του Έργου σημαίνει όλες τις εκτάσεις Γης που είναι αναγκαίες για την υλοποίηση του Έργου, συμπεριλαμβανομένης της Απαιτούμενης Γης του Έργου (και, πριν από τον καθορισμό της Απαιτούμενης Γης του Έργου δυνάμει του Μέρους 1 του Παραρτήματος 1, του Διαδρόμου Ενδιαφέροντος) και τέτοιων άλλων εκτάσεων Γης που αναφέρονται ή προσδιορίζονται στο, ή σύμφωνα με το μέρος 1 του παραρτήματος 1.

Συμμετέχων στο Έργο σημαίνει κάθε Κάτοχο Δικαιώματος, Ανάδοχο, Χρήστη και Δανειστή.

Έργα Δρόμων Δημόσιας Πρόσβασης σημαίνει τα έργα αυτά που αναλαμβάνονται από ή για λογαριασμό του Επενδυτή του Έργου για την αναβάθμιση ορισμένων δημόσιων δρόμων για το σκοπό διευκόλυνσης των Δραστηριοτήτων του Έργου.

ΡΑΕ σημαίνει την Ελληνική Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας, ήτοι την ανεξάρτητη διοικητική αρχή που εποπτεύει την αγορά ενέργειας στην Ελλάδα ή οποιαδήποτε άλλη αρχή που δύναται να αντικαθιστά ανά πάσα στιγμή την ΡΑΕ.

Σχετικά Δικαιώματα σημαίνει όλα τα χωρίς περιορισμούς δικαιώματα εξέτασης, δοκιμής, εκτίμησης, ανάλυσης, επιθεώρησης, κατασκευής, χρήσης, κατοχής, κατάληψης, ελέγχου, κυριότητας, δουλείας, παραχώρησης και εκμετάλλευσης αναφορικά με τη Γη του Έργου στο Ελληνικό Έδαφος, όπως αυτά απαιτούνται για την διεξαγωγή των Δραστηριοτήτων του Έργου.

Απαιτούμενη Γη του Έργου έχει το νόημα που του αποδίδεται στο Μέρος 1 του Παραρτήματος 1.

Εξοικονόμηση σημαίνει, σχετικά με οποιαδήποτε Αλλαγή Νόμου, οποιαδήποτε εξοικονόμηση ή μείωση εξόδων ή δαπανών, ή αύξηση στα έσοδα ή στην απόδοση, που προκύπτει άμεσα από, ή άλλως αποδίδεται άμεσα σε, αυτή την Αλλαγή Νόμου, την οποία απολαμβάνει ή πραγματοποιεί ο Επενδυτής Έργου άμεσα σε σχέση με τις Δραστηριότητες του Έργου, συμπεριλαμβανομένης μιας μείωσης ή εξοικονόμησης σε έξοδα κεφαλαίου, έξοδα λειτουργίας και συντήρησης ή έξοδα από Φόρους που επιβάλλονται στον ή καταβάλλονται από τον Επενδυτή του Έργου.

Καταβεβλημένο Ποσό Δεύτερης Περιόδου έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.7(α)(i).

Ποσό Δεύτερης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.7(α)(ii).

Κώδικας Φορολογίας Δεύτερης Περιόδου έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.5(β).

Δεύτερη Φορολογική Περίοδος έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.5(β).

Ημερομηνία Υπογραφής σημαίνει την ημερομηνία κατά την οποία υπογράφεται η παρούσα Σύμβαση από τα Μέρη.

Κώδικας Φορολογίας της Ημερομηνίας Υπογραφής έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.5(α).

Χρήστης σημαίνει οποιοδήποτε Πρόσωπο το οποίο έχει νόμιμο δικαίωμα (είτε αυτό προκύπτει δυνάμει οποιασδήποτε σύμβασης είτε με άλλο τρόπο) στη Μεταφορά Φυσικού Αερίου, μέσω όλου ή οποιουδήποτε τμήματος του Συστήματος Αγωγού.

Κράτος σημαίνει την Ελληνική Δημοκρατία.

Απόφαση περί μη Ύπαρξης Παράνομης Κρατικής Ενίσχυσης σημαίνει μια απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι η παρούσα Σύμβαση και οι υποχρεώσεις του Κράτους βάσει αυτής δεν αποτελούν παράνομη κρατική ενίσχυση κατά την έννοια των Κοινοτικών Συνθηκών, ή ότι, στην περίπτωση που αυτά τα μέτρα οδηγούν σε ή περιέχουν κρατική ενίσχυση, αυτή η κρατική ενίσχυση είναι συμβατή με τις Κοινοτικές Συνθήκες.

Κρατική Αρχή σημαίνει την κεντρική κυβέρνηση του Κράτους, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε οργάνων, οργανισμών, παραρτημάτων ή διοικητικών υποδιαιρέσεων αυτών, και οποιαδήποτε και όλες τις κεντρικές, αποκεντρωμένες, περιφερειακές, δημοτικές, τοπικές και επαρχιακές αρχές ή φορείς (αλλά, για την αποφυγή αμφιβολιών, εξαιρείται οποιαδήποτε Τοπική Αρχή ή Ανεξάρτητη Αρχή) του εν λόγω Κράτους και κάθε συστατικό στοιχείο οποιουδήποτε από τα προαναφερθέντα.

Κρατικό Μέρος σημαίνει το Κράτος, τις Κρατικές Οντότητες και τις Κρατικές Αρχές και κάθε άλλο Πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό αυτών, και όλων των διαδόχων ή των επιτρεπόμενων εκδοχέων οποιουδήποτε ή όλων των ανωτέρω.

Κρατική Οντότητα σημαίνει οποιαδήποτε Οντότητα στην οποία, άμεσα ή έμμεσα, το Κράτος ή οποιαδήποτε άλλη Κρατική Αρχή έχει πλειοψηφικά συμμετοχικά ή περιουσιακά δικαιώματα ή παρόμοια οικονομικά συμφέροντα, ή η την οποία το Κράτος ελέγχει, άμεσα ή έμμεσα. Για τους σκοπού του παρόντος ορισμού, ο όρος **έλεγχος** σημαίνει την κατοχή, άμεσα ή έμμεσα, της εξουσίας κατεύθυνσης ή δυνατότητας κατεύθυνσης της διοίκησης και των πολιτικών μιας Οντότητας, είτε μέσω της κυριότητας μιας πλειοψηφικής ή άλλης ελέγχουσας συμμετοχής στους τίτλους με δικαίωμα ψήφου, το μετοχικό κεφάλαιο ή άλλα περιουσιακά δικαιώματα σε μια Οντότητα, είτε βάσει του νόμου είτε βάσει σύμβασης μεταξύ των Προσώπων που εκχωρούν την εν λόγω εξουσία ή δικαιώματα ψήφου.

Κρατική Γη σημαίνει οποιαδήποτε Γη στο Ελληνικό Έδαφος, η οποία βρίσκεται στην κυριότητα ή ελέγχεται πλήρως από οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος ή Τοπική Αρχή, αλλά όχι, προς αποφυγή κάθε αμφιβολίας, οποιαδήποτε Μη-Κρατική Γη στο Ελληνικό Έδαφος.

Κρατικός Εκπρόσωπος έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 15.1(α).

TANAP σημαίνει τον αγωγό Trans-Anatolian Pipeline, που ξεκινά από τα σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Γεωργίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας και καταλήγει, για τους σκοπούς του Έργου, στα σύνορα μεταξύ της Δημοκρατίας της Τουρκίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Φορολογική Διαφορά σημαίνει μια διαφορά η οποία πρωτίστως σχετίζεται με την προσήκουσα εφαρμογή του Ελληνικού Νόμου και της παρούσας Σύμβασης σε σχέση με την εκτίμηση και καταβολή Φόρου από ένα Συμμετέχοντα στο Έργο σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο και όχι, προς αποφυγή αμφιβολιών, μια διαφορά που σχετίζεται με την παράβαση της παρούσας Σύμβασης, με Αλλαγή Νόμου, με Απαλλοτρίωση ή με την εφαρμογή, εκτέλεση ή ερμηνεία της ΣΠΤ.

Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικής Διαφοράς έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 24.9.

Φορολογικός Νόμος του Κράτους σημαίνει όλους του Ελληνικούς Νόμους που σχετίζονται με Φόρους, συμπεριλαμβανομένων των Συμβάσεων περί Αποφυγής Διπλής Φορολογίας.

Φόροι σημαίνει όλες τις υπάρχουσες και μελλοντικές εισφορές, τέλη, δασμούς (ήτοι δασμούς που επιβάλλονται εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΟΚ) υπ' αριθμ. 2658/87 του Συμβουλίου για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το Κοινό Δασμολόγιο), τέλη, πληρωμές, χρεώσεις, ποινές, καταλογισμούς, φόρους (συμπεριλαμβανομένων των ειδικών φόρων κατανάλωσης και του ΦΠΑ ή των φόρων επί των πωλήσεων), επιβαρύνσεις, εισφορές και ανταποδοτικά τέλη που καταβάλλονται σε ή επιβάλλονται από ένα κράτος, οποιοδήποτε όργανο ή οποιαδήποτε δημόσια αρχή, κεντρική ή τοπική, ή οποιονδήποτε άλλο φορέα έχει την πραγματική εξουσία επιβολής οποιουδήποτε τέτοιου είδους επιβαρύνσεων στην επικράτεια ενός κράτους και ο όρος **Φόρος** θα σημαίνει οποιοδήποτε από αυτά και ο όρος **Φορολογία** θα ερμηνεύεται αναλόγως.

Ημερομηνία Δεκαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας σημαίνει την πρώτη 31η Δεκεμβρίου μετά τη δέκατη επέτειο της Ημερομηνίας Εμπορικής Λειτουργίας.

Καταβεβλημένο Ποσό Τρίτης Περιόδου έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.8(α)(i).

Ποσό Τρίτης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.8(α)(ii).

Κώδικας Φορολογίας Τρίτης Περιόδου έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Όρο 12.5(γ).

Τρίτη Φορολογική Περίοδος έχει το νόημα που της αποδίδεται στον Όρο 12.5(γ).

Μεταφορά σημαίνει τη διακίνηση, αποστολή ή άλλη μεταφορά Φυσικού Αερίου, μέσω οποιασδήποτε νομικής συμφωνίας, συμπεριλαμβανομένης της Διαμετακόμισης, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 7(10)(α) της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη.

Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς σημαίνει την Οντότητα που ενεργεί ως διαχειριστής συστήματος μεταφοράς αναφορικά προς οποιαδήποτε υποδομή ενέργειας ή ισχύος που βρίσκεται εντός του Ελληνικού Εδάφους.

Συμφωνίες Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς σημαίνει τις συμφωνίες, κατά καιρούς, μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και οποιουδήποτε διαχειριστή συστήματος μεταφοράς.

Ημερομηνία Εικοσιπενταετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας σημαίνει την πρώτη 31η Δεκεμβρίου μετά την εικοστή πέμπτη επέτειο της Ημερομηνίας Εμπορικής Λειτουργίας.

Ημερομηνία Εικοσαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας σημαίνει την πρώτη 31η Δεκεμβρίου μετά την εικοστή επέτειο της Ημερομηνίας Εμπορικής Λειτουργίας.

ΦΠΑ σημαίνει τον φόρο προστιθέμενης αξίας και κάθε άλλον παρόμοιο Φόρο που επιβάλλεται στην παράδοση, εισαγωγή ή ενδοκοινοτική απόκτηση αγαθών και υπηρεσιών, Σχετικών Δικαιωμάτων, έργων, υπηρεσιών και/ή τεχνολογίας εντός της επικράτειας του κράτους.

Συντελεστής ΦΠΑ σημαίνει το συντελεστή ΦΠΑ που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία κατά καιρούς.

Έτος σημαίνει την περίοδο 12 διαδοχικών μηνών, σύμφωνα με το Γρηγοριανό ημερολόγιο, που ξεκινά από την 1η Ιανουαρίου, εκτός εάν άλλη ημερομηνία έναρξης προβλέπεται ρητώς στις σχετικές διατάξεις της παρούσας Σύμβασης.

1.2 **Ερμηνεία**

(α) Ο διαχωρισμός της παρούσας Σύμβασης σε όρους, υποπαραγράφους και σε άλλα τμήματα και η εισαγωγή τίτλων είναι μόνο για διευκόλυνση στις παραπομπές και δεν επηρεάζει την ερμηνεία της παρούσας.

(β) Οι όροι «η παρούσα Σύμβαση», «της παρούσας», «στην παρούσα» και «σύμφωνα με την παρούσα» και παρόμοιες εκφράσεις αναφέρονται στην παρούσα Σύμβαση και όχι σε κάποιο συγκεκριμένο Όρο, Υποπαράγραφο ή άλλο τμήμα της παρούσας.

(γ) Εκτός αν υποδεικνύεται άλλως, όλες οι αναφορές σε «Όρο», «παράγραφο», «Υποπαράγραφο» ή «Παράρτημα» που ακολουθούνται από αριθμό ή γράμμα αναφέρονται σε συγκεκριμένο Όρο, παράγραφο, Υποπαράγραφο ή Παράρτημα της παρούσας.

(δ) Εκτός αν υποδεικνύεται άλλως, όλες οι αναφορές σε οποιαδήποτε ημέρα ή ώρα ημέρας στην παρούσα είναι αναφορές στην Ώρα Κεντρικής Ευρώπης και η αναφορά σε ημέρα πρέπει να ερμηνεύεται ως η χρονική περίοδος που ξεκινά από τα μεσάνυχτα και λήγει 24 ώρες αργότερα.

(ε) Εφόσον μια χρονική περίοδος αναφέρεται στην παρούσα ως υπολογιζόμενη από μια συγκεκριμένη ημέρα ή από την ημέρα ενός πραγματικού γεγονότος, υπολογίζεται αποκλειομένης της ημέρας αυτής.

(στ) Όπου μια έκφραση ορίζεται στην παρούσα Σύμβαση, ένα άλλο μέρος του λόγου ή γραμματική μορφή της έκφρασης αυτής θα έχει αντίστοιχο νόημα.

(ζ) Αναφορά στην παρούσα σε οποιοδήποτε πολιτικό ή θεσμικό όργανο, οργάνωση, υπουργείο ή παρόμοια οντότητα θα περιλαμβάνει αναφορά σε αυτό το πολιτικό ή θεσμικό όργανο, οργάνωση, υπουργείο ή παρόμοια οντότητα, όπως αυτό αναδιοργανώνενται, ανασυστήνεται, αντικαθίσταται ή μετονομάζεται κατά καιρούς.

1.3 **Σύνταξη**

(α) Εκτός αν ειδικώς ορίζεται διαφορετικά ή αν άλλως απαιτείται από το περιεχόμενο, οι λέξεις στον ενικό θα περιλαμβάνουν και τον πληθυντικό και το αντίστροφο και οι λέξεις συγκεκριμένου φύλου θα περιλαμβάνουν όλα τα φύλα, και οι λέξεις «περιλαμβάνουν», «περιλαμβάνει» και «συμπεριλαμβανομένου» θα τεκμαίρονται ότι ακολουθούνται από τις λέξεις «χωρίς περιορισμό».

(β) Διατάξεις της παρούσας που περιλαμβάνουν τις λέξεις «που θα συμφωνηθεί», «κοινοποιήθηκε», «επετράπη», «συναίνεσε σε», «αποφάσισε», «ενέκρινε», «έγκριση» ή συγγενικές λέξεις απαιτούν η σχετική συμφωνία, κοινοποίηση, άδεια, συναίνεση, απόφαση ή έγκριση να πραγματοποιείται γραπτώς και να υπογράφεται από έναν νόμιμα εξουσιοδοτημένο εκπρόσωπο του σχετικού Μέρους ή Μερών.

1.4 **Έγγραφα και Νόμοι**

(α) Αναφορά στην παρούσα Σύμβαση ή σε οποιοδήποτε άλλο έγγραφο περιλαμβάνει οποιαδήποτε παράταση, ανανέωση, τροποποίηση, αλλαγή, μεταβολή ή αντικατάσταση οποιουδήποτε εξ αυτών.

(β) Αναφορά στην παρούσα Σύμβαση σε νόμο είναι αναφορά σε νόμο του Κράτους, εκτός αν ορίζεται άλλως.

(γ) Αναφορά στην παρούσα Σύμβαση σε διεθνή συνθήκη, διάταγμα, τυπικό νόμο, κανονισμό, κώδικα ή άλλο νόμο περιλαμβάνει κανονισμούς και άλλα έγγραφα δυνάμει αυτών καθώς και κωδικοποιήσεις, τροποποιήσεις, επαναφορά σε ισχύ ή αντικατάσταση οποιωνδήποτε εξ αυτών είτε αυτές έγιναν πριν από είτε μετά την Ημερομηνία Υπογραφής.

2. ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΝΑΡΞΗΣ ΙΣΧΥΟΣ

2.1 Υπό την επιφύλαξη του Όρου 2.5, η έναρξη ισχύος της παρούσας τελεί υπό την προϋπόθεση:

(α) της υπογραφής της παρούσας Σύμβασης από τα Μέρη,

(β) της κύρωσης της Διακρατικής Συμφωνίας από την Βουλή του Κράτους, της δημοσίευσής της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας, και της θέσης της σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους της,

(γ) της δημοσίευσης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας του νόμου της Βουλής του Κράτους που κυρώνει την παρούσα Σύμβαση,

(δ) της λήψης Απόφασης περί μη ύπαρξης παράνομης Κρατικής Ενίσχυσης, υπό την προϋπόθεση ότι, εάν η Απόφαση περί μη ύπαρξης παράνομης Κρατικής Ενίσχυσης χορηγηθεί υπό την επιφύλαξη της διενέργειας τροποποιήσεων στην παρούσα Σύμβαση ή υπό την επιφύλαξη οποιωνδήποτε άλλων προϋποθέσεων, αυτές οι τροποποιήσεις ή προϋποθέσεις έχουν γίνει εγγράφως αποδεκτές από τον Επενδυτή του Έργου, και

(ε) της επέλευσης της Ημερομηνίας Έναρξης Ισχύος σύμφωνα με τον Όρο 2.2.

2.2 Εφόσον οποιοδήποτε Μέρος θεωρεί ότι όλες οι προϋποθέσεις που παρατίθενται στον Όρο 2.1 (εκτός της προϋπόθεσης που περιγράφεται στον Όρο 2.1(ε)) έχουν εκπληρωθεί, θα ειδοποιεί το άλλο Μέρος. Εφόσον το άλλο Μέρος συμφωνεί ότι όλες οι προϋποθέσεις που περιγράφονται στον Όρο 2.1 (εκτός της προϋπόθεσης που περιγράφεται στον Όρο 2.1(ε)) έχουν εκπληρωθεί, θα επιβεβαιώνει την συμφωνία του με ειδοποίηση προς το πρώτο Μέρος· η ημερομηνία της εν λόγω ειδοποίησης θα είναι η Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος. Υπό την επιφύλαξη του Όρου 2.5,

κατά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος η παρούσα Σύμβαση παράγει αποτελέσματα και τίθεται σε ισχύ.

2.3 Αμέσως μετά την Ημερομηνία Υπογραφής, το Κράτος θα:

(α) παρουσιάσει την παρούσα Σύμβαση στη Βουλή του Κράτους προς κύρωση και/ή υιοθέτηση προκειμένου να τεθεί η παρούσα Σύμβαση σε ισχύ ως μέρος του Ελληνικού Νόμου,

(β) προβεί σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να παρουσιάσει σχέδια κατ' εξουσιοδότηση νομοθεσίας και άλλων νόμων, όπως μπορεί να απαιτείται για να τεθεί η παρούσα Σύμβαση, και ιδιαίτερα, τα δικαιώματα, εγγυήσεις, εξαιρέσεις, χορηγήσεις, προνόμια, πρότυπα, παραιτήσεις και αποζημιώσεις νομικής ευθύνης που ισχύουν στο Έργο σε ισχύ ως μέρος του Ελληνικού Νόμου.

(γ) καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια να αποκτήσει το συντομότερο δυνατό οποιαδήποτε τέτοια κύρωση, συμπεριλαμβανομένης της δημοσίευσης, της Σύμβασης, καθώς και την θέσπιση οποιασδήποτε τέτοιας νομοθεσίας πριν από ή μαζί με αυτή την κύρωση και/ή υιοθέτηση, και

(δ) καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια να εξασφαλίσει Απόφαση περί μη Ύπαρξης Παράνομης Κρατικής Ενίσχυσης.

2.4 Το Κράτος, κατά καιρούς και ύστερα από αίτημα του Επενδυτή του Έργου, θα απαντά γραπτώς στις ερωτήσεις του Επενδυτή του Έργου αναφορικά προς την πρόοδο του Κράτους σχετικά με την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του βάσει του Όρου 2.3.

2.5 Κατά παρέκκλιση του ότι η παρούσα Σύμβαση τίθεται σε ισχύ κατά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος, οι Όροι 1, 2, 15, 23, 24, 25, 27, 31, 34 και 35 τίθενται σε ισχύ και ξεκινούν να ισχύουν από την Ημερομηνία Υπογραφής.

2.6 Χωρίς να περιορίζεται ο Όρος 2.5, κανένα Μέρος δε φέρει καμία ευθύνη απέναντι στο άλλο στην περίπτωση που η Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της παρούσας Σύμβασης δεν λάβει χώρα για οποιονδήποτε λόγο.

3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΥΣ

3.1 Σχέση με την Διακρατική Σύμβαση και την ΣΠΤ

(α) Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η παρούσα Σύμβαση είναι η «Συμφωνία Κυβέρνησης Υποδοχής» μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Επενδυτή του Έργου που αναφέρεται στη Διακρατική Συμφωνία.

(β) Η παρούσα Σύμβαση συνάπτεται:

(i) κατ' εκτέλεση και σε εφαρμογή, και σε συνδυασμό με, τις υποχρεώσεις του Κράτους βάσει της Διακρατικής Συμφωνίας και της ΣΠΤ (ανεξαρτήτως του ότι η ΣΠΤ δύναται να μην έχει τεθεί σε ισχύ κατά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος),

(ii) σε εφαρμογή των αρχών και υποχρεώσεων που διαλαμβάνονται στην Διακρατική Συμφωνία, και

(iii) για τους σκοπούς, μεταξύ άλλων, της εφαρμογής στον Ελληνικό Νόμο των υποχρεώσεων του Κράτους, των συμφωνιών και των δεσμεύσεων δυνάμει ή σε σχέση με τη Διακρατική Συμφωνία και την ΣΠΤ (ανεξαρτήτως του ότι η ΣΠΤ δύναται να μην έχει τεθεί σε ισχύ κατά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος).

(γ) Το Κράτος δηλώνει και εγγυάται ότι:

(i) έχει περατώσει όλες τις κυρώσεις και έχει ολοκληρώσει όλες τις κοινοβουλευτικές, νομοθετικές και άλλες ενέργειες και νομοθετικές διαδικασίες που απαιτούνται από τον Ελληνικό Νόμο ώστε να τεθεί σε ισχύ η Διακρατική Συμφωνία και άλλως να καταστεί δεσμευτική για το Κράτος η Διακρατική Συμφωνία δυνάμει του διεθνούς δικαίου και του Ελληνικού Νόμου,

(ii) στο βαθμό που αυτές οι ενέργειες δεν έχουν ολοκληρωθεί κατά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος, αμέσως μετά την σύναψη της ΣΠΤ θα περατώσει όλες τις ενέργειες και νομοθετικές διαδικασίες που απαιτούνται από τον Ελληνικό Νόμο ώστε να τεθεί σε ισχύ η ΣΠΤ και άλλως να καταστήσει την ΣΠΤ δεσμευτική για το Κράτος και εκτελεστή από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο,

(iii) έχει ολοκληρώσει ή θα ολοκληρώσει άμεσα όλες τις κοινοβουλευτικές, νομοθετικές και άλλες ενέργειες και νομοθετικές διαδικασίες που απαιτούνται από τον Ελληνικό Νόμο ώστε οι όροι της παρούσας Σύμβασης και οι διάφορες παροχές και υποχρεώσεις των Κρατικών Μερών δυνάμει της παρούσας Σύμβασης υπέρ των Συμμετεχόντων στο Έργο να τεθούν σε ισχύ στο Κράτος ως μέρος του Ελληνικού Νόμου και ως δεσμευτικές υποχρεώσεις των Κρατικών Μερών, και

(iv) υπό την επιφύλαξη των άλλων υποχρεώσεών του δυνάμει της παρούσας Σύμβασης:

(A) θα διευκολύνει, θα καθιστά δυνατή και θα υποστηρίζει την εφαρμογή του Έργου και θα παρέχει διαφανείς και χωρίς διακρίσεις συνθήκες για την εφαρμογή και εκτέλεση του Έργου,

(B) συμφωνεί ότι η μεταφορά του Φυσικού Αερίου για το Έργο θα εκτελείται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της Διακρατικής Συμφωνίας και του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και χωρίς να επιβάλλει οποιεσδήποτε αδικαιολόγητες καθυστερήσεις, περιορισμούς ή χρεώσεις,

(Γ) δε θα διακόπτει, περιορίζει, καθυστερεί ή άλλως παρακωλύει την (φυσική και/ή αντίστροφη) ροή του Φυσικού Αερίου μέσω του Συστήματος Αγωγού, παρά μόνο μέσω μιας αρμόδιας αρχής σύμφωνα με τον κανονισμό ΕΕ 994/2010 για την Ασφάλεια Εφοδιασμού με Αέριο,

(Δ) εάν συμβεί οποιοδήποτε γεγονός ή προκύψει οποιαδήποτε κατάσταση η οποία παρέχει βάσιμους λόγους ώστε να πιστεύει ότι υφίσταται απειλή διακοπής, περιορισμού ή παρακώλυσης, με άλλο τρόπο, οποιασδήποτε πτυχής του Έργου αναφορικά με το Ελληνικό Έδαφος (εκτός από την ροή του Φυσικού Αερίου μέσω του Συστήματος Αγωγού), θα προβαίνει σε κάθε νόμιμη και εύλογη προσπάθεια για την εξάλειψη της απειλής αυτής, και

(E) εάν συμβεί οποιοδήποτε γεγονός ή προκύψει οποιαδήποτε κατάσταση που διακόπτει, περιορίζει ή άλλως παρακωλύει οποιαδήποτε πτυχή του Έργου στο Ελληνικό Έδαφος, θα ειδοποιεί αμέσως τον Επενδυτή του Έργου για το γεγονός ή την κατάσταση, θα παρέχει, σε εύλογο βαθμό, πλήρη στοιχεία σχετικά με το γεγονός ή την κατάσταση και (εκτός της περίπτωσης διακοπής, περιορισμού ή παρακώλυσης της ροής του Φυσικού Αερίου μέσω του Συστήματος Αγωγού), θα προβαίνει, στο βαθμό που εμπίπτει στη σφαίρα επιρροής του, σε κάθε νόμιμη και εύλογη προσπάθεια για να εξαλείψει αυτό το γεγονός ή την κατάσταση, στο βαθμό που το εν λόγω γεγονός ή κατάσταση προκύπτει στο Ελληνικό Έδαφος, και θα προωθεί την αποκατάσταση της θιγείσας διάστασης του Έργου το συντομότερο δυνατό.

3.2 **Σχέση με τον Ελληνικό Νόμο**

(α) Τα Μέρη δια του παρόντος αναγνωρίζουν και συμφωνούν ότι είναι αμοιβαία τους πρόθεση κατά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος, και λαμβάνοντας υπ' όψη αυτές τις εξαιρέσεις και τις

τροποποιήσεις του Ελληνικού Νόμου που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση (συμπεριλαμβανομένων αυτών που αναφέρονται στον Όρο 20):

(i) η παρούσα Σύμβαση να αποτελεί μέρος του Ελληνικού Νόμου και, μεταξύ άλλων, να αποτελεί τον Ελληνικό Νόμο που εφαρμόζει τις υποχρεώσεις του Κράτους, τις συμφωνίες και τις δεσμεύσεις δυνάμει ή σε σχέση με τη Διακρατική Συμφωνία, και

(ii) κανένας Ελληνικός Νόμος (συμπεριλαμβανομένης της ερμηνείας αυτού από οποιαδήποτε Κρατική Αρχή και των διαδικασιών εφαρμογής οποιασδήποτε Κρατικής Αρχής), εκτός του Συντάγματος, των αρχών δημοσίου διεθνούς δικαίου που εφαρμόζονται στην Ελληνική Δημοκρατία και οποιασδήποτε διεθνούς συνθήκης που δεσμεύει την Ελληνική Δημοκρατία, ο οποίος είναι αντίθετος, ή ασύμβατος με τους όρους της Σύμβασης ή με οποιαδήποτε άλλη Σύμβαση Έργου δεν θα περιορίζει, μειώνει ή επηρεάζει αρνητικά τα δικαιώματα που χορηγούνται στον Επενδυτή του Έργου ή σε οποιοδήποτε άλλο Συμμετέχοντα στο Έργο δυνάμει της παρούσας Σύμβασης ή οποιασδήποτε άλλης Σύμβασης Έργου ή με άλλον τρόπο τροποποιεί, καταργεί ή υπερισχύει του συνόλου ή μέρους της παρούσας Σύμβασης ή οποιασδήποτε άλλης Σύμβασης Έργου.

(β) Κατά παρέκκλιση από την ισχύ που η παρούσα Σύμβαση θα έχει κατά τον Ελληνικό Νόμο (συμπεριλαμβανομένης της ισχύος δυνάμει του Όρου 3.1(β)), τίποτα στην παρούσα Σύμβαση δεν περιορίζει ή άλλως θίγει τα δικαιώματα και τις εξουσίες του Κράτους να εφαρμόζει οποιαδήποτε Εξαιρούμενη Αλλαγή Νόμου.

3.3 **Σχέση με τις Κοινοτικές Συνθήκες**

Καμία ρύθμιση της παρούσας Σύμβασης δεν θα παρεκκλίνει, ούτε θα απαιτεί από το Κράτος, οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος ή οποιαδήποτε Ανεξάρτητη Αρχή να παρεκκλίνει από οποιαδήποτε υποχρέωση δυνάμει των Κοινοτικών Συνθηκών, συμπεριλαμβανομένης, προς αποφυγή αμφιβολιών, οποιασδήποτε υποχρέωσης από οποιοδήποτε νομοθέτημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υιοθετείται βάσει των Κοινοτικών Συνθηκών.

3.4 **Σχέση με τις απαιτούμενες Άδειες Αρχής**

Το Κράτος επιβεβαιώνει ότι αυτές οι Άδειες Αρχής που αναφέρονται στο Παράρτημα 3 είναι οι βασικές Άδειες Αρχής που απαιτούνται για το Έργο. Προς αποφυγή αμφιβολιών, η αναφορά στο Παράρτημα 3 των βασικών Αδειών Αρχής που απαιτούνται για το Έργο δε θίγει τις υποχρεώσεις του Επενδυτή του Έργου βάσει του Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που εφαρμόζεται στην Ελληνική Δημοκρατία), αλλά υπό την επιφύλαξη των ρυθμίσεων της παρούσας Σύμβασης, να αποκτήσει όλες τις Άδειες Αρχής που απαιτούνται για το Έργο είτε αναφέρονται στο Παράρτημα 3 είτε όχι.

3.5 **Σχέση με τη Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη**

Τα Μέρη συμφωνούν ότι το Έργο, τα δικαιώματα των Χρηστών δυνάμει συμβάσεων μεταφοράς αερίου ή συμβάσεων δέσμευσης δυναμικότητας με τον Επενδυτή του Έργου και τα δικαιώματα των Συμμετεχόντων στο Έργο δυνάμει της παρούσας Σύμβασης θα θεωρούνται το καθένα ως «Επένδυση» στην Ελληνική Δημοκρατία υπό την έννοια του άρθρου 1(6) της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη και ότι, χωρίς περιορισμό, τα Πρόσωπα που παρατίθενται κατωτέρω, υπό τις ιδιότητες που αναφέρονται κατωτέρω, θα θεωρούνται ως «Επενδυτές» υπό την έννοια του άρθρου 1(7) της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη αναφορικά με τα ανωτέρω και το Κράτος δεν θα επιδιώξει να ισχυριστεί το αντίθετο, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω Πρόσωπα, κατά τον σχετικό χρόνο, έχουν γνωστοποιηθεί στο Κράτος από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Όρο 4.7 .

Επενδυτές

(α) Ο Επενδυτής του Έργου, ως κύριος και δημιουργός του Συστήματος Αγωγού, συμπεριλαμβανομένων των Ελληνικών Εγκαταστάσεων,

(β) κάθε άμεσος και έμμεσος μέτοχος του Επενδυτή του Έργου κατά καιρούς που έχει συσταθεί σε κράτος που αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος στη Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη, και

(γ) κάθε Χρήστης (υπό αυτή του την ιδιότητα) ο οποίος είναι μέρος σε μια σύμβαση μεταφοράς αερίου ή σε μία σύμβαση δέσμευσης δυναμικότητας με τον Επενδυτή του Έργου κατά καιρούς, ο οποίος έχει συσταθεί σε κράτος που αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος στη Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη.

3.6 **Σχέση με άλλες συνθήκες**

Τίποτα στην παρούσα Σύμβαση ή στις Συμβάσεις Έργου δεν στερεί από οποιοδήποτε Μέρος ή Συμμετέχοντα στο Έργο, Κρατικό Μέρος ή Ανεξάρτητη Αρχή τα δικαιώματά του ή οποιοδήποτε ένδικο βοήθημα μπορεί να δικαιούται, ούτε θίγει οποιεσδήποτε υποχρεώσεις που αυτά τα Πρόσωπα ή οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος ή Ανεξάρτητη Αρχή μπορεί να έχουν κατά καιρούς δυνάμει της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη, των Κοινοτικών Συνθηκών ή οποιασδήποτε άλλης διεθνούς συνθήκης κατά καιρούς εν ισχύι (συμπεριλαμβανομένης, προς αποφυγή αμφιβολιών, οποιασδήποτε διεθνούς συμφωνίας, πρωτοκόλλου, συμφώνου, σύμβασης, ανταλλαγής επιστολών ή άλλων παρόμοιων εγγράφων).

ΓΕΝΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

4. ΓΕΝΙΚΑ

4.1 Το Κράτος αναγνωρίζει και συμφωνεί ότι το Έργο είναι ένα έργο εθνικής σημασίας και προς το εθνικό και δημόσιο συμφέρον της Ελληνικής Δημοκρατίας.

4.2 Το Κράτος συμφωνεί ότι η μη συμμόρφωση οποιουδήποτε Κρατικού Μέρους με τους όρους της παρούσας Σύμβασης και οποιαδήποτε ενέργεια από οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος που συνιστά υπέρβαση εξουσίας ή άλλως δεν είναι σύμφωνη με τον Ελληνικό Νόμο θα θεωρείται ως μη συμμόρφωση του Κράτους με τους όρους της Σύμβασης.

4.3 Ο Επενδυτής του Έργου συμφωνεί ότι η μη συμμόρφωση οποιουδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο με τους όρους της παρούσας Σύμβασης που εφαρμόζονται σε αυτόν τον Συμμετέχοντα στο Έργο θα θεωρείται ως μη συμμόρφωση του Επενδυτή του Έργου με τους όρους της παρούσας Σύμβασης.

4.4 Τα Μέρη διασφαλίζουν και θα διασφαλίζουν ότι κάθε ένα από τα άλλα Κρατικά Μέρη (σχετικά με το Κράτος) και τους Συμμετέχοντες στο Έργο (αναφορικά με τον Επενδυτή του Έργου) θα συνεργάζονται, ενεργά και αποτελεσματικά, μεταξύ τους αναφορικά με το Έργο και θα απέχουν, και θα μεριμνούν ώστε κάθε άλλο Κρατικό Μέρος (αναφορικά με το Κράτος) και Συμμετέχων στο Έργο (αναφορικά με τον Επενδυτή του Έργου) να απέχει, από οποιαδήποτε ενέργεια που έχει ως σκοπό τη ματαίωση, παρακώλυση ή καθυστέρηση του Έργου ή οποιασδήποτε από τις Δραστηριότητες του Έργου. Το Κράτος, επιπρόσθετα, θα καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την απόκτηση οποιασδήποτε υποστήριξης από οποιεσδήποτε Τοπικές Αρχές, και θα επιδιώκει ενεργά την συνεργασία αυτών, όπου η εν λόγω υποστήριξη ή συνεργασία είναι απαραίτητη για το σκοπό αυτό.

4.5 Για τους σκοπούς του Έργου και υπό την επιφύλαξη των όρων της παρούσας Σύμβασης και των Συμβάσεων Έργου, το Κράτος χορηγεί:

(α) στους Συμμετέχοντες στο Έργο, το απόλυτο και απεριόριστο δικαίωμα και προνόμιο να εφαρμόσουν και να διεκπεραιώσουν το Έργο σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο, και

(β) στον Επενδυτή του Έργου, το αποκλειστικό και απεριόριστο δικαίωμα και προνόμιο να κατασκευάζει, να είναι κύριος, να κατέχει και να ελέγχει τις Ελληνικές Εγκαταστάσεις σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο.

4.6 Το Κράτος, εγκαίρως, εκδίδει, παρέχει ή μεριμνά ώστε να παρασχεθούν, εγγράφως, όλα τα διατάγματα, νομοθετήματα, εντολές, κανονισμοί, κανόνες, ερμηνείες, άδειες, συναινέσεις και

εγκρίσεις που είναι απαραίτητα ή κατάλληλα ώστε να καταστεί δυνατή η έγκαιρη εκπλήρωση από κάθε Κρατικό Μέρος όλων των υποχρεώσεών του που προβλέπονται από την παρούσα Σύμβαση και απαιτεί από κάθε Κρατικό Μέρος την έγκαιρη εκτέλεση αυτών.

4.7 Ο Επενδυτής του Έργου, για να διευκολύνει τη διαχείριση της παρούσας Σύμβασης και κάθε Σύμβασης Έργου, θα ειδοποιεί το Κράτος, κατά καιρούς, για τα Πρόσωπα που είναι Συμμετέχοντες στο Έργο και/ή θα παρέχει στο Κράτος γραπτή απόδειξη αυτής της ιδιότητας αναφορικά με το Έργο. Η μη ειδοποίηση ή η μη παροχή έγγραφης απόδειξης της ιδιότητας ενός Συμμετέχοντα στο Έργο θα έχει ως αποτέλεσμα την άρνηση της εν λόγω ιδιότητας έως ότου αυτή η ιδιότητα και τα δικαιώματα κοινοποιηθούν από τον Επενδυτή του Έργου.

4.8 Το Κράτος και κάθε ένα από τα άλλα Κρατικά Μέρη θα λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να διευκολύνει όλες τις Δραστηριότητες του Έργου που σχετίζονται με την Μεταφορά του Φυσικού Αερίου μέσω του Συστήματος Αγωγού ή οποιουδήποτε μέρους αυτού (συμπεριλαμβανομένων των Ελληνικών Εγκαταστάσεων), σύμφωνα με την αρχή της ελευθερίας μεταφοράς, και χωρίς διάκριση όσον αφορά την προέλευση, τον προορισμό ή την κυριότητα αυτού του Φυσικού Αερίου και χωρίς να επιβάλλει οποιεσδήποτε αναιτιολόγητες καθυστερήσεις, περιορισμούς ή χρεώσεις.

4.9 Εκτός αν ρητώς προβλέπεται άλλως στην παρούσα Σύμβαση (συμπεριλαμβανομένου του Όρου 3.3), ή με την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του Επενδυτή του Έργου, το Κράτος ή οποιοδήποτε άλλο Κρατικό Μέρος δεν θα χορηγεί οποιαδήποτε δικαιώματα χρήσης των Ελληνικών Εγκαταστάσεων ή δικαιώματα σε σχέση με την Γη του Έργου ούτε θα χορηγεί σε οποιοδήποτε Πρόσωπο οποιαδήποτε άλλα δικαιώματα τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή έρχονται σε σύγκρουση με, ή δύναται να παρεμβαίνουν στην πλήρη άσκηση ή απόλαυση από κάθε Συμμετέχοντα στο Έργο των δικαιωμάτων του δυνάμει της παρούσας Σύμβασης ή οποιασδήποτε άλλης Σύμβασης Έργου.

5. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΕΡΓΟΥ ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΟΥΝ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΚΑΙ/Η΄ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΟΝΤΟΤΗΤΕΣ

5.1 Το Κράτος διασφαλίζει και εγγυάται (ως πρωτοφειλέτης) την έγκαιρη εκτέλεση των υποχρεώσεων και δεσμεύσεων κάθε άλλου Κρατικού Μέρους δυνάμει κάθε μιας από τις Συμβάσεις Έργου όπως και όταν οι εν λόγω υποχρεώσεις και δεσμεύσεις γίνουν ληξιπρόθεσμες και απαιτητές σύμφωνα με τους όρους της σχετικής Σύμβασης Έργου.

5.2 Οι υποχρεώσεις του Κράτους:

(α) δυνάμει της παρούσας Σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεών του δυνάμει του Όρου 5.1, δεν θίγονται από την ιδιωτικοποίηση, αφερεγγυότητα, εκκαθάριση, αναδιοργάνωση ή οποιαδήποτε αλλαγή στην κυριότητα, την οργανωτική δομή, την βιωσιμότητα ή τη νομική ύπαρξη οποιασδήποτε Κρατικής Αρχής και/ή Κρατικής Οντότητας,

(β) δυνάμει του Όρου 5.1, δεν θίγονται από οποιαδήποτε ενέργεια, παράλειψη, ζήτημα ή οτιδήποτε άλλο το οποίο, με εξαίρεση την παρούσα διάταξη, θα μείωνε, αποδέσμευε από ή έθιγε οποιαδήποτε από τις υποχρεώσεις δυνάμει του εν λόγω Όρου, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε τροποποίησης, παραλλαγής, παραίτησης, παρανομίας, ακυρότητας, αφερεγγυότητας ή νομικού περιορισμού οποιασδήποτε Σύμβασης Έργου ή σε σχέση με οποιαδήποτε Σύμβαση Έργου.

6. ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

6.1 Υπό την επιφύλαξη των υποχρεωτικών περιορισμών που επιβάλλονται από τον Ελληνικό Νόμο (συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος), το Κράτος:

(α) μεριμνά ώστε οι Τοπικές Αρχές να συμμορφώνονται με την παρούσα Σύμβαση σαν οι Τοπικές Αρχές να ήταν Κρατικές Αρχές, και

(β) εκτελεί τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση σαν ο όρος «Κρατικά Μέρη» να περιλάμβανε όλες τις Τοπικές Αρχές.

6.2 Τα Μέρη αναγνωρίζουν τους υποχρεωτικούς περιορισμούς που επιβάλλονται από τον Ελληνικό Νόμο (συμπεριλαμβανομένου του Συντάγματος), αλλά συμφωνούν, ότι ανεξάρτητα από αυτούς τους περιορισμούς, το Κράτος θα προβαίνει αμέσως σε όλες τις πράξεις ελέγχου νομιμότητας που απαιτούνται για να ελέγχει και να διασφαλίζει ότι οι Τοπικές Αρχές ενεργούν με τρόπο συμβατό με την παρούσα Σύμβαση.

7. ΤΟ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΕΡΙΟΥ

7.1 Σύνδεση στα Σύνορα Ελλάδας-Τουρκίας

(α) Τα Μέρη αναγνωρίζουν και συμφωνούν ότι το Σύστημα Αγωγού, όταν κατασκευαστεί, προορίζεται να διασυνδεθεί με τον αγωγό TANAP, όταν αυτός κατασκευαστεί, στα σύνορα μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας.

(β) Τα Μέρη περαιτέρω αναγνωρίζουν και συμφωνούν ότι η διασύνδεση μεταξύ του TANAP και του Συστήματος Αγωγού απαιτεί τη συνεργασία και διευκόλυνση του Κράτους, και, σε αυτό το πλαίσιο, το Κράτος θα καταβάλει κάθε εύλογη προσπάθεια για να διευκολύνει και να θεσπίσει οποιεσδήποτε διασυνοριακές διευθετήσεις μπορεί να απαιτηθούν για την υποστήριξη της διασύνδεσης μεταξύ του Συστήματος Αγωγού και του TANAP.

(γ) Εάν ο Επενδυτής του Έργου εύλογα πιστεύει ότι η έναρξη της εμπορικής λειτουργίας του TANAP ενδέχεται να καθυστερήσει για οποιονδήποτε λόγο και, ως αποτέλεσμα αυτής της καθυστέρησης, ο Επενδυτής του Έργου, επιθυμεί να χρησιμοποιήσει ως μέσο σύνδεσης εντός του Ελληνικού Εδάφους και ως προσωρινό μέτρο, τον Αγωγό Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας για τους σκοπούς της μεταφοράς αερίου από το Τουρκικό σύστημα αερίου στο Σύστημα Αγωγού:

(i) Ο Επενδυτής του Έργου θα ειδοποιεί το Κράτος για τις περιστάσεις που σχετίζονται με την καθυστέρηση της έναρξης της εμπορικής λειτουργίας του TANAP και τη βάση επί της οποίας ο Επενδυτής του Έργου επιθυμεί να χρησιμοποιήσει τον Αγωγό Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας, συμπεριλαμβανομένης της αναμενόμενης περιόδου χρήσης και του όγκου του Φυσικού Αερίου που θα μεταφερθεί,

(ii) αμέσως μετά την ειδοποίηση του Κράτους από τον Επενδυτή του Έργου δυνάμει της παραγράφου (i) ανωτέρω, τα Μέρη, υπό την επιφύλαξη του Ελληνικού Νόμου, θα συμφωνούν με καλή πίστη τη βάση επί της οποίας ο Επενδυτής του Έργου θα δύναται να χρησιμοποιεί τον Αγωγό Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας για τον σκοπό μεταφοράς αερίου από το Τουρκικό σύστημα αερίου στο Σύστημα Αγωγού, συμπεριλαμβανομένης της χρονικής περιόδου χρήσης, των όγκων του Φυσικού Αερίου που θα μεταφερθούν, των όρων που θα διέπουν αυτή την μεταφορά και της εισφοράς ή άλλων τελών που πρέπει να καταβληθούν από τον Επενδυτή του Έργου αναφορικά με αυτή την χρήση. Οποιαδήποτε τέτοια συμφωνία θα καταρτίζεται εγγράφως από τα Μέρη ή τα πρόσωπα που αυτά θα υποδείξουν (η **Συμφωνία Προσωρινής Χρήσης Αγωγού Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας (ITG)**), και

(iii) σύμφωνα με τους όρους της Συμφωνίας Προσωρινής Χρήσης ITG, το Κράτος, υπό την επιφύλαξη του Ελληνικού Νόμου, θα προβαίνει σε όλες τις ενέργειες που είναι ευλόγως απαραίτητες και εντός της εξουσίας του ώστε να καταστήσει δυνατό στον Επενδυτή του Έργου να συνδέσει το Σύστημα Αγωγού στο ελληνικό τμήμα του Αγωγού Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας και κατόπιν να λαμβάνει Φυσικό Αέριο από το Τουρκικό σύστημα αερίου στο Σύστημα Αγωγού μέσω του Αγωγού Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας.

(δ) Σε σχέση με τον Όρο 7.1(γ), το Κράτος αναγνωρίζει ότι δυνάμει του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 715/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13 Ιουλίου 2009 σχετικά με τους Όρους Πρόσβασης στα Δίκτυα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1775/2005, η κατανομή της δυναμικότητας σε συστήματα αγωγών πρέπει να γίνεται με αποτελεσματικό τρόπο και να είναι συμβατή με τους μηχανισμούς της αγοράς. Εν όψει του γεγονότος ότι η δυναμικότητα του Αγωγού Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας, με τις κατάλληλες αναβαθμίσεις (σημειωτέον ότι το Κράτος δεν έχει τον έλεγχο επί των αναβαθμίσεων που απαιτούνται στην Δημοκρατία της Τουρκίας), θα είναι 11.0 BCMA (με

συντελεστή φορτίου (load factor) 0,9), τα Μέρη αναμένουν ότι στον Επενδυτή του Έργου θα χορηγηθούν τα κατάλληλα δικαιώματα για να χρησιμοποιήσει τον Αγωγό Διασύνδεσης Ελλάδας-Τουρκίας σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο και την Συμφωνία Προσωρινής Χρήσης ITG.

7.2. Διασυνδέσεις με το Ελληνικό Δίκτυο

(α) Τα Μέρη (ή τα πρόσωπα που αυτά θα υποδείξουν) με καλή πίστη θα διαπραγματεύονται, συμφωνούν και συνάπτουν μία ή περισσότερες συμφωνίες διασύνδεσης που θα περιέχουν όρους και προϋποθέσεις αναφορικά με την κατασκευή και λειτουργία διασύνδεσης μεταξύ των Ελληνικών Εγκαταστάσεων και του εγχώριου Ελληνικού συστήματος μεταφοράς αερίου και/ή των δικτύων διανομής και όλων των σχετικών ζητημάτων (κάθε μία μια **Συμφωνία Διασύνδεσης**). Τα Μέρη αναγνωρίζουν και συμφωνούν ότι είναι δυνατό να υπάρχουν περισσότερες διασυνδέσεις και, συνεπώς, περισσότερες Συμφωνίες Διασύνδεσης.

(β) Το αργότερο εντός 120 ημερών πριν από τη σκοπούμενη δημοσίευση από τον Επενδυτή του Έργου της πρόσκλησης για υποβολή προσφορών για την κατασκευή του αγωγού στην Ελληνική Δημοκρατία, ο Επενδυτής του Έργου θα ειδοποιεί σχετικά το Κράτος. Το Κράτος, εντός 60 ημερών από την παραλαβή της ειδοποίησης του Επενδυτή του Έργου, δύναται να υποδείξει (χωρίς οποιαδήποτε απαίτηση να πληρούνται κριτήρια αγοράς) έως τρεις τοποθεσίες για τις Διασυνδέσεις με το Ελληνικό Δίκτυο, οι οποίες τοποθεσίες θα είναι πρόσθετες των οποιωνδήποτε τοποθεσιών για τις Διασυνδέσεις με το Ελληνικό Δίκτυο, που καθορίζονται σύμφωνα με την απόφαση απαλλαγής από την υποχρέωση πρόσβασης τρίτων που χορηγείται στον Επενδυτή του Έργου.

(γ) Ο Επενδυτής του Έργου διασφαλίζει ότι όταν κατασκευαστούν οι Ελληνικές Εγκαταστάσεις, θα εγκατασταθούν στο Σύστημα Αγωγού βαλβίδες σε σχήμα «Τ» (valved "T-pieces") που θα επιτρέπουν τη διασύνδεση σε κάθε τοποθεσία, η οποία υποδεικνύεται από το Κράτος σύμφωνα με τον Όρο 7.2(β).

8. ΤΟΠΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

8.1 Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι το Έργο αντιπροσωπεύει μία σημαντική επένδυση στην Ελληνική Δημοκρατία που θα δημιουργήσει σημαντικές ευκαιρίες για το Ελληνικό εργατικό δυναμικό (ειδικευμένους ή ανειδίκευτους) και για τους Έλληνες εργολάβους και περαιτέρω αναγνωρίζουν το γεωγραφικό πλεονέκτημα και τα οφέλη από τη γνώση των τοπικών συνθηκών που το εν λόγω εργατικό δυναμικό και οι εργολάβοι θα προσφέρουν σε σχέση με το Έργο.

8.2 Ο Επενδυτής του Έργου, σύμφωνα με τις Κοινοτικές Συνθήκες, τις απαιτήσεις των εφαρμοζόμενων συμφωνιών του Διεθνούς Οργανισμού Εμπορίου και άλλη ισχύουσα νομοθεσία, θα διασφαλίσει ότι οι κανόνες, οι διαδικασίες και τα κριτήρια αξιολόγησης και καταλληλότητας (συμπεριλαμβανομένων των τεχνικών απαιτήσεων) που εφαρμόζει στις διαδικασίες ανάθεσης που διεξάγει για τον σκοπό των Δραστηριοτήτων του Έργου, συμπεριλαμβανομένων αυτών που σχετίζονται με την κατασκευή και τον εφοδιασμό των υλικών για τις Ελληνικές Εγκαταστάσεις, ενθαρρύνουν τη χρήση Ελληνικών εταιρειών και εργατικού δυναμικού σε όλο το εύρος της αλυσίδας εφοδιασμού του Έργου με το να διασφαλίζει ότι δεν υφίσταται καμία διάκριση κατά των Ελληνικών εταιρειών και, στο βαθμό που είναι αυτό δυνατό, ο Επενδυτής του Έργου θα διασφαλίζει ότι οι πλειοδότες λαμβάνουν γνώση των πλεονεκτημάτων που θα προσφέρουν οι Ελληνικές εταιρείες αναφορικά με το Έργο.

9. ΑΣΦΑΛΕΙΑ

9.1 Χωρίς να παρεκκλίνει από τις διατάξεις της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη, το Κράτος, λαμβάνοντας υπ' όψιν του τα ισχύοντα διεθνή πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων και των Κατευθυντήριων Αρχών για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, όπως αυτές υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών στις 16 Ιουνίου 2011, καταβάλλει τις καλύτερες δυνατές προσπάθειες ώστε:

(α) να διασφαλίσει ότι δεν υπάρχουν διαταραχές στις Δραστηριότητες του Έργου, και

(β) να προστατέψει τις Δραστηριότητες του Έργου στο Ελληνικό Έδαφος, τις Ελληνικές Εγκαταστάσεις και κάθε Πρόσωπο εντός του Ελληνικού Εδάφους που συμμετέχει στις Δραστηριότητες του Έργου από Απώλεια ή Βλάβη,

που σε κάθε περίπτωση προκαλούνται από ή δύναται να προκύψουν από πόλεμο, σαμποτάζ, βανδαλισμό, αποκλεισμό, επανάσταση, ταραχή, εξέγερση, πολιτικές αναταραχές, τρομοκρατία, απαγωγή, εμπορικό εκβιασμό, οργανωμένο έγκλημα ή οποιοδήποτε άλλο καταστροφικό γεγονός.

9.2 Ο Επενδυτής του Έργου θα συνεργάζεται με το Κράτος προκειμένου να επιτρέψει στο Κράτος να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του δυνάμει του Όρου 9.1.

9.3 Το Κράτος θα καταβάλλει κάθε εύλογη προσπάθεια ώστε να βοηθήσει τον Επενδυτή του Έργου να εντοπίσει νάρκες που δεν έχουν εκραγεί και οι οποίες δύνανται να είναι τοποθετημένες επί ή υπό, ή σε άμεση εγγύτητα με οποιαδήποτε Γη του Έργου. Εφόσον κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Δραστηριοτήτων του Έργου οποιαδήποτε νάρκη που δεν έχει εκραγεί (ή αντικείμενα που ευλόγως δύνανται να θεωρηθούν νάρκες που δεν έχουν εκραγεί) ανακαλυφθεί, το Κράτος θα φροντίσει για την άμεση απομάκρυνση αυτών των αντικειμένων μέσω των δυνάμεων ασφαλείας του Κράτους ύστερα από ειδοποίηση για το θέμα αυτό που θα παρασχεθεί στο Κράτος.

9.4 **Διασταυρούμενη Υποδομή**

(α) Εφόσον ανά πάσα στιγμή οποιοδήποτε Πρόσωπο που δεν είναι Κρατικό Μέρος επιθυμεί να εγκαταστήσει οποιαδήποτε Διασταυρούμενη Υποδομή, το Πρόσωπο αυτό απαιτείται να υποβάλει στο Κράτος αίτηση για την εγκατάσταση. Το εν λόγω Πρόσωπο δεν δικαιούται να εγκαταστήσει τη σχετική Διασταυρούμενη Υποδομή εκτός εάν λάβει τη ρητή συναίνεση του Κράτους.

(β) Το Κράτος ειδοποιεί αμελλητί τον Επενδυτή του Έργου για οποιαδήποτε αίτηση λαμβάνει για την εγκατάσταση οποιασδήποτε Διασταυρούμενης Υποδομής προς ενημέρωση και σχολιασμό από τον Επενδυτή του Έργου, τα σχόλια του οποίου πρέπει να παρέχονται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος μετά την ειδοποίηση του Κράτους.

(γ) Το Κράτος δεν θα εγκρίνει οποιαδήποτε αίτηση για την εγκατάσταση οποιασδήποτε Διασταυρούμενης Υποδομής που λαμβάνεται δυνάμει του Όρου 9.4(α) εκτός εάν:

(i) η αίτηση αυτή έχει πρώτα γνωστοποιηθεί στον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Όρο 9.4(β).

(ii) έχει παρασχεθεί εύλογο χρονικό διάστημα στον Επενδυτή του Έργου για να σχολιάσει αυτή την αίτηση, και

(iii) το Κράτος έχει λάβει υπ' όψιν του τα σχόλια του Επενδυτή του Έργου κατά την λήψη της απόφασης σχετικά με το αν θα εγκρίνει ή όχι την αίτηση.

Εάν το Κράτος αποφασίσει να εγκρίνει την αίτηση εγκατάστασης οποιασδήποτε Διασταυρούμενης Υποδομής που λαμβάνεται δυνάμει του Όρου 9.4(α), κάθε τέτοια έγκριση θα παρέχεται υπό τον όρο ότι το σχετικό Πρόσωπο αναλαμβάνει δέσμευση, υπό τη μορφή που ευλόγως θα ζητηθεί από τον Επενδυτή του Έργου (συμπεριλαμβανομένης της φερεγγυότητας και της υποστήριξης της φερεγγυότητας του σχετικού Προσώπου) δυνάμει της οποίας ο Επενδυτής του Έργου θα απαλλάσσεται σε σχέση με οποιαδήποτε Απώλεια ή Ζημία προκύπτει από την εγκατάσταση και λειτουργία της Διασταυρούμενης Υποδομής.

(δ) Εφόσον ανά πάσα στιγμή ένα Κρατικό Μέρος επιθυμεί να εγκαταστήσει οποιαδήποτε Διασταυρούμενη Υποδομή, το εν λόγω Κρατικό Μέρος θα υποβάλλει αίτηση απευθείας στον Επενδυτή του Έργου. Ο Επενδυτής του Έργου θα συναινεί στην εγκατάσταση της εν λόγω Διασταυρούμενης Υποδομής υπό την προϋπόθεση ότι όλα τα σχετικά τεχνικά ζητήματα έχουν συμφωνηθεί μεταξύ των μερών και ότι το σχετικό Κρατικό Μέρος αναλαμβάνει δέσμευση, υπό τη μορφή που ευλόγως θα ζητηθεί από τον Επενδυτή του

Έργου, δυνάμει της οποίας ο Επενδυτής του Έργου θα απαλλάσσεται σε σχέση με οποιαδήποτε Απώλεια ή Βλάβη προκύπτει από την εγκατάσταση και λειτουργία της Διασταυρούμενης Υποδομής.

10. ΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Η Γη του Έργου θα καθοριστεί και συγκεκριμένα δικαιώματα στην Απαιτούμενη Γη του Έργου θα αποκτηθούν σύμφωνα με το Παράρτημα 1 και τα Μέρη θα συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις τους σε σχέση με την Γη του Έργου όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα 1.

11. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

Με αίτημα του Επενδυτή του Έργου και υπό την επιφύλαξη οποιωνδήποτε σχετικών προτύπων που περιγράφονται στην παρούσα Σύμβαση, το Κράτος και κάθε ένα από τα άλλα Κρατικά Μέρη προβαίνουν σε κάθε εύλογη προσπάθεια για να βοηθήσουν οποιονδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο να αποκτήσει, με τους Καλύτερους Δυνατούς Όρους και στο βαθμό που είναι εντός του εύλογου ελέγχου των Κρατικών Μερών, αναφορικά με το Έργο:

(α) άμεσα διαθέσιμο νερό επαρκούς ποιότητας και ποσότητας πλησίον της Γης του Έργου προκειμένου να διεξαγάγουν υδροστατικούς και άλλους ελέγχους στο Σύστημα Αγωγού,

(β) υπό την επιφύλαξη του Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία), συμπεριλαμβανομένων τελωνειακών θεμάτων, αγαθά, εργασίες, υπηρεσίες (εξαιρουμένου του εργατικού και ανθρώπινου δυναμικού) και τεχνολογία, που μπορεί να είναι απαραίτητα ή κατάλληλα για το Έργο κατά την εύλογη γνώμη του Επενδυτή του Έργου, και

(γ) υπό την επιφύλαξη των Όρων 12, 13 και 16 και του Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία), συμπεριλαμβανομένων τελωνειακών θεμάτων, αναφορικά με δικαιοδοσίες και αρχές εκτός του Ελληνικού Εδάφους, να αποκτούν αυτά τα δικαιώματα, άδειες, βίζες, αδειοδοτήσεις, εγκρίσεις, πιστοποιητικά, εξουσιοδοτήσεις και λοιπές άδειες απαραίτητες ή κατάλληλες για το Έργο που έχουν οποιαδήποτε μορφή σχέσης με την Ελληνική Δημοκρατία συμπεριλαμβανομένων:

(i) της αποθήκευσης και οργάνωσης των σειρών των σωλήνων, υλικών, εξοπλισμού και άλλων προμηθειών που προορίζονται για ή εξέρχονται από το Ελληνικό Έδαφος,

(ii) όλων των θαλάσσιων σκαφών που πλέουν προς ή από το Ελληνικό Έδαφος σε σχέση με την εκτέλεση των Δραστηριοτήτων του Έργου, και

(iii) της εισαγωγής και/ή εξαγωγής ή επανεξαγωγής οποιωνδήποτε αγαθών, εργασιών, υπηρεσιών ή τεχνολογίας απαραίτητων για το Έργο.

ΦΟΡΟΙ, ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ, ΝΟΜΙΣΜΑ

12. ΦΟΡΟΙ

Γενικά

12.1 Το Κράτος διασφαλίζει ότι η μεταχείριση για σκοπούς Φορολογίας των Συμμετεχόντων στο Έργο και κάθε άλλου Προσώπου αναφορικά με οποιοδήποτε τμήμα του Έργου ή σχετικού περιουσιακού στοιχείου ή δραστηριότητας, δεν θα είναι λιγότερο ευνοϊκή από αυτήν που εφαρμόζεται στους υπηκόους του Κράτους υπό τις ίδιες συνθήκες σύμφωνα με τη γενική νομοθεσία του περί Φορολογίας.

12.2 Αναφορικά με τα μέτρα σχετικά με κάθε σχετική Φορολογία ή άλλες καταβολές, ανεξαρτήτως της ονομασίας ή της προέλευσής τους, το Κράτος θα συνεργάζεται με άλλα κράτη σε πολυμερές επίπεδο για να διασφαλίσει μια δίκαιη και διαφανή εφαρμογή της Φορολογίας στους

Συμμετέχοντες στο Έργο και σε κάθε άλλο Πρόσωπο, αναφορικά με οποιοδήποτε τμήμα του Έργου ή σχετικού περιουσιακού στοιχείου ή δραστηριότητας σύμφωνα με το πνεύμα των διαφόρων διμερών συμβάσεων αποφυγής διπλής φορολογίας, που έχουν συναφθεί μεταξύ του Κράτους και άλλων κρατών. Το Κράτος θα επιδιώξει να ελαχιστοποιήσει τη συχνότητα και την πολυπλοκότητα των διατυπώσεων αναφορικά με τους Φόρους και να μειώσει και να απλοποιήσει την απαιτούμενη τεκμηρίωση αναφορικά με τους Φόρους.

12.3 Το Κράτος επιβεβαιώνει ότι, εκτός αν άλλως ρητώς προβλέπεται στη ΣΠΤ, δεν θα επιβάλλει οποιαδήποτε Φορολογία αναφορικά με το σύνολο ή οποιοδήποτε μέρος του Έργου που διεξάγεται εκτός του Ελληνικού Εδάφους (συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, Δραστηριοτήτων του Έργου που διεξάγονται στο τμήμα της Αδριατικής Θάλασσας μεταξύ της Ιταλικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Αλβανίας, στο βυθό, το υπέδαφος και τον εναέριο χώρου άνωθεν αυτού, το οποίο δεν αποτελεί τμήμα των χωρικών υδάτων του Κράτους, που καθορίζονται σύμφωνα με το δημόσιο διεθνές δίκαιο).

12.4 Το Κράτος αναλαμβάνει την υποχρέωση να:

(α) συμμορφώνεται και να εφαρμόζει πλήρως τη ΣΠΤ σύμφωνα με τους όρους αυτής, και

(β) να μην τροποποιήσει, μεταβάλει, αναστείλει ή καταγγείλει τη ΣΠΤ χωρίς την προηγούμενη γραπτή συναίνεση του Επενδυτή του Έργου, με εξαίρεση τις περιπτώσεις που ρητά προβλέπονται στη ΣΠΤ.

Εφαρμογή στον Επενδυτή του Έργου

12.5 Υπό την επιφύλαξη του Όρου 12.6 και εκτός αν προβλέπεται ρητώς διαφορετικά ή επιτρέπεται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, ο Φορολογικός Νόμος του Κράτους:

(α) όπως ισχύει κατά την Ημερομηνία Υπογραφής, με εξαίρεση το Συντελεστή ΦΠΑ (ο **Κώδικας Φορολογίας της Ημερομηνίας Υπογραφής**), θα είναι έγκυρος και θα ισχύει για τον Επενδυτή του Έργου έως, και συμπεριλαμβανομένης, της Ημερομηνίας Δεκαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας,

(β) όπως ισχύει κατά την ημέρα μετά την Ημερομηνία Δεκαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας, με εξαίρεση το Συντελεστή ΦΠΑ (ο **Κώδικας Φορολογίας Δεύτερης Περιόδου**), θα είναι έγκυρος και θα ισχύει για τον Επενδυτή του Έργου από την ημέρα μετά τη Ημερομηνία Δεκαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας έως, και συμπεριλαμβανομένης, της Ημερομηνίας Εικοσαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας (η **Δεύτερη Φορολογική Περίοδος**), και

(γ) όπως ισχύει κατά την ημέρα μετά την Ημερομηνία Εικοσαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας, με εξαίρεση το Συντελεστή ΦΠΑ (ο **Κώδικας Φορολογίας Τρίτης Περιόδου**), θα είναι έγκυρος και θα ισχύει για τον Επενδυτή του Έργου από την ημέρα μετά την Ημερομηνία Εικοσαετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας έως την, και συμπεριλαμβανομένης, της Ημερομηνίας Εικοσιπενταετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας (η **Τρίτη Φορολογική Περίοδος**),

σε κάθε περίπτωση, κατ' αποκλεισμό όλων των άλλων Φόρων κατά τη διάρκεια της σχετικής περιόδου.

12.6 Υπό την επιφύλαξη των υπολοίπων διατάξεων του παρόντος Όρου 12 ή του Όρου 17, ο Επενδυτής του Έργου απαιτείται να συμμορφώνεται με το Φορολογικό Νόμο του Κράτους, όπως αυτός τροποποιείται κατά καιρούς, αναφορικά με το Συντελεστή ΦΠΑ.

12.7 Για κάθε έτος της Δεύτερης Φορολογικής Περιόδου:

(α) ο Επενδυτής του Έργου, εντός 30 ημερών μετά την υποβολή της ετήσιας φορολογικής δήλωσης εισοδήματός του αναφορικά με το αντίστοιχο έτος, υποβάλλει στο Κράτος έκθεση στην οποία παρατίθενται:

(i) όλοι οι Φόροι που έχουν επιβληθεί στη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Δεύτερης Περιόδου (το **Καταβληθέν Ποσό Δεύτερης Περιόδου**),

(ii) όλοι οι Φόροι που θα είχαν επιβληθεί στη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους, εάν ίσχυε ο Κώδικας Φορολογίας της Ημερομηνίας Υπογραφής (το **Ποσό Δεύτερης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής**), και

(iii) μια σύγκριση μεταξύ του Καταβληθέντος Ποσού Δεύτερης Περιόδου και του Ποσού Δεύτερης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής, και

(β) Εάν αναφορικά με το σχετικό έτος:

(i) το Καταβληθέν Ποσό Δεύτερης Περιόδου είναι κατώτερο από το Ποσό Δεύτερης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής κατά ποσοστό άνω του 20% του Ποσού Δεύτερης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής, ο Επενδυτής του Έργου θα καταβάλλει στο Κράτος το ποσό που υπερβαίνει το όριο του 20% εντός 60 ημερών από την ημερομηνία υποβολής της έκθεσης του Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Όρο 12.7(α), ή

(ii) το Καταβληθέν Ποσό Δεύτερης Περιόδου είναι ανώτερο από το Ποσό Δεύτερης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής κατά ποσοστό άνω του 20% του Ποσού Δεύτερης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής, το Κράτος καταβάλλει στον Επενδυτή του Έργου το ποσό που υπερβαίνει το όριο του 20% εντός 60 ημερών από την ημερομηνία υποβολής της έκθεσης του Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Όρο 12.7(α).

12.8 Για κάθε έτος της Τρίτης Φορολογικής Περιόδου:

(α) ο Επενδυτής του Έργου, εντός 30 ημερών μετά την υποβολή της ετήσιας φορολογικής δήλωσης εισοδήματός του αναφορικά με αντίστοιχο έτος, υποβάλλει στο Κράτος έκθεση στην οποία παρατίθενται:

(i) όλοι οι Φόροι που έχουν επιβληθεί στη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους σύμφωνα με τον Κώδικα Φορολογίας Τρίτης Περιόδου (το **Καταβληθέν Ποσό Τρίτης Περιόδου**),

(ii) όλοι οι Φόροι που θα είχαν επιβληθεί στη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος κατά τη διάρκεια του εν λόγω έτους, εάν ίσχυε ο Κώδικας Φορολογίας της Ημερομηνίας Υπογραφής (το **Ποσό Τρίτης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής**), και

(iii) μια σύγκριση μεταξύ του Καταβληθέντος Ποσού Τρίτης Περιόδου και του Ποσού Τρίτης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής.

(β) Εάν αναφορικά με το σχετικό έτος:

(i) το Καταβληθέν Ποσό Τρίτης Περιόδου είναι κατώτερο από το Ποσό Τρίτης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής κατά ποσοστό ανώτερο του 20% του Ποσού Τρίτης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής, ο Επενδυτής του Έργου θα καταβάλλει στο Κράτος το ποσό που υπερβαίνει το όριο του 20% εντός 60 ημερών από την ημερομηνία υποβολής της έκθεσης του Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Όρο 12.8(α), ή

(ii) το Καταβληθέν Ποσό Τρίτης Περιόδου είναι ανώτερο από το Ποσό Τρίτης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής κατά ποσοστό ανώτερο του 20% του Ποσού Τρίτης Περιόδου Ημερομηνίας Υπογραφής, το Κράτος καταβάλλει στον Επενδυτή του Έργου το ποσό που υπερβαίνει το όριο του 20% εντός 60 ημερών

από την ημερομηνία υποβολής της έκθεσης του Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Όρο 12.8(α).

Φόρος εισοδήματος νομικών προσώπων

12.9 Η Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος υπόκειται στον ελληνικό φόρο εισοδήματος δυνάμει του Ελληνικού Νόμου Φορολογίας Εισοδήματος, όπως αυτός ο Φόρος υφίσταται και εφαρμόζεται κατά την Ημερομηνία Υπογραφής, όπως τροποποιείται από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης.

12.10 Η κατανομή του εισοδήματος μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και της Μόνιμης Εγκατάστασης στο Κράτος θα είναι σύμφωνη με τις ισχύουσες αρχές του ΟΟΣΑ, συμπεριλαμβανομένων των σχολίων επί του άρθρου 7 της Πρότυπης Φορολογικής Σύμβασης ΟΟΣΑ του 2008 και με την αρχή των ίσων αποστάσεων, όπως προβλέπεται στις Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις Ενδοομιλικές Συναλλαγές του 2010, και θα συμφωνηθεί μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας ως μέρος της ΣΠΤ.

12.11 Με βάση την κατανομή των λειτουργιών, κινδύνων και ενσώματων και άυλων περιουσιακών στοιχείων μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και της Μόνιμης Εγκατάστασης στο Κράτος, σύμφωνα με την αρχή των ίσων αποστάσεων, η Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος θα λαμβάνει:

(α) αποζημίωση για τα Λειτουργικά της Έξοδα που πραγματοποιούνται, προκύπτουν και κατανέμονται σε κάθε διαχειριστική περίοδο (φορολογικό έτος), η οποία αποζημίωση:

(i) στην περίπτωση των αποσβέσεων του Συστήματος Αγωγού και των τόκων που δαπανήθηκαν και σχετίζονται με την κατασκευή, βελτίωση ή αναβάθμιση του Συστήματος Αγωγού, θα υπολογίζεται με βάση το κόστος χωρίς κανένα περιθώριο κέρδους, και

(ii) στην περίπτωση όλων των υπολοίπων Λειτουργικών Εξόδων θα υπολογίζεται με βάση τη μέθοδο «κόστος πλέον περιθωρίου κέρδους» (cost plus),

(β) από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας και εφεξής, μια επιπρόσθετη ετήσια (για δωδεκάμηνες διαχειριστικές περιόδους) απόδοση ως ποσοστό του μέρους της λογιστικής αξίας του Συστήματος Αγωγού κατά την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας, σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ, που αποδίδεται στις Ελληνικές Εγκαταστάσεις καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του Έργου σε κάθε διαχειριστική περίοδο (φορολογικό έτος). Το ανωτέρω ποσοστό θα ανέρχεται κατ' ελάχιστο σε 3,9%, και

(γ) εφόσον η λογιστική αξία του Συστήματος Αγωγού, σύμφωνα με τα ΔΠΧΠ, που αποδίδεται στις Ελληνικές Εγκαταστάσεις αυξηθεί μετά την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας, αυτή η ανώτερη αξία θα αποτελεί τη βάση για την απόδοση σύμφωνα με τον Όρο 12.11(β) από το έτος κατά το οποίο αυτή η αύξηση τίθεται σε ισχύ και εφεξής.

12.12 Αναγνωρίζεται ότι, κατά παρέκκλιση οποιασδήποτε αντίθετης διάταξης της παρούσας Σύμβασης, οι Συμβάσεις Αποφυγής Διπλής Φορολογίας ισχύουν, ώστε να παρέχουν οφέλη αναφορικά με τους Φόρους που σχετίζονται με το σύνολο και οποιοδήποτε μέρος των Δραστηριοτήτων του Έργου.

Παρακρατούμενοι φόροι

12.13 Κανένας Φόρος δεν επιβάλλεται, παρακρατείται ή εκπίπτει από ή αναφορικά με οποιαδήποτε απόδοση (πίστωση ή/και εξαγωγή) κερδών από τη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος προς τον Επενδυτή του Έργου.

12.14 Κανένας παρακρατούμενος Φόρος δεν θα επιβάλλεται σε έξοδα διοικητικής υποστήριξης, δαπάνες της έδρας (περιλαμβανομένων των Δαπανών Κεφαλαίου και των δαπανών τόκων) ή οποιαδήποτε άλλα ποσά για υπηρεσίες που παρέχονται στο εξωτερικό, οι οποίες κατανέμονται από τον Επενδυτή του Έργου στη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος.

Φορολογία και Τέλη στην Ακίνητη Περιουσία

12.15 Ο Επενδυτής του Έργου δεν υπόκειται στον ειδικό φόρο επί των ακινήτων με συντελεστή 15% (σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο 3091/2002) και ούτε απαιτείται από τον Επενδυτή του Έργου να υποβάλλει τις αντίστοιχες ετήσιες φορολογικές δηλώσεις.

12.16 Για τον υπολογισμό του φόρου της ακίνητης περιουσίας σε σχέση με τον Επενδυτή του Έργου, οποιαδήποτε αξία του εξοπλισμού εξαιρείται από τη φορολογητέα βάση προκειμένου για τον καθορισμό του φόρου ακίνητης περιουσίας επί των κτισμάτων.

Φόρος προστιθέμενης αξίας

12.17 Το Κράτος αναγνωρίζει ότι ο ΦΠΑ δεν πρέπει να αποτελεί κόστος για το Έργο (είτε με άμεσο τρόπο είτε με οποιονδήποτε μηχανισμό αντίστροφης επιβάρυνσης), το οποίο είναι σύμφωνο με την αρχή της ουδετερότητας του συστήματος ΦΠΑ που παρέχει στις επιχειρήσεις με φορολογητέα επιχειρηματική δραστηριότητα το γενικό δικαίωμα να ανακτούν το ΦΠΑ εισροών.

12.18 Αντίστοιχα, το Κράτος συμφωνεί ως εξής:

(α) Ο τόπος παροχής των υπηρεσιών μεταφοράς Φυσικού Αερίου, που παρέχονται από τον Επενδυτή του Έργου στους Χρήστες, θα είναι ο τόπος, όπου οι τελευταίοι έχουν την έδρα των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων, ή σε περίπτωση που οι υπηρεσίες παρέχονται σε μία μόνιμη εγκατάσταση του Χρήστη, η οποία βρίσκεται σε τόπο διαφορετικό από αυτόν της έδρας, ο τόπος παροχής αυτών των υπηρεσιών είναι ο τόπος, όπου βρίσκεται η μόνιμη εγκατάσταση.

(β) Ποσά που χρεώνονται από τον Επενδυτή του Έργου στη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος δεν υπόκεινται σε ελληνικό ΦΠΑ. Εισόδημα που κατανέμεται στη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος από τον Επενδυτή του Έργου και ποσά που χρεώνονται από τη Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος στον Επενδυτή του Έργου δυνάμει των Όρων 12.10 και 12.11, συμπεριλαμβανομένου του κόστους κατασκευής, δεν θα χρεώνονται με ελληνικό ΦΠΑ και η Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος έχει το δικαίωμα να ανακτήσει το ΦΠΑ εισροών σύμφωνα με τις διατάξεις του Ελληνικού Κώδικα ΦΠΑ, που ισχύουν εντός του Κράτους επί τη βάσει ότι ο Επενδυτής του Έργου παρέχει υπαγόμενες σε ΦΠΑ υπηρεσίες μεταφοράς Φυσικού Αερίου στους Χρήστες.

(γ) Η είσπραξη αποζημιώσεων από τον Επενδυτή του Έργου (συμπεριλαμβανομένων αυτών που εισπράττονται μέσω της Μόνιμης Εγκατάστασής του στο Κράτος) δεν υπόκειται σε ΦΠΑ ούτε θα γεννά υποχρέωση για καθορισμό ποσοστού έκπτωσης φόρου (pro rata) εισροών.

(δ) Σύμφωνα με τον ισχύοντα Ελληνικό Νόμο, συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία (συμπεριλαμβανομένου του Ελληνικού Κώδικα ΦΠΑ, του Ελληνικού Νόμου 2960/2001 (ο ελληνικός τελωνειακός κώδικας) και της Οδηγίας της ΕΕ 2006/112/ΕΚ), η παροχή υπηρεσιών σε σχέση με το Έργο, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με την παράδοση αγαθών που έχουν υπαχθεί σε τελωνειακό καθεστώς αναστολής, ή οι οποίες παρέχονται εντός ενός τέτοιου δεόντως καθορισμένου τελωνειακού χώρου, όπου τα προϊόντα παραμένουν υπό ένα τέτοιο τελωνειακό καθεστώς αναστολής, απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ.

(ε) Αναφορικά με θέματα σχετικά με τον ΦΠΑ στην περίπτωση εισαγωγών/εξαγωγών ή ενδοκοινοτικών αποκτήσεων αγαθών, που προορίζονται να χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή ή τη συντήρηση του Συστήματος Αγωγού, ή για οποιονδήποτε άλλο σκοπό, που αφορά την παρούσα Σύμβαση, ισχύουν οι σχετικές διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία) (συμπεριλαμβανομένου του Ελληνικού Κώδικα ΦΠΑ, του Ελληνικού Νόμου 2960/2001 (ο ελληνικός τελωνειακός κώδικας) και της Οδηγίας της ΕΕ 2006/112/ΕΚ)).

Άλλες διατάξεις

12.19 Όλες οι επιστροφές ΦΠΑ από τη φορολογική διοίκηση του Κράτους (περιλαμβανομένου του ΦΠΑ που σχετίζεται με την κατασκευή) θα πραγματοποιούνται εντός 180 ημερών από την υποβολή από την Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος της αίτησης επιστροφής ΦΠΑ. Εάν μια επιστροφή δεν πραγματοποιείται εντός της περιόδου των 180 ημερών, η φορολογική διοίκηση οφείλει να καταβάλλει τόκο επί του ποσού της επιστροφής ως εξής:

(α) όπου η επιστροφή πιστώνεται (συμψηφίζεται) έναντι άλλης φορολογικής υποχρέωσης, η εν λόγω τοκοφορία ξεκινά από την 181η ημέρα από την υποβολή της αίτησης επιστροφής έως την ημέρα καταβολής του Φόρου έναντι του οποίου γίνεται η πίστωση (συμψηφισμός), και

(β) όπου η επιστροφή καταβάλλεται, η εν λόγω τοκοφορία υπολογίζεται για περίοδο που αρχίζει 180 ημέρες μετά την υποβολή της αίτησης επιστροφής έως την καταβολή της επιστροφής.

Το ισχύον επιτόκιο σε αυτές τις περιπτώσεις είναι το επιτόκιο που αναφέρεται στις γενικές διατάξεις του Ελληνικού Νόμου. Ο τόκος πρέπει να καταβάλλεται σε όλες τις περιπτώσεις και δεν δύναται το Κράτος να παραιτηθεί από αυτόν (συμπεριλαμβανομένης και της φορολογικής διοίκησης του Κράτους) ούτε να προσφύγει κατ' αυτού, με εξαίρεση στο βαθμό που υπάρχουν λάθη στον υπολογισμό των σχετικών ποσών τόκου ή στο βαθμό που η υποχρέωση Φόρου επί της οποίας εφαρμόζεται μεταβάλλεται. Υπό την επιφύλαξη του Όρου 28.3(β), οι εν λόγω καταβολές τόκου, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες καταβολές τόκου σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένου του Όρου 28.5, υπόκεινται στο Ελληνικό Νόμο φορολογίας Εισοδήματος.

12.20 Σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο, η Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος δικαιούται να εκχωρεί έναντι χρηματικού ανταλλάγματος οποιοδήποτε δικαίωμα μπορεί να έχει αναφορικά με επιστροφές Φόρου (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ κατασκευής ή άλλου ΦΠΑ εισροών) σε οποιονδήποτε τρίτο, και αυτός ο τρίτος δικαιούται να λαμβάνει τις σχετικές επιστροφές, ή να τις συμψηφίζει με φορολογικές υποχρεώσεις αυτού κατ' επιλογή του. Οι εν λόγω εκχωρήσεις απαιτήσεων δε θα βαρύνονται με ελληνικό ΦΠΑ ή με τέλος χαρτοσήμου. Εφόσον μια τέτοια εκχώρηση πραγματοποιείται χωρίς οικονομικό αντάλλαγμα, θα απαιτείται η καταβολή του φόρου δωρεάς και η προσκόμιση του πιστοποιητικού του άρθρου 105 του Ελληνικού Νόμου 2961/2001.

12.21 Αναφορικά με οποιαδήποτε αποζημίωση συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε τόκου επί της εν λόγω αποζημίωσης που καταβάλλεται ή λαμβάνεται σύμφωνα ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση, ο Επενδυτής του Έργου, και όχι η Μόνιμη Εγκατάσταση στο Κράτος, τεκμαίρεται ως καταβάλλων ή λήπτης (ανάλογα με την περίπτωση) αυτής της αποζημίωσης.

12.22 Υπό την επιφύλαξη της παρούσας Σύμβασης, οι Συμμετέχοντες στο Έργο και οι αντίστοιχοι εργαζόμενοί τους δεν θα φέρουν καμία ευθύνη ή υποχρέωση έναντι του Κράτους για οποιαδήποτε αδυναμία από την πλευρά οποιουδήποτε άλλου Συμμετέχοντα στο Έργο να συμμορφώνεται με τον Φορολογικό Νόμο του Κράτους αναφορικά με Φόρους που σχετίζονται με το σύνολο ή μέρος των Δραστηριοτήτων του Έργου.

12.23 Οι διατάξεις του Όρου 12 δε μεταβάλλονται κατά την περίοδο της παρούσας Σύμβασης χωρίς τη συναίνεση και των δύο Μερών. Σε καμία περίπτωση οποιεσδήποτε αλλαγές του παρόντος Όρου 12 δεν θα έχουν αναδρομική ισχύ.

13. ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΚΑΙ ΕΞΑΓΩΓΕΣ

13.1 Κατά παρέκκλιση του ορισμού των Φόρων και υπό την επιφύλαξη του ισχύοντος Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία) που εφαρμόζεται σε τελωνειακά θέματα, όλα τα θέματα σχετικά με δασμούς που αφορούν τις Δραστηριότητες του Έργου ρυθμίζονται αποκλειστικά σε αυτόν τον Όρο 13 αποκλειομένης οποιασδήποτε διάταξης του Όρου 12, η οποία θα εφαρμοζόταν, αν δεν υπήρχε ο παρών Όρος 13.1.

13.2 Το Κράτος και οποιοδήποτε άλλο από τα Κρατικά Μέρη θα διασφαλίζουν μεταχείριση όχι λιγότερο ευνοϊκή σχετικά με το Φυσικό Αέριο και τα άλλα αγαθά και υπηρεσίες που σχετίζονται,

άμεσα ή έμμεσα, με τις Δραστηριότητες του Έργου, αναφορικά με την εισαγωγή τους στο και/ή την εξαγωγή τους από το Κράτος (ανάλογα με την περίπτωση) σε σύγκριση με αυτή που θα παρεχόταν σε αντίστοιχα αγαθά και υπηρεσίες παρόμοιας προέλευσης που δεν σχετίζονται με το Έργο.

13.3 Το Κράτος θα ελαχιστοποιεί τη συχνότητα και την πολυπλοκότητα των διατυπώσεων εισαγωγής και εξαγωγής και θα μειώνει και θα απλουστεύει τις απαιτήσεις ως προς τα έγγραφα που αφορούν τις εισαγωγές και εξαγωγές των αγαθών και/ή των υπηρεσιών που αναφέρονται ανωτέρω.

13.4 Όσον αφορά στον καθορισμό της τοποθεσίας των μετρητικών σταθμών για φορολογικούς σκοπούς στα σύνορα μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Αλβανίας και στα σύνορα μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας, τα Μέρη συμφωνούν και συνομολογούν ότι:

(α) η εν λόγω τοποθεσία πρέπει να επιτρέπει στο Κράτος να συμμορφώνεται με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία, συμπεριλαμβανομένων και των τελωνειακών θεμάτων, και

(β) ένας μόνο μετρητικός σταθμός για φορολογικούς σκοπούς σε κάθε σύνορο, παρά ένας μετρητικός σταθμός για φορολογικούς σκοπούς σε κάθε πλευρά εκάστου συνόρου, αποτελεί τη βέλτιστη προσέγγιση για την αποφυγή περιττής δαπάνης κεφαλαίου για το Έργο.

13.5 Το Κράτος καταβάλλει τις μέγιστες δυνατές προσπάθειες για να υιοθετήσει την προσέγγιση που περιγράφεται στον Όρο 13.4(β) αναγνωρίζοντας ότι οποιαδήποτε τέτοια λύση θα υπόκειται στις απαιτήσεις του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως ορίζεται στον Όρο 13.4(α) ανωτέρω.

13.6 Υπό την επιφύλαξη του ισχύοντος Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία) που εφαρμόζεται σε τελωνειακά θέματα, οι διατάξεις του παρόντος Όρου 13 θα επεκτείνονται σε τέλη, χρεώσεις, διατυπώσεις και απαιτήσεις που επιβάλλονται από το Κράτος και/ή οποιαδήποτε Κρατική Αρχή σε σχέση με την εισαγωγή, διαμετακόμιση και εξαγωγή αναφορικά με οποιεσδήποτε Δραστηριότητες του Έργου, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται, ενδεικτικά και όχι περιοριστικά, αυτές που σχετίζονται με προξενικές συναλλαγές, όπως προξενικά τιμολόγια και πιστοποιητικά, ποσοτικούς περιορισμούς, αδειοδοτήσεις, ελέγχους συναλλάγματος, στατιστικές υπηρεσίες, έγγραφα, τεκμηριώσεις και πιστοποιήσεις, ανάλυση και επιθεώρηση, απομόνωση, υγιεινή και απολύμανση.

13.7 Τα Μέρη συμφωνούν ότι δεν επιβάλλονται ειδικοί φόροι κατανάλωσης στο Φυσικό Αέριο, σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο 2960/2001 (Εθνικός Τελωνειακός Κώδικας), σε συνδυασμό με τον Ελληνικό Νόμο 2093/1992 και τον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΟΚ) Νο. 2658/87, όπως ισχύει, καθώς και την Οδηγία του Συμβουλίου Νο. 2003/96/ΕΚ, σε οποιοδήποτε μέρος του Έργου ή σε οποιεσδήποτε Δραστηριότητες του Έργου στο στάδιο της μεταφοράς του διαμέσου του Ελληνικού Εδάφους. Για προϊόντα που υπόκεινται σε ειδικούς φόρους κατανάλωσης που τίθενται σε ανάλωση στην Ελλάδα ή παραλαμβάνονται από άλλα Κράτη Μέλη, όπου έχουν τεθεί σε ανάλωση προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στο στάδιο της κατασκευής, λειτουργίας ή συντήρησης, οι σχετικοί ειδικοί φόροι κατανάλωσης καθίστανται απαιτητοί σύμφωνα με τον ισχύοντα Ελληνικό Νόμο (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία).

14. ΞΕΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ

14.1 Το Κράτος επιβεβαιώνει ότι, κατά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος, οι Συμμετέχοντες του Έργου θα έχουν το δικαίωμα βάσει του Ελληνικού Νόμου, μεταξύ άλλων:

(α) να εισάγουν, διατηρούν ή εξάγουν από το Ελληνικό Έδαφος ξένο νόμισμα και να ανοίγουν, διατηρούν και λειτουργούν, χωρίς περιορισμό, τραπεζικούς και άλλους λογαριασμούς σε ξένο νόμισμα στο Ελληνικό Έδαφος,

(β) να ανοίγουν, διατηρούν και λειτουργούν τραπεζικούς και άλλου τύπου λογαριασμούς σε εθνικό νόμισμα στο Ελληνικό Έδαφος,

(γ) να ανταλλάσσουν οποιοδήποτε νόμισμα στις ισοτιμίες αγοράς ή στις επίσημες ισοτιμίες που δεν ορίζονται σε ισοτιμίες αγοράς,

(δ) να εξαγοράζουν και/ή μετατρέπουν εθνικό νόμισμα με και/ή σε ξένο νόμισμα,

(ε) να μεταφέρουν, διαθέτουν και διατηρούν ξένο νόμισμα εκτός του Ελληνικού Εδάφους,

(στ) να εξαιρούνται από όλες τις υποχρεωτικές μετατροπές, εφόσον υφίστανται τέτοιες, ξένου νομίσματος σε εθνικό νόμισμα ή σε οποιοδήποτε ξένο νόμισμα,

(ζ) να πληρώνουν στο εξωτερικό, άμεσα ή έμμεσα, εν όλω ή εν μέρει, σε ξένο νόμισμα, τους μισθούς, τα επιδόματα και τα άλλα προνόμια που λαμβάνουν αλλοδαποί υπάλληλοι,

(η) να πληρώνουν Αναδόχους (είτε ημεδαπούς είτε αλλοδαπούς), άμεσα ή έμμεσα, εν όλω ή εν μέρει, σε ξένο νόμισμα, για τα προϊόντα, την εργασία, την τεχνολογία και τις υπηρεσίες που αυτοί παρέχουν στο Έργο, και

(θ) να πραγματοποιούν όλες τις καταβολές που προβλέπονται δυνάμει οποιασδήποτε Σύμβασης Έργου ή Εκτελεστικής Σύμβασης σε ξένο νόμισμα,

και το Κράτος θα διασφαλίζει ότι οι Συμμετέχοντες του Έργου διαθέτουν ανά πάσα στιγμή μετά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος αυτά τα δικαιώματα βάσει του Ελληνικού Νόμου αναφορικά με τις Δραστηριότητες του Έργου.

14.2 Το Κράτος λαμβάνει όλα τα απαιτούμενα μέτρα για να διασφαλίσει ότι το ίδιο, καθώς και κάθε Κρατικό Μέρος, έχουν στη διάθεσή τους ανά πάσα στιγμή επαρκές Μετατρέψιμο Νόμισμα και αποτελεσματικά μέσα πληρωμής ώστε να αποδίδει σε κάθε σχετικό Πρόσωπο πλήρη αξία κατά τον οικείο χρόνο.

ΕΚΤΕΛΕΣΗ

15. ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΙ

15.1 Κρατικός Εκπρόσωπος

(α) Το Κράτος διορίζει εντός 30 Εργάσιμων Ημερών από την Ημέρα Υπογραφής τον εκπρόσωπό του για όλα τα ζητήματα που δύναται να προκύψουν σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση και ο οποίος εξουσιοδοτείται να ειδοποιεί και άλλως να επικοινωνεί με τον Επενδυτή του Έργου εκ μέρους του Κράτους (ο **Κρατικός Εκπρόσωπος**). Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι το Κράτος έχει το δικαίωμα, ύστερα από εύλογη ειδοποίηση προς τον Επενδυτή του Έργου, να αντικαθιστά τον Κρατικό Εκπρόσωπο.

(β) Ο Επενδυτής του Έργου δικαιούται να βασίζεται στις επικοινωνίες, πράξεις, πληροφορίες και υποβολές του Κρατικού Εκπροσώπου, θεωρώντας αυτές ως επικοινωνίες, πράξεις, πληροφορίες και υποβολές του Κράτους.

15.2 Εκπρόσωποι του Επενδυτή του Έργου

(α) Ο Επενδυτής του Έργου διορίζει εντός 30 Εργάσιμων Ημερών από την Ημέρα Υπογραφής έναν ή περισσότερους αντιπροσώπους, επιτροπές, ή άλλους οργανωτικούς ή λειτουργικούς φορείς δυνάμει ή μέσω των οποίων ο Επενδυτής του Έργου δύναται να ενεργεί με σκοπό να διευκολύνει τη μέθοδο και τον τρόπο έγκαιρης και αποτελεσματικής άσκησης των δικαιωμάτων του Επενδυτή του Έργου και/ή την εκτέλεση των υποχρεώσεών του βάσει της παρούσας Σύμβασης (ο/οι **Εκπρόσωπος/οι του Επενδυτή του Έργου**).

(β) Μετά τον διορισμό του/των Εκπροσώπου/ων του Επενδυτή του Έργου, το Κράτος δικαιούται να βασίζεται στις επικοινωνίες, πράξεις, πληροφορίες και υποβολές ενός Εκπροσώπου του

Επενδυτή του Έργου όσον αφορά στο γνωστοποιηθέν πεδίο εξουσίας του εν λόγω Εκπροσώπου του Επενδυτή του Έργου, θεωρώντας αυτές ως επικοινωνίες, πράξεις, πληροφορίες και υποβολές του Επενδυτή Έργου. Τα Μέρη αναγνωρίζουν περαιτέρω ότι ο Επενδυτής του Έργου έχει το δικαίωμα, ύστερα από εύλογη ειδοποίηση προς το Κράτος, να απομακρύνει, αντικαταστήσει ή διακόψει τη χρησιμοποίηση ενός ή περισσοτέρων Εκπροσώπων του Επενδυτή του Έργου, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει πάντα τουλάχιστον ένας Εκπρόσωπος του Επενδυτή του Έργου.

16. ΑΔΕΙΕΣ ΑΡΧΗΣ

16.1 Με αίτηση οποιουδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο σε σχέση με μια συγκεκριμένη Άδεια Αρχής ή μια συγκεκριμένη Δραστηριότητα του Έργου, το Κράτος αμέσως θα παρέχει λεπτομερείς γραπτές περιγραφές όλων των εγγράφων ή άλλων πληροφοριών που απαιτείται να υποβληθούν προκειμένου να αποκτήσει αυτή την συγκεκριμένη Άδεια Αρχής ή αυτές τις Άδειες Αρχής που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη Δραστηριότητα του Έργου (αναλόγως με την περίπτωση).

16.2 Το Κράτος:

(α) κατά προτεραιότητα εντός του σχετικού χρονικού πλαισίου που προβλέπεται στον Ελληνικό Νόμο (ή, όταν δεν προβλέπεται τέτοιο χρονικό πλαίσιο, εντός 60 ημερών από την υποβολή των σχετικών αιτήσεων), και

(β) υπό την επιφύλαξη ότι η σχετική αίτηση του Συμμετέχοντα στο Έργο ικανοποιεί τις υποχρεωτικές απαιτήσεις που πρέπει να πληρούνται προκειμένου να χορηγηθεί η Άδεια Αρχής (συμπεριλαμβανομένης της καταβολής οποιωνδήποτε υποχρεωτικών τελών και χρεώσεων που συνδέονται με την παροχή αυτής της Άδειας Αρχής),

παρέχει κάθε Άδεια Αρχής που είναι απαραίτητη ως υποχρεωτική απαίτηση του Ελληνικού Νόμου ή προσήκουσα κατά την εύλογη γνώμη του Επενδυτή του Έργου για να επιτρέψει σε αυτόν και σε όλους τους άλλους Συμμετέχοντες στο Έργο να διεξάγουν τις Δραστηριότητες του Έργου με έγκαιρο, ασφαλή και αποτελεσματικό τρόπο και/ή να ασκούν τα δικαιώματά τους και να εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση και τις Συμβάσεις Έργου.

16.3 Οι υποχρεώσεις του Κράτους δυνάμει του Όρου 16.2 θα ισχύουν αναφορικά με όλες τις Άδειες Αρχής, συμπεριλαμβανομένων:

(α) των αδειών εκτελωνισμού,

(β) των αδειών εισαγωγής και εξαγωγής,

(γ) των αδειών βίζας, των αδειών εργασίας και των αδειών διαμονής,

(δ) των δικαιωμάτων και των αδειών, σύμφωνα με το σχετικό Ελληνικό Νόμο, για τη λειτουργία εγκαταστάσεων επικοινωνίας και τηλεμετρίας (συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης ενός επαρκούς αριθμού αποκλειστικών ράδιο-συχνοτήτων και συχνοτήτων τηλεπικοινωνίας, όπως αιτείται ο Επενδυτής του Έργου για να καταστεί εφικτή η ομοιόμορφη και αποτελεσματική λειτουργία του Συστήματος Αγωγού εντός και εκτός του Ελληνικού Εδάφους) για την ασφαλή και αποτελεσματική διεξαγωγή των Δραστηριοτήτων του Έργου,

(ε) των δικαιωμάτων ίδρυσης υποκαταστημάτων, Μόνιμων Εγκαταστάσεων, Θυγατρικών, συνδεδεμένων εταιρειών, γραφείων και άλλων μορφών επιχειρήσεων ή παρουσίας στο Ελληνικό Έδαφος, που είναι ευλόγως απαραίτητο κατά την γνώμη οποιουδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο για την προσήκουσα διεξαγωγή των Δραστηριοτήτων του Έργου, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος μίσθωσης ή, όπου ενδείκνυται, αγοράς ή απόκτησης οποιασδήποτε ακίνητης ή προσωπικής περιουσίας που απαιτείται για τις Δραστηριότητες του Έργου ή διαχείρισης των επιχειρήσεων ή των συμφερόντων στο Έργο,

(στ) των δικαιωμάτων λειτουργίας οχημάτων και άλλου μηχανολογικού εξοπλισμού, και σύμφωνα με τον σχετικό Ελληνικό Νόμο (συμπεριλαμβανομένου του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που ισχύει στην Ελληνική Δημοκρατία), του δικαιώματος λειτουργίας αεροσκαφών, πλοίων και άλλων σκαφών στο Ελληνικό Έδαφος,

(ζ) περιβαλλοντικών εγκρίσεων και εγκρίσεων ασφαλείας,

(η) εγκρίσεων για την κατασκευή και λειτουργία των Ελληνικών Εγκαταστάσεων,

(θ) οποιασδήποτε διασταύρωσης κάθε υφιστάμενης υποδομής ή ρυθμιζόμενων γεωγραφικών στοιχείων από οποιαδήποτε τμήμα των Ελληνικών Εγκαταστάσεων, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε δρόμων, σιδηροδρομικών γραμμών ή ποταμών,

(ι) της εκτέλεσης των Έργων Δρόμων Δημόσιας Πρόσβασης,

(ια) της προσωρινής μετατόπισης οποιασδήποτε υφιστάμενης υποδομής ή ρυθμιζόμενων γεωγραφικών στοιχείων, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε δρόμων, σιδηροδρομικών γραμμών ή ποταμών, για τον σκοπό της ανάληψης οποιασδήποτε Δραστηριότητας του Έργου εντός του Ελληνικού Εδάφους,

(ιβ) άδειες διαχείρισης αποβλήτων, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης μολυσμένου εδάφους και υλικών και της δημιουργίας εγκαταστάσεων απόθεσης, όπου στην σχετική περιοχή δεν υφίσταται ικανότητα εναπόθεσης στη γη, ή η υφιστάμενη είναι ανεπαρκής και

(ιγ) των αδειών χρήσης ύδατος (συμπεριλαμβανομένης της άντλησης ύδατος και της μείωσης των υπογείων υδάτων) και των αδειών διαχείρισης υγρών αποβλήτων.

16.4 Υπό την επιφύλαξη του Όρου 3.3 και της σχετικής εθνικής νομοθεσίας, το Κράτος επιδιώκει, ή μεριμνά ώστε η σχετική Κρατική Αρχή να επιδιώκει, ύστερα από αίτημα ενός Συμμετέχοντα στο Έργο και στο βαθμό που είναι ευλόγως δυνατό, να συνδυάζει πολλαπλές Άδειες Αρχής σε μία μοναδική Άδεια Αρχής, όπου τέτοιες πολλαπλές Άδειες Αρχής σχετίζονται με το ίδιο ή με παρόμοιο αντικείμενο.

16.5 Με εξαίρεση τις άδειες που αναφέρονται στη νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος, στη Σύμβαση Espoo και υπό την επιφύλαξη του Όρου 3.3, στην περίπτωση που ένας Συμμετέχων στο Έργο έχει συμμορφωθεί με τις υποχρεωτικές απαιτήσεις που προβλέπονται από τον Ελληνικό Νόμο για την υποβολή της αίτησής του για οποιαδήποτε Άδεια Αρχής και η αρμόδια Κρατική Αρχή δεν έχει απαντήσει σε αυτόν τον Συμμετέχοντα στο Έργο εντός της περιόδου που αναφέρεται στον Όρο 16.2, η αίτηση αυτού του Συμμετέχοντα στο Έργο θα θεωρείται ότι έχει εγκριθεί και η αρμόδια Κρατική Αρχή δεν θα έχει εξουσία να επανεξετάζει την τεκμαιρόμενη έγκριση με εξαίρεση επί τη βάση απάτης, άμεσων ζητημάτων ασφάλειας, εθνικής ασφάλειας, ή επιτακτικού δημοσίου συμφέροντος.

16.6 Με εξαίρεση τις άδειες που αναφέρονται στη νομοθεσία για την προστασία του περιβάλλοντος και υπό την επιφύλαξη του Όρου 3.3, όπου μια Κρατική Αρχή έχει παράσχει μια γνώμη ή απόφαση αναφορικά με τη διαδικασία για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων του Έργου, η εν λόγω Κρατική Αρχή δεν θα απαιτείται να γνωμοδοτεί σε επόμενες Άδειες Αρχής ή στάδια αδειοδότησης αναφορικά με παρόμοια θέματα.

16.7 Άδειες Αρχαιολογικής Αρχής

(α) Σε οποιαδήποτε περίπτωση όπου, δυνάμει του Ελληνικού Νόμου ή με απόφαση οποιασδήποτε Κρατικής Αρχής, υπάρχει απαίτηση σε σχέση με το Έργο για την έκδοση μιας απόφασης από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο σχετικά με το πώς θα αντιμετωπίζονται οι αρχαιότητες που αποκαλύπτονται κατά τη διάρκεια των εργασιών για την εκτέλεση του Έργου, η εν λόγω απόφαση θα εκδίδεται και θα κοινοποιείται από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την αίτηση του Επενδυτή του Έργου για την εν λόγω απόφαση.

(β) Κατά παρέκκλιση από τον Ελληνικό Νόμο 4072/2012, ο Επενδυτής του Έργου συνάπτει:

(i) ένα μνημόνιο συνεννόησης, υπό τη μορφή που καθορίζεται στο Παράρτημα 5, με το Υπουργείο Πολιτισμού αναφορικά με τη συνολική αντιμετώπιση των αρχαιολογικών εργασιών που μπορεί να απαιτούνται ως αποτέλεσμα του Έργου, (το **Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεννόησης με το Υπουργείο**). Το εν λόγω Μνημόνιο Συναντίληψης και Συνεννόησης πρόκειται να υπογραφεί από τα συμβαλλόμενα σε αυτό μέρη μετά την έκδοση της άδειας εγκατάστασης των Ελληνικών Εγκαταστάσεων, αλλά πριν από την έναρξη της κατασκευής των Ελληνικών Εγκαταστάσεων, και

(ii) ειδικά μνημόνια συνεννόησης με κάθε τοπική Εφορεία αναφορικά με τις αρχαιολογικές εργασίες που, ως αποτέλεσμα του Έργου, μπορεί να απαιτούνται στην περιοχή αρμοδιότητας της εν λόγω Εφορείας (έκαστο, **Μνημόνιο με Εφορεία Αρχαιοτήτων**). Κάθε Μνημόνιο με Εφορεία Αρχαιοτήτων θα έχει ουσιαστικά τη μορφή που καθορίζεται στο Παράρτημα 4.

(γ) Εφόσον, για τον σκοπό του Έργου, απαιτούνται δοκιμαστικές τομές αναφορικά με τις αρχαιολογικές εργασίες είτε ως τμήμα της έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων για το Έργο είτε ως απαίτηση από οποιαδήποτε αρχαιολογική Κρατική Αρχή, η κατά τόπον αρμόδια Εφορεία θα συμφωνεί με τον Επενδυτή του Έργου τον χρόνο, τόπο, προϋπολογισμό και φύση των εν λόγω δοκιμαστικών τομών , ώστε ο Επενδυτής Έργου να δύναται να αρχίσει εντός 45 ημερών από τη σχετική αίτηση τις δοκιμαστικές τομές υπό την επίβλεψη των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού.

16.8 Συναινέσεις Διέλευσης

(α) Το Κράτος διευκολύνει την ολοκλήρωση και χορήγηση στον Επενδυτή του Έργου των Συναινέσεων Διέλευσης που είναι απαραίτητες ή επιθυμητές για την εκτέλεση των Δραστηριοτήτων του Έργου. Η διευκόλυνση του Κράτους περιλαμβάνει συνδρομή:

(i) κατά τη διάρκεια του σταδίου σχεδιασμού του Έργου, εφόσον ο Επενδυτής του Έργου υποβάλει αίτηση στο σχετικό ιδιοκτήτη ή λειτουργό προκειμένου να εξασφαλίσει αυτή τη Συναίνεση Διέλευσης, και

(ii) κατά τη διάρκεια του σταδίου κατασκευής του Έργου, εφόσον ο Ανάδοχος κατασκευής προτείνει ένα λεπτομερές σχέδιο διέλευσης προς έγκριση και το υποβάλει στον ιδιοκτήτη ή τον λειτουργό υφιστάμενης υποδομής προκειμένου να αποκτήσει την σχετική Συναίνεση Διέλευσης.

(β) Κατά παρέκκλιση από οποιεσδήποτε υφιστάμενες διατάξεις του Ελληνικού Νόμου για τη διέλευση από υφιστάμενη υποδομή, η έγκριση από την εταιρεία, το Κρατικό Μέρος ή την Ανεξάρτητη Αρχή που κατέχει ή λειτουργεί οποιαδήποτε υφιστάμενη υποδομή (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε αγωγού, καλωδίου, δρόμου, δικτύου ή σιδηροδρομικής γραμμής) σε σχέση με τις Συναινέσεις Διέλευσης χορηγείται εντός περιόδου 30 ημερών, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται οι εύλογες τεχνικές απαιτήσεις της σχετικής εταιρείας, Κρατικού Μέρους ή Ανεξάρτητης Αρχής.

(γ) Σε σχέση με τον Ελληνικό Νόμο 2971/2001, και ανεξάρτητα από τις προηγούμενες διατάξεις του παρόντος Όρου 16.8, η διέλευση όλων των ποταμών και των όχθεων ποταμών, καθώς και οποιασδήποτε παρόχθιας ζώνης, απαραίτητης ή επιθυμητής για την εκτέλεση των Δραστηριοτήτων του Έργου θα επιτρέπεται μέσω μιας ενιαίας άδειας διέλευσης που παρέχεται από την αρμόδια Κρατική Αρχή. Οποιεσδήποτε διαδικασίες που προβλέπονται σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο 2971/2001 αναφορικά με τη διέλευση και/ή την χορήγηση παρόχθιας ζώνης θα έχουν ανώτατη διάρκεια ενός μηνός.

16.9 Μεταβολή της Διαδρομής των Ελληνικών Εγκαταστάσεων

Αν για οποιονδήποτε λόγο καταστεί απαραίτητη η μεταβολή της διαδρομής των Ελληνικών Εγκαταστάσεων (συμπεριλαμβανομένης της διαδρομής του αγωγού ή της τοποθεσίας οποιωνδήποτε υπέργειων εγκαταστάσεων), το Κράτος θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια ώστε να επισπεύσει την χορήγηση ή την τροποποίηση όλων των Αδειών Αρχής που επηρεάζονται από αυτή τη μεταβολή, προκειμένου να διατηρηθεί το χρονοδιάγραμμα παράδοσης του Έργου.

7. ΑΛΛΑΓΗ ΝΟΜΟΥ

7.1 Αλλαγή Νόμου που οδηγεί σε Απώλεια ή Ζημία

α) Εάν οποιαδήποτε Αλλαγή Νόμου έχει ως αποτέλεσμα να χειροτερεύει, να εμποδίζει ή να παρεμβαίνει στην υλοποίηση του Έργου, ή να περιορίζει, να συντομεύει ή να επηρεάζει δυσμενώς την αξία του Έργου ή οποιωνδήποτε δικαιωμάτων, αποζημιώσεων ή την προστασία που παρέχεται ή απορρέει από την παρούσα Σύμβαση ή από οποιαδήποτε Σύμβαση Έργου ή (έχει ως αποτέλεσμα) την άμεση πρόκληση οποιασδήποτε άλλης Απώλειας ή Ζημίας για τον Επενδυτή του Έργου, τότε ο Επενδυτής του Έργου θα ενημερώνει σχετικά εγγράφως το Κράτος, εντός ενός έτους από την ημερομηνία κατά την οποία θα μπορούσε επιδεικνύοντας εύλογη επιμέλεια να έχει λάβει γνώση της επίδρασης της Αλλαγής Νόμου στο Έργο.

β) Υπό την επιφύλαξη του Όρου 17.5, το Κράτος θα αποζημιώνει τον Επενδυτή του Έργου για την Απώλεια ή Ζημία που υπέστη ως αποτέλεσμα της Αλλαγής Νόμου. Η εν λόγω αποζημίωση, εφόσον το αιτείται ο σχετικός Επενδυτής του Έργου, καταβάλλεται στο Μετατρέψιμο Νόμισμα που υποδεικνύεται από τον Επενδυτή του Έργου και θα έχει τη μορφή:

(i) στο βαθμό που η εν λόγω Αλλαγή Νόμου επιφέρει οποιαδήποτε Απώλεια ή Ζημία που απαιτεί Δαπάνες Κεφαλαίου, το Κράτος θα αποζημιώνει άμεσα τον Επενδυτή του Έργου για αυτή την Απώλεια ή Ζημία έπειτα από σχετικό έγγραφο αίτημα από τον Επενδυτή του Έργου σχετικά με αυτή, και

(ii) στο βαθμό που η εν λόγω Αλλαγή Νόμου επιφέρει οποιαδήποτε Απώλεια ή Ζημία που δεν απαιτεί Δαπάνες Κεφαλαίου, το Κράτος θα επιστρέφει τον Επενδυτή του Έργου ένα χρηματικό ποσό με το οποίο ο Επενδυτής του Έργου αποζημιώνεται για την Απώλεια ή Ζημία, κατ' επιλογή του Επενδυτή του Έργου, είτε:

(Α) άμεσα ως εφάπαξ ποσό, αν ο Επενδυτής του Έργου είναι σε θέση να υπολογίσει σε εύλογη βάση την Απώλεια ή Ζημία που υπέστη ή που είναι πιθανόν να υποστεί κατά τη διάρκεια της ζωής του Έργου και να παράσχει στο Κράτος εύλογα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων βασίστηκε ο εν λόγω υπολογισμός,

(Β) υπό τη μορφή ετήσιων προκαταβολικών πληρωμών στον Επενδυτή του Έργου καθόλη τη διάρκεια της εναπομένουσας ζωής του Έργου, με το ποσό των εν λόγω προκαταβολικών πληρωμών να προσαρμόζεται ετησίως προκειμένου να αντικατοπτρίζει την πραγματική Απώλεια ή Ζημία που προκλήθηκε από την Αλλαγή Νόμου, ή

(Γ) σε διαρκή βάση άμεσα και όταν προκύπτει μια τέτοια Απώλεια ή Ζημία.

17.2 Αλλαγή Νόμου που οδηγεί σε Εξοικονόμηση

Εάν, ως αποτέλεσμα οποιασδήποτε Αλλαγής Νόμου, ο Επενδυτής του Έργου είναι σε θέση να πραγματοποιήσει Εξοικονόμηση σε σχέση με το Έργο, και ο Επενδυτής του Έργου πράγματι πραγματοποιεί τέτοια Εξοικονόμηση, τότε ο Επενδυτής του Έργου, εάν κάτι τέτοιο ζητηθεί εγγράφως από το Κράτος (το εν λόγω αίτημα πρέπει να έχει υποβληθεί το αργότερο μέσα σε ένα έτος αφότου το Κράτος θα μπορούσε, επιδεικνύοντας εύλογη επιμέλεια, να λάβει γνώση της επίδρασης της σχετικής Αλλαγής Νόμου), θα αποζημιώνει το Κράτος για το ήμισυ του ποσού της εν λόγω Εξοικονόμησης. Η εν λόγω αποζημίωση, εάν το Κράτος προβάλει σχετική αξίωση, θα καταβάλλεται σε Μετατρέψιμο Νόμισμα και, κατ' επιλογή του Επενδυτή του Έργου, θα λαμβάνει τη μορφή :

(α) επιστροφής στο Κράτος του ημίσεως της Εξοικονόμησης που πραγματοποιήθηκαν από τον Επενδυτή του Έργου ως αποτέλεσμα της Αλλαγής Νόμου, άμεσα και όταν πραγματοποιείται τέτοιου είδους Εξοικονόμηση, ή

(β) επιστροφής στο Κράτος του ημίσεως της Εξοικονόμησης που πραγματοποιήθηκαν από τον Επενδυτή του Έργου ως αποτέλεσμα της Αλλαγής Νόμου, υπό τη μορφή ισόποσων ετήσιων πληρωμών προς το Κράτος κατά τη διάρκεια της προσδοκώμενης εναπομένουσας ζωής του Έργου. Σε αυτή την περίπτωση, οι εν λόγω πληρωμές θα φέρουν τόκο σύμφωνα με το Συμφωνημένο Επιτόκιο. Οι εν λόγω τόκοι λογίζονται από την/τις ημερομηνία/ες που πραγματοποιήθηκαν από τον Επενδυτή του Έργου οι σχετικές Αποταμιεύσεις έως και την/τις ημερομηνία/ες που πραγματοποιούνται οι καταβολές στο Κράτος.

17.3 Όρια για αποζημίωση λόγω Αλλαγής Νόμου

(α) Κανένα Μέρος δεν θα έχει υποχρέωση να καταβάλλει στο άλλο Μέρος αποζημίωση δυνάμει των Όρων 17.1 ή 17.2 (ανάλογα με την περίπτωση) σε κάποιο ημερολογιακό Έτος, εκτός αν η συνολική Απώλεια ή Ζημία ή οι Αποταμιεύσεις (ανάλογα με την περίπτωση) που προκύπτουν από όλες τις Αλλαγές Νόμου που έχουν λάβει χώρα κατά τη διάρκεια αυτού του ημερολογιακού Έτους ξεπερνούν τις 250.000 ευρώ.

(β) Εφόσον σε ένα ημερολογιακό Έτος οι Αλλαγές Νόμου γεννούν αξιώσεις που στο σύνολο υπερβαίνουν τις 250.000 ευρώ, το Μέρος που υποχρεούται να καταβάλει αποζημίωση δυνάμει του Όρου 17.1 ή 17.2 (κατά περίπτωση) πρέπει να καταβάλει την αποζημίωση στο ακέραιο και, προς αποφυγή αμφιβολιών, η εν λόγω αποζημίωση δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε μείωση που να αντιστοιχεί στο όριο των 250.000 ευρώ (που απαιτείται) για την έγερση αξίωσης.

17.4 Εφαρμογή σε αλλαγές του Φορολογικού Νόμου του Κράτους

Υπό την επιφύλαξη του Όρου 17.5, τα Μέρη συνομολογούν και συναποδέχονται ότι οι Όροι 17.1, 17.2 και 17.3 δεν εφαρμόζονται σε αλλαγές του Φορολογικού Νόμου του Κράτους, εκτός από αλλαγές του Φορολογικού Νόμου που συνιστούν Αλλαγή Νόμου που Εισάγει Διάκριση.

17.5 Απαγόρευση Αλλαγής Νόμου που εισάγει Διάκριση

Το Κράτος δεν θα εφαρμόσει ούτε θα θέσει σε ισχύ οποιαδήποτε Αλλαγή Νόμου που Εισάγει Διάκριση.

18. ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗ

18.1 Ουδεμία Επένδυση που ανήκει ή χρησιμοποιείται, άμεσα ή έμμεσα, από οποιονδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο σε σχέση με το Έργο θα Απαλλοτριώνεται παρά μόνο εάν μια τέτοια Απαλλοτρίωση:

(α) γίνεται για δημόσιο σκοπό,

(β) δεν συνιστά διακριτική μεταχείριση,

(γ) υλοποιείται σύμφωνα με προσήκουσα διαδικασία νόμου, και

(δ) συνοδεύεται από την καταβολή άμεσης, επαρκούς και κατάλληλης αποζημίωσης, η οποία δεν είναι κατώτερη από αυτή που προβλέπεται στον παρόντα Όρο 18.

18.2 Υπό την επιφύλαξη του Όρου 18.3, η αποζημίωση που καταβάλλεται σε κάθε Συμμετέχοντα στο Έργο (εκτός των Χρηστών υπό την ιδιότητά τους ως τέτοιων) σε περίπτωση Απαλλοτρίωσης Επένδυσης αυτού του Συμμετέχοντα στο Έργο, δεν θα είναι χαμηλότερη από την Εύλογη Αξία Αγοράς της απαλλοτριωθείσας Επένδυσης, όπως αυτή θα υπολογίζεται κατά το χρόνο ακριβώς πριν από τη στιγμή που η Απαλλοτρίωση ή η επικείμενη Απαλλοτρίωση κατέστη γνωστή με τέτοιο τρόπο ώστε να επηρεάσει την αξία της Επένδυσης.

18.3 Η αποζημίωση που θα καταβάλλεται στον Επενδυτή του Έργου σε περίπτωση Απαλλοτρίωσης ολόκληρης κατ' ουσίαν της Επένδυσης του Επενδυτή του Έργου στο Ελληνικό Έδαφος δεν θα είναι σε καμία περίπτωση κατώτερη από το άθροισμα:

(α) όλων των ποσών που οφείλει να καταβάλει ο Επενδυτής του Έργου στο πλαίσιο οποιασδήποτε Σύμβασης Εκτέλεσης, συμπεριλαμβανομένων των Συμβάσεων Εκτέλεσης με τους Δανειστές,

(β) όλου του κεφαλαίου ή του χρέους μειωμένης εξασφάλισης που έχει επενδυθεί στον Επενδυτή του Έργου από οποιοδήποτε Πρόσωπο που κατέχει οποιαδήποτε μορφή άμεσης ή έμμεσης συμμετοχής στο κεφάλαιο ή άλλο περιουσιακό δικαίωμα στον Επενδυτή του Έργου στο βαθμό που το κεφάλαιο ή το χρέος μειωμένης εξασφάλισης δεν έχει επιστραφεί σε αυτά τα Πρόσωπα,

(γ) ποσού ίσου προς την καθαρή παρούσα αξία της προσδοκώμενης απόδοσης του κεφαλαίου που θα είχε πραγματοποιηθεί από τα εν λόγω Πρόσωπα που κατέχουν οποιαδήποτε μορφή άμεσης ή έμμεσης συμμετοχής στο κεφάλαιο ή άλλο περιουσιακό δικαίωμα στον Επενδυτή του Έργου, εάν η Απαλλοτρίωση δεν είχε λάβει χώρα, και

(δ) άλλων Απωλειών ή Ζημιών που προκύπτουν άμεσα από την Απαλλοτρίωση.

18.4 Εάν μια Απαλλοτρίωση από το Κράτος ή από οποιοδήποτε Κρατική Οντότητα έχει ως αποτέλεσμα άμεσα ή έμμεσα να υποστεί οποιοσδήποτε Χρήστης (υπό την ιδιότητά του ως Χρήστη) οποιαδήποτε Απώλεια ή Ζημία, το Κράτος θα καταβάλει στον εν λόγω Χρήστη αποζημίωση σε ποσό που αποζημιώνει πλήρως τον Χρήστη για όλη την εν λόγω Απώλεια ή Ζημία.

18.5 Η αποζημίωση σύμφωνα με τον παρόντα Όρο 18, με αίτημα του σχετικού Συμμετέχοντα στο Έργο, θα εκφράζεται και θα καταβάλλεται στο Μετατρέψιμο Νόμισμα που θα καθορίζεται από το σχετικό Συμμετέχοντα στο Έργο. Κατά παρέκκλιση του Όρου 28.5, η αποζημίωση θα περιλαμβάνει επίσης τόκο με το Συμφωνημένο Επιτόκιο, υπολογιζόμενο ημερησίως και ανατοκιζόμενο εξαμηνιαίως, από την ημερομηνία της Απαλλοτρίωσης μέχρι την ημερομηνία καταβολής.

18.6 Οποιαδήποτε διαφορά αναφορικά με τον παρόντα Όρο μπορεί να υποβληθεί από το σχετικό Συμμετέχοντα στο Έργο (ή από οποιονδήποτε από αυτούς) προς επίλυση δυνάμει του Όρου 24 (στον οποίο Όρο κάθε αναφορά σε «Μέρος» θα ερμηνεύεται σαν να ήταν αναφορά σε «Συμμετέχοντα στο Έργο» για τους σκοπούς κάθε διαφοράς αναφορικά με τον παρόντα Όρο). Προς αποφυγή αμφιβολιών, τα άρθρα 26(3)(β)(i) και (γ) της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη δεν θα εφαρμόζονται αναφορικά με οποιαδήποτε τέτοια διαφορά μεταξύ των Μερών και των Συμμετεχόντων στο Έργο.

19. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

19.1 Το Κράτος επιβεβαιώνει ότι το Έργο υπάγεται στο Νόμο περί Επενδύσεως και Προστασίας Κεφαλαίων Εξωτερικού.

19.2 Ταυτόχρονα με την κύρωση της παρούσας Σύμβασης από την Ελληνική Βουλή, το Κράτος διασφαλίζει ότι, δυνάμει του άρθρου 3 του Νόμου περί Επενδύσεως και Προστασίας Κεφαλαίων Εξωτερικού, θα εκδοθεί προεδρικό διάταγμα, το οποίο επιβεβαιώνει ότι το Έργο υπάγεται στον Νόμο περί Επενδύσεως και Προστασίας Κεφαλαίων Εξωτερικού.

19.3 Τα οφέλη και η προστασία που παρέχονται στο Έργο δυνάμει του Νόμου περί Επενδύσεως και Προστασίας Κεφαλαίων Εξωτερικού είναι πρόσθετα, και δεν περιορίζουν με κανένα τρόπο τα οφέλη και την προστασία που παρέχονται στους Συμμετέχοντες στο Έργο σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, την Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη, οποιαδήποτε διμερή σύμβαση επενδύσεων ή με άλλο τρόπο.

20. ΕΙΔΙΚΕΣ ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Κατά και από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος και υπό την επιφύλαξη του Όρου 3.2, οι εξαιρέσεις από και οι τροποποιήσεις του Ελληνικού Νόμου που παρατίθενται στο Παράρτημα 6 θα ισχύουν ως τμήμα του Ελληνικού Νόμου αποκλειστικά για τους σκοπούς του Έργου.

21. ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

21.1 Η μη εκτέλεση ή η καθυστέρηση στην εκτέλεση από την πλευρά οποιουδήποτε Μέρους οποιασδήποτε υποχρέωσης ή μέρους αυτής σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, εκτός από την υποχρέωση καταβολής χρημάτων, θα αναστέλλεται στο βαθμό που προκαλείται ή οφείλεται σε Ανωτέρα Βία.

21.2 Η Ανωτέρα Βία αναφορικά με οποιοδήποτε Μέρος θα περιορίζεται αποκλειστικά στα ακόλουθα γεγονότα:

(α) φυσικές καταστροφές (σεισμοί, κατολισθήσεις, κυκλώνες, πλημμύρες, πυρκαγιές, κεραυνοί, παλιρροϊκά κύματα, εκρήξεις ηφαιστείων και άλλα παρόμοια φυσικά γεγονότα ή περιστατικά),

(β) επιδημίες, αποκλεισμούς, ενέργειες ατόμων οι οποίοι αποτελούν δημόσιο κίνδυνο, καταπατήσεις, δολιοφθορές, εξεγέρσεις, τρομοκρατικές ενέργειες, αναταραχές και ανυπακοή,

(γ) εμφυλίους πολέμους και πολέμους (κηρυγμένους ή όχι) μεταξύ κυρίαρχων κρατών,

(δ) διεθνείς εμπορικούς αποκλεισμούς (εμπάργκο) κατά κυρίαρχων κρατών,

(ε) το κλείσιμο οποιωνδήποτε λιμένων, αποβάθρων ή καναλιών,

(στ) την επιβολή οποιωνδήποτε ποσοτικών περιορισμών, κατανομής ή άλλου παρόμοιου ελέγχου,

(ζ) πυρηνική, χημική ή βιολογική μόλυνση,

(η) ωστικά κύματα που προκαλούνται από συσκευές που ταξιδεύουν με υπερηχητικές ταχύτητες,

(θ) απεργίες ή άλλες εργασιακές διαφορές που δεν περιορίζονται στους εργαζομένους του θιγόμενου Μέρους και/ή των Σχετικών Προσώπων,

(ι) την αδυναμία απόκτησης απαραίτητων αγαθών, υλικών, υπηρεσιών ή τεχνολογίας, και

(ια) την αδυναμία απόκτησης ή διατήρησης οποιωνδήποτε απαραίτητων μέσων μεταφοράς.

και, σε κάθε περίπτωση, οι ειδικές περιστάσεις και οποιαδήποτε προκύπτοντα αποτελέσματα που εμποδίζουν την εκτέλεση των Δραστηριοτήτων του Έργου από το Μέρος ή των υποχρεώσεων του Μέρους, ή οποιουδήποτε μέρους αυτών, δεν θα αντιμετωπίζεται ως Ανωτέρα Βία εκτός αν:

(i) είναι πέραν από τον εύλογο έλεγχό του, και

(ii) αυτές οι περιστάσεις δεν προκλήθηκαν και δεν οφείλονται σε αμέλειά του ή σε αμέλεια ενός από τα Σχετικά του Πρόσωπα ή σε παράβαση από αυτό (ή από ένα από τα Σχετικά του Πρόσωπα) της παρούσας Σύμβασης ή οποιασδήποτε Σύμβασης Έργου.

Για τους σκοπούς του παρόντος Όρου 21.2, τα «**Σχετικά Πρόσωπα**» ενός Μέρους είναι:

(Α) στην περίπτωση του Κράτους, οποιοδήποτε άλλο Κρατικό Μέρος, και

(Β) στην περίπτωση του Επενδυτή του Έργου, οποιοσδήποτε άλλος Συμμετέχων στο Έργο.

21.3 Καμία διάταξη Ελληνικού Νόμου δεν θα παρέχει σε οποιοδήποτε Μέρος μεγαλύτερη απαλλαγή ή εξαίρεση από τις ευθύνες και/ή τις υποχρεώσεις του σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση, για περιπτώσεις που βρίσκονται εκτός της σφαίρας ελέγχου του εν λόγω Μέρους, από αυτήν την απαλλαγή ή εξαίρεση από τις ευθύνες και/ή τις υποχρεώσεις που παρέχεται σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

22. ΑΣΦΑΛΙΣΗ

22.1. Ο Επενδυτής του Έργου:

(α) συνάπτει και διατηρεί, ή προκαλεί τη σύναψη και διατήρηση, ασφαλίσεων αναφορικά με τις Δραστηριότητες του Έργου για ποσά και κινδύνους, σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα και τις επιχειρηματικές πρακτικές της βιομηχανίας αγωγών Φυσικού Αερίου. Οι εν λόγω ασφαλίσεις δύνανται να συμπεριλαμβάνουν δεόντως πιστοποιημένη αυτασφάλιση και δύνανται να αποκτώνται εκτός της Ελληνικής Δημοκρατίας, και

(β) πληροφορεί το Κράτος για αυτές τις ασφαλίσεις και, κατόπιν αιτήματος του Κράτους, παρέχει στο Κράτος αντίγραφα βεβαιώσεων ασφάλισης και άλλες δηλώσεις από ασφαλειομεσίτες ή ασφαλιστές που επιβεβαιώνουν την εν λόγω ασφάλιση.

22.2 Εκτός των ασφαλίσεων που είναι υποχρεωτικές σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο, ο Επενδυτής του Έργου δεν παραβαίνει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με τον Όρο 22.1(α), εάν έχει αποτύχει να συνάψει ή διατηρήσει ή να προκαλέσει τη σύναψη ή διατήρηση οποιωνδήποτε ασφαλίσεων ως αποτέλεσμα:

(α) της μη διαθεσιμότητας των εν λόγω ασφαλίσεων στη διεθνή αγορά ασφάλισης με ασφαλιστές που έχουν πιστοληπτική ικανότητα τουλάχιστον A minus με την Standard & Poor ή ισοδύναμο με την Moody's ή την Fitch,

(β) του γεγονότος ότι τα ασφάλιστρα σχετικά με τις εν λόγω ασφαλίσεις είναι από οικονομική άποψη ουσιωδώς ασύμφορα στο πλαίσιο του Έργου όσον αφορά τους καλυπτόμενους κινδύνους και/ή τους όρους και προϋποθέσεις του σχετικού ασφαλιστηρίου, συμπεριλαμβανομένων τυχόν εξαιρέσεων ή εκπιπτόμενων ποσών, ή

(γ) του ότι οι εν λόγω ασφαλίσεις δεν συνάπτονται ή δεν διατηρούνται πλέον για έργα παρόμοια με το Έργο ή για δραστηριότητες παρόμοιες με τις Δραστηριότητες του Έργου.

22.3 Στις ασφαλίσεις που συνάπτονται και διατηρούνται σύμφωνα με τον παρόντα Όρο πρέπει να προβλέπεται ότι ο ασφαλιστής δεν έχει κανένα δικαίωμα υποκατάστασης σε οποιαδήποτε αξίωση του Επενδυτή του Έργου έναντι του Κράτους για Απώλεια ή Ζημία στο βαθμό που βασίζεται σε οποιοδήποτε συμβατικό δικαίωμα σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση ή έχει σχέση με οποιοδήποτε νόμιμο δικαίωμα που θεμελιώνεται, με άλλο τρόπο, δυνάμει της παρούσας Σύμβασης.

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

23. ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ ΑΠΟ ΑΣΥΛΙΑ

Στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό που επιτρέπεται από τον Ελληνικό Νόμο, για λογαριασμού του και για λογαριασμό κάθε άλλου Κρατικού Μέρους, το Κράτος αμετάκλητα και ανεπιφύλακτα:

(α) υποβάλλεται στη δικαιοδοσία των Ελληνικών δικαστηρίων και οποιωνδήποτε άλλων αρμοδίων δικαστηρίων οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας αναφορικά με την αναγνώριση κάθε δικαστικής απόφασης ή διαταγής των Ελληνικών δικαστηρίων και οποιωνδήποτε άλλων αρμοδίων δικαστηρίων οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας προς υποστήριξη οποιασδήποτε διαιτησίας αναφορικά με κάθε Διαφορά και την αναγνώριση κάθε διαιτητικής απόφασης και παραιτείται και συμφωνεί να μην αξιώνει καμία κυριαρχική ή άλλη ασυλία από την δικαιοδοσία των Ελληνικών δικαστηρίων ή των αρμοδίων

δικαστηρίων οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας αναφορικά με την αναγνώριση κάθε τέτοιας απόφασης ή δικαστικής διαταγής ή διαιτητικής απόφασης και συμφωνεί να διασφαλίζει ότι καμία τέτοια αξίωση δεν θα προβάλλεται από την πλευρά του,

(β) συναινεί στην εκτέλεση οποιασδήποτε διαταγής ή απόφασης προς υποστήριξη διαιτησίας ή κάθε απόφασης που λαμβάνεται ή εκδίδεται σε σχέση με οποιαδήποτε Διαφορά και στη χορήγηση οποιουδήποτε μέτρου έννομης προστασίας από τα Ελληνικά δικαστήρια και σε οποιαδήποτε άλλα αρμόδια δικαστήρια οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας είτε πριν είτε ύστερα από οριστική διαιτητική απόφαση, συμπεριλαμβανομένων:

(i) μέτρων έννομης προστασίας υπό μορφή προσωρινών ή οριστικών αποφάσεων ή διαταγών για αυτούσια εκπλήρωση ή απόδοση οποιασδήποτε ιδιοκτησίας εκτός της Εξαιρούμενης Ιδιοκτησίας,

(ii) της κατάσχεσης των περιουσιακών του στοιχείων εκτός της Εξαιρούμενης Ιδιοκτησίας, και

(iii) της εκτέλεσης κατά οποιασδήποτε ιδιοκτησίας, εσόδων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων (ανεξάρτητα από τη χρήση τους ή την σκοπούμενη χρήση τους) εκτός της Εξαιρούμενης Ιδιοκτησίας, και

(γ) παραιτείται και συμφωνεί να μην αξιώνει οποιαδήποτε κυριαρχική ή άλλη ασυλία από τη δικαιοδοσία των Ελληνικών δικαστηρίων ή οποιωνδήποτε αρμοδίων δικαστηρίων οποιασδήποτε άλλης δικαιοδοσίας σε σχέση με την εν λόγω εκτέλεση και την παροχή της εν λόγω έννομης προστασίας (συμπεριλαμβανομένων των περιπτώσεων που του απονέμεται τέτοια ασυλία), και συμφωνεί να διασφαλίζει ότι καμία τέτοια αξίωση δεν θα προβάλλεται από μέρους του.

24. ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

24.1 Οποιαδήποτε διαφορά (με εξαίρεση τη Φορολογική Διαφορά, αλλά συμπεριλαμβανομένης διαφοράς αναφορικά με το αν μια διαφορά αποτελεί ή όχι Φορολογική Διαφορά) που προκύπτει από την παρούσα Σύμβαση, ή σχετίζεται με οποιονδήποτε τρόπο με την παρούσα Σύμβαση (συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης της παρούσας Σύμβασης και οποιωνδήποτε ζητημάτων αναφορικά με τη δυνατότητα υπαγωγής σε διαιτησία ή την ύπαρξη, εγκυρότητα, ερμηνεία, εκτέλεση, παράβαση ή καταγγελία της παρούσας, ή των συνεπειών από την ακυρότητα, ή οποιωνδήποτε διαφορών αναφορικά με εξωσυμβατικές υποχρεώσεις που προκύπτουν ή σχετίζονται με την παρούσα), ή οποιαδήποτε διαφορά (με εξαίρεση τη Φορολογική Διαφορά, αλλά συμπεριλαμβανομένης διαφοράς αναφορικά με το αν μια διαφορά αποτελεί ή όχι Φορολογική Διαφορά) που προκύπτει από τις Δραστηριότητες του Έργου (η **Διαφορά**), υπό την επιφύλαξη του Όρου 24.2, θα επιλύεται οριστικώς μέσω διαιτησίας δυνάμει των Όρων 24.3 έως και 24.8, αποκλειομένου οποιουδήποτε άλλου ενδίκου βοηθήματος ή forum επίλυσης διαφορών. Έκαστο Μέρος δια του παρόντος συναινεί ανεπιφύλακτα σε οποιαδήποτε τέτοια υπαγωγή σε διαιτησία.

24.2 Υπό την επιφύλαξη οποιουδήποτε ρυθμιστικού ή ασφαλιστικού μέτρου που δύναται να διατίθεται στα Μέρη, πριν από την έναρξη οποιασδήποτε διαιτησίας δυνάμει του Όρου 24.3:

(α) το Μέρος που εγείρει τη Διαφορά θα κοινοποιεί αρχικά έγγραφη ειδοποίηση της Διαφοράς στο άλλο Μέρος, η οποία ειδοποίηση θα περιγράφει σύντομα τη φύση και τις περιστάσεις της Διαφοράς,

(β) τα Μέρη θα λαμβάνουν εύλογα μέτρα για τη φιλική διευθέτηση της Διαφοράς, και

(γ) οποιοδήποτε Μέρος θα δικαιούται να υπαγάγει τη Διαφορά σε διαιτησία δυνάμει του παρόντος Όρου 24 μόνο εφόσον τα Μέρη δεν κατέληξαν σε φιλικό διακανονισμό ύστερα από ένα μήνα από την ημερομηνία της ειδοποίησης που αναφέρεται στον Όρο 24.2(α).

24.3 Το Μέρος που εκκινεί τη διαδικασία διαιτησίας δυνάμει του Όρου 24.3 υποβάλλει τη Διαφορά, κατά την επιλογή του, στο:

(α) Διεθνές Κέντρο για τον Διακανονισμό των Διαφορών εξ Επενδύσεων, που έχει ιδρυθεί δυνάμει της Σύμβασης «δια την ρύθμισιν των σχετιζομένων προς τας επενδύσεις διαφορών μεταξύ Κρατών και υπηκόων άλλων Κρατών», που άνοιξε προς υπογραφή στην Ουάσιγκτον, στις 18 Μαρτίου 1965 (εφεξής η Σύμβαση **ICSID**) για τις Διαφορές που εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του δυνάμει του άρθρου 25 της Σύμβασης **ICSID**, ή

(β) διαιτητικό δικαστήριο που έχει ιδρυθεί δυνάμει των Κανόνων Διαιτησίας του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου όπως ισχύουν κατά την ημερομηνία της Διαφοράς,

η οποία επιλογή είναι οριστική και δεσμευτική για το άλλο Μέρος.

24.4 Ο αριθμός των διαιτητών ανέρχεται σε τρεις. Υπό την επιφύλαξη των εξουσιών που έχει εξ' ορισμού (default powers) κάθε σχετικό διαιτητικό όργανο να συγκροτεί δικαστήριο, το δικαστήριο θα συγκροτείται ως εξής:

(α) κάθε Μέρος θα διορίζει έναν διαιτητή,

(β) ο τρίτος διαιτητής, ο οποίος θα εκτελεί χρέη προέδρου του δικαστηρίου, θα επιλέγεται από τους δύο διαιτητές που διορίζονται από ή για λογαριασμό των Μερών. Ο πρόεδρος του δικαστηρίου θα έχει υπηκοότητα διαφορετική από την υπηκοότητα των Μερών,

(γ) εφόσον εντός 30 ημερών από το τέλος της χρονικής περιόδου του ενός μηνός μετά την οποία το Μέρος υπέβαλε τη Διαφορά σε διαιτησία, οποιοδήποτε εκ των Μερών δεν διορίσει διαιτητή, ή οι δύο διαιτητές που διόρισαν τα Μέρη δεν επιλέξουν τον τρίτο διαιτητή εντός 30 ημερών από το διορισμό και των δύο διαιτητών, ο Πρόεδρος του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου θα διορίζει τον εν λόγω διαιτητή ή τους διαιτητές που δεν έχουν διοριστεί.

24.5 Εφόσον η δικαιοδοσία του Διεθνούς Κέντρου για τον Διακανονισμό των Διαφορών εξ Επενδύσεων δεν είναι διαθέσιμη ή δεν παρέχεται για τη διευθέτηση οποιασδήποτε Διαφοράς (για λόγους στους οποίους συμπεριλαμβάνεται η αποχώρηση του Κράτους από τη Σύμβαση ICSID ή η επιφύλαξη αυτού σε αυτή), το Μέρος που εκκινεί τη διαδικασία διαιτησίας δικαιούται να υποβάλλει τη Διαφορά σε διαιτησία σύμφωνα με τον Όρο 24.3(β).

24.6 Η γλώσσα της διαιτησίας είναι η αγγλική.

24.7 Το δικαστήριο έχει την εξουσία να διατάζει κάθε ασφαλιστικό ή συντηρητικό μέτρο που κρίνει κατάλληλο. Με την έκδοσή της, η απόφαση του δικαστηρίου είναι οριστική και δεσμευτική για τα Μέρη και τα Μέρη αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συμμορφώνονται οικειοθελώς με τους όρους της χωρίς καθυστέρηση.

24.8 Εκτός αν τα μέρη συμφωνούν άλλως εγγράφως, τα Μέρη συμφωνούν ότι η έδρα οποιασδήποτε διαιτησίας που λαμβάνει χώρα δυνάμει του παρόντος Όρου θα είναι η Βιέννη και όλη η προφορική διαδικασία θα λαμβάνει χώρα στην πόλη αυτή.

Φορολογικές Διαφορές

24.9 Υπό την επιφύλαξη του Όρου 24.11, όλες οι Φορολογικές Διαφορές επιλύονται από την ελληνική Φορολογική Διοίκηση και/ή τα ελληνικά δικαστήρια σύμφωνα με τον ισχύοντα Ελληνικό Νόμο (η **Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών**).

24.10 Εάν

(α) ένας Συμμετέχων στο Έργο αμφισβητεί ή προσφεύγει κατά, ή σκοπεύει να αμφισβητήσει ή να προσφύγει κατά, οποιουδήποτε φορολογικού ελέγχου, ειδοποίησης επιβολής φόρου, καταβολής φόρου ή παρόμοιας πράξης, πορίσματος ή καθορισμού από οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος ή Τοπική Αρχή αναφορικά με Φόρους και, δυνάμει της

Διαδικασίας Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών, αυτός ο Συμμετέχων στο Έργο οφείλει να καταβάλλει το ήμισυ του ποσού που είναι αντικείμενο της αμφισβήτησης ή της προσφυγής ή οποιοδήποτε άλλο ποσό απαιτείται από τον Ελληνικό Νόμο (και στις περιπτώσεις που η εν λόγω καταβολή προβλέπεται ως προϋπόθεση για την εξέταση της υπό κρίση αμφισβήτησης ή προσφυγής), η υποχρέωση αυτού του Συμμετέχοντα στο Έργο να καταβάλλει, υπό την επιφύλαξη του Όρου 24.11(β), δεν θα υπερβαίνει το ποσό του €1.000.000. Υπό την προϋπόθεση ότι ο Συμμετέχων στο Έργο έχει (με την επιφύλαξη του ανωτέρω ανώτατου ορίου) καταβάλει το εν λόγω ποσό, το σχετικό Κρατικό Μέρος, Τοπική Αρχή ή αρμόδιο δικαστήριο διεξάγει ακρόαση και εξετάζει την προσφυγή ή αμφισβήτηση σύμφωνα με τον ισχύοντα Ελληνικό Νόμο,

(β) σε οποιαδήποτε χρονική στιγμή μετά την Ημερομηνία Υπογραφής δεν υφίσταται υποχρέωση καταβολής του συνόλου ή μέρους του ποσού που είναι αντικείμενο της αμφισβήτησης ή της προσφυγής (ακόμη και εάν η εν λόγω καταβολή προβλέπεται ως προϋπόθεση για την εξέταση της υπό κρίση αμφισβήτησης ή προσφυγής) σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο, η Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης θα αναθεωρείται αυτόματα, ώστε σύμφωνα με τη Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών να μην υφίσταται υποχρέωση καταβολής του συνόλου ή μέρους του ποσού που είναι αντικείμενο της αμφισβήτησης ή της προσφυγής (ακόμη και εάν η εν λόγω καταβολή προβλέπεται ως προϋπόθεση για την εξέταση της υπό κρίση αμφισβήτησης ή προσφυγής).

24.11 Εφόσον υφίσταται διαφορά αναφορικά με το αν μια διαφορά είναι Φορολογική Διαφορά ή όχι, ο σχετικός Συμμετέχων στο Έργο δύναται να επιλέγει, ως προσωρινό μέτρο, να συμμορφώνεται παράλληλα με τη Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών, στην οποία περίπτωση (και ανεξάρτητα από οποιονδήποτε αντίθετο Ελληνικό Νόμο):

(α) εάν εκκρεμεί ο χαρακτηρισμός αναφορικά με το αν μια διαφορά είναι Φορολογική Διαφορά, καμία απόφαση, χαρακτηρισμός ή κρίση δεν θα πραγματοποιείται δυνάμει της Διαδικασίας Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών και, στο βαθμό που είναι αναγκαίο, οι σχετικές διαδικασίες θα αναστέλλονται αμέσως πριν από την έκδοση οποιασδήποτε απόφασης, χαρακτηρισμού ή κρίσης,

(β) εάν η διαφορά κρίνεται ως Φορολογική Διαφορά, η Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών θα συνεχίζεται υπό την προϋπόθεση ότι, ανεξάρτητα από το ανώτατο ποσό που αναφέρεται στον Όρο 24.10(α), ο σχετικός Συμμετέχων στο Έργο, ως προϋπόθεση της εν λόγω συνέχισης, οφείλει να καταβάλλει εντός 15 Εργάσιμων Ημερών από την εν λόγω κρίση το ήμισυ του ποσού που είναι αντικείμενο της αμφισβήτησης ή της προσφυγής ή οποιοδήποτε άλλο ποσό απαιτείται από τον Ελληνικό Νόμο. Εφόσον ο σχετικός Συμμετέχων στο Έργο αδυνατεί να καταβάλλει το πλήρες ποσό εντός 15 Εργάσιμων Ημερών, τεκμαίρεται ότι έχει αποσύρει την αμφισβήτηση ή προσφυγή του και το ποσό που είναι αντικείμενο της αμφισβήτησης ή της προσφυγής καθίσταται αμέσως ληξιπρόθεσμο και απαιτητό σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο, ή

(γ) εφόσον η διαφορά χαρακτηρίζεται ως Διαφορά:

(i) η Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών θα εγκαταλείπεται,

(ii) οποιαδήποτε ποσά καταβλήθηκαν από το σχετικό Συμμετέχοντα στο Έργο δυνάμει της Διαδικασίας Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών, τα οποία αποτέλεσαν αντικείμενο αμφισβήτησης ή προσφυγής θα επιστρέφονται από το σχετικό Κρατικό Μέρος ή Τοπική Αρχή στο σχετικό Συμμετέχοντα στο Έργο εντός 15 Εργάσιμων Ημερών από αυτόν τον χαρακτηρισμό, και

(iii) η Διαφορά θα διευθετείται οριστικώς από τη διαιτησία δυνάμει των Όρων 24.3 έως 24.8 (συμπεριλαμβανομένου) κατ' αποκλεισμό οποιουδήποτε άλλου ενδίκου βοηθήματος ή forum επίλυσης διαφορών.

24.12 Προς αποφυγή αμφιβολιών και ανεξάρτητα από οποιονδήποτε αντίθετο Ελληνικό Νόμο, ο χαρακτηρισμός οποιασδήποτε Διαφοράς θα υπερισχύει οποιασδήποτε απόφασης, χαρακτηρισμού ή κρίσης δυνάμει της Διαδικασίας Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών.

Εγκυρότητα και εκτελεστότητα

24.13 Οι διατάξεις του παρόντος Όρου θα είναι έγκυρες και εκτελεστές ακόμη και αν οποιαδήποτε άλλη διάταξη της παρούσας Σύμβασης είναι παράνομη, άκυρη ή μη εκτελεστή.

25. ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η παρούσα Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένου του Όρου 24, και οποιωνδήποτε εξωσυμβατικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προκύπτουν από ή συνδέονται με αυτή, διέπονται από το Ελληνικό δίκαιο όπως αυτό ισχύει κατά την Ημερομηνία Υπογραφής.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

26. ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

Η παρούσα Σύμβαση θα έχει ανά πάσα στιγμή διττή φύση, ούσα τμήμα του Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου ως νόμου που εφαρμόζει τη Διακρατική Συμφωνία) και παράλληλα ιδιωτική σύμβαση μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και του Κράτους.

27. ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

27.1 Καμία μεταβολή ή τροποποίηση της παρούσας Σύμβασης δεν είναι δεσμευτική για τα Μέρη εκτός εάν:

(α) για τον σκοπό της παρούσας Σύμβασης, που είναι μέρος του Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου ως νόμου που εφαρμόζει τη Διακρατική Συμφωνία) και παράλληλα ιδιωτική σύμβαση, η εν λόγω μεταβολή ή τροποποίηση:

(i) καθορίζεται εγγράφως και ρητώς ότι μεταβάλλει ή τροποποιεί την παρούσα Σύμβαση,

(ii) υπογράφεται από εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους εκάστου των Μερών, και

(β) επιπλέον των απαιτήσεων που περιγράφονται στον Όρο 27.1(α), προκειμένου η παρούσα Σύμβαση να αποτελέσει τμήμα του Ελληνικού Νόμου (συμπεριλαμβανομένου ως νόμου που εφαρμόζει τη Διακρατική Συμφωνία), η εν λόγω μεταβολή ή τροποποίηση, στο μέτρο που απαιτείται από την Διακρατική Συμφωνία, συμφωνείται στο πλαίσιο της Διακρατικής Συμφωνίας και εγκρίνεται με νόμο από τη Βουλή του Κράτους.

27.2 Το Κράτος δεν θα τροποποιεί, ανακαλεί, κηρύσσει άκυρη ή μη εκτελεστή, ή άλλως επιδιώκει να αποφύγει ή περιορίσει την παρούσα Σύμβαση ως πλήρως ισχύον τμήμα του Ελληνικού Νόμου χωρίς την προηγούμενη γραπτή συναίνεση του Επενδυτή του Έργου.

27.3 Εφόσον η Αλβανική Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας τροποποιείται οποιαδήποτε στιγμή ή εφόσον ο Επενδυτής του Έργου συνάπτει Νέα Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας:

(α) ο Επενδυτής του Έργου θα ειδοποιεί αμέσως το Κράτος για αυτή την τροποποίηση ή τη Νέα Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας, η οποία ειδοποίηση θα περιλαμβάνει αντίγραφο της εν λόγω τροποποίησης ή της Νέας Συμφωνίας Φιλοξενούσας Χώρας, και

(β) στο βαθμό που οποιαδήποτε τροποποίηση στην Αλβανική Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας ή η Νέα Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας, όταν εξετάζεται στο πλαίσιο του συνόλου της Αλβανικής Συμφωνίας Φιλοξενούσας Χώρας ή αυτής της Νέας Συμφωνίας Φιλοξενούσας Χώρας, παρέχει στο εν λόγω κράτος υποδοχής ουσιώδες πλεονέκτημα που δεν είναι διαθέσιμο στο Κράτος σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση:

(i) τα Μέρη θα επιδιώκουν να καθορίσουν μια κατάλληλη τροποποίηση της παρούσας Σύμβασης, η οποία θα παρέχει το ουσιώδες πλεονέκτημα στο Κράτος, και

(ii) εφόσον τα Μέρη αδυνατούν να συμφωνήσουν μια τέτοια τροποποίηση εντός 90 ημερών από την έναρξη των συζητήσεων, έκαστο Μέρος δύναται να φέρει το ζήτημα προς επίλυση ενώπιον της διαιτησίας σύμφωνα με τον Όρο 24.3 και το διαιτητικό δικαστήριο θα έχει την εξουσία να καθορίζει τους όρους της εν λόγω τροποποίησης.

28. ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

28.1 Οποιαδήποτε απόφαση ή αξίωση για πληρωμή βάσει της παρούσας Σύμβασης ικανοποιείται από το σχετικό Μέρος το αργότερο εντός 30 ημερών από την παραλαβή της σχετικής απόφασης ή της μη αμφισβητούμενης αξίωσης για πληρωμή ή κατά τη μεταγενέστερη ημερομηνία, που μπορεί να ορίζεται από τις διαδικασίες του Φορολογικού Νόμου που συνδέονται με οποιαδήποτε Διαδικασία Επίλυσης Φορολογικών Διαφορών.

28.2 Κάθε χρηματική αποζημίωση καταβλητέα από το ένα Μέρος στο άλλο Μέρος δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση, εφόσον το απαιτεί το λαμβάνον Μέρος, καταβάλλεται σε Μετατρέψιμο Νόμισμα που ορίζεται από το λαμβάνον Μέρος.

28.3 Πληρωμές από τον Επενδυτή του Έργου

(α) Με την επιφύλαξη των Όρων 28.3(β) και 28.3(γ), με εξαίρεση την περίπτωση όπου πρέπει να διενεργείται μείωση ή παρακράτηση δυνάμει οποιουδήποτε ισχύοντος νόμου, οποιαδήποτε πληρωμή που καταβάλλεται από τον Επενδυτή του Έργου δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση θα είναι απαλλαγμένη από οποιεσδήποτε μειώσεις λόγω οποιουδήποτε συμψηφισμού, ανταπαίτησης, μείωσης ή παρακράτησης οποιασδήποτε φύσης και ανεξάρτητα από το πρόσωπο που τις επιβάλλει.

(β) Εφόσον πρέπει να διενεργηθεί οποιασδήποτε μορφής μείωση ή παρακράτηση επί οποιασδήποτε πληρωμής εξαιτίας οποιουδήποτε νόμου εκτός του Ελληνικού Νόμου, ο Επενδυτής του Έργου θα καταβάλλει το επιπρόσθετο ποσό που απαιτείται ώστε να διασφαλιστεί ότι το Κράτος λαμβάνει καθαρό ποσό ίσο με το συνολικό ποσό που θα λάμβανε εάν η πληρωμή πραγματοποιείτο χωρίς αυτή την μείωση ή παρακράτηση.

(γ) Με την επιφύλαξη οποιασδήποτε άλλης αξίωσης που μπορεί να έχει ο Επενδυτής του Έργου δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση, ο Επενδυτής του Έργου θα έχει το δικαίωμα να συμψηφίζει οποιοδήποτε ληξιπρόθεσμο και απαιτητό ποσό (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε ποσού που αναλογεί σε Φόρο) που οφείλεται από οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος (εκτός Κρατικής Οντότητας) στον Επενδυτή του Έργου δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση ή με οποιεσδήποτε Δραστηριότητες του Έργου έναντι οποιωνδήποτε ληξιπρόθεσμων και απαιτητών ποσών (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε ποσού αναλογεί σε Φόρο) που οφείλονται από τον Επενδυτή του Έργου σε οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος (εκτός Κρατικής Οντότητας) δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση ή με τις Δραστηριότητες του Έργου.

28.4 Πληρωμές από το Κράτος

(α) Υπό την επιφύλαξη των Όρων 28.4(β) και 28.4(γ), με εξαίρεση την περίπτωση όπου πρέπει να διενεργείται μείωση ή παρακράτηση δυνάμει οποιουδήποτε ισχύοντος νόμου, κάθε πληρωμή που καταβάλλεται από το Κράτος δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση θα είναι απαλλαγμένη από οποιεσδήποτε μειώσεις λόγω υφιστάμενων ή μελλοντικών Φόρων, εισφορών, τελών, δασμών, χρεώσεων, αμοιβών, συμψηφισμού, ανταπαιτήσεων, μειώσεων ή παρακρατήσεων οποιασδήποτε φύσης και ανεξάρτητα από το πρόσωπο που τις επιβάλλει.

(β) Εάν πρέπει να διενεργηθεί οποιασδήποτε μορφής μείωση ή παρακράτηση επί οποιασδήποτε πληρωμής βάσει νόμου (συμπεριλαμβανομένου και του Ελληνικού Νόμου) ή εφόσον το ποσό που καταβάλλεται (συμπεριλαμβανομένης και οποιασδήποτε καταβολής τόκου) υπόκειται σε Φόρο, συμπεριλαμβανομένου του τέλους χαρτοσήμου (ανεξάρτητα από το νομικό χαρακτηρισμό

αυτής της πληρωμής), το Κράτος καταβάλλει το επιπρόσθετο ποσό που απαιτείται ώστε να διασφαλιστεί ότι ο λήπτης της καταβολής λαμβάνει και δικαιούται να διατηρεί ένα καθαρό ποσό ίσο με το συνολικό ποσό που θα λάμβανε και που θα είχε το δικαίωμα να διατηρεί εάν η πληρωμή πραγματοποιείτο χωρίς αυτή την μείωση ή παρακράτηση και εάν αυτή δεν ήταν υποκείμενη σε οποιοδήποτε Φόρο.

(γ) Υπό την επιφύλαξη οποιασδήποτε άλλης αξίωσης που μπορεί να έχει το Κράτος δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση, το Κράτος θα έχει το δικαίωμα να αφαιρεί οποιοδήποτε ποσό (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε ποσού που αναλογεί σε Φόρο) το οποίο έχει προηγουμένως υπολογιστεί και κοινοποιηθεί στον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο και το οποίο είναι ληξιπρόθεσμο και απαιτητό έναντι οποιουδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο από οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος (εκτός Κρατικής Οντότητας) δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση ή τις Δραστηριότητες του Έργου, από οποιοδήποτε ποσό (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε ποσού που αναλογεί σε Φόρο) που είναι ληξιπρόθεσμο και απαιτητό έναντι του Κράτους από τον Επενδυτή του Έργου δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση ή τις Δραστηριότητες του Έργου.

28.5 Συμφωνημένο Επιτόκιο

Εάν ένα Μέρος δεν καταβάλει οποιοδήποτε ληξιπρόθεσμο και απαιτητό ποσό που οφείλεται δυνάμει της παρούσας Σύμβασης ή δυνάμει οποιασδήποτε δικαστικής ή διαιτητικής απόφασης σε σχέση με την παρούσα, το εν λόγω Μέρος, επιπρόσθετα από το ποσό αυτό, υποχρεούται να καταβάλει στο Μέρος στο οποίο οφείλεται το εν λόγω ποσό, τόκο (που υπολογίζεται σε ημερήσια βάση και ανατοκίζεται ανά εξάμηνο) με το Συμφωνημένο Επιτόκιο επί αυτού του καθυστερούμενου ποσού από την ημέρα που καθίσταται αυτό ληξιπρόθεσμο μέχρι την ημέρα πραγματικής καταβολής, πριν καθώς και μετά την έκδοση δικαστικής ή διαιτητικής απόφασης.

29. ΛΗΞΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ

29.1 Υπό την επιφύλαξη των Όρων 2.5 και 30, η παρούσα Σύμβαση έχει διάρκεια που αρχίζει από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος και λήγει κατά την ημερομηνία που θα επέλθει νωρίτερα μεταξύ: (α) της Ημερομηνίας Εικοσιπενταετίας από την Ημερομηνία Εμπορικής Λειτουργίας ή (β) της Ημερομηνίας κατά την οποία ο Επενδυτής του Έργου διακόπτει οριστικά τη διενέργεια των Δραστηριοτήτων του Έργου (όπως κοινοποιείται από τον Επενδυτή του Έργου στο Κράτος), εκτός αν καταγγελθεί νωρίτερα σύμφωνα με τον παρόντα Όρο 29.

29.2 Εάν:

(α) δυνάμει του άρθρου 12 της Διακρατικής Συμφωνίας, ένα μέρος αποχωρεί από την Διακρατική Συμφωνία ως αποτέλεσμα:

(i) του ότι το Σύστημα Αγωγού δεν επιλέχθηκε από την κοινοπραξία Shah Deniz για τη μεταφορά φυσικού αερίου από την περιοχή της Κασπίας στην Ευρώπη, και

(ii) του ότι ο Επενδυτής του Έργου δεν καθόρισε, σε συμφωνία με τα μέρη της Διακρατικής Συμφωνίας, μια εναλλακτική πηγή προμήθειας εντός της χρονικής περιόδου που αναφέρεται στο άρθρο 12 της Διακρατικής Συμφωνίας,

κάθε Μέρος δύναται να καταγγείλει αμέσως την παρούσα Σύμβαση με την παροχή ειδοποίησης προς το άλλο Μέρος ως προς το γεγονός αυτό, ή

(β) ο Επενδυτής του Έργου δεν έχει λάβει μέτρα να ξεκινήσει το στάδιο κατασκευής του Έργου το αργότερο εντός 48 μηνών μετά την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος, το Κράτος θα έχει το δικαίωμα να παράσχει έγγραφη ειδοποίηση στον Επενδυτή του Έργου για την καταγγελία της Σύμβασης. Η εν λόγω καταγγελία θα παράγει αποτελέσματα 60 ημέρες μετά την πραγματική παραλαβή της ειδοποίησης καταγγελίας από τον Επενδυτή του Έργου, εκτός αν εντός της εν λόγω εξηκονθήμερης προθεσμίας ο Επενδυτής του Έργου παράσχει αποδείξεις ότι έλαβε μέτρα για άμεση έναρξη του σταδίου κατασκευής του Έργου. Το δικαίωμα του Κράτους να καταγγείλει δυνάμει του παρόντος Όρου 29.2(β), εκτός αν έχει ασκηθεί σε προγενέστερο χρόνο, αποσβέννυται όταν ο Επενδυτής του

Έργου παράσχει αποδείξεις ότι έλαβε μέτρα για άμεση έναρξη του σταδίου κατασκευής του Έργου. Επιπρόσθετα, η ως άνω αναφερθείσα προθεσμία των 48 μηνών επεκτείνεται σε περίπτωση και στο βαθμό τυχόν καθυστερήσεων που προκαλούνται από:

(i) την αδυναμία ή άρνηση οποιουδήποτε Κρατικού Μέρους να εκτελέσει τις υποχρεώσεις του σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση ή οποιαδήποτε άλλη Σύμβαση Έργου, ή

(ii) Ανωτέρα Βία που επηρεάζει τον Επενδυτή του Έργου, ή

(γ) επέρχεται Εγκατάλειψη:

(i) το Κράτος έχει το δικαίωμα να παράσχει έγγραφη ειδοποίηση στον Επενδυτή του Έργου, ζητώντας από τον Επενδυτή του Έργου να αρχίσει εκ νέου τις Δραστηριότητες του Έργου εντός έξι μηνών από την παραλαβή της ειδοποίησης του Κράτους,

(ii) εφόσον ο Επενδυτής του Έργου δεν αρχίσει εκ νέου τις Δραστηριότητες του Έργου εντός έξι μηνών από την παραλαβή της ειδοποίησης του Κράτους, το Κράτος θα έχει το δικαίωμα να παράσχει γραπτή ειδοποίηση στον Επενδυτή του Έργου για την καταγγελία της Σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι, εάν ο Επενδυτής του Έργου αμφισβητεί ότι επήλθε Εγκατάλειψη ή ότι δεν έχει αρχίσει εκ νέου τις Δραστηριότητες του Έργου, η παρούσα Σύμβαση θα εξακολουθεί να βρίσκεται σε πλήρη ισχύ και να παράγει αποτελέσματα ενόσω εκκρεμεί η απόφαση επί του εν λόγω ζητήματος σύμφωνα με τον Όρο 24.

29.3 Η καταγγελία ή λήξη της παρούσας Σύμβασης τελεί υπό την επιφύλαξη:

(α) των δικαιωμάτων των Μερών (συμπεριλαμβανομένων αυτών των Προσώπων που δεν αποτελούν πλέον Μέρη) και άλλων Προσώπων σε σχέση με οποιαδήποτε γεγεννημένη ευθύνη των Μερών κατά την ημερομηνία καταγγελίας,

(β) της πλήρους εκτέλεσης όλων των υποχρεώσεων σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση που έχουν γεννηθεί πριν από την καταγγελία,

(γ) αυτών των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που ρητά ή σιωπηρά ισχύουν μετά την καταγγελία, και

(δ) της εξακολούθησης της ισχύος όλων των παραιτήσεων και των αποζημιώσεων που προβλέπονται στην παρούσα υπέρ ενός Μέρους (ή πρώην Μέρους) ή άλλου Προσώπου.

29.4 Υπό τη επιφύλαξη του Όρου 29.5, το Κράτος δύναται να καταγγέλλει την παρούσα Σύμβαση εάν ένα Πρόσωπο, το οποίο κατά την απόλυτη κρίση του Κράτους, αποτελεί κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τα διεθνή πολιτικά συμφέροντα του Κράτους, αποκτήσει τη δυνατότητα άσκησης ελέγχου επί του Επενδυτή του Έργου. Το Κράτος δεν θα μπορεί να ασκεί το εν λόγω δικαίωμα καταγγελίας αναφορικά με οποιοδήποτε Πρόσωπο οποιαδήποτε χρονική στιγμή μετά την παρέλευση προθεσμίας 90 ημερών από τη λήψη ειδοποίησης από τον Επενδυτή του Έργου ότι το εν λόγω πρόσωπο απέκτησε τη δυνατότητα άσκησης ελέγχου. Για τους σκοπούς του Όρου παρόντος 29.4 και του Όρου 29.5, ο όρος **έλεγχος** θα έχει το νόημα που του αποδίδεται στον Κανονισμό του Συμβουλίου (ΕΚ) Νο. 139/2004.

29.5 Ο Επενδυτής του Έργου δύναται να ειδοποιεί το Κράτος εκ των προτέρων για οποιεσδήποτε προτεινόμενες συναλλαγές, οι οποίες δύναται να έχουν ως αποτέλεσμα την απόκτηση ελέγχου επί του Επενδυτή του Έργου από οποιοδήποτε Πρόσωπο και να ζητεί από το Κράτος να επιβεβαιώσει εάν το Κράτος πιστεύει ή όχι ότι ανακύπτει δικαίωμα καταγγελίας της παρούσας Σύμβασης λόγω αυτής της συναλλαγής σύμφωνα με τον Όρο 29.4. Εάν, κατά την ημερομηνία μετά την παρέλευση 30 ημερών από την ειδοποίηση του Επενδυτή του Έργου, το Κράτος δεν έχει επιβεβαιώσει ότι πιστεύει ότι το εν λόγω δικαίωμα θα ανέκυπτε, τότε το Κράτος δεν δύναται

να καταγγείλει την παρούσα Σύμβαση σύμφωνα με τον Όρο 29.4 επικαλούμενο τις περιστάσεις που προκύπτουν από αυτή την συναλλαγή.

29.6 Ο παρών Όρος 29 καθορίζει περιοριστικά τις περιστάσεις υπό τις οποίες η παρούσα Σύμβαση δύναται να ακυρωθεί ή να καταγγελθεί και κανένα Μέρος δεν έχει άλλο δικαίωμα (που απορρέει από τον Ελληνικό Νόμο ή με άλλο τρόπο) να επιδιώκει ή να προβαίνει σε οποιαδήποτε ακύρωση ή καταγγελία της παρούσας Σύμβασης.

30. ΕΠΙΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ

Εφόσον σε οποιονδήποτε χρόνο κατά τη διάρκεια της παρούσας Σύμβασης, οποιοδήποτε Μέρος θεωρεί ότι:

(α) δύναται να υπάρχουν επιπρόσθετες δυνατότητες εκμετάλλευσης του Συστήματος Αγωγού, συμπεριλαμβανομένων αναφορικά με εναλλακτικές πηγές Φυσικού Αερίου, και/ή

(β) η επέκταση της διάρκειας της παρούσας Σύμβασης δύναται να παρέχει ουσιώδη πλεονεκτήματα αναφορικά με την προώθηση περαιτέρω επενδύσεων στον Νότιο Διάδρομο Αερίου

το εν λόγω Μέρος, ειδοποιεί το άλλο Μέρος και έρχονται σε επαφή προκειμένου να συζητήσουν και να διαπραγματευτούν με καλή πίστη τροποποιήσεις της παρούσας Σύμβασης για την υποστήριξη αυτών των στόχων, συμπεριλαμβανομένου του σκοπού διασφάλισης και διατήρησης συνεχών, σταθερών, διαφανών και χωρίς διακρίσεις συνθηκών για την εφαρμογή και εκτέλεση του Έργου. Προς αποφυγή αμφιβολιών, τίποτα στον παρόντα Όρο 30 δεν υποχρεώνει οποιοδήποτε Μέρος να συμφωνήσει σε οποιαδήποτε τροποποίηση της παρούσας Σύμβασης.

31. ΔΙΑΔΟΧΟΙ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΕΠΟΜΕΝΟΙ ΕΚΔΟΧΕΙΣ

31.1 Υπό την επιφύλαξη της σχετικής ελληνικής και/ή διεθνούς νομοθεσίας, το Κράτος συμφωνεί ότι τα δικαιώματα και τα οφέλη του Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση συμπεριλαμβάνουν το δικαίωμα μεταβίβασης των δικαιωμάτων του από αυτήν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος Όρου 31.

31.2 Υπό την επιφύλαξη του Όρου 31.4, οποιαδήποτε εκχώρηση ή μεταβίβαση δικαιωμάτων και/ή υποχρεώσεων σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση από τον Επενδυτή του Έργου απαιτεί την προηγούμενη ειδοποίηση του Επενδυτή του Έργου προς το Κράτος και περιλαμβάνει τα στοιχεία των εν λόγω μεταβιβαζόμενων δικαιωμάτων και/ή υποχρεώσεων και τον προτεινόμενο αποδέκτη αυτών, και εφόσον το επιλέξει ο Επενδυτής του Έργου, την παράδοση στο Κράτος μιας συμφωνίας νομίμως υπογεγραμμένης από τον Επενδυτή του Έργου και τον προτεινόμενο αποδέκτη των εν λόγω δικαιωμάτων και/ή υποχρεώσεων, υπό την προϋπόθεση, ωστόσο, ότι το Κράτος θα έχει το δικαίωμα εντός 20 ημερών από την παραλαβή της παραπάνω ειδοποίησης να απορρίψει την εν λόγω εκχώρηση ή μεταβίβαση εφόσον ο προτεινόμενος εκδοχέας ή αποκτών:

(α) αποτελεί απειλή για την εθνική ασφάλεια της Ελληνικής Δημοκρατίας,

(β) είναι μια Οντότητα που έχει συσταθεί ή οργανωθεί σε έννομη τάξη, στην οποία έχουν επιβληθεί περιοριστικά μέτρα (sanctions) από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή τα Ηνωμένα Έθνη,

(γ) (εφόσον ο Επενδυτής του Έργου σκοπεύει να μεταβιβάσει τις υποχρεώσεις από την παρούσα Σύμβαση) δεν έχει την τεχνική και/ή οικονομική δυνατότητα να εκτελέσει τις υποχρεώσεις του Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

31.3 Κατά την παράδοση της συμφωνίας όπως προβλέπεται στον Όρο 31.2, το Κράτος θα υπογράφει αμελλητί τη συμφωνία και θα την επιστρέφει στον Επενδυτή του Έργου.

31.4 Το Κράτος δια της παρούσης συναινεί σε οποιαδήποτε εκχώρηση (αιτία εξασφάλισης), ή χορήγηση άλλων δικαιωμάτων εξασφάλισης επί, του οφέλους, ή των δικαιωμάτων από την

παρούσα Σύμβαση στους Δανειστές (ή σε μια Οντότητα που ενεργεί εκ μέρους των Δανειστών (συμπεριλαμβανομένου ως εκπροσώπου ή εμπιστευματοδόχου (trustee)).

31.5 Οποιαδήποτε σκοπούμενη εκχώρηση ή μεταβίβαση των δικαιωμάτων και/ή υποχρεώσεων του Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση, που δεν πραγματοποιείται σύμφωνα με τον παρόντα Όρο 31, είναι άκυρη και δεν έχει καμία ισχύ.

31.6 Οποιαδήποτε αλλαγή στον έλεγχο του Επενδυτή του Έργου, υπό την έννοια του άρθρου 65 του Ελληνικού Νόμου 4001/2011, θα κοινοποιείται αμέσως από τον Επενδυτή του Έργου τόσο στο Κράτος όσο και στη ΡΑΕ σύμφωνα με τον εν λόγω νόμο.

32. ΠΑΡΟΠΛΙΣΜΟΣ

Μετά τη μόνιμη παύση των Δραστηριοτήτων του Έργου από τον Επενδυτή του Έργου, ο Επενδυτής του Έργου θα παροπλίσει το Έργο σύμφωνα με τους όρους του σχεδίου παροπλισμού που θα διαμορφωθεί όπως προβλέπεται στη διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων (όπως αυτή θα τροποποιείται κατά καιρούς) που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα 2, εκτός αν το Κράτος συμφωνεί να μεταφερθούν σε αυτό ή σε πρόσωπο που αυτό θα υποδείξει όλα τα δικαιώματα σε σχέση με τις Ελληνικές Εγκαταστάσεις. Ο Επενδυτής του Έργου δε θα βαρύνεται με άλλη υποχρέωση αναφορικά με τον παροπλισμό του Έργου πέραν αυτών που προβλέπονται στον παρόντα Όρο 32.

33. ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

33.1 Το Κράτος αναγνωρίζει ότι ο Επενδυτής του Έργου σκοπεύει να χρηματοδοτήσει την ανάπτυξη του Έργου με χρηματοδότηση χωρίς ή με περιορισμένο δικαίωμα αναγωγής. Το Κράτος αναγνωρίζει περαιτέρω ότι η εν λόγω χρηματοδότηση είναι θεμελιώδης για την επιτυχή εκτέλεση του Έργου και ότι η εν λόγω χρηματοδότηση θα αφορά το συνολικό Έργο και όχι κάποιο ειδικό τμήμα του Έργου. Υπό την επιφύλαξη της αποζημίωσης του Κράτους από τον Επενδυτή του Έργου για οποιαδήποτε εύλογα νομικά έξοδα πραγματοποιηθούν σε σχέση με αυτή, το Κράτος συμφωνεί να συνεργάζεται με τον Επενδυτή του Έργου κατά την επιδίωξη χρηματοδότησης χωρίς ή με περιορισμένο δικαίωμα αναγωγής ή χρηματοδότησης μέσω έκδοσης ομολογιών, η οποία συνεργασία θα συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα:

(α) την χορήγηση σε πιθανούς Δανειστές, Κατόχους Δικαιωμάτων και οποιεσδήποτε ή τις αντίστοιχες Θυγατρικές τους μη νομικά προστατευόμενων/μη εμπιστευτικών δεδομένων που είναι διαθέσιμα στο Κράτος και απαιτούνται ευλόγως από τα εν λόγω Πρόσωπα,

(β) κατά τη θέση σε ισχύ των χρηματοδοτικών συμβάσεων, την παροχή νομικών γνωμοδοτήσεων, οι οποίες δύνανται να συμπεριλαμβάνουν συνήθεις όρους, στον Επενδυτή του Έργου, τους Δανειστές, Κατόχους Δικαιωμάτων και σε οποιεσδήποτε ή τις αντίστοιχες Θυγατρικές τους, αναφορικά με ζητήματα συνήθη σε χρηματοδοτήσεις χωρίς ή με περιορισμένο δικαίωμα αναγωγής ή χρηματοδοτήσεις μέσω έκδοσης ομολογιών,

(γ) την υπογραφή άλλων εγγράφων όπως είναι ευλόγως αναγκαίο ή προσήκον για την επέκταση απευθείας σε οποιουσδήποτε και σε όλους τους εμπλεκόμενους Δανειστές των δηλώσεων, βεβαιώσεων, εγγυήσεων, συμφωνιών, δεσμεύσεων και υποχρεώσεων του Κράτους όπως, και στο βαθμό που, καθορίζεται στην παρούσα Σύμβαση.

33.2 Το Κράτος αναγνωρίζει ότι είναι πρόθυμο να συνάψει μια απευθείας σύμβαση με τους Δανειστές (ή με εκπρόσωπο ή εμπιστευματοδόχο (trustee) των Δανειστών) με όρους που θα συμφωνηθούν μεταξύ του Κράτους και των εν λόγω Δανειστών, οι οποίοι όροι θα είναι οι συνήθεις για χρηματοδοτήσεις με περιορισμένο δικαίωμα αναγωγής ή χρηματοδοτήσεις με την έκδοση ομολογιών. Τέτοια απευθείας συμφωνία δεν θα επιβάλλει στο Κράτος υποχρέωση να εγγυηθεί, αναδεχθεί ή παράσχει οποιουδήποτε άλλου είδους εξασφάλιση για οποιοδήποτε τμήμα της οφειλής του Επενδυτή του Έργου προς τους Δανειστές.

33.3 Το Κράτος θα καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να διασφαλίσει ότι οποιαδήποτε εξασφάλιση χορηγείται από τον Επενδυτή του Έργου στους Δανειστές (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε εκπροσώπου ή εμπιστευματοδόχο (trustee) των Δανειστών) αναφορικά με τις

Ελληνικές Εγκαταστάσεις, ολοκληρώνεται και είναι πλήρως εκτελεστή από τους Δανειστές σύμφωνα με τους όρους, με βάση τους οποίους χορηγείται η εξασφάλιση.

34. ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

34.1 Ειδοποίηση, έγκριση, συναίνεση ή άλλη επικοινωνία που παρέχεται ή λαμβάνει χώρα δυνάμει ή σε σχέση με την παρούσα Σύμβαση (στον παρόντα Όρο 34, η **Ειδοποίηση**):

(α) θα γίνεται εγγράφως στην Αγγλική γλώσσα,

(β) θα παραδίδεται δια χειρός, ή με διεθνώς αναγνωρισμένη υπηρεσία ταχυμεταφορών, ή θα αποστέλλεται με τηλεομοιοτυπία ή μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο Μέρος προς το οποίο απαιτείται ή επιτρέπεται να αποστέλλεται ή θα παραδίδεται στη διεύθυνση, στο νούμερο τηλεομοιοτυπίας ή στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Μέρους αυτού, όπως διευκρινίζεται κατωτέρω και με αναγραφή του προσώπου υπ' όψιν του οποίου απευθύνεται, όπως ορίζεται κατωτέρω, ή σε άλλη διεύθυνση, νούμερο τηλεομοιοτυπίας ή διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και/ή με αναγραφή άλλου προσώπου υπ' όψιν του οποίου πραγματοποιείται, όπως το σχετικό Μέρος δύναται κατά καιρούς να διευκρινίζει με Ειδοποίηση που λαμβάνει χώρα σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο.

34.2 Οποιαδήποτε ειδοποίηση ή άλλο έγγραφο αποστέλλεται μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου αποστέλλεται ως μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στο οποίο επισυνάπτεται το πραγματικό έγγραφο ειδοποίησης ή άλλο έγγραφο σε μη επεξεργάσιμο αρχείο μορφής PDF. Καμία ειδοποίηση ή άλλο έγγραφο δεν θα αποστέλλεται στο σώμα του μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.

34.3 Οι σχετικές πληροφορίες εκάστου μέρους κατά την ημερομηνία της παρούσας Σύμβασης έχουν ως εξής:

Το Κράτος

Διεύθυνση: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Λεωφόρος Μεσογείων 119, 101 92, Αθήνα Ελλάδα

Τηλεομοιοτυπία: +30 210 69 69 608,

Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου: gg.eka@eka.ypeka.gr

Υπ' όψιν: Καθηγητή Κωνσταντίνου Μαθιουδάκη, Γενικού Γραμματέα Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

ή

Διεύθυνση: Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, Γενική Γραμματεία Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής , Γενική Διεύθυνση Ενέργειας, Λεωφόρος Μεσογείων 119, 10 92, Αθήνα Ελλάδα

Τηλεομοιοτυπία: +30 210 69 69 034,

Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου: ZacharopoulosA@eka.ypeka.gr

Υπ' όψιν: κ. Αθανασίου Ζαχαρόπουλου, Αναπληρωτή Προϊσταμένου Πετρελαϊκής Πολιτικής

Ο Επενδυτής του Έργου

Διεύθυνση: Λεωφόρος Μεσογείων 2-4, 115 27, Αθήνα, Ελλάδα

Τηλεομοιοτυπία: +30 210 74 54 300

Διεύθυνση Ηλεκτρονικού Ταχυδρομείου: rikard.scoufias@tap-ag.com

Υπ' όψιν: κ. Rikard Scoufias, Country Manager Greece

34.4 Ελλείψει αποδεικτικού πρόωρης παραλαβής, οποιαδήποτε Ειδοποίηση θα ισχύει από τον χρόνο κατά τον οποίο θεωρείται ότι παραλαμβάνεται σύμφωνα με τον Όρο 34.5.

34.5 Με την επιφύλαξη του Όρου 34.4, μια Ειδοποίηση θεωρείται ότι έχει παραληφθεί:

(α) στην περίπτωση που μια ειδοποίηση παραδίδεται δια χειρός στη διεύθυνση του παραλήπτη, κατά την παράδοση στη διεύθυνση αυτή,

(β) στην περίπτωση διεθνώς αναγνωρισμένης υπηρεσίας ταχυμεταφορών, όταν η διεθνώς αναγνωρισμένη υπηρεσία ταχυμεταφορών έχει παραδώσει την επικοινωνία αυτή ή το έγγραφο στη σχετική διεύθυνση και έχει λάβει υπογραφή που να επιβεβαιώνει την παραλαβή,

(γ) στην περίπτωση τηλεομοιοτυπίας, κατά την παραγωγή μιας αναφοράς παράδοσης από το μηχάνημα από το οποίο απεστάλη η τηλεομοιοτυπία, που υποδεικνύει ότι η τηλεομοιοτυπία απεστάλη στο σύνολό της στον αριθμό τηλεομοιοτυπίας του παραλήπτη, και

(δ) εφόσον αποστέλλεται με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, κατά την παραγωγή μιας απόδειξης παραλαβής από το διακομιστή του παραλήπτη ή, εφόσον τέτοια απόδειξη δεν παράγεται, κατά την παράδοση στο διακομιστή του παραλήπτη.

34.6 Μια Ειδοποίηση που έχει παραληφθεί ή που λογίζεται ότι έχει παραληφθεί σύμφωνα με τον Όρο 34.5 σε ημέρα που δεν είναι Εργάσιμη Ημέρα ή μετά τις 5.00 μ.μ. οποιασδήποτε Εργάσιμης Ημέρας, σύμφωνα με την τοπική ώρα του τόπου παραλαβής, λογίζεται ότι έχει παραληφθεί την επόμενη Εργάσιμη Ημέρα.

35. ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

35.1 Φύση των υποχρεώσεων

Οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται από κάθε Μέρος δυνάμει της παρούσας Σύμβασης είναι ξεχωριστές, ανεξάρτητες, απόλυτες, αμετάκλητες και ανεπιφύλακτες, και κάθε μία αποτελεί μια ανεξάρτητη υποχρέωση του Μέρους αυτού, εκτελεστή ξεχωριστά από όλες τις άλλες υποχρεώσεις του εν λόγω Μέρους δυνάμει της παρούσας Σύμβασης και από τις υποχρεώσεις οποιουδήποτε Κρατικού Μέρους ή Συμμετέχοντος στο Έργο δυνάμει των Συμβάσεων Έργου, ανεξάρτητα από την μη εκπλήρωση, την ακυρότητα ή το μη εκτελεστό οποιασδήποτε από αυτές τις άλλες υποχρεώσεις.

35.2 Ευθύνη ως προς Τρίτα Μέρη

Υπό την επιφύλαξη του Όρου 35.4, τίποτα στην παρούσα Σύμβαση δεν:

(α) δημιουργεί οποιαδήποτε δικαιώματα ή ευθύνες, είτε συμβατικές είτε βάσει του Ελληνικού Νόμου, δυνάμει των οποίων οποιοσδήποτε τρίτος (εκτός από Συμμετέχοντα στο Έργο που είναι τρίτο μέρος στην παρούσα Σύμβαση) δύναται να εγείρει οποιαδήποτε αξίωση εναντίον του Κράτους, οποιουδήποτε άλλου Κρατικού Μέρους ή οποιουδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο, ή

(β) επηρεάζει ή άλλως διαφοροποιεί τα δικαιώματα των Μερών έναντι τρίτων και τα δικαιώματα τρίτων έναντι των Μερών δυνάμει του Ελληνικού Νόμου.

35.3 Παραίτηση

(α) Τα δικαιώματα κάθε Μέρους δυνάμει της παρούσας Σύμβασης:

(i) δύνανται να ασκούνται όσο συχνά απαιτείται,

(ii) εκτός και αν προβλέπεται άλλως ρητά στην παρούσα Σύμβαση, είναι σωρευτικά και δεν αποκλείουν άλλα δικαιώματα και ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από τον νόμο, και

(iii) μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο παραίτησης μόνο εγγράφως και ειδικώς.

(β) Καθυστέρηση από ένα Μέρος της άσκησης ή η μη άσκηση οποιουδήποτε δικαιώματος από την παρούσα Σύμβαση δεν αποτελεί παραίτηση από το δικαίωμα αυτό.

(γ) Παραίτηση (είτε ρητή είτε σιωπηρή) από ένα Μέρος από οποιαδήποτε ρύθμιση της παρούσας Σύμβασης ή από οποιαδήποτε παράβαση ή αθέτηση στην εκτέλεση οποιασδήποτε από τις εν λόγω ρυθμίσεις από το άλλο Μέρος δεν αποτελεί διαρκή παραίτηση και η εν λόγω παραίτηση δεν θα εμποδίζει το παραιτούμενο Μέρος από το να επιβάλλει στη συνέχεια την εφαρμογή οποιασδήποτε από τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης από την οποία δεν έχει παραιτηθεί ή από το να ενεργήσει σε οποιαδήποτε μεταγενέστερη παράβαση ή αθέτηση από το άλλο Μέρος σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας Σύμβασης.

35.4 Δικαιώματα Τρίτων

(α) Κατά παρέκκλιση από τον Όρο 35.2, όλα τα δικαιώματα και οι αποζημιώσεις που αναφέρεται ότι είναι υπέρ οποιουδήποτε τρίτου (συμπεριλαμβανομένου κάθε Συμμετέχοντα στο Έργο) δυνάμει της παρούσας Σύμβασης, δύνανται να επιβάλλονται από αυτούς τους τρίτους, ανεξάρτητα από το ότι οι εν λόγω τρίτοι δεν είναι μέρη της παρούσας Σύμβασης.

(β) Υπό την επιφύλαξη του Όρου 27, αλλά κατά παρέκκλιση από οποιαδήποτε άλλη διάταξη της παρούσας Σύμβασης που ωφελεί οποιονδήποτε τρίτο (συμπεριλαμβανομένου του Όρου 35.4) τα Μέρη δεν οφείλουν να λαμβάνουν τη συναίνεση οποιουδήποτε τρίτου για οποιαδήποτε τροποποίηση, παραίτηση, διαφοροποίηση ή λήξη της ή δυνάμει της παρούσας Σύμβασης (ανάλογα με την περίπτωση).

35.5 Δηλώσεις

(α) Κάθε Μέρος αναγνωρίζει ότι, συμφωνώντας να συνάψει την παρούσα Σύμβαση, δεν έχει βασιστεί σε καμία ρητή ή σιωπηρή υπόσχεση, εγγύηση, εξασφαλιστική σύμβαση ή άλλη εξασφάλιση (εκτός από αυτές που επαναλαμβάνονται στην παρούσα Σύμβαση και στα έγγραφα που αναφέρονται σε αυτή) που πραγματοποιείται από ή για λογαριασμό οποιουδήποτε άλλου Μέρους οποιαδήποτε στιγμή πριν από την υπογραφή της παρούσας Σύβασης. Κάθε Μέρος παραιτείται όλων των δικαιωμάτων και των ενδίκων βοηθημάτων, τα οποία, πέραν του παρόντος Όρου 35.5(α), δύνανται να είναι διαθέσιμα σε αυτό με άλλο τρόπο αναφορικά με οποιαδήποτε τέτοια υπόσχεση, εγγύηση, εξασφαλιστική σύμβαση ή άλλη εξασφάλιση.

(β) Καμία διάταξη του Όρου 35.5(α) δεν περιορίζει ή αποκλείει οποιαδήποτε ευθύνη λόγω απάτης.

35.6 Σχέση των Μερών

Καμία διάταξη της παρούσας Σύμβασης δεν θεωρείται ότι δημιουργεί εταιρική σχέση μεταξύ των Μερών ούτε θεωρείται ότι καθιστά οποιοδήποτε Μέρος αντιπρόσωπο οποιουδήποτε άλλου Μέρους για οποιονδήποτε σκοπό.

35.7 Συνολική Σύμβαση

Η παρούσα Σύμβαση και τα έγγραφα που αναφέρονται σε αυτή, εμπεριέχει ολόκληρη την συμφωνία μεταξύ των Μερών αναφορικά με τις συναλλαγές στις οποίες αφορά η παρούσα Σύμβαση και υπερισχύει όλων των προηγούμενων συμφωνιών μεταξύ των Μερών σχετικά με το

αντικείμενο της παρούσας Σύμβασης. Εκτός εάν και στο βαθμό που άλλως απαιτείται από το νόμο, κανένας όρος δεν θα υπονοείται (είτε από έθιμο, πρακτική ή άλλως) στο πλαίσιο της παρούσας Σύμβασης.

35.8 Πρόσθετη Εξασφάλιση

Κάθε Μέρος, κατόπιν αιτήματος του άλλου, συμφωνεί να υπογράφει οποιοδήποτε έγγραφο και να προβαίνει σε περαιτέρω ενέργειες που δύναται ευλόγως να απαιτούνται προκειμένου να εκτελεί και να καθιστά πλήρως ισχυρή την παρούσα Σύμβαση.

35.9 Αντίγραφα

Η παρούσα Σύμβαση δύναται να υπογράφεται σε οποιονδήποτε αριθμό αντιτύπων, τα οποία από κοινού θα συνιστούν μία και την αυτή Σύμβαση και κάθε Μέρος δύναται να συνάψει την παρούσα Σύμβαση με την υπογραφή ενός αντιτύπου.

35.10 Διαιρετότητα

(α) Οι ρυθμίσεις που περιέχονται σε κάθε Όρο της παρούσας Σύμβασης είναι εφαρμοστέες ανεξάρτητα η μία από την άλλη και η εγκυρότητά τους δεν επηρεάζεται εάν οποιαδήποτε από τις άλλες είναι άκυρη. Εφόσον οποιαδήποτε από αυτές τις διατάξεις είναι άκυρη αλλά θα ήταν έγκυρη εάν κάποιο μέρος της διάταξης διαγραφόταν, η εν λόγω διάταξη θα ισχύει, τροποποιούμενη όπως απαιτείται ώστε να καθίσταται αυτή έγκυρη.

(β) Χωρίς να περιορίζεται ο Όρος 35.10(α), εφόσον οποιαδήποτε τροποποίηση, παρέκκλιση, εξαίρεση ή προσαρμογή στον Ελληνικό Νόμο που λαμβάνει χώρα δυνάμει της παρούσας Σύμβασης κριθεί αντισυνταγματική ή, ανεξάρτητα από τον Όρο 3.3, ασύμβατη με απαίτηση που απορρέει από τις Κοινοτικές Συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης, προς αποφυγή αμφιβολιών, οποιασδήποτε απαίτησης νόμου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο των Κοινοτικών Συνθηκών, τα Μέρη θα διαπραγματευτούν τροποποίηση της παρούσας Σύμβασης με σκοπό να επιτύχουν ένα λειτουργικά ισοδύναμο αποτέλεσμα.

(γ) Το Κράτος δεν θα ευθύνεται έναντι του Επενδυτή του Έργου εφόσον οποιαδήποτε τροποποίηση, παρέκκλιση, εξαίρεση ή προσαρμογή στον Ελληνικό Νόμο που λαμβάνει χώρα δυνάμει της παρούσας Σύμβασης κριθεί αντισυνταγματική ή, ανεξάρτητα από τον Όρο 3.3, ασύμβατη με απαίτηση που απορρέει από τις Κοινοτικές Συνθήκες, συμπεριλαμβανομένης, προς αποφυγή αμφιβολιών, οποιασδήποτε απαίτησης νόμου της Ευρωπαϊκής Ένωσης που υιοθετήθηκε στο πλαίσιο των Κοινοτικών Συνθηκών.

35.11 Εμπιστευτικότητα

Το Κράτος και ο Επενδυτής του Έργου θα τηρούν, και το Κράτος θα μεριμνά ώστε κάθε ένα από τα άλλα Κρατικά Μέρη και κάθε Ανεξάρτητη Αρχή να τηρούν, την εμπιστευτικότητα όλων των δεδομένων και πληροφοριών μη δημόσιας ή νομικά προστατευόμενης φύσης που δύνανται να λαμβάνουν, άμεσα ή έμμεσα, από τον άλλον σχετικά με οποιονδήποτε Συμμετέχοντα στο Έργο ή το Έργο.

35.12 Έξοδα

Έκαστο των Μερών καταβάλλει τα δικά του έξοδα και δαπάνες αναφορικά με και συνεπεία της διαπραγμάτευσης, προετοιμασίας και ολοκλήρωσης της παρούσας Σύμβασης.

35.13 Γλώσσα

Η γλώσσα της παρούσας Σύμβασης και όλων των ειδοποιήσεων, απαιτήσεων, αιτημάτων, δηλώσεων, πιστοποιητικών και άλλων εγγράφων ή επικοινωνιών δυνάμει της παρούσας Σύμβασης θα είναι η Αγγλική, εκτός αν άλλως συμφωνείται εγγράφως. Η παρούσα Σύμβαση συντάσσεται σε αμφότερες την Ελληνική και την Αγγλική γλώσσα και αμφότερα τα κείμενα θα έχουν ισοδύναμη ισχύ και αποτέλεσμα. Εάν η παρούσα Σύμβαση ή οποιοδήποτε άλλο σχετικό έγγραφο μεταφραστεί σε άλλη γλώσσα, η αγγλική και η ελληνική έκδοση θα υπερισχύουν.

Τα Μέρη έχουν υπογράψει την παρούσα Σύμβαση διά των νομίμως εξουσιοδοτημένων εκπροσώπω τους:

Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Από:

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Από:

ΑΣΗΜΑΚΗΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

Ο ΕΠΕΝΔΥΤΗΣ ΕΡΓΟΥ

Trans Adriatic Pipeline AG

Από:

KJETIL TUNGLAND
ΔΙΕΥΘΥΝΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ ΦΙΛΟΞΕΝΟΥΣΑΣ ΧΩΡΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΜΕΡΟΣ 1

ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΗ ΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Ορισμοί

Στο παρόν Παράρτημα, επιπρόσθετα των ορισμών που παρατίθενται στον Όρο 1, οι ακόλουθοι όροι έχουν το εξής νόημα:

Υπέργειες Εγκαταστάσεις σημαίνει εκείνα τα τμήματα των Ελληνικών εγκαταστάσεων που είναι απαραίτητα για τον έλεγχο της ροής του Φυσικού Αερίου και/ή για την διασφάλιση της ασφάλειας και της συντήρησης του Συστήματος Αγωγού, συμπεριλαμβανομένων των σταθμών συμπίεσης, των σταθμών μέτρησης και των σταθμών ξεστροπαγίδων, τερματικών σταθμών λήψης και των βαλβιδοστασίων.

Θιγόμενα Πρόσωπα σημαίνει τα Πρόσωπα (συμπεριλαμβανομένων χρηστών Γης χωρίς δικαίωμα) των οποίων η Γη αποκτάται, βαρύνεται ή ζημιώνεται, ή των οποίων τα δικαιώματα σε αυτή τη Γη αποκτώνται, βαρύνονται ή ζημιώνονται ως αποτέλεσμα της απόκτησης Σχετικών Δικαιωμάτων επί της Απαιτούμενης Γης του Έργου από τον Επενδυτή του Έργου, και συμπεριλαμβάνει αυτά τα Πρόσωπα που είναι ιδιοκτήτες γης, κάτοχοι, ή χρήστες χωρίς δικαίωμα Γης που συνορεύει με την Απαιτούμενη Γη του Έργου.

Σημείο Έναρξης σημαίνει το σημείο, που βρίσκεται στα σύνορα μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Τουρκίας, που καθορίζεται από τον Επενδυτή του Έργου ως το τεχνικά βέλτιστο για την έναρξη και διασύνδεση του Συστήματος Αγωγού με τις σχετικές ανάντη εγκαταστάσεις.

Διάδρομος Κατασκευής σημαίνει την Προσωρινή Γη που προσδιορίζεται από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παράγραφο 6.3 που εκτείνεται από το Σημείο Έναρξης έως το Σημείο Εξόδου, εντός του οποίου θα εντοπίζεται η κεντρική γραμμή του Διαδρόμου του Συστήματος Αγωγού και η οποία είναι απαραίτητη για την κατασκευή του Συστήματος Αγωγού και σχετίζεται με τις Δραστηριότητες του Έργου κατά τη διάρκεια του Σταδίου Κατασκευής.

Στάδιο Κατασκευής σημαίνει την περίοδο από την ημερομηνία που ξεκινά η υλική κατασκευή των Ελληνικών Εγκαταστάσεων μέχρι την ημερομηνία που το Σύστημα Αγωγού παραδίδεται για εμπορική λειτουργία και όλος ο κατασκευαστικός εξοπλισμός έχει απομακρυνθεί από την Προσωρινή Γη.

Διάδρομος Ενδιαφέροντος σημαίνει την περιοχή Γης που προσδιορίζεται στους χάρτες GPL00 - ASP - 642 - Y - TAE – 0052 / at 04 και GPL00 - ERM - 642 - Y - TAE - 0012 / at 03 (έκαστος των οποίων αποτελεί τμήμα της μελέτης εκτίμησης περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων του Επενδυτή του Έργου που υποβάλλεται σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο) πλάτους γενικά δύο χιλιομέτρων σε κάθε σημείο (με την επιφύλαξη ορισμένων επιλογών διαδρομής) και εκτείνεται από το Σημείο Έναρξης ως το Σημείο Εξόδου.

Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης σημαίνει την κατάσταση κατά την οποία έχει επέλθει βλάβη σε πρόσωπα ή ιδιοκτησία ή κατά την οποία είναι εύλογα πιθανό να επέλθει επικείμενη βλάβη σε πρόσωπα ή ιδιοκτησία εάν δεν αντιμετωπιστεί η εν λόγω κατάσταση.

Βάρος σημαίνει οποιαδήποτε υποθήκη, προσημείωση υποθήκης, ενέχυρο, απόφαση, εκτέλεση, κατάσχεση, επιβάρυνση, εμπράγματη εξασφάλιση, περιορισμό, δουλεία, αξίωση, ελάττωμα στον τίτλο ή στη διαδοχή κυριότητας, ή βάρος οποιασδήποτε φύσης, είτε αυτό προκύπτει από την εφαρμογή του Ελληνικού Νόμου είτε δημιουργείται άλλως.

Νόμος περί Ενέργειας σημαίνει τον Ελληνικό Νόμο 4001/2011 για τη Λειτουργία των Ενεργειακών Αγορών Ηλεκτρισμού και Φυσικού Αερίου, για Έρευνα, Παραγωγή και δίκτυα μεταφοράς Υδρογονανθράκων και άλλες ρυθμίσεις που ενσωματώνει στο Ελληνικό δίκαιο την από 13 Ιουλίου 2009

Ευρωπαϊκή Οδηγία υπ' αριθμ. 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου αναφορικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και η οποία καταργεί την Οδηγία υπ' αριθμ. 2003/55/ΕΚ.

Πλεονάζουσα Γη έχει το νόημα που της αποδίδεται στην παράγραφο 6.5.

Σημείο Εξόδου σημαίνει το σημείο, που βρίσκεται στα σύνορα μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Αλβανίας, που καθορίζεται από τον Επενδυτή του Έργου ως το τεχνικά βέλτιστο για τη διέλευση του Συστήματος Αγωγού από την Ελληνική Δημοκρατία στην Δημοκρατία της Αλβανίας.

Γη Εγκαταστάσεων σημαίνει τη Μόνιμη Γη που προσδιορίζεται από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παράγραφο 6.3 που απαιτείται για την εγκατάσταση των Υπέργειων Εγκαταστάσεων.

Αποτυχημένη Διαπραγμάτευση σημαίνει μια αποτυχημένη διαπραγμάτευση που καθορίζεται σύμφωνα με τις προδιαγραφές απόδοσης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης όπως αυτές παρατίθενται στην Περιβαλλοντική και Κοινωνική Πολιτική, όπως βεβαιώνεται από τον Επενδυτή του Έργου.

Επικίνδυνα Υλικά σημαίνει οποιαδήποτε φυσική ή τεχνητή ουσία, η οποία (είτε μόνη της είτε σε συνδυασμό με οποιαδήποτε άλλη ουσία) παρουσιάζει κίνδυνο πρόκλησης βλάβης σε πρόσωπα ή σε οποιαδήποτε άλλη φυσική οντότητα ή πρόκλησης ζημίας στο περιβάλλον και περιλαμβάνει οποιοδήποτε ελεγχόμενο, ειδικό, επικίνδυνο, ρυπογόνο, μολυσματικό, εύφλεκτο, τοξικό, ραδιενεργό, διαβρωτικό, καυστικό ή επικίνδυνο απόβλητο, υλικό, νερό ή άλλως επικίνδυνες ουσίες (συμπεριλαμβανομένου του πετρελαίου, των παραγώγων του, των υποπροϊόντων του και άλλων υδρογονανθράκων, καθώς και του αμίαντου).

Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης σημαίνει το έγγραφο που θα υιοθετηθεί από τον Επενδυτή του Έργου επί τη βάσει της Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Πολιτικής και το οποίο καθορίζει τα δικαιώματα των Θιγόμενων Προσώπων, εγκαθιστά κοινές Αξίες Αποκατάστασης αναφορικά με την Γη που συνδέεται με τα Θιγόμενα Πρόσωπα και ρυθμίζει τις διαδικασίες πρόσβασης στη γη και απαλλοτρίωσης που προβλέπονται στην παρούσα Σύμβαση (σε κάθε περίπτωση με τρόπο σύμφωνο με την παρούσα Σύμβαση).

Γη ΟΤΑ σημαίνει την Κρατική Γη που ανήκει στις Τοπικές Αρχές.

Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης έχει το νόημα που της αποδίδεται στην παράγραφο 7.1(β).

Γη Δρόμων Μόνιμης Πρόσβασης σημαίνει την Μόνιμη Γη που καθορίζεται από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παράγραφο 6.3, η οποία απαιτείται για την κατασκευή, χρήση και συντήρηση των οδών μόνιμης πρόσβασης για τη διευκόλυνση των Δραστηριοτήτων του Έργου κατά τη διάρκεια τόσο του Σταδίου Κατασκευής όσο και του Σταδίου Μετά την Κατασκευή.

Μόνιμη Γη σημαίνει την Γη που απαιτείται από τον Επενδυτή του Έργου τόσο για το Στάδιο Κατασκευής όσο και για το Στάδιο Μετά την Κατασκευή.

Διάδρομος Συστήματος Αγωγού σημαίνει τη Μόνιμη Γη που δεν αποτελεί Γη Εγκαταστάσεων εντός του Διαδρόμου Κατασκευής που καθορίζεται από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παράγραφο 6.3 και εκτείνεται από το Σημείο Έναρξης έως το Σημείο Εξόδου εντός, πάνω και κάτω από την οποία θα εγκατασταθεί το Σύστημα Αγωγού (εκτός των Υπέργειων Εγκαταστάσεων).

Στάδιο Μετά την Κατασκευή σημαίνει τη περίοδο από το τέλος του Σταδίου Κατασκευής μέχρι τη λήξη ή την πρόωρη καταγγελία της παρούσας Σύμβασης.

Προκατασκευαστικό Στάδιο σημαίνει την περίοδο από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος μέχρι την έναρξη του Σταδίου Κατασκευής.

Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου σημαίνει μια περιοχή Γης που εκτείνεται από το Σημείο Έναρξης έως το Σημείο Εξόδου πλάτους, κατά προσέγγιση, 200 μέτρων, υπό την επιφύλαξη ορισμένων περιοχών όπου αυτή μπορεί να είναι ευρύτερη ώστε να αντικατοπτρίζει το μηχανολογικό σχεδιασμό και την προβλεπόμενη μεθοδολογία κατασκευής του Συστήματος Αγωγού, από κοινού με αυτή τη Γη που έχει

προκαταρκτικά προσδιοριστεί από τον Επενδυτή του Έργου ως Γη η οποία μπορεί να απαιτείται ως Γη Δρόμων Προσωρινής Πρόσβασης, Γη Δρόμων Μόνιμης Πρόσβασης και Γη Αναβάθμισης Δρόμων.

Αξία Αποκατάστασης σημαίνει την αξία για την αποκατάσταση των ζημιών που υπέστη ένα Θιγόμενο Πρόσωπο, γενικά επί τη βάσει μιας εκτίμησης της εύλογης αξίας αγοράς και λαμβάνοντας υπ' όψιν έξοδα συναλλαγών, αλλά η οποία, σε οποιαδήποτε περίπτωση, δεν θα είναι χαμηλότερη από το ποσό της αποζημίωσης που θα ήταν καταβλητέο στην αντίστοιχη περίπτωση δυνάμει του Νόμου περί Ενέργειας.

Απαιτούμενη Γη του Έργου σημαίνει την Μόνιμη Γη, την Προσωρινή Γη και την Γη Αναβάθμισης Δρόμων.

Γη Αναβάθμισης Δρόμων σημαίνει τη Γη που συνορεύει με τους υφιστάμενους δημόσιους δρόμους που απαιτείται για τον σκοπό των Έργων Δρόμων Δημόσιας Πρόσβασης.

Γη Δρόμων Προσωρινής Πρόσβασης σημαίνει την Προσωρινή Γη που καθορίζεται από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με την παράγραφο 6.3, η οποία απαιτείται για την κατασκευή, χρήση και συντήρηση των οδών προσωρινής πρόσβασης για τη διευκόλυνση των Δραστηριοτήτων του Έργου κατά το Στάδιο Κατασκευής.

Προσωρινή Γη σημαίνει τη Γη που απαιτείται από τον Επενδυτή του Έργου μόνο για το Στάδιο Κατασκευής.

1. ΙΣΧΥΟΝΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ

1.1. Το Κράτος θα εκπληρώνει, και θα διασφαλίζει ότι και τα άλλα Κρατικά Μέρη θα εκπληρώνουν, τις υποχρεώσεις του από τον παρόν Παράρτημα:

(α) εντός των ορίων της εξουσίας του, και

(β) σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του δυνάμει του δημόσιου διεθνούς δικαίου και του Ελληνικού Νόμου (όπως τροποποιείται δια της παρούσας Σύμβασης).

Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι διαδικασίες που παρατίθενται στο Μέρος 1 του παρόντος Παραρτήματος θα εκτελούνται στο πλαίσιο που περιγράφεται στο Μέρος 2 του παρόντος Παραρτήματος.

2. ΦΥΣΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑΡΟΝΤΟΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΟΣ

2.1. Προς αποφυγή αμφιβολιών:

(α) καμία διάταξη του παρόντος Παραρτήματος δεν επιβάλλει στο Κράτος να καταβάλει οποιαδήποτε πληρωμή σε οποιοδήποτε Πρόσωπο (συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε Θιγόμενου Προσώπου) αναφορικά με την απόκτηση των Σχετικών Δικαιωμάτων για τον σκοπό του Έργου, και

(β) τα Μέρη αναγνωρίζουν και συμφωνούν ότι ο Επενδυτής του Έργου, με δική του θέληση, έχει επιλέξει να συμμορφώνεται με ευρύτερες απαιτήσεις αναφορικά με την απόκτηση των Σχετικών Δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των προδιαγραφών απόδοσης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης όπως αυτές παρατίθενται στην Περιβαλλοντική και Κοινωνική Πολιτική και προσαρμόζονται κατά καιρούς και των πρόσθετων προτύπων και απαιτήσεων που παρατίθενται στο Παράρτημα 2. Το Κράτος δεν φέρει καμία ευθύνη ή υποχρέωση (εκτός των ρητών υποχρεώσεων που παρατίθενται στην παρούσα Σύμβαση) αναφορικά με αυτή την επιλογή του Επενδυτή του Έργου.

2.2 Οι Δραστηριότητες του Έργου διεξάγονται κατ' εφαρμογή της Διακρατικής Συμφωνίας. Συνεπώς, έχουν εφαρμογή τα άρθρα 165-172, 173 παρ. 1, 174 και 175 του Νόμου περί Ενέργειας, όπως προβλέπεται στα άρθρα 177 και 176 παρ. 1 του Νόμου περί Ενέργειας, υπό την επιφύλαξη των ακόλουθων προσαρμογών, που είναι απαραίτητες, ώστε να επιτρέψουν στον Επενδυτή του Έργου να συμμορφώνεται με τις ως άνω ευρύτερες απαιτήσεις, που επιβάλλουν πρόσθετες

υποχρεώσεις στον Επενδυτή του Έργου πέραν αυτών που προβλέπονται στον Νόμο περί Ενέργειας:

(α) επιπλέον της δημοσίευσης της Υπουργικής Απόφασης που προβλέπεται στο άρθρο 165 παρ. 1 του Νόμου περί Ενέργειας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ο Επενδυτής του Έργου υποχρεούται να συμμορφώνεται με την ακόλουθη προϋπόθεση για την απόκτηση οποιουδήποτε Σχετικού Δικαιώματος αναφορικά με την Μη-Κρατική Γη που χορηγείται δυνάμει των ανωτέρω διατάξεων του Νόμου περί Ενέργειας: την υποβολή μιας βεβαίωσης στο Κράτος, σύμφωνα με την παράγραφο 7.1(γ) ότι έχει λάβει χώρα Αποτυχημένη Διαπραγμάτευση αναφορικά με τη σχετική Μη-Κρατική Γη. Κατόπιν αυτής της βεβαίωσης, ο Επενδυτής του Έργου θα αποκτά αυτόματα τα Σχετικά Δικαιώματα επί της σχετικής Μη-Κρατικής Γης χωρίς άλλες προϋποθέσεις ή διατυπώσεις υπό την επιφύλαξη μόνο της καταβολής αποζημίωσης στα Θιγόμενα Πρόσωπα σύμφωνα με το παρόν Παράρτημα. Η παρούσα διάταξη υφίσταται προς αποκλειστικό όφελος του Επενδυτή του Έργου και δε δημιουργεί οποιοδήποτε δικαίωμα σε οποιαδήποτε Θιγόμενα Πρόσωπα και/ή σε τρίτους.

(β) η χρηματική αποζημίωση στο σχετικό Θιγόμενο Πρόσωπο θα χορηγείται σύμφωνα με την παράγραφο 8 του παρόντος Παραρτήματος και, στο βαθμό που προβλέπεται στο παρόν, θα βασίζεται στις Αξίες Αποκατάστασης,

(γ) προς όφελος των Τοπικών Αρχών, όλη η Απαιτούμενη Γη του Έργου, η οποία αποτελεί Γη ΟΤΑ θα χορηγείται στον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με το άρθρο 170 του Νόμου περί Ενέργειας και οι σχετικές Τοπικές Αρχές θα αποζημιώνονται σύμφωνα με την παράγραφο 8 του παρόντος Παραρτήματος,

(δ) το άρθρο 169 παρ. 3 του Νόμου περί Ενέργειας θα ισχύει υπό την προϋπόθεση της καταβολής αποζημίωσης στα σχετικά Θιγόμενα Πρόσωπα σε επίπεδο συμβατό με τις αρχές που προβλέπονται στο σχετικό Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης. Εάν κατά το χρόνο καταβολής της εν λόγω αποζημίωσης, δεν έχει εκδοθεί η απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης σχετικά με την αξία της γης και τα ποσά της χρηματικής αποζημίωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου περί Ενέργειας, ο Επενδυτής του Έργου θα καταβάλλει οποιαδήποτε διαφορά μεταξύ της πράγματι καταβληθείσας αποζημίωσης και αυτής που θα καθοριστεί ακολούθως από την ως άνω απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης, σε μεταγενέστερο στάδιο, και σε κάθε περίπτωση, το αργότερο εντός ενός έτους από την έκδοση της εν λόγω απόφασης. Καταβολές σύμφωνα με τον παρόντα όρο πραγματοποιούνται σύμφωνα με το άρθρο 169 παρ. 2 του Νόμου περί Ενέργειας,

(ε) η ζώνη που περιγράφεται στο άρθρο 166 παρ. 2 του Νόμου περί Ενέργειας (η μόνιμη ζώνη νομίμου περιορισμού κυριότητας) μειώνεται κατά ένα μέτρο σε κάθε πλευρά του άξονα του αγωγού, ήτοι θα έχει πλάτος τέσσερα (4) μέτρα αριστερά και τέσσερα (4) μέτρα δεξιά του άξονα του αγωγού, αντί για πέντε (5) μέτρα, προς όφελος του περιβάλλοντος και οποιωνδήποτε Θιγόμενων Προσώπων. Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να αποφασίσει να επιβάλει, όταν θεωρείται απαραίτητο για την εγκατάσταση του αγωγού και ιδιαίτερα, προκειμένου να καταστήσει δυνατή την ως άνω μείωση της μόνιμης ζώνης νομίμου περιορισμού κυριότητας, προσωρινή κατάληψη και χρησιμοποίηση άλλων εδαφικών ζωνών που συνορεύουν με τη μία ή και τις δύο ζώνες των τεσσάρων (4) μέτρων που αναφέρονται στην παράγραφο (δ) ανωτέρω, και των οποίων το ενιαίο ή κατά τμήματα συνολικό πλάτος δε δύναται να υπερβαίνει τα τριάντα (30) μέτρα.

.3 Τα ακόλουθα άρθρα δεν θα εφαρμόζονται για όλους τους σκοπούς που σχετίζονται με την απόκτηση από τον Επενδυτή του Έργου των Σχετικών Δικαιωμάτων σύμφωνα με το παρόν Παράρτημα, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης διά συμβολαιογραφικής πράξης:

(α) του άρθρου 23 του Ελληνικού Νόμου 4014/2011,

(β) του άρθρου 24 του Ελληνικού Νόμου 2945/2001,

(γ) των άρθρων 35 και 72 του Ελληνικού Νόμου 998/1979, και

(δ) του άρθρου 60 του Νομοθετικού Διατάγματος 86/1969.

2.4 Δυνάμει συμβολαιογραφικής πράξης, η οποία θα μεταγράφεται στο κατά τόπον αρμόδιο υποθηκοφυλακείο ή κτηματολογικό γραφείο, ανάλογα με την περίπτωση, ο δικαιούχος μιας υποθήκης ή προσημείωσης υποθήκης μπορεί να συμφωνήσει με τον Επενδυτή Έργου ότι ένα Σχετικό Δικαίωμα που δημιουργείται δυνάμει συμβολαιογραφικής πράξης λογίζεται ότι έχει εγγραφεί προγενέστερα της υποθήκης ή της προσημείωσης υποθήκης.

3. ΔΙΟΙΚΗΣΗ

3.1. Εντός 10 Εργάσιμων Ημερών από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος της Σύμβασης, ο Επενδυτής του Έργου και το Κράτος θα υποδείξουν ο ένας στον άλλο εγγράφως αυτά τα Πρόσωπα, αντιπροσωπείες και ρυθμιστικά όργανα, με τα οποία ο καθένας θα έχει το δικαίωμα να επικοινωνεί και να βασίζεται σχετικά με την αποστολή διαφόρων ειδοποιήσεων και την διασφάλιση και επιβεβαίωση των διαφόρων δικαιωμάτων που περιγράφονται στο παρόν Παράρτημα. Τέτοια κοινοποιηθέντα πρόσωπα ή όργανα θα υπόκεινται σε αλλαγή, κατά καιρούς, με προηγούμενη γραπτή ειδοποίηση τουλάχιστον πέντε (5) Εργάσιμων Ημερών.

3.2 Υπό την επιφύλαξη του Όρου 35.11 της παρούσας Σύμβασης, των ισχυόντων περιορισμών για την προστασία της ιδιωτικής ζωής και των προσωπικών δεδομένων δυνάμει του Ελληνικού Νόμου και των ισχυόντων προτύπων για τα ανθρώπινα δικαιώματα, ο Επενδυτής του Έργου έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιεί, δημοσιεύει και/ή εξάγει οποιοδήποτε δεδομένο ή πληροφορία που αποκτάται από τον Επενδυτή του Έργου ή από οποιονδήποτε άλλο Συμμετέχοντα στο Έργο σε σχέση με τις δραστηριότητες που περιγράφονται στο παρόν Παράρτημα.

4. ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

4.1 Σχετικά με την Γη του Έργου και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 1.1 ανωτέρω, το Κράτος και κάθε άλλο Κρατικό Μέρος:

(α) δυνάμει του Όρου 16 της παρούσας Σύμβασης, εκδίδει ή μεριμνά να εκδοθούν, όλες οι απαραίτητες άδειες, εξουσιοδοτήσεις, πιστοποιητικά εγγραφής και όλες οι Άδειες Αρχής που απαιτούνται βάσει του Ελληνικού Νόμου ώστε ο Επενδυτής του Έργου να αποκτήσει και να ασκήσει όλα τα Σχετικά Δικαιώματα που αποκτήθηκαν δυνάμει του παρόντος Παραρτήματος.

(β) παρέχει στον Επενδυτή του Έργου πληροφορίες που βρίσκονται στην διάθεσή του, συμπεριλαμβανομένων κτηματολογικών στοιχείων, χαρτών και βάσεων δεδομένων, όπως δύναται ευλόγως να ζητήσει ο Επενδυτής του Έργου σε σχέση με την απόκτηση της Απαιτούμενης Γης του Έργου κατά καιρούς.

(γ) προβαίνει σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες ώστε να διασφαλίσει ότι ο Επενδυτής του Έργου μπορεί να απολαύσει τα Σχετικά Δικαιώματα που του έχουν διατεθεί στην Απαιτούμενη Γη του Έργου.

(δ) δεν παραχωρεί σε άλλο Πρόσωπο εκτός του Επενδυτή του Έργου οποιαδήποτε Σχετικά Δικαιώματα ή άλλα δικαιώματα σε σχέση με την Απαιτούμενη Γη του Έργου που είναι ασυμβίβαστα ή δύνανται να παρεμβαίνουν στην πλήρη άσκηση ή απόλαυση από κάθε Συμμετέχοντα στο Έργο των Σχετικών Δικαιωμάτων που παρέχονται δυνάμει ή σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση.

(ε) διασφαλίζει ότι όλα τα Σχετικά Δικαιώματα που διατίθενται στον Επενδυτή του Έργου εξακολουθούν για μια συνεχόμενη περίοδο ίση τουλάχιστο με την διάρκεια της παρούσας Σύμβασης, εκτός αν η παρούσα Σύμβαση ρητώς προβλέπει την εφαρμογή μιας συντομότερης περιόδου.

(στ) δεν ανακαλεί οποιαδήποτε Σχετικά Δικαιώματα που διατίθενται στον Επενδυτή του Έργου χωρίς προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του Επενδυτή του Έργου.

(ζ) προστατεύει, υπερασπίζεται και αποζημιώνει τον Επενδυτή του Έργου από και έναντι οποιασδήποτε Απώλειας ή Ζημίας που προκύπτει σε σχέση με οποιεσδήποτε και όλες τις αξιώσεις ή απαιτήσεις τρίτων (συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε και όλων των αξιώσεων και απαιτήσεων τρίτων που προέρχονται από οποιοδήποτε Πρόσωπο που ισχυρίζεται ότι είναι Θιγόμενο Πρόσωπο, εάν ο Επενδυτής του Έργου έχει ήδη αποζημιώσει, κατά τον χρόνο της αξίωσης και ενεργώντας με καλή πίστη, ένα άλλο Πρόσωπο αναφορικά με τα εν λόγω Σχετικά Δικαιώματα) που προκύπτουν από ή σχετίζονται με:

(i) την άσκηση από τον Επενδυτή του Έργου ή έναν Συμμετέχοντα στο Έργο των Σχετικών Δικαιωμάτων, ή

(ii) την εκπλήρωση (εν όλω ή εν μέρει ή σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο ή όχι) των υποχρεώσεων των Κρατικών Μερών βάσει του παρόντος Παραρτήματος.

στο βαθμό που οποιεσδήποτε τέτοιες αξιώσεις ή απαιτήσεις τρίτων προκαλούνται από ή προκύπτουν από οποιαδήποτε παράβαση από οποιοδήποτε Κρατικό Μέρος της παρούσας Σύμβασης, και

(η) προστατεύει, υπερασπίζεται και αποζημιώνει τον Επενδυτή του Έργου από και έναντι οποιασδήποτε Απώλειας ή Ζημίας που προκύπτει σε σχέση με την ανακάλυψη οποιωνδήποτε προϋφιστάμενων Επικίνδυνων Υλικών σε οποιαδήποτε Απαιτούμενη Γη του Έργου, η οποία ήταν προηγουμένως Κρατική Γη (εκτός της γης που περιγράφεται στο άρθρο 171 παρ. 3, δεύτερο εδάφιο του Νόμου περί Ενέργειας), υπό την προϋπόθεση ότι το Κράτος δεν έχει υποχρέωση να προστατεύει, υπερασπίζεται και αποζημιώνει τον Επενδυτή του Έργου στο βαθμό που μια τέτοια Απώλεια ή Βλάβη προέκυψε ως αποτέλεσμα του ότι ο Επενδυτής του Έργου απέτυχε να ενεργήσει ως ένας κατάλληλα εξειδικευμένος και έμπειρος ανάδοχος στις ισχύουσες περιστάσεις.

2 Οι υποχρεώσεις του Κράτους και των άλλων Κρατικών Μερών από την παρούσα παράγραφο 4 εφαρμόζονται τόσο στην Κρατική Γη όσο και τη Μη-Κρατική Γη, εκτός όπως ρητά ορίζεται στην παράγραφο 4.1(η).

3 Τα αρμόδια Κρατικά Μέρη καταβάλουν εύλογες προσπάθειες για να υποστηρίξουν και συνδράμουν ενεργά, στο βαθμό που αυτό είναι εύλογα εφικτό, τον Επενδυτή του Έργου στον καθορισμό και την απόκτηση της Απαιτούμενης Γης του Έργου και των απαραίτητων Σχετικών Δικαιωμάτων και αναφορικά με όλες τις άλλες δραστηριότητες που προβλέπονται ή απορρέουν από τις δραστηριότητες που αναλαμβάνονται σε σχέση με το παρόν Παράρτημα.

.4 **Κτηματολογικές Πληροφορίες**

(α) Αμέσως μετά την Ημερομηνία Υπογραφής, τα Μέρη καλόπιστα θα διαπραγματευτούν και θα συνάψουν σύμβαση (ή, στην περίπτωση του Κράτους, το Κράτος θα μεριμνά ώστε η Κτηματολόγιο ΑΕ να διαπραγματευτεί και συνάψει σύμβαση) δυνάμει της οποίας θα συνεργάζονται αναφορικά με την προετοιμασία και ολοκλήρωση των κτηματολογικών πληροφοριών σε σχέση με την Γη του Έργου (η **Κτηματολογική Σύμβαση**).

(β) Το Κράτος διασφαλίζει ότι η Κτηματολόγιο ΑΕ συμμορφώνεται με όλες τις υποχρεώσεις της βάσει της Κτηματολογικής Σύμβασης άμεσα και έγκαιρα. Για τους σκοπούς της παρούσας Σύμβασης, η Κτηματολογική Σύμβαση λογίζεται ότι είναι Σύμβαση Έργου.

5. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΗ ΓΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟ ΠΡΟΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

5.1 **Δραστηριότητες του Επενδυτή του Έργου**

(α) Αναφορικά με τη Μη-Κρατική Γη, κατά την διάρκεια του Προκατασκευαστικού Σταδίου ο Επενδυτής του Έργου, υπό την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις παραγράφους 5.1(β) και 5.1(γ), θα έχει το δικαίωμα πρόσβασης σύμφωνα με το άρθρο 6 του Νόμου 2882/2001 στη Μη-Κρατική Γη που απαιτείται για να επιτρέψει στον Επενδυτή του Έργου και τους άλλους Συμμετέχοντες στο Έργο να διεξαγάγουν αυτές τις Δραστηριότητες του Έργου που απαιτούνται ή είναι επιθυμητές να πραγματοποιηθούν εν όψει της κατασκευής του Συστήματος Αγωγού, συμπεριλαμβανομένων της συλλογής κτηματολογικών και άλλων πληροφοριών αναφορικά με την κυριότητα και τη χρήση της Γης και, εφόσον το αποφασίσει ο Επενδυτής του Έργου, προκαταρκτικών αρχαιολογικών ερευνών και ερευνών για επικίνδυνα υλικά.

(β) Πριν από την χρήση του δικαιώματος πρόσβασης που περιγράφεται στην παράγραφο 5.1(α), ο Επενδυτής του Έργου καταβάλλει εύλογες προσπάθειες ώστε να ξεκινήσει συζητήσεις και να καταλήξει σε συμφωνίες κατόπιν διαπραγμάτευσης με τους σχετικούς ιδιοκτήτες γης και άλλα Θιγόμενα Πρόσωπα σχετικά με αυτό το δικαίωμα.

(γ) Εάν κατά τη διάρκεια του Προκατασκευαστικού Σταδίου, παρ' όλες τις εύλογες προσπάθειες του Επενδυτή του Έργου, ο Επενδυτής του Έργου αδυνατεί εντός περιόδου δύο μηνών να επικοινωνήσει με τους σχετικούς ιδιοκτήτες γης και/ή άλλα Θιγόμενα Πρόσωπα ή να επιτύχει μια εύλογη συμφωνία με τα πρόσωπα αυτά αναφορικά με την πρόσβαση στη σχετική Μη-Κρατική Γη με εύλογους όρους, ο Επενδυτής του Έργου δύναται να παρέχει σχετική ειδοποίηση στο Κράτος και κατόπιν, μαζί με οποιουσδήποτε άλλους Συμμετέχοντες στο Έργο, θα έχει το δικαίωμα πρόσβασης στη σχετική Μη-Κρατική Γη, ανεξάρτητα από το ότι δεν έχει συναφθεί σύμβαση ή δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία (ανάλογα με την περίπτωση). Κατά την πρόσβαση στη Μη-Κρατική Γη υπό αυτές τις συνθήκες, ο Επενδυτής του Έργου θα επιδιώκει να ελαχιστοποιεί τη διάρκεια της πρόσβασής του και την οποιαδήποτε όχληση στους σχετικούς ιδιόκτητες γης και άλλα Θιγόμενα Πρόσωπα.

(δ) Σχετικά με την Κρατική Γη, κατά τη διάρκεια του Προπαρασκευαστικού Σταδίου ο Επενδυτής του Έργου και οι άλλοι Συμμετέχοντες στο Έργο έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στην Κρατική Γη για τον σκοπό διεξαγωγής των Δραστηριοτήτων του Έργου που απαιτούνται ή είναι επιθυμητό να πραγματοποιηθούν εν όψει της κατασκευής του Συστήματος Αγωγού.

(ε) Αναγνωρίζεται ότι ο Επενδυτής του Έργου θα ξεκινήσει τις δραστηριότητες που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο 5 πριν από την Ημερομηνία Έναρξης Ισχύος και δύναται να έχει ειδοποιήσει το Κράτος όπως προβλέπεται στην παράγραφο 5.1(γ) ανωτέρω αναφορικά με τη Μη-Κρατική Γη πριν από την ημερομηνία αυτή.

6. ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗΣ ΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

6.1 Η διαδικασία που παρατίθεται στην παρούσα παράγραφο 6 για τον προσδιορισμό της Απαιτούμενης Γης του Έργου και των απαιτούμενων Σχετικών Δικαιωμάτων είναι πρόσθετη, και όχι σε αντικατάσταση, του εφαρμοστέου Ελληνικού Νόμου που σχετίζεται με την διεξαγωγή μελετών περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων, τον καθορισμό και την έγκριση της τοποθεσίας των Ελληνικών Εγκαταστάσεων, την έκδοση των Ισχυουσών Αδειών για τις Δραστηριότητες του Έργου, την διαπραγμάτευση για την απόκτηση Σχετικών Δικαιωμάτων και την επιχείρηση οποιασδήποτε απαλλοτρίωσης Σχετικών Δικαιωμάτων.

6.2 Ο Επενδυτής του Έργου αναγνωρίζει και συμφωνεί ότι η διαδρομή των Ελληνικών Εγκαταστάσεων μέσω του Ελληνικού Εδάφους δύναται να προκαλέσει θέματα σχετικά με την άμυνα ή άλλα ζητήματα εθνικού ενδιαφέροντος και η διαδρομή των Ελληνικών Εγκαταστάσεων, ως μέρος της διαδικασίας καθορισμού που περιγράφεται στην παρούσα παράγραφο 7, δύναται να χρειαστεί να αναπροσαρμοστεί για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων.

6.3 **Στάδιο 1 – Προκατασκευαστικό Στάδιο**

(α) Διάδρομος Ενδιαφέροντος

Τα Μέρη αναγνωρίζουν τον Διάδρομο Ενδιαφέροντος και συμφωνούν ότι ο Διάδρομος Ενδιαφέροντος απεικονίζει, κατά την Ημερομηνία Υπογραφής, τη Γη που ο Επενδυτής του Έργου θεωρεί ότι δύναται να απαιτηθεί για τις Δραστηριότητες του Έργου. Υπάρχει πρόθεση ο Διάδρομος Ενδιαφέροντος να βελτιωθεί περαιτέρω με την πρόοδο του μηχανολογικού σχεδιασμού του Συστήματος Αγωγού.

(β) Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου

(i) Κατόπιν περαιτέρω μηχανικών εργασιών και διαβουλεύσεων με σχετικούς ενδιαφερόμενους με βάση το Διάδρομο Ενδιαφέροντος, ο Επενδυτής του Έργου θα επιλέξει την Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου που θεωρεί ότι θα απαιτηθεί για την περαιτέρω εκτέλεση των Δραστηριοτήτων του Έργου και θα την γνωστοποιήσει στο Κράτος.

(ii) Η ειδοποίηση που παρέχεται από τον Επενδυτή του Έργου βάσει της παραγράφου 6.3(β)(i) θα περιλαμβάνει χάρτες και διαγράμματα όπου θα καθορίζεται η Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου, καθώς και μια γραπτή περιγραφή όπου θα παρατίθεται η βάση για την επιλογή της Προτιμώμενης Περιοχής του Έργου.

(iii) Μολονότι η Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου θα βασίζεται στον Διάδρομο Ενδιαφέροντος, τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι μπορεί να απαιτηθούν παρεκκλίσεις από το Διάδρομο Ενδιαφέροντος για την υιοθέτηση των αποτελεσμάτων περαιτέρω ανάλυσης και βελτίωσης της διαδρομής.

(iv) Εντός 40 Εργάσιμων Ημερών από την λήψη της ειδοποίησης για την Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου από τον Επενδυτή του Έργου, το Κράτος θα έχει το δικαίωμα να εγκρίνει την γνωστοποιηθείσα διαμόρφωση της Προτιμώμενης Γης του Έργου και σε περίπτωση μη έγκρισης να παρέχει στον Επενδυτή του Έργου τα σχόλιά του εγγράφως συμπεριλαμβανομένης λεπτομερούς αιτιολόγησης. Ο Επενδυτής του Έργου, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα γραπτά σχόλια του Κράτους, θα προβαίνει σε μια προσήκουσα επαναδιαμόρφωση της Προτιμώμενης Περιοχής του Έργου υποβάλλοντάς την στο Κράτος για νέα έγκριση ακολουθώντας την ανωτέρω διαδικασία.

(γ) Απαιτούμενη Γη του Έργου

(i) Κατόπιν περαιτέρω μηχανικών εργασιών και διαβουλεύσεων με σχετικούς ενδιαφερόμενους με βάση την Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου, ο Επενδυτής του Έργου θα ειδοποιήσει το Κράτος για την Απαιτούμενη Γη του Έργου και για τα ειδικότερα Σχετικά Δικαιώματα που απαιτούνται για κάθε τμήμα της Απαιτούμενης Γης του Έργου.

(ii) Αμέσως μετά την ειδοποίηση του Επενδυτή του Έργου για την Απαιτούμενη Γη του Έργου, το Κράτος θα εκδώσει την πράξη που προβλέπεται στο άρθρο 165, παρ. 1 του Νόμου περί Ενέργειας αναφορικά με αυτή τη Γη.

(iii) Χωρίς να περιορίζεται η γενικότητα της παραγράφου 6.3(γ)(i), σκοπείται:

(Α) ο Διάδρομος Κατασκευής να έχει, γενικά, πλάτος 38 μέτρων, υπό την επιφύλαξη ορισμένων περιοχών στις οποίες θα είναι πλατύτερος ώστε να αντικατοπτρίζεται ο μηχανολογικός σχεδιασμός του Συστήματος Αγωγού και η προβλεπόμενη μεθοδολογία κατασκευής για το Σύστημα Αγωγού.

(Β) ο Διάδρομος Συστήματος Αγωγού (εκτός της Γης Εγκαταστάσεων) να έχει, γενικά, πλάτος 8 μέτρων, με τον αγωγό να βρίσκεται στο κέντρο του Διαδρόμου Συστήματος Αγωγού.

(Γ) τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Γης των Εγκαταστάσεων και της Γης Δρόμων Μόνιμης Πρόσβασης προορίζονται να είναι δικαιώματα κυριότητας του Επενδυτή του Έργου.

(Δ) τα Σχετικά Δικαιώματα επί του Διαδρόμου Συστήματος Αγωγού προορίζονται να είναι δικαιώματα δουλείας του Επενδυτή του Έργου.

(Ε) τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Προσωρινής Γης προορίζονται να είναι δικαιώματα από μίσθωση, αδειοδότηση ή άλλα προσωρινά δικαιώματα (όπως δύναται να διαπραγματευτεί ο Επενδυτής του Έργου) του Επενδυτή του Έργου, εκτός αν ορίζεται άλλως στην παράγραφο 7.1(δ)(ii) κατωτέρω, και

(ΣΤ) τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Γης Πρόσβασης σε Δρόμους προορίζονται να είναι δικαιώματα κυριότητας του Κράτος.

(iv) Η ειδοποίηση που πραγματοποιείται από τον Επενδυτή του Έργου βάσει της παραγράφου 6.3(γ)(i) θα περιλαμβάνει χάρτες και διαγράμματα της Απαιτούμενης Γης του Έργου που θα είναι λεπτομερή σε τέτοιο επίπεδο ώστε να δίνεται η δυνατότητα στο Κράτος να εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του βάσει του παρόντος Παραρτήματος σε σχέση με την απόκτηση των Σχετικών Δικαιωμάτων που απαιτούνται για κάθε τμήμα της Απαιτούμενης Γης του Έργου. Η ειδοποίηση θα περιλαμβάνει επίσης μια γραπτή περιγραφή όπου θα παρατίθεται το σκεπτικό για την επιλογή της Απαιτούμενης Γης του Έργου και με ποιόν τρόπο τυχόν σχόλια του Κράτους αναφορικά με την Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου έχουν ληφθεί υπ' όψιν.

(v) Η Απαιτούμενη Γη του Έργου βασίζεται στην Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου, επιτρέπονται, όμως, παρεκκλίσεις από την Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου υπό την προϋπόθεση ότι:

(Α) όταν καθορίζεται η Απαιτούμενη Γη του Έργου δυνάμει της παραγράφου 6.3(γ)(i), ο Επενδυτής του Έργου θα προσδιορίζει τυχόν παρεκκλίσεις που έχουν γίνει από την Προτιμώμενη Περιοχή του Έργου μαζί με μια περιγραφή των λόγων αυτών των παρεκκλίσεων, και

(Β) εντός 40 Εργάσιμων Ημερών από την παραλαβή της ειδοποίησης των εν λόγω παρεκκλίσεων, το Κράτος θα έχει το δικαίωμα να εγκρίνει τις γνωστοποιηθείσες παρεκκλίσεις και σε περίπτωση μη έγκρισης, να παράσχει στον Επενδυτή του Έργου τα σχόλιά του εγγράφως περιλαμβανομένης λεπτομερούς αιτιολόγησης. Ο Επενδυτής του Έργου, λαμβάνοντας υπ' όψιν τα γραπτά σχόλια του Κράτους, θα προβαίνει σε μια προσήκουσα επαναδιαμόρφωση της Απαιτούμενης Γης του Έργου υποβάλλοντάς την στο Κράτος για νέα έγκριση ακολουθώντας την ανωτέρω διαδικασία.

6.4 **Δυνητική μεταβολή διαδρομής**

Εφόσον, μετά τον καθορισμό της Απαιτούμενης Γης του Έργου σύμφωνα με την παράγραφο 6.3(γ)(i) (καθώς και ανά πάσα χρονική στιγμή κατά τη διάρκεια του Σταδίου Κατασκευής), ο Επενδυτής του Έργου ευλόγως θεωρεί ότι απαιτείται πρόσθετη Γη για τους σκοπούς του Έργου (συμπεριλαμβανομένης και της περίπτωσης (που απαιτείται τέτοια Γη) ως αποτέλεσμα οποιασδήποτε μεταβολής της διαδρομής των Ελληνικών Εγκαταστάσεων), ο Επενδυτής του Έργου θα ειδοποιεί το Κράτος για αυτή την πρόσθετη Απαιτούμενη Γη του Έργου και το Κράτος αμελλητί:

(α) θα αναθεωρεί την πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 6.3(γ)(ii), ή

(β) θα εκδίδει μια νέα πράξη όπως προβλέπεται στο άρθρο 165, παρ. 1 του Νόμου περί Ενέργειας αναφορικά με την τροποποιημένη Απαιτούμενη Γη του Έργου,

και η παρούσα Σύμβαση θα εφαρμόζεται ομοίως σε σχέση με αυτή την πρόσθετη Γη.

6.5 **Στάδιο 2 – Στάδιο Μετά την Κατασκευή**

(α) Όταν ο Επενδυτής του Έργου θεωρεί ότι το Στάδιο Κατασκευής έχει ολοκληρωθεί, θα ειδοποιεί το Κράτος και θα παραιτείται όλων των Σχετικών Δικαιωμάτων επί της Προσωρινής Γης.

(β) Ανά πάσα στιγμή, και κατά καιρούς μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του Συστήματος Αγωγού, ο Επενδυτής του Έργου δύναται να ειδοποιεί το Κράτος ότι ορισμένες περιοχές της Μόνιμης Γης δεν είναι πλέον απαραίτητες για τις Δραστηριότητες του Έργου (η **Πλεονάζουσα Γη**).

(γ) Εάν η Πλεονάζουσα Γη ήταν προηγουμένως Μη-Κρατική Γη, ο Επενδυτής του Έργου θα παρέχει στον προηγούμενο ιδιοκτήτη τη δυνατότητα να αναλάβει όλα τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Πλεονάζουσας Γης άνευ ανταλλάγματος ή έναντι συμβολικού ανταλλάγματος πριν από την εφαρμογή της παραγράφου 6.5(ε).

(δ) Η ειδοποίηση που πραγματοποιείται από τον Επενδυτή του Έργου βάσει της παραγράφου 6.5(β) θα συμπεριλαμβάνει χάρτες και διαγράμματα της Πλεονάζουσας Γης που θα είναι λεπτομερή σε τέτοιο επίπεδο ώστε να επιτρέπουν στο Κράτος να άρει τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Πλεονάζουσας Γης μαζί με το σκεπτικό επιλογής της Πλεονάζουσας Γης καθώς και μια ειδοποίηση του Επενδυτή του Έργου για τα αποτελέσματα των ρυθμίσεων της παραγράφου 6.5(γ).

(ε) Αμέσως μετά την παραλαβή της ειδοποίησης που πραγματοποιείται από τον Επενδυτή του Έργου βάσει της παραγράφου 6.5(β), το Κράτος αποκτά όλα τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Πλεονάζουσας Γης που δεν έχουν μεταβιβαστεί σύμφωνα με την παράγραφο 6.5(γ), άνευ ανταλλάγματος ή έναντι συμβολικού ανταλλάγματος σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο. Ο Επενδυτής του Έργου παρέχει κάθε εύλογη βοήθεια που το Κράτος μπορεί να αιτηθεί για την εκτέλεση της απόκτησης.

6.6 **Στάδιο 3 – Στάδιο(α) Επέκτασης**

Εάν ανά πάσα στιγμή, και κατά καιρούς, ο Επενδυτής του Έργου επιθυμεί να επεκτείνει, παρατείνει ή αναλάβει ουσιώδεις εργασίες (εξαιρουμένων όσων εξυπηρετούν το σκοπό διασυνδετήριου αγωγού προς οποιαδήποτε αγορά εκτός της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Αλβανίας ή της Ιταλικής Δημοκρατίας, εκτός αν τα Μέρη συμφωνούν άλλως) αναφορικά με το Σύστημα Αγωγού και χρειάζεται πρόσθετη Γη του Έργου είτε μόνιμα είτε για κατασκευαστικούς σκοπούς, οι διατάξεις του παρόντος Παραρτήματος θα εφαρμόζονται αναλογικά σε οποιαδήποτε πρόσθετα Σχετικά Δικαιώματα απαιτούνται αναφορικά με την εκτέλεση αυτής της επέκτασης, παράτασης ή ουσιωδών εργασιών.

7. ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗΣ ΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

7.1 Δραστηριότητες του Επενδυτή του Έργου

(α) Μετά τον καθορισμό από τον Επενδυτή του Έργου της Απαιτούμενης Γης του Έργου δυνάμει της παραγράφου 6.3, τα Σχετικά Δικαιώματα που απαιτούνται για το τμήμα της Απαιτούμενης Γης του Έργου που είναι Μη-Κρατική Γη θα αποκτώνται σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο 7.1.

(β) Στο βαθμό που τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Απαιτούμενης Γης του Έργου σχετίζονται με Μη-Κρατική Γη, τα Μέρη αναγνωρίζουν την ανάγκη να επιχειρήσουν να αποκτήσουν αυτά τα Σχετικά Δικαιώματα σύμφωνα με τις διαδικασίες διαπραγμάτευσης που περιγράφονται στο σχετικό Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης, συμπεριλαμβανομένου αυτού του Μέρους του Σχεδίου Αποκατάστασης Διαβίωσης που παραθέτει τον οδηγό απόκτησης γης και αποζημίωσης ή «GLAC», (οι **Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης**).

(γ) Η απαλλοτρίωση των Σχετικών Δικαιωμάτων που σχετίζονται με τη Μη-Κρατική Γη πρόκειται να χρησιμοποιηθεί μόνο εφόσον οι διαπραγματεύσεις για συμφωνίες ή διακανονισμούς αναφορικά με τη σχετική Μη-Κρατική Γη, συμπεριλαμβανομένων σε σχέση με οποιαδήποτε Βάρη επί αυτής της Μη-Κρατικής Γης, έχουν αποτελέσει αντικείμενο Αποτυχημένης Διαπραγμάτευσης, όπως αυτό βεβαιώνεται από τον Επενδυτή του Έργου.

(δ) Η βεβαίωση μιας Αποτυχημένης Διαπραγμάτευσης από τον Επενδυτή του Έργου αποτελεί πλήρη απόδειξη ότι έχει επέλθει μια τέτοια αποτυχία. Όταν λαμβάνει χώρα μια Αποτυχημένη Διαπραγμάτευση:

(i) σχετικά με την Απαιτούμενη Γη του Έργου για τον Διάδρομο Συστήματος Αγωγού, ο Επενδυτής του Έργου δύναται να ειδοποιεί το Κράτος για το ζήτημα αυτό και τα Σχετικά Δικαιώματα αναφορικά με τη σχετική Μη-Κρατική Γη μεταβιβάζονται αυτόματα στον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με, και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2.2(α) ανωτέρω.

(ii) σχετικά με την Απαιτούμενη Γη του Έργου που είναι Προσωρινή Γη, ο Επενδυτής του Έργου ειδοποιεί το Κράτος για το ζήτημα αυτό και τα Σχετικά Δικαιώματα αναφορικά με αυτή την Προσωρινή Γη μεταβιβάζονται αυτόματα στον Επενδυτή του Έργου βάσει του άρθρου 18 παρ. 5 του Συντάγματος με την καταβολή από τον Επενδυτή του Έργου αποζημίωσης στα σχετικά Θιγόμενα Πρόσωπα σύμφωνα με το παρόν Παράρτημα.

(iii) σχετικά με άλλη Απαιτούμενη Γη του Έργου, το Κράτος προβαίνει σύμφωνα με το άρθρο 171 του Νόμου περί Ενέργειας στην παροχή των Σχετικών Δικαιωμάτων αναφορικά με τη Σχετική Μη-Κρατική Γη στον Επενδυτή του Έργου όπως περιγράφεται στην παράγραφο 6.3(γ)(iii) ανωτέρω. Στο πλαίσιο αυτό, εφαρμόζονται τα άρθρα 11, 12 και 13 του Ελληνικού Νόμου 3894/2010 (όπως έχει τροποποιηθεί) και όπου υπάρχουν αναφορές στον όρο «Επενδύστε στην Ελλάδα ΑΕ» θα νοούνται ως αναφορές στον «Επενδυτή του Έργου».

(ε) Στο βαθμό που τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Απαιτούμενης Γης του Έργου σχετίζονται με Κρατική Γη:

(i) ο Επενδυτής του Έργου διαβουλεύεται με οποιαδήποτε Θιγόμενα Πρόσωπα που δεν είναι Κρατικά Μέρη αναφορικά με αυτή τη Γη και επιχειρεί να αποκτήσει τα Σχετικά Δικαιώματα αυτών των Θιγόμενων Προσώπων μέσω διακανονισμών ύστερα από διαπραγματεύσεις σύμφωνα με τις Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης,

(ii) μετά την απόκτηση αυτών των Σχετικών Δικαιωμάτων, ή εφόσον ο Επενδυτής του Έργου βεβαιώνει ότι απέτυχε να αποκτήσει οποιαδήποτε Σχετικά Δικαιώματα, ο Επενδυτής του Έργου ειδοποιεί το Κράτος για τα εναπομείναντα Σχετικά Δικαιώματα που απαιτούνται και η εν λόγω Κρατική Γη και τα Σχετικά Δικαιώματα αναφορικά με αυτή την Κρατική Γη μεταβιβάζονται αυτόματα στον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με, και υπό την επιφύλαξη της παραγράφου 2.2(β) ανωτέρω.

(iii) τα Θιγόμενα Πρόσωπα, που δεν έχουν συμφωνήσει σε διακανονισμό ύστερα από διαπραγματεύσεις, δικαιούνται αποζημίωσης σύμφωνα με το Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης, και

(iv) σε καμία περίπτωση οποιαδήποτε πληρωμή από τον Επενδυτή του Έργου, σύμφωνα με τις Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης ή με άλλο τρόπο, σε Θιγόμενα Πρόσωπα που δεν είναι Κρατικά Μέρη ή Τοπικές Αρχές αναφορικά με οποιαδήποτε Σχετικά Δικαιώματα επί της Κρατικής Γης δεν αποτελεί, λογίζεται ή άλλως υποδηλώνει ότι το Θιγόμενο αυτό Πρόσωπο διατηρεί, δυνάμει του Ελληνικού Νόμου, οποιαδήποτε δικαιώματα κυριότητας ή άλλα δικαιώματα επί της Κρατικής Γης.

7.2 **Κρατική Συνδρομή**

Τα αρμόδια Κρατικά Μέρη καταβάλλουν εύλογες προσπάθειες να συνδράμουν, όσο είναι εύλογα εφικτό, την προσπάθεια του Επενδυτή του Έργου να αποκτήσει Σχετικά Δικαιώματα επί της Απαιτούμενης Γη του Έργου σύμφωνα με τις Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης.

7.3 **Γη Αναβάθμισης Δρόμων**

(α) Τα Σχετικά Δικαιώματα επί της Γης Αναβάθμισης Δρόμων θα αποκτώνται στο όνομα του Κράτους ανεξάρτητα από το αν αυτή η απόκτηση επιχειρείται από το Κράτος ή από τον Επενδυτή του Έργου σύμφωνα με τις διατάξεις του Σχεδίου Αποκατάστασης Διαβίωσης. Το Κράτος θα διατηρεί αυτά τα Σχετικά Δικαιώματα καθόλη τη διάρκεια της παρούσας Σύμβασης.

(β) Το Κράτος καθιστά διαθέσιμη τη Γη Αναβάθμισης Δρόμων, μαζί με τον δημόσιο δρόμο με τον οποίο σχετίζεται η Γη Αναβάθμισης Δρόμων, στον Επενδυτή του Έργου για τους σκοπούς της εκτέλεσης των Έργων Δρόμων Δημόσιας Πρόσβασης αμέσως, κατόπιν αιτήματος του Επενδυτή του Έργου.

8. ΧΡΗΜΑΤΙΚΗ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ

8.1 **Δραστηριότητες του Επενδυτή του Έργου**

(α) Στις περιπτώσεις που ο Επενδυτής του Έργου αποκτά πρόσβαση σε οποιαδήποτε Γη του Έργου για τους σκοπούς που περιγράφονται στις παραγράφους 5.1(α) ή 5.1(δ), ο Επενδυτής του Έργου θα φροντίζει να καταβάλλει χρηματική αποζημίωση στα σχετικά Θιγόμενα Πρόσωπα σύμφωνα με:

(i) τους όρους που συμφωνούνται από τον Επενδυτή του Έργου και το σχετικό Θιγόμενο Πρόσωπο, ή

(ii) εφόσον δεν έχουν συμφωνηθεί όροι, σε επίπεδο σύμφωνο με τις αρχές που παρατίθενται στο σχετικό Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης.

(β) Στις περιπτώσεις που ο Επενδυτής του Έργου αποκτά Σχετικά Δικαιώματα επί οποιασδήποτε Μη-Κρατικής Γης ή στις περιπτώσεις που το Κράτος αποκτά Σχετικά Δικαιώματα επί οποιασδήποτε Γης Αναβάθμισης Δρόμων η οποία είναι Μη-Κρατική Γη:

(i) μέσω συμφωνιών ή διακανονισμών ύστερα από διαπραγματεύσεις, ο Επενδυτής του Έργου θα φροντίζει να καταβάλλει χρηματική αποζημίωση στα σχετικά Θιγόμενα Πρόσωπα (η οποία, στο βαθμό που προβλέπεται, θα είναι η ισχύουσα Αξία Αποκατάστασης) σύμφωνα με τους όρους αυτών των συμφωνιών ή των διακανονισμών ύστερα από διαπραγματεύσεις.

(ii) μέσω οποιασδήποτε αναγκαστικής διαδικασίας ή διαδικασίας απαλλοτρίωσης, τότε ανεξάρτητα από το αν αυτά τα Σχετικά Δικαιώματα έχουν αποκτηθεί από το Κράτος και στη συνέχεια μεταβιβάσθηκαν στον Επενδυτή το Έργου, ο Επενδυτής του Έργου θα φροντίζει να καταβάλλει χρηματική αποζημίωση στα σχετικά Θιγόμενα Πρόσωπα σε επίπεδο σύμφωνο με τις αρχές που παρατίθενται στο σχετικό Σχέδιο Αποκατάστασης

Διαβίωσης, η οποία αποζημίωση, στο βαθμό που προβλέπεται, θα είναι η ισχύουσα Αξία Αποκατάστασης,

(γ) Όπου ο Επενδυτής του Έργου αποκτά Σχετικά Δικαιώματα επί οποιασδήποτε Κρατικής Γης, ο Επενδυτής του Έργου:

(i) στο βαθμό που ένα Θιγόμενο Πρόσωπο δεν είναι Κρατικό Μέρος ή Τοπική Αρχή, καταβάλλει χρηματική αποζημίωση σύμφωνα με τους όρους οποιωνδήποτε συμφωνιών ή διακανονισμών ύστερα από διαπραγματεύσεις, ή εφόσον δεν υπάρχει συμφωνία ή διακανονισμός ύστερα από διαπραγματεύσεις, σε επίπεδο σύμφωνο με τις αρχές που παρατίθενται στο σχετικό Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης, και

(ii) στο βαθμό που ένα Θιγόμενο Πρόσωπο είναι Κρατικό Μέρος ή Τοπική Αρχή, καταβάλλει αποζημίωση σε επίπεδο σύμφωνο με τις αρχές που περιγράφονται στο σχετικό Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης, εξαιρουμένης της γης που περιγράφεται στο άρθρο 171 παρ. 3, δεύτερο εδάφιο του Νόμου περί Ενέργειας, για την οποία ο Επενδυτή του Έργου δεν απαιτείται να καταβάλει καμία αποζημίωση.

8.2 Κρατικές Υποχρεώσεις

Το Κράτος καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για να διευκολύνει την καταβολή αποζημίωσης από τον Επενδυτή του Έργου στα Θιγόμενα Πρόσωπα όπως προβλέπεται στο παρόν Παράρτημα 1, συμπεριλαμβανομένων, με αίτημα του Επενδυτή του Έργου:

(α) της παροχής συνδρομής στη δημιουργία οποιωνδήποτε επιτροπών ή άλλων οργανώσεων για να συνδράμουν στην εκταμίευση της αποζημίωσης στα Θιγόμενα Πρόσωπα, και

(β) της διευκόλυνσης δημιουργίας λογαριασμών μεσεγγύησης ή άλλων τραπεζικών λογαριασμών, επί τη βάσει που θα συμφωνηθεί από τα Μέρη, για να συνδράμει στην καταβολή της αποζημίωσης στα Θιγόμενα Πρόσωπα.

8.3 Περιορισμός αξιώσεων που σχετίζονται με τη χρήση γης που δημιουργήθηκαν μετά την ημερομηνία αποκοπής (cut-off date)

Κατά παρέκκλιση από οποιαδήποτε άλλη αντίθετη διάταξη της παρούσας Σύμβασης ή οποιουδήποτε αντίθετου Ελληνικού Νόμου, κανένας χρήστης οποιασδήποτε Απαιτούμενης Γης του Έργου χωρίς δικαίωμα δεν θα θεωρείται «Θιγόμενο Πρόσωπο» για τον σκοπό λήψης αποζημίωσης είτε σύμφωνα με την παρούσα Σύμβαση είτε σύμφωνα με τον Ελληνικό Νόμο, όταν αυτή η χρήση γης χωρίς δικαίωμα ξεκίνησε μετά την ημερομηνία αποκοπής (cut-off date) που θα καθοριστεί από τον Επενδυτή του Έργου και θα δημοσιευτεί ακολούθως σύμφωνα με τα σχετικά Σχέδια Αποκατάστασης Διαβίωσης.

9. ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ

(α) Εφόσον, κατά την εύλογη άποψη του Επενδυτή του Έργου, υφίσταται Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης σε σχέση με το Σύστημα Αγωγού, οι Συμμετέχοντες στο Έργο:

(i) το συντομότερο δυνατόν, θα ειδοποιούν τις σχετικές Κρατικές Αρχές για αυτή την Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης, και

(ii) θα δικαιούνται να εισέλθουν και να διασχίσουν όλη τη Μη-Κρατική Γη και όλη την Κρατική Γη (εκτός της Κρατικής Γης που χρησιμοποιείται για στρατιωτικούς σκοπούς, σκοπούς ασφαλείας ή για άλλο είδος κρατικής χρήσης και απαιτεί τη λήψη άδειας ασφαλείας από όλα τα πρόσωπα πριν από την είσοδο σε αυτή) για τον σκοπό της πρόσβασης στο σχετικό τμήμα του Συστήματος Αγωγού όσο το δυνατόν γρηγορότερα προκειμένου να αντιμετωπιστεί η Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης.

(β) Τα Κρατικά Μέρη προβαίνουν σε όλες τις απαραίτητες ενέργειες για να διευκολύνουν την άσκηση του δικαιώματος που ορίζεται στην παράγραφο 9(α) από τους Συμμετέχοντες στο Έργο.

(γ) Εφόσον ένας Συμμετέχων στο Έργο εισέρχεται, ή σκοπεύει να εισέλθει, σε Γη δυνάμει του δικαιώματος που ορίζεται στην παράγραφο 9(α), ο Συμμετέχων στο Έργο θα ειδοποιεί οποιουσδήποτε θιγόμενους ιδιοκτήτες γης το συντομότερο δυνατόν περί αυτής της εισόδου ή της πρόθεσης εισόδου, ανάλογα με την περίπτωση.

(δ) Ο Επενδυτής του Έργου θα είναι πλήρως υπεύθυνος για οποιαδήποτε Απώλεια ή Ζημία που προκύπτει από την άσκηση του δικαιώματος που ορίζεται στην παράγραφο 9(α).

ΜΕΡΟΣ 2

ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟ ΤΗΣ ΓΗΣ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1.1 Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι η επιλογή της διαδρομής του Συστήματος Αγωγού, η απόκτηση των Σχετικών Δικαιωμάτων και η εκτέλεση των Δραστηριοτήτων του Έργου δύνανται να έχουν οικονομικές ή περιβαλλοντικές επιπτώσεις και δύνανται να οδηγήσουν σε οικονομικές ή φυσικές μετατοπίσεις. Λαμβάνοντας υπ' όψιν αυτά τα δεδομένα ο Επενδυτής του Έργου και το Κράτος θα συνεργαστούν για να αντιμετωπίσουν αυτούς τους κινδύνους από τις επιπτώσεις ή την ενδεχόμενη μετατόπιση σύμφωνα με τις προδιαγραφές απόδοσης υπ' αριθμ. 5 της Περιβαλλοντικής και Κοινωνικής Πολιτικής και τις διαδικασίες που παρατίθενται στο παρόν Παράρτημα.

1.2 Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι ο καθορισμός της Απαιτούμενης Γης του Έργου και των Σχετικών Δικαιωμάτων θα επιχειρείται:

(α) στο πλαίσιο ανάπτυξης του σχεδιασμού του Έργου (συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης του βασικού σχεδιασμού και του επακόλουθου λεπτομερούς σχεδιασμού),

(β) με τρόπο που λαμβάνει υπ' όψιν αιτήματα των Κρατικών Μερών και των Τοπικών Αρχών και προτάσεις άλλων ενδιαφερομένων,

(γ) με σκοπό τη βελτιστοποίηση του Διαδρόμου Συστήματος Αγωγού και της διαμόρφωσής του για κατασκευαστικούς και εμπορικούς σκοπούς,

(δ) με τρόπο ώστε να να λαμβάνει υπ' όψιν την τεχνική και εμπορική βιωσιμότητα, την ασφάλεια (τόσο κατά τη διάρκεια της κατασκευής όσο και ύστερα από αυτή), τη φύση του εδάφους και των χωρικών περιορισμών, τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά ζητήματα, το κόστος, το πρόγραμμα και την τελική λειτουργικότητα του Συστήματος Αγωγού,

(ε) με διαφανή τρόπο και σε στενή συνεργασία με τους σχετικούς ενδιαφερομένους, τους θιγόμενους πληθυσμούς και τα σχετικά Κρατικά Μέρη και τις Τοπικές Αρχές, με τα σχετικά ζητήματα, διαδικασίες και αποφάσεις να καταγράφονται στην Μελέτη Περιβαλλοντικών και Κοινωνικών Επιπτώσεων,

(στ) για να αποφευχθούν στο βαθμό που αυτό είναι εύλογα εφικτό επιπτώσεις σε καθορισμένες απαγορευμένες («no-go») ζώνες, συμπεριλαμβανομένων στρατιωτικών εγκαταστάσεων, περιοχών υψηλής προστασίας, αστικών περιοχών και Γης και πόρων που προορίζονται για ανάπτυξη προς το σκοπό δημοσίου συμφέροντος, και

(ζ) με πρόθεση ελαχιστοποίησης των δυσμενών περιβαλλοντικών, κοινωνικών και τοπικών επιπτώσεων.

2. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

2.1 Τα Μέρη αναγνωρίζουν τα οφέλη που θα προκύψουν από την συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων (συμπεριλαμβανομένων των σχετικών Τοπικών Αρχών και των Προσώπων που θίγονται άμεσα από την υλική εκτέλεση του Συστήματος Αγωγού) στην ανάπτυξη της διαδρομής του Συστήματος Αγωγού. Για το σκοπό αυτό, ο Επενδυτής του Έργου, σε συνεννόηση με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους, αναπτύσσουν ένα ή περισσότερα Σχέδια Αποκατάστασης Διαβίωσης με στόχο να ελαχιστοποιήσουν την άμεση επίδραση που η υλική εκτέλεση του Συστήματος Αγωγού δύναται να έχει στα Θιγόμενα Πρόσωπα. Χωρίς να περιορίζονται τα προηγούμενα, τα Μέρη συνεργάζονται για την ανάπτυξη Σχεδίων Αποκατάστασης Διαβίωσης, και οποιουδήποτε γενικού πλαισίου αποκατάστασης διαβίωσης και οποιουδήποτε οδηγού για την απόκτηση γης και αποζημίωσης ή «GLAC» που δύναται να θεσπιστούν δυνάμει ή ως μέρος οποιουδήποτε Σχεδίου Αποκατάστασης Διαβίωσης.

2.2 Κάθε Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης θα καθορίζει αρχές αποζημίωσης για κάθε δικαίωμα και, στην περίπτωση Σχετικών Δικαιωμάτων που αποκτώνται αναφορικά με την Απαιτούμενη Γη του Έργου, τις Διαδικασίες Διαπραγμάτευσης και τις αξίες αποζημίωσης και θα διασφαλίζει ότι λαμβάνονται υπ' όψιν οι ιδιαίτερες ανάγκες ευπαθών ομάδων (όπως αυτές καθορίζονται στην Περιβαλλοντική και Κοινωνική Πολιτική).

2.3 Το Σχέδιο Αποκατάστασης Διαβίωσης θα εφαρμόζεται με σκοπό την αποκατάσταση της διαβίωσης και των βιοτικών συνθηκών όλων των Θιγόμενων Προσώπων στο επίπεδο που θα είχε επιτευχθεί εάν οι Δραστηριότητες του Έργου δεν λάμβαναν χώρα.

2.4 Στην μη πιθανολογούμενη περίπτωση που η εκτέλεση του Έργου απαιτεί φυσικές εκτοπίσεις, τα Μέρη και οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι (συμπεριλαμβανομένων των σχετικών Κρατικών Αρχών, Τοπικών Αρχών και Προσώπων που θίγονται άμεσα από την εκτέλεση του Συστήματος Αγωγού) θα συμφωνήσουν ένα σχέδιο δράσης επανεγκατάστασης, το οποίο, μεταξύ άλλων, θα διασφαλίζει ότι αυτά τα Θιγόμενα Πρόσωπα θα λαμβάνουν:

(α) βοήθεια κατά τη διάρκεια οποιασδήποτε επανεγκατάστασης,

(β) βελτιωμένη στέγαση σε τόπους με συγκρίσιμη πρόσβαση σε οικονομικές ευκαιρίες, αστική υποδομή και κοινοτικές υπηρεσίες,

(γ) γη με καθεστώς κατοχής ισοδύναμο ή καλύτερο από αυτό που απωλέσθη από το Θιγόμενο Πρόσωπο,

(δ) αναπτυξιακή βοήθεια, όπως προετοιμασία γης, διευκολύνσεις πίστωσης, ευκαιρίες άσκησης ή εργασίας, και

(ε) βοήθεια για την οικονομική και κοινωνική ένταξη σε κοινότητες υποδοχής.

2.5 Όπου η απόκτηση των Σχετικών Δικαιωμάτων απαιτεί φυσική μετεγκατάσταση προσώπων, η απόκτηση αυτή δεν θα οριστικοποιείται μέχρι να παρασχεθεί ένα κατάλληλο επίπεδο αποζημίωσης και βοήθειας ώστε να ελαχιστοποιείται η δυσμενής επίπτωση στα Θιγόμενα Πρόσωπα.

2.6 Τα Μέρη αναγνωρίζουν την ανάγκη δημοσιοποίησης των Σχεδίων Αποκατάστασης Διαβίωσης και, κατά περίπτωση, των σχεδίων δράσης επανεγκατάστασης σε τοπικό επίπεδο με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι έγκαιρη, προσβάσιμη, κατανοητή και πολιτιστικά κατάλληλη για αυτούς που θίγονται. Τα τελικά σχέδια θα δημοσιοποιούνται πριν από την έναρξη οποιασδήποτε κατασκευής που σχετίζεται με τις Δραστηριότητες του Έργου στην θιγόμενη περιοχή.

2.7 Τα Μέρη επίσης αναγνωρίζουν την ανάγκη να δημιουργήσουν ανεξάρτητους τοπικούς μηχανισμούς αντιμετώπισης παραπόνων βασισμένους στους κοινωνικούς και πολιτιστικούς θεσμούς αυτών που θίγονται για να επιλύσουν παράπονα και να αντιμετωπίσουν καταγγελίες με έναν έγκαιρο, αμερόληπτο και διαφανή τρόπο. Εάν κατά την έναρξη λειτουργίας του Συστήματος Αγωγού, η αποκατάσταση διαβίωσης είναι ατελής, θα εφαρμοστούν πρόσθετα μέτρα για την διασφάλιση ικανοποιητικών αποτελεσμάτων.

3. ΕΛΑΧΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΥΣΜΕΝΟΥΣ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Τα Μέρη αναγνωρίζουν την σημασία της ελαχιστοποίησης των δυσμενών επιπτώσεων της εκτέλεσης των Δραστηριοτήτων του Έργου, ιδιαίτερα των Δραστηριοτήτων του Έργου που σχετίζονται με την κατασκευή, στα Θιγόμενα Πρόσωπα. Στο πλαίσιο αυτό, τα Μέρη αναγνωρίζουν περαιτέρω την ανάγκη να δρουν με τρόπο που συμβαδίζει με οποιαδήποτε Σχέδια Αποκατάστασης Διαβίωσης και, συγκεκριμένα, να:

(α) διεξάγουν όλες τις δοκιμαστικές γεωτρήσεις, τις εκσκαφές για έρευνες, την εναπόθεση του εξοπλισμού στην Γη του Έργου και την κατασκευή δρόμων προσωρινής πρόσβασης, σε κάθε περίπτωση όπως μπορεί να απαιτείται πριν από την έναρξη των εργασιών κατασκευής, με όσο το δυνατόν λιγότερη ενόχληση, όπως είναι εύλογα εφικτό, και ύστερα από διαβούλευση με τα Θιγόμενα Πρόσωπα,

(β) παρέχουν στα Θιγόμενα Πρόσωπα προηγούμενη ειδοποίηση τουλάχιστον 120 ημερών αναφορικά με την πρόθεσή τους να ξεκινήσουν τις κατασκευαστικές εργασίες επί της Απαιτούμενης Γης του Έργου,

(γ) μετακινούν σωλήνες, οχήματα και μηχανήματα για κατασκευαστικούς σκοπούς σύμφωνα με το πρόγραμμα που τίθεται εκ των προτέρων στη διάθεση των Θιγομένων Προσώπων στην ελληνική γλώσσα,

(δ) διατηρούν όλα τα μέσα πρόσβασης στην Απαιτούμενη Γη του Έργου που εύλογα δύναται να απαιτούνται για τους σκοπούς των Δραστηριοτήτων του Έργου και, στο βαθμό που απαιτείται, κατασκευάζουν και διατηρούν κατάλληλα συμφωνημένες προσωρινές διελεύσεις που εύλογα απαιτούνται για την πρόσβαση στην Γη που συνορεύει με την Απαιτούμενη Γη του Έργου,

(ε) μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής του Συστήματος Αγωγού, αποκαθιστούν δρόμους και μονοπάτια στην κατάσταση που βρίσκονταν αμέσως πριν από την έναρξη της κατασκευής, και καθιστούν αυτούς διαθέσιμους για χρήση δυνάμει όρων που συμφωνούνται με το Κράτος (σε περίπτωση πρώην Κρατικής Γης) ή με τους σχετικούς ιδιοκτήτες γης και τους κατόχους (σε περίπτωση πρώην Μη-Κρατικής Γης), υπό την επιφύλαξη της ανάγκης να διατηρούν την ασφάλεια του Συστήματος Αγωγού και τη διεξαγωγή μελλοντικών Δραστηριοτήτων του Έργου, και

(ζ) παρέχουν εγκαταστάσεις για τη διατήρηση και διασφάλιση μέσων επικοινωνίας και πρόσβασης μεταξύ τμημάτων οποιασδήποτε Γης που συνορεύει με την Απαιτούμενη Γη του Έργου και η οποία είναι προσωρινά ή μόνιμα απομονωμένη ως άμεσο αποτέλεσμα της κατασκευής του Συστήματος Αγωγού από τον Επενδυτή του Έργου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

ΠΡΟΤΥΠΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ, ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

1. Η Οδηγία του Συμβουλίου υπ' αριθμ. 85/337/ΕΟΚ της 27ης Ιουνίου 1985 για την εκτίμηση των επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων δημοσίων και ιδιωτικών έργων στο περιβάλλον

2. Η Σύμβαση της Οικονομικής Επιτροπής για την Ευρώπη του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες, τη Συμμετοχή του Κοινού στη Λήψη Αποφάσεων και την Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη για Περιβαλλοντικά θέματα (Aarhus, 1998)

3. Η Σύμβαση Espoo

4. Οι ακόλουθες Προδιαγραφές Απόδοσης που περιγράφονται αναλυτικά στην Περιβαλλοντική και Κοινωνική Πολιτική:

   (α) PR 1: Περιβαλλοντική και Κοινωνική Αξιολόγηση και Διαχείριση

   (β) PR 2: Συνθήκες Εργασίας

   (γ) PR 3: Πρόληψη και Μείωση της Μόλυνσης

   (δ) PR 4: Κοινοτική Υγεία, Ασφάλεια και Προστασία

   (ε) PR 5: Απόκτηση Γης, Ακούσια Επανεγκατάσταση και Οικονομική Εκτόπιση

   (στ) PR 6: Συζήτηση για την Βιοποικιλότητα και την Αειφόρο Διαχείριση των Έμβιων Φυσικών Πόρων

   (ζ) PR 7: Αυτόχθονες Πληθυσμοί

   (η) PR 8: Πολιτιστική Κληρονομιά

   (θ) PR 10: Αποκάλυψη Πληροφοριών και Συμμετοχή Ενδιαφερομένων

5. Το Παγκόσμιο Συμβόλαιο των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα

6. Οι Κατευθυντήριες Αρχές για τις Επιχειρήσεις και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, όπως αυτές υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών στις 16 Ιουνίου 2011

7. Οι Εθελοντικές Αρχές Ασφάλειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων που αναπτύχθηκαν από τις κυβερνήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ηνωμένου Βασιλείου, ορισμένες εταιρείες στους τομείς εξόρυξης και ενέργειας και ορισμένες μη-κυβερνητικές οργανώσεις

8. Περιβαλλοντικά και Κοινωνικά Πρότυπα όπως παρατίθενται στο Εγχειρίδιο Στρατηγικής Κοινοτικής Επένδυσης που καθιερώθηκε και ενημερώνεται κατά καιρούς από τον Διεθνή Οργανισμό Χρηματοδότησης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΑΔΕΙΩΝ ΑΡΧΗΣ ΠΟΥ ΑΠΑΙΤΟΥΝΤΑΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΡΓΟ

No.	Ονομασία σχετικής Άδειας Αρχής	Νόμοι σύμφωνα με τους οποίους απαιτείται η Άδεια Αρχής	Αρμόδια Αρχή	Στάδιο του Έργου κατά το οποίο απαιτείται
1	Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων	Ν. 4014/11 ΥΑ 1958/12 (όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ 20741/12) Για Δημόσια Διαβούλευση: ΚΥΑ 37111/03, μέσα ενημέρωσης των πολιτών για τη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής / Ειδική Υπηρεσία Περιβάλλοντος (ΕΥΠΕ)	Στάδιο Σχεδιασμού
2	Χαρακτηρισμός Γης	Ν. 4014/11 ΥΑ 15277/12 Ν 998/79 και τροποποιήσεις	Δασικές Αρχές	Στάδιο Σχεδιασμού
	Έγκριση Επέμβασης σε Δασικές Εκτάσεις	Ν. 4014/11 ΥΑ 15277/12 Ν. 998/79 και τροποποιήσεις	Ενσωματωμένη στην Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων	Στάδιο Σχεδιασμού
3	Άδεια Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου	ΥΑ Δ1/Α/5815/2010	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (όπως αυτή ορίζεται στο Ν. 4001/11)	Στάδιο Σχεδιασμού
4	Άδεια Διαχείρισης Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου	ΥΑ Δ1/Α/5815/2010	Ρυθμιστική Αρχή Ενέργειας (όπως αυτή ορίζεται στο Ν. 4001/11)	Στάδιο Σχεδιασμού
5	Πράξη Εγκατάστασης	Ν. 4001/11, σε συνδυασμό με την Διακρατική Συμφωνία, τη Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας και τη σχετική ΥΑ που θα εκδοθεί	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής / Διεύθυνση Εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών	Στάδιο Σχεδιασμού
6	Άδεια Εγκατάστασης	Ν. 3982/11	Υπουργείο Περιβάλλοντος,	Στάδιο Σχεδιασμού/Πριν

No.	Ονομασία σχετικής Άδειας Αρχής	Νόμοι σύμφωνα με τους οποίους απαιτείται η Άδεια Αρχής	Αρμόδια Αρχή	Στάδιο του Έργου κατά το οποίο απαιτείται
		ΥΑ 483/35/2012 παρ.7, άρ. 228, Ν.4072/12 ΥΑ Δ3/Α/4303/2012 (όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ Δ3/Α/8857/2012)	Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής / Διεύθυνση Εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών	από την Κατασκευή
7	Πρωτόκολλο Εγκατάστασης σε Δασικές Περιοχές	Ν. 998/79 και τροποποιήσεις του Εγκύκλιος 97936/3698/26.09.2008 της Διεύθυνσης Δασών Περιφέρειας	Δασικές Αρχές	Πριν από την Κατασκευή
8	Συμφωνίες Διέλευσης	Διάφοροι Νόμοι ανάλογα με την περίπτωση διέλευσης (π.χ. Ν. 2696/99 άρ. 47 παρ.3 για διασταυρώσεις αυτοκινητόδρομων και Περιφερειακών, Νομαρχιακών και Δημοτικών κλπ)	Διάφορες Αρχές	Στάδιο Σχεδιασμού
	Άδειες Διέλευσης	Διάφοροι Νόμοι ανάλογα με την περίπτωση διέλευσης (π.χ. Ν 2696/99 άρ. 47 παρ.3 για διασταυρώσεις αυτοκινητόδρομων και Περιφερειακών, Νομαρχιακών και Δημοτικών κλπ)	Διάφορες Αρχές	Κατασκευή
9	Έγκριση Δόμησης και Άδεια Δόμησης	Ν. 4030/2011 Ν. 4067/12 ΠΔ 24.05.85 (ΦΕΚ 270/Δ/85)	Υπηρεσίες Δόμησης Δήμων	Στάδιο Σχεδιασμού/Πριν από την Κατασκευή
10	Άδεια Λειτουργίας	Ν. 3982/11 ΥΑ 483/35/2012 παρ.7, άρ. 228, Ν.4072/12 ΥΑ Δ3/Α/4303/2012 (όπως τροποποιήθηκε από την ΥΑ Δ3/Α/8857/2012)	Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής / Διεύθυνση Εγκαταστάσεων Πετρελαιοειδών	Πριν από το Στάδιο Λειτουργίας
11	Συμβατότητα με τον Γενικό και Ειδικό Χωροταξικό	Δεν διευκρινίζεται, αλλά γενικά, όλα τα έργα πρέπει να είναι συμβατά με τον		

No.	Ονομασία σχετικής Άδειας Αρχής	Νόμοι σύμφωνα με τους οποίους απαιτείται η Άδεια Αρχής	Αρμόδια Αρχή	Στάδιο του Έργου κατά το οποίο απαιτείται
	Σχεδιασμό	Γενικό και Ειδικό Χωροταξικό Σχεδιασμό		

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ ΣΥΝΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΕΦΟΡΕΙΕΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΑΝΤΙΛΗΨΗΣ

Μνημόνιο υπ' αριθμ.: ……… 201[ ]

Στην Αθήνα, σήμερα, [•] οι κάτωθι συμβαλλόμενοι:

(A) Η [•] Εφορεία [Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων]/[Βυζαντινών Μνημείων], η οποία έχει έδρα στην [•] και εκπροσωπείται νόμιμα στην παρούσα από τον Προϊστάμενο της Εφορείας, κ./κα. [•] (η **Εφορεία**), και

(B) η Trans Adriatic Pipeline AG, η οποία έχει έδρα στην Lindenstrasse 2, 6340 Baar, Ελβετία, είναι καταχωρισμένη στο Εμπορικό Μητρώο του Καντονίου της Zug (Τσουγκ) υπό τον αριθμό CH-170.3.030.511-2, ενεργώντας μέσω του ελληνικού υποκαταστήματός της, που εκπροσωπείται νόμιμα στην παρούσα από τον κ./κα. [•] (ο **Επενδυτής του Έργου**)

(εφεξής από κοινού τα **Μέρη**)

Έχοντας υπ' όψιν:

(I) τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/26.06.2002), «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς»,

(II) την με αριθμ. Πρωτ. 6418/27.05.03 Εγκύκλιο της Γενικής Γραμματέως του Υπουργείου Πολιτισμού,

(III) της από [●] Συμφωνίας Φιλοξενούσας Χώρας ανάμεσα στην Ελληνική Δημοκρατία και τον Επενδυτή του Έργου,

(IV) του από [●] Μνημονίου Συναντίληψης και Συνεργασίας, το οποίο έχει υπογραφεί μεταξύ του Επενδυτή του Έργου και του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (εφεξής το «**Γενικό Μνημόνιο**»), και

(V) το με αρ. πρωτ. [•] έγγραφο της Εφορείας, το οποίο θα εγκρίνει την υπογραφή του παρόντος Μνημονίου Συναντίληψης και Συνεργασίας (το παρόν **Μνημόνιο**).

έχουν συμφωνήσει τα ακόλουθα:

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

1. Στο παρόν Μνημόνιο προβλέπονται:

α. Η παρακολούθηση από την Εφορεία, για την ενδεχόμενη ύπαρξη αρχαιολογικών ευρημάτων (τα **Ευρήματα**), των εργασιών που θα αναληφθούν από ή εκ μέρους του Επενδυτή του Έργου για τον σκοπό της διάνοιξης τάφρου (η **Τάφρος**) για την τοποθέτηση του αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου (ο **Αγωγός**) για το Έργο Trans Adriatic Pipeline (το **Έργο**) στην περιοχή της [•][1], και

β. εφόσον ανακαλυφθούν Ευρήματα:

(i) οι μέθοδοι, οι συνθήκες και οι προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή δοκιμαστικών και σωστικών αρχαιολογικών ανασκαφών (από κοινού, οι **Σωστικές Εργασίες**) εντός των οικοπέδων με αριθμούς [•] (όπως περαιτέρω περιγράφεται στο συνημμένο

[1] Να συμπληρωθεί η περιοχή αρμοδιότητας της Εφορείας.

τοπογραφικό διάγραμμα), που έχουν συνολική έκταση [•] τετραγωνικών μέτρων (ο **Χώρος Ευρημάτων**), πριν από την οριστική παράδοση του Χώρου Ευρημάτων στον Επενδυτή του Έργου, και

(ii) οι μέθοδοι αποθήκευσης, φύλαξης, συντήρησης, τεκμηρίωσης και δημοσίευσης οποιωνδήποτε Ευρημάτων που δύνανται να προκύπτουν από οποιεσδήποτε Σωστικές Εργασίες.

2. Σκοπός του παρόντος Μνημονίου είναι η διευκόλυνση, συστηματοποίηση και επιτάχυνση των Σωστικών Εργασιών στο πλαίσιο του Έργου, μέσω της απρόσκοπτης και αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ της Εφορείας και του Επενδυτή του Έργου.

3. Όλοι οι όροι του παρόντος Μνημονίου είναι ουσιώδεις, κάθε δε τροποποίηση του παρόντος Μνημονίου θα ισχύει μόνο εφόσον πραγματοποιείται εγγράφως με κοινή συμφωνία και των δύο Μερών. Για οποιοδήποτε ζήτημα δεν προβλέπεται στο παρόν Μνημόνιο, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και οποιεσδήποτε δημοσίως γνωστές διοικητικές διαδικασίες (σε κάθε περίπτωση, στο βαθμό που απαιτείται) που διέπουν την προστασία των αρχαιοτήτων.

ΑΡΘΡΟ 1 – ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΝΙΟΥ

1. Ο σκοπός του παρόντος Μνημονίου είναι να καθορίσει τη διαδικασία για:

α. την παρακολούθηση από την Εφορεία των κατασκευαστικών εργασιών του Επενδυτή του Έργου, για την ενδεχόμενη ύπαρξη Ευρημάτων στην Τάφρο. Ένα δείγμα της τυπικής διατομής της Τάφρου επισυνάπτεται στο παρόν ως Παράρτημα Α.

β. η διεξαγωγή Σωστικών Εργασιών εφόσον ανακαλυφθούν Ευρήματα.

(τα υπό (α) και (β) από κοινού αποτελούν τις **Αρχαιολογικές Εργασίες**)

2. Ο Επενδυτής του Έργου θα είναι πλήρως υπεύθυνος για τις δαπάνες που συνδέονται με την εκτέλεση των Αρχαιολογικών Εργασιών (που συμπεριλαμβάνουν, αλλά δεν περιορίζονται, στην προετοιμασία οποιωνδήποτε Σωστικών Εργασιών, τη διαφύλαξη οποιωνδήποτε Ευρημάτων, την εκτέλεση ερευνών, τον καθαρισμό, την συντήρηση, τις μελέτες και, στο βαθμό που εύλογα συνδέεται με το Έργο, τη δημοσίευση των Ευρημάτων) δυνάμει του άρθρου 37(6) του Ν. 3028/2002.

3. Η Εφορεία εκτελεί, χωρίς καθυστέρηση, τις αρχαιολογικές έρευνες και τα προληπτικά μέτρα αναφορικά με οποιεσδήποτε αρχαιότητες εντός των περιοχών που επηρεάζονται από το Έργο, οι οποίες θεωρούνται αναγκαίες από οποιαδήποτε αρμόδια αρχή, πριν αρχίσει ο Επενδυτής του Έργου οποιαδήποτε κατασκευαστική εργασία στις εν λόγω περιοχές.

ΑΡΘΡΟ 2 – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΣΩΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

1. Οι Σωστικές Εργασίες που θα αναλαμβάνονται δυνάμει του παρόντος Μνημονίου θα εστιάζουν στην ζώνη διάνοιξης της Τάφρου και, συγκεκριμένα, στις ακόλουθες περιοχές που έχουν προσδιορισθεί από την Εφορεία:

- [Περιοχή 1]
- [Περιοχή 2]
- [Περιοχή …]

Οι Σωστικές Εργασίες θα καλύπτουν την Τάφρο μαζί με, όπου είναι απαραίτητο και συμφωνείται από τα Μέρη, μια ζώνη πλάτους [5] μέτρων (που μετράται από το σχετικό άξονα) σε αυτές τις περιοχές των ως άνω περιγραφόμενων περιοχών, όπου αυτή η πρόσθετη ζώνη είναι απαραίτητη. Εφόσον υφίσταται ανάγκη επέκτασης των Σωστικών Εργασιών στις ως άνω αναφερθείσες πρόσθετες ζώνες πέραν της Τάφρου, η Εφορεία θα είναι υπεύθυνη να διασφαλίζει τα σχετικά δικαιώματα επί αυτής της πρόσθετης γης από τους κατόχους σχετικών δικαιωμάτων σύμφωνα με το Ν. 3028/2002, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει.

Επισυνάπτεται στο παρόν Μνημόνιο, ως Παράρτημα Β, τοπογραφικό διάγραμμα με τη διαδρομή του Αγωγού εντός της περιοχής που καλύπτεται από το παρόν Μνημόνιο (συμπεριλαμβανομένων των περιοχών που περιγράφονται ανωτέρω).

2. Οι Σωστικές Εργασίες θα έχουν μέγιστη διάρκεια [•] μηνών, με προγραμματισμένη ημερομηνία έναρξης την ή περί την [•] και λήξης την ή περί την [•]. Η διάρκεια των Σωστικών Εργασιών υπόκειται σε παράταση μόνο εφόσον η εν λόγω παράταση είναι (i) απολύτως απαραίτητη και (ii) το αποτέλεσμα καθυστέρησης των Σωστικών Εργασιών, που έχει προκληθεί από αντικειμενικές περιστάσεις. Οποιαδήποτε παράταση της διάρκειας των Σωστικών Εργασιών θα περιορίζεται σε μέγιστη πρόσθετη περίοδο [•]. Η απόφαση αναφορικά με την χορήγηση παράτασης της διάρκειας των Σωστικών Εργασιών θα λαμβάνεται από τον Επενδυτή του Έργου μετά την υποβολή σχετικού γραπτού αιτήματος από την Εφορεία.

3. Μετά την ολοκλήρωση των Σωστικών Εργασιών, θα εκδίδεται απόφαση από την Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (όπως απαιτείται από τον εφαρμοστέο νόμο για τη διατήρηση / προστασία των αρχαιοτήτων), ύστερα από γνωμοδότηση του αρμοδίου Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου. Για τον σκοπό αυτό, μετά την ολοκλήρωση των Σωστικών Εργασιών, η Εφορεία θα διασφαλίζει ότι η απαίτηση για απόφαση θα εισάγεται κατά απόλυτη προτεραιότητα στην επόμενη προγραμματισμένη συνεδρίαση του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου. Εφόσον η απόφαση απαιτεί τη συντήρηση, μεταφορά, αποθήκευση, κτλ των Ευρημάτων, οι πρόσθετες δαπάνες θα βαρύνουν τον Επενδυτή του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 3 – ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

1. Οι Αρχαιολογικές Εργασίες, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας, συντήρησης και προβολής των Ευρημάτων, είναι αποκλειστική ευθύνη της Εφορείας. Για το σκοπό αυτό, η Εφορεία θα είναι αποκλειστικά αρμόδια για τη διαχείριση, παρακολούθηση και ευθύνη όλων των Αρχαιολογικών Εργασιών, οποιασδήποτε σχετικής επιστημονικής έρευνας και τη μέριμνα για καταγραφή, εκτίμηση, αποθήκευση, διατήρηση, μελέτη και δημοσίευση των Ευρημάτων.

2. Ο Επενδυτής του Έργου δεν θα παρεμβαίνει στις Αρχαιολογικές Εργασίες με εξαίρεση τις περιπτώσεις που αυτό απαιτείται από τον ισχύοντα Νόμο (συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων υγείας και ασφάλειας) ή όπως δύναται να εγκρίνει η Εφορεία.

3. Με εξαίρεση όπου έχει εγκριθεί από την Εφορεία, ο Επενδυτής του Έργου δεν θα έχει πρόσβαση στα Ευρήματα (εκτός από τις περιπτώσεις που αυτό είναι αναπόφευκτο πριν από την ανακάλυψη) ούτε θα παίρνει ή εκμεταλλεύεται οποιοδήποτε από τα Ευρήματα.

ΑΡΘΡΟ 4 – ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ

1. Το προσωπικό που θα χρησιμοποιηθεί από την Εφορεία για τον σκοπό της εκτέλεσης των Σωστικών Εργασιών που περιγράφεται στο παρόν Μνημόνιο θα είναι:

- [•] αρχαιολόγοι.
- [•] τεχνικοί.
- [•] εργάτες.
- [•] λογιστής.
- [•] [εάν απαιτείται, οποιοδήποτε άλλο ειδικό προσωπικό]

(από κοινού, το **Προσωπικό**)

Το συνολικό μηνιαίο κόστος για το Προσωπικό δεν θα υπερβαίνει το ποσό των [•] €.

2. Ο Επενδυτής του Έργου δύναται να απαιτήσει από την Εφορεία να αυξήσει τον αριθμό του Προσωπικού για τον σκοπό της επιτάχυνσης των Σωστικών Εργασιών υπό την προϋπόθεση ότι ο

Επενδυτής του Έργου συμφωνεί επιπλέον σε μια ανάλογη αύξηση του συνολικού μηνιαίου κόστους που αναφέρεται στην υποπαράγραφο 2 ανωτέρω.

3. Το Προσωπικό απασχολείται από τον Επενδυτή του Έργου ή από οντότητα που υποδεικνύεται από τον Επενδυτή του Έργου.

4. Πριν από την πρόσληψη οποιουδήποτε Προσωπικού, ο Επενδυτής του Έργου παρέχει στην Εφορεία μια περιγραφή των προσόντων του προτεινόμενου προσώπου. Η Εφορεία δύναται να απορρίψει οποιοδήποτε από τα προτεινόμενα πρόσωπα εντός 7 ημερών από την λήψη της σχετικής περιγραφής από τον Επενδυτή του Έργου για το λόγο ότι το προτεινόμενο πρόσωπο δεν διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα εν όψει της ιδιαίτερης φύσης των Σωστικών Εργασιών. Εάν η Εφορεία δεν απαντήσει εντός 7 ημερών, θα τεκμαίρεται ότι έχει εγκρίνει το προτεινόμενο πρόσωπο.

5. Η σχετική σύμβαση για κάθε μέλος του Προσωπικού, που απασχολείται από τον Επενδυτή του Έργου ή από οντότητα που υποδεικνύεται από τον Επενδυτή του Έργου, σύμφωνα με το παρόν άρθρο θα προβλέπει ότι, υπό την επιφύλαξη του ισχύοντος νόμου, το εν λόγω πρόσωπο:

α. θα υπόκειται στη διεύθυνση της Εφορείας, όταν αυτή αναλαμβάνει οποιεσδήποτε Σωστικές Εργασίες, και

β. θα υπόκειται στην προσήκουσα πειθαρχική ποινή ή ποινή παύσης, εφόσον το εν λόγω πρόσωπο πράττει κατά τρόπο επικίνδυνο ή αμελή κατά την εκτέλεση των Σωστικών Εργασιών.

6. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι το Προσωπικό συμμορφώνεται με τους κανόνες υγιεινής, ασφάλειας και περιβάλλοντος κατά την είσοδό του στον χώρο του Έργου (συμπεριλαμβανομένων και των Χώρων Ευρημάτων).

ΑΡΘΡΟ 5 – ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ, ΥΠΟΔΟΜΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Τα Μέρη συνομολογούν και συμφωνούν ότι δύναται να απαιτείται συγκεκριμένη υποδομή για την υποστήριξη της εκτέλεσης των Αρχαιολογικών Εργασιών και ότι η εν λόγω υποδομή δύναται να περιλαμβάνει:

α. αναφορικά με τοπογραφική έρευνα, τη χάραξη ενός προσανατολισμένου πλέγματος για τον σκοπό οποιωνδήποτε Σωστικών Εργασιών στις περιοχές που περιγράφονται στο άρθρο 3 και συμπληρωματικών υψομετρικών αποτυπώσεων, εφόσον απαιτούνται, και

β. αναφορικά με οποιεσδήποτε Σωστικές Εργασίες, την κατασκευή και/ή εγκατάσταση απλών λυόμενων κατασκευών για την κάλυψη των ανασκαφικών τετραγωνικών, αποθήκης φύλαξης εργαλείων και Ευρημάτων και ηλεκτροκοσκίνων, μαζί με υποστηρικτική υποδομή όπως γεννήτριες, πιεστικά, αντλίες, πάσης φύσεως εργαλεία, υλικά, όργανα και εξοπλισμό που απαιτείται για τις Σωστικές Εργασίες (ήτοι [•]), προστατευτικά υλικά (ήτοι νάιλον, λινάτσες, ομπρέλες), [•] λυόμενους οικίσκους ανασκαφής, καύσιμα, κατάλληλα μέσα μεταφοράς για οποιαδήποτε Ευρήματα, γραφική ύλη, πασσαλάκια, σχοινί οριοθέτησης, χρώματα βαφής, κόσκινα, πλαστικές σακούλες, σκάλες, κλούβες μεταφοράς-αποθήκευσης ευρημάτων, μεταλλικές ντουλάπες, φαρμακεία, χωροβάτες κτλ.

2. Η υποδομή που απαιτείται για τα Σωστικά Έργα, υπό την επιφύλαξη επίτευξης σχετικής συμφωνίας μεταξύ των Μερών, παρέχεται από τον Επενδυτή του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 6 – ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ

1. Ο Επενδυτής του Έργου, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης των Σωστικών Εργασιών, λαμβάνει όλα τα ευλόγως απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή βλάβης στους αρχαιολογικούς χώρους, όπου εκτελούνται οι Σωστικές Εργασίες.

2. Τα Μέρη συμφωνούν ότι, για την αποφυγή καθυστερήσεων, ο Επενδυτής του Έργου καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την παράδοση των χώρων, που θα αποτελέσουν αντικείμενο Σωστικών Εργασιών, ήδη περιφραγμένων και, στο βαθμό που απαιτείται για τη διεξαγωγή των σχετικών εργασιών, ελεύθερων από βλάστηση και από οποιαδήποτε πρόσθετα υλικά που δεν αποτελούν αρχαιολογικές επιχώσεις.

ΑΡΘΡΟ 7 – ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΣΩΣΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Ο/Η κ./κα. [•] (που είναι δημόσιος υπάλληλος της Εφορείας, αρχαιολόγος με βαθμό [•]) (ο **Εκπρόσωπος της Εφορείας**) είναι υπεύθυνος (συμπεριλαμβανομένης όλης της επιστημονικής εποπτείας) για την επιτόπια διεξαγωγή των Σωστικών Εργασιών.

2. Ο Εκπρόσωπος της Εφορείας προγραμματίζει και συντονίζει τις Σωστικές Εργασίες και συνεργάζεται με τους εκπροσώπους του Επενδυτή του Έργου και οποιουσδήποτε εργολάβους του Επενδυτή του Έργου για την επίλυση οποιουδήποτε προβλήματος που δύναται να ανακύψει.

3. Ο Εκπρόσωπος της Εφορείας δικαιούται να αναθέτει καθήκοντα σε συμβασιούχους αρχαιολόγους. Όλοι οι αρχαιολόγοι οφείλουν να τηρούν καθημερινά ημερολόγιο ανασκαφών και να συντάσσουν σε εβδομαδιαία βάση σύντομη αναφορά σε σχέση με τον τομέα επίβλεψής τους.

ΑΡΘΡΟ 8 – ΑΝΑΣΚΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι τα ημερολόγια που τηρούνται σε καθημερινή βάση από τους αρχαιολόγους (όπως αναφέρεται στο άρθρο 7(3)), καθώς και όλα τα άλλα στοιχεία τεκμηρίωσης αναφορικά με τις Σωστικές Εργασίες (συμπεριλαμβανομένων των τελικών λιστών κάθε τομέα, των καταλόγων Ευρημάτων, των σχεδίων και φωτογραφιών) συγκεντρώνονται από τον επικεφαλής αρχαιολόγο (όπως αυτός θα υποδειχθεί από την Εφορεία) και παραδίδονται στον αρχαιολόγο της Εφορείας, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ανασκαφή στο τέλος κάθε μήνα ή μετά την ολοκλήρωση της έρευνας σε κάθε τομέα. Ο τελευταίος συντάσσει την τελική έκθεση και λίστα Ευρημάτων κάθε τομέα.

ΑΡΘΡΟ 9 – ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι απαιτούνται συνεργεία αποτύπωσης (που θα απαρτίζονται από τοπογράφους και σχεδιαστές) στα τμήματα της (επιφανειακής) έρευνας, δοκιμαστικών τομών και ανασκαφών, προκειμένου να αποτυπώνονται, υπό τις οδηγίες του αρχαιολόγου πεδίου, οποιαδήποτε Ευρήματα με έγκαιρο και ακριβή τρόπο. Η ομάδα παρακολούθησης ανασκαφής, με τη συμμετοχή προσωπικού έμπειρου σε αποτυπώσεις, καταρτίζει τα γενικά σχέδια κάθε τμήματος, τα οποία θα πιστοποιούνται από τον προϊστάμενο της Εφορείας και θα κατατίθενται στο αρχείο σχεδίων της Εφορείας. Το κόστος της αποτύπωσης των Ευρημάτων βαρύνει τον Επενδυτή του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 10 – ΦΩΤΟΓΡΑΦΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι αρχαιολόγοι πεδίου θα λαμβάνουν ψηφιακές φωτογραφίες για σκοπούς τεκμηρίωσης σε σχέση με τις Σωστικές Εργασίες. Γενικές λήψεις, βιντεοσκοπήσεις, ειδικές φωτογραφήσεις Ευρημάτων, η ηλεκτρονική τους επεξεργασία και η εκτύπωσή τους, εφόσον και όταν θεωρούνται απαραίτητα, ανατίθενται, ύστερα από εύλογη υπόδειξη της Εφορείας, σε επαγγελματίες φωτογράφους. Όλο το φωτογραφικό υλικό, μαζί με το σχετικό κατάλογο, παραδίδονται από την σχετική ομάδα παρακολούθησης των Σωστικών Εργασιών, μετά τον συσχετισμό τους με την τελική έκθεση και τον κατάλογο των Ευρημάτων στο αρχείο φωτογραφιών της Εφορείας. Το κόστος φωτογράφησης των Ευρημάτων βαρύνει τον Επενδυτή του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 11 – ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

1. Όλα τα Ευρήματα συντηρούνται με ευθύνη της Εφορείας από κατάλληλο προσωπικό στα εργαστήρια της Εφορείας ή σε χώρους που θα δημιουργηθούν, εάν τα εν λόγω εργαστήρια δεν επαρκούν για την υποδοχή των νέων ευρημάτων.

2. [Ο Επενδυτής του Έργου διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα κατάλληλου και βοηθητικού προσωπικού συντήρησης, καθώς και της αναγκαίας υποδομής (μηχανήματα, εργαλεία και υλικά) καθ' όλη τη διάρκεια των Σωστικών Εργασιών και για εύλογο χρόνο πέραν αυτής της χρονικής περιόδου, η οποία δεν θα υπερβαίνει τους [•] μήνες, προκειμένου να ολοκληρωθεί η τελική έκθεση ανασκαφής και η λίστα Ευρημάτων.]

ΑΡΘΡΟ 12 – ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ

1. Η ευθύνη μεταφοράς των κινητών Ευρημάτων βαρύνει της Εφορεία. Η μεταφορά εκτελείται με μέσα κατάλληλης μεταφοράς που παρέχονται ειδικά για τον σκοπό αυτόν από τον Επενδυτή του Έργου. Όλα τα κινητά Ευρήματα μεταφέρονται στις αρχαιολογικές αποθήκες της Εφορείας ή σε άλλους χώρους που δύνανται να υποδειχθούν από την Εφορεία. Η μεταφορά θα παρέχεται σε ημερήσια βάση. Όλες οι μεταφορές που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο θα πρέπει να περατώνονται εντός [2] μηνών από σχετικό αίτημα του Επενδυτή του Έργου προς την Εφορεία.

2. Μετά την ανεύρεση Ευρημάτων, ο Επενδυτής του Έργου μεριμνά για τη φύλαξη του σχετικού χώρου καθ' όλη τη διάρκεια των Σωστικών Εργασιών για τη διαφύλαξη των Ευρημάτων. Οι υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας του Υπουργείου Πολιτισμού είναι υπεύθυνες για οποιαδήποτε φύλαξη απαιτείται μετά την ολοκλήρωση των Σωστικών Εργασιών.

ΑΡΘΡΟ 13 – ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΥΡΗΜΑΤΩΝ

Για τον σκοπό της συντήρησης και προστασίας οποιωνδήποτε Ευρημάτων ανακαλύπτονται, εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις της σχετικής αρχαιολογικής νομοθεσίας και οι σχετικές δαπάνες, στο βαθμό που απαιτείται από τη νομοθεσία, βαρύνουν τον Επενδυτή του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 14 – ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΕΣ

1. Ο προϋπολογισμός για την πρόσληψη του απαιτούμενου για τις Σωστικές Εργασίες Προσωπικού, όπως ορίζεται στο άρθρο 4(1) ανωτέρω, εκτιμάται στο ποσό των [•]€.

2. Ο προϋπολογισμός για όλες τις υπόλοιπες Αρχαιολογικές Εργασίες και την προμήθεια υποδομής και υλικών, όπως περιγράφεται στο παρόν Μνημόνιο, εκτιμάται στο ποσό των [•]€.

3. Εάν προκύψει οποιοδήποτε πρόσθετο κόστος πέραν του προϋπολογισμού που προβλέπεται στις παραγράφους (1) και (2) ανωτέρω, απαιτείται η προηγούμενη γραπτή συναίνεση του Επενδυτή του Έργου ύστερα από έγγραφο αίτημα της Εφορείας, το οποίο συνοδεύεται από κατάλληλη τεκμηρίωση.

4. Η Εφορεία έχει διορίσει τον κ./κα. [•] (που είναι δημόσιος υπάλληλος της Εφορείας, αρχαιολόγος) ως λογιστή αναφορικά με τα σχετιζόμενα με το παρόν Μνημόνιο οικονομικά θέματα.

5. Υπό την επιφύλαξη των προηγούμενων διατάξεων του παρόντος Μνημονίου, ο Επενδυτής του Έργου καταβάλλει κάθε μήνα στην Εφορεία ποσό ίσο με τις δαπάνες που προσηκόντως πραγματοποιήθηκαν από την Εφορεία βάσει του παρόντος Μνημονίου. Πριν από την εν λόγω καταβολή, η Εφορεία υποβάλλει όλα τα αναγκαία αποδεικτικά έγγραφα αναφορικά με τις αιτούμενες δαπάνες προς έγκριση από τον Επενδυτή του Έργου.

6. Έκαστο των Μερών διατηρεί κατάλληλα αρχεία των οικονομικών και άλλων συναλλαγών που σχετίζονται με το παρόν Μνημόνιο.

7. Προς αποφυγή αμφιβολιών, στο βαθμό που υφίστανται οποιεσδήποτε αλληλεπικαλυπτόμενες οικονομικές υποχρεώσεις στο παρόν Μνημόνιο και στο Γενικό Μνημόνιο, η εκτέλεση των εν λόγω

υποχρεώσεων βάσει οποιουδήποτε εξ αυτών θα απαλλάσσει τον Επενδυτή του Έργου από οποιαδήποτε παράλληλη υποχρέωση βάσει του άλλου.

ΑΡΘΡΟ 15 – ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

1. Χωρίς να περιορίζεται η ευθύνη της Εφορείας σχετικά με τις Αρχαιολογικές Εργασίες, ο Επενδυτής του Έργου δικαιούται να παρακολουθεί την πρόοδο των εν λόγω εργασιών.

2. Προς υποστήριξη της εποπτείας της προόδου των Αρχαιολογικών Εργασιών από τον Επενδυτή του Έργου, η Εφορεία παρέχει στον Επενδυτή του Έργου σύντομη αναφορά της προόδου του εργασιών, συνοδευόμενη από ημερήσια καταγραφή των εργασιών και των χρησιμοποιούμενων πόρων, καθώς και ένα επικαιροποιημένο χρονοδιάγραμμα για την αποδέσμευση της σχετικής περιοχής σε [•] βάση.

ΑΡΘΡΟ 16 – ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

Τα Μέρη συνεργάζονται για την προβολή οποιωνδήποτε Ευρημάτων με κάθε μέσο που συμφωνείται πρόσφορο, συμπεριλαμβανομένων των δημοσιεύσεων, συναντήσεων, εκδηλώσεων και μόνιμων ή προσωρινών εκθέσεων.

Το παρόν Μνημόνιο τίθεται σε ισχύ μετά την υπογραφή του από τους εκπροσώπους και των δύο Μερών.

Σε πίστωση της συμφωνίας των Μερών, το παρόν Μνημόνιο υπογράφηκε εις διπλούν, και κάθε Μέρος έλαβε από ένα (1) πρωτότυπο.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

[Να περιληφθούν πλαίσια για υπογραφές]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΜΝΗΜΟΝΙΟ ΣΥΝΑΝΤΙΛΗΨΗΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

Στην Αθήνα, σήμερα, [•] οι κάτωθι συμβαλλόμενοι:

1. Το Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού (εφεξής το «**Υπουργείο**»), που εδρεύει στην Αθήνα, οδός Μπουμπουλίνας 20-22 και εκπροσωπείται στο παρόν νόμιμα από τον/την Προϊστάμενο/η της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, κ./κα. [•] και τον Προϊστάμενο/η της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων, κ./κα. [•] και

2. Η Trans Adriatic Pipeline AG, η οποία έχει έδρα στην Lindenstrasse 2, 6340 Baar, Ελβετία, είναι καταχωρημένη στο Εμπορικό Μητρώο του Καντονίου της Zug (Τσουγκ) υπό τον αριθμό CH-170.3.030.511-2, (αναφερόμενης ως «**Επενδυτής του Έργου**»),

οι οποίοι από κοινού θα αναφέρονται ως τα «**Μέρη**»,

Έχοντας υπ' όψιν:

Α) Τις διατάξεις του Ν. 3028/2002 (ΦΕΚ 153/Α/26.06.2002), «Για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της Πολιτιστικής Κληρονομιάς».
Β) Το π.δ. 191/2003 (ΦΕΚ 146/Α/13.06.2003) περί «Οργανισμού του ΥΠΠΟ».
Γ) Το άρθρο 81, «Τρόπος εκτέλεσης αρχαιολογικών έργων» του Ν. 1958/1991 (ΦΕΚ 122/Α), «Αθλητικές ΑΕ και άλλες διατάξεις».
Δ) Το π.δ. 99/1992 (ΦΕΚ 46/Α/23.03.1992), περί «Μελέτης και εκτέλεσης αρχαιολογικών εν γένει έργων».
Ε) Το π.δ. 63/2005 (ΦΕΚ 98/Α/22.04.2005), περί «Κωδικοποίησης της Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα».
ΣΤ)Το π.δ. 191/2003 (ΦΕΚ 146/Α/13.06.2003), «Οργανισμός Υπουργείου Πολιτισμού».
Ζ) Την Υ.Α. [ΥΠΠΟΤ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/77040/06.08.2010], (ΦΕΚ 1354/Β/01.09.2010) «Σύσταση του μη αυτοτελούς "Γραφείου Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Ερευνών και Εργασιών στο Πλαίσιο των Μεγάλων Έργων" στο Τμήμα Αρχαιολογικών Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας, της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων [(«Δ.Π.Κ.Α.»)] της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου και Τουρισμού».
Η) Το π.δ. 96/2012 (ΦΕΚ 154/Α/24.07.2012), «Σύσταση Γενικής Γραμματείας Πολιτισμού στο Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Πολιτισμού και Αθλητισμού».
Θ) Το π.δ. 85/2012 (ΦΕΚ 141/Α/21.06.2012), «Ίδρυση και μετονομασία Υπουργείων, μεταφορά και κατάργηση υπηρεσιών».
Ι) Τον Ν. 3812/2009 (ΦΕΚ 234/Α/2009), «Αναμόρφωση Συστήματος προσλήψεων στο Δημόσιο Τομέα και άλλες διατάξεις».
ΙΑ)Την από [●] Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας ανάμεσα στην Ελληνική Δημοκρατία και τον Επενδυτή του Έργου (η «**Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας**»), και
ΙΒ) Τις αρχές της Αειφόρου Ανάπτυξης.

Δήλωσαν, συμφώνησαν και συναποδέχθηκαν τα ακόλουθα:

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

1. Το παρόν Μνημόνιο προβλέπει:
   α. Την παρακολούθηση από τις αρμόδιες Εφορείες, για την ενδεχόμενη ύπαρξη αρχαιολογικών ευρημάτων (τα «**Ευρήματα**») ,των εργασιών που θα αναληφθούν από ή εκ μέρους του Επενδυτή του Έργου, για τον σκοπό της διάνοιξης τάφρου (η «**Τάφρος**») για την τοποθέτηση του αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου (ο «**Αγωγός**») για το Έργο Trans Adriatic Pipeline (το «**Έργο**»), και
   β. εφόσον ανακαλυφθούν Ευρήματα κατά τη διάρκεια της ως άνω διαδικασίας: τις μεθόδους, συνθήκες και προϋποθέσεις για τη διεξαγωγή δοκιμαστικών και σωστικών αρχαιολογικών ανασκαφών (από κοινού, οι «**Σωστικές Εργασίες**») κατά τη διάρκεια του

σταδίου εκτέλεσης του Έργου, καθώς και τις μεθόδους αποθήκευσης, φύλαξης, συντήρησης, τεκμηρίωσης και δημοσίευσης οποιωνδήποτε Ευρημάτων που δύνανται να προκύπτουν από οποιεσδήποτε Σωστικές Εργασίες σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3028/02.
(τα υπό (α) και (β) από κοινού οι «**Αρχαιολογικές Εργασίες**»)

γ. την προστασία μνημείων που ενδέχεται να επηρεαστούν από τις εργασίες κατασκευής, δυνάμει των διατάξεων του ως άνω Νόμου.

2. Σκοπός του παρόντος Μνημονίου είναι η διευκόλυνση, συστηματοποίηση και επιτάχυνση των Αρχαιολογικών Εργασιών καθώς και των εργασιών προστασίας και ανάδειξης των μνημείων, στο πλαίσιο κατασκευής του Έργου, έχοντας ως κύριο στόχο την άμεση ελευθέρωση της Τάφρου και την ολοκλήρωση των εργασιών κατασκευής, προς αποφυγή οποιωνδήποτε καθυστερήσεων στην πρόοδο της κατασκευής του Αγωγού.
3. Όλοι οι όροι του παρόντος Μνημονίου είναι ουσιώδεις, κάθε δε τροποποίηση αυτού θα πρέπει να πραγματοποιείται εγγράφως με κοινή συμφωνία μεταξύ των Μερών. Σε διαφορετική περίπτωση, εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και οποιεσδήποτε δημοσίως γνωστές διοικητικές διαδικασίες (σε κάθε περίπτωση, στο βαθμό που απαιτείται) που διέπουν την προστασία των αρχαιοτήτων, οι οποίες δεν θα θίγονται από τον παρόν με οποιονδήποτε τρόπο, εκτός αν προβλέπεται άλλως στο παρόν Μνημόνιο.
4. Όροι που ορίζονται στη Συμφωνία Φιλοξενούσας Χώρας έχουν την ίδια έννοια όταν χρησιμοποιούνται στο παρόν Μνημόνιο, εκτός αν ορίζεται άλλως στο παρόν.

Άρθρο 1

Όροι συνεργασίας

1. Η επικοινωνία και κάθε είδους αναγκαία συνεννόηση για οποιοδήποτε ζήτημα προκύπτει σχετικά με την εκτέλεση Αρχαιολογικών Εργασιών στο πλαίσιο του Έργου θα γίνεται μεταξύ της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου («Γραφείο Συντονισμού και Παρακολούθησης Αρχαιολογικών Εργασιών της Διεύθυνσης Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων στο πλαίσιο Μεγάλων Έργων») (εφεξής: το «**Γραφείο**»), ή των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου και του ορισμένου από τον Επενδυτή του Έργου εκπροσώπου του.
2. Η δαπάνη των Αρχαιολογικών Εργασιών και των έργων προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, τα οποία διενεργούνται εντός της ζώνης που ορίζεται στο άρθρο 3 παρ. 5 κατωτέρω, καθώς και η δαπάνη των εργασιών προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης οποιωνδήποτε Ευρημάτων ή μνημείων, τα οποία είναι δυνατόν να επηρεαστούν από την κατασκευή του Έργου, βαρύνει εξ ολοκλήρου τον Επενδυτή του Έργου, σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 6 του Ν.3028/2002.
3. Οι Αρχαιολογικές Εργασίες, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας, συντήρησης και ανάδειξης των Ευρημάτων, ανήκουν στην αρμοδιότητα των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου, οι Προϊστάμενοι των οποίων έχουν την αποκλειστική διεύθυνση, εποπτεία και ευθύνη των Αρχαιολογικών Εργασιών, οποιαδήποτε σχετιζόμενη επιστημονική έρευνα, και τη μέριμνα για την τεκμηρίωση, αξιολόγηση, φύλαξη συντήρηση, μελέτη και δημοσίευση των Ευρημάτων. Ο Επενδυτής του Έργου δεν επεμβαίνει στις Αρχαιολογικές Εργασίες, με εξαίρεση όπου απαιτείται δυνάμει του ισχύοντος Νόμου (συμπεριλαμβανομένων περιπτώσεων υγείας και ασφάλειας) ή όπως μπορεί να εγκρίνουν οι αρμόδιες Εφορείες. Τα ως άνω αναφερθέντα δεν περιορίζουν το δικαίωμα του Επενδυτή του Έργου να ζητά πληροφορίες από τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες σχετικά με τις ανωτέρω Αρχαιολογικές Εργασίες.
4. Οι μελέτες που θα είναι απαραίτητες, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου, για την προστασία, τη συντήρηση και την ανάδειξη μνημείων και αρχαιολογικών χώρων εντός της ζώνης του Έργου, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 3 παρ. 5 κατωτέρω, και του χώρου που εξασφαλίζεται για τις ανάγκες του Έργου, και οι οποίες θα εκπονηθούν υπό την επίβλεψη του Υπουργείου είτε από εξειδικευμένο προσωπικό, που θα απασχοληθεί από τον Επενδυτή του Έργου, ή με ανάθεση σε εξειδικευμένο γραφείο μελετών από τον Επενδυτή του Έργου, αποτελούν ευθύνη του Επενδυτή του Έργου.

Άρθρο 2

Προγραμματισμός της Αρχαιολογικής Έρευνας

1. Ο Επενδυτής του Έργου υποχρεούται να ειδοποιεί το Υπουργείο δύο μήνες πριν από την έναρξη της κατασκευής του Έργου, καθώς και να παρέχει το χρονοδιάγραμμα και τον σχεδιαζόμενο

προγραμματισμό των τμημάτων που θα κατασκευαστούν κατά προτεραιότητα. Εντός 30 ημερών από την ανωτέρω ειδοποίηση, οι αρμόδιες Κεντρικές Υπηρεσίες του Υπουργείου ειδοποιούν τον Επενδυτή του Έργου, δια του Γραφείου για τον «βασικό προγραμματισμό-προϋπολογισμό» των εργασιών της αρμοδιότητάς τους, οι οποίες χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό του Έργου. Αυτό θα περιλαμβάνει:

- Τις περιοχές διέλευσης του Έργου, όπου απαιτούνται αρχαιολογικές έρευνες με δοκιμαστικές τομές, καθώς και τα υφιστάμενα μνημεία, τα οποία ενδέχεται να επηρεαστούν από τις εργασίες κατασκευής.
- Τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου και τον επικεφαλής αρχαιολόγο για κάθε τμήμα του Έργου.
- Τις τυχόν απαραίτητες μεμονωμένες μελέτες προστασίας και συντήρησης μνημείων.
- Τις υφιστάμενες υποδομές του Υπουργείου, οι οποίες είναι διαθέσιμες για την φύλαξη, συντήρηση, κλπ. οποιωνδήποτε Ευρημάτων σε κάθε περιοχή.
- Κατά προσέγγιση προϋπολογισμό των δαπανών έρευνας σε περιοχές, όπου είναι γνωστό ότι απαιτείται αρχαιολογική έρευνα.
- Λεπτομερές χρονοδιάγραμμα των Αρχαιολογικών Εργασιών σύμφωνο προς το χρονοδιάγραμμα του Έργου.

Αυτά θα εντοπίζονται σε γεωγραφικό υπόβαθρο με αποτυπωμένη την ζώνη εκτέλεσης του έργου, το οποίο θα προμηθεύσει ο Επενδυτής του Έργου.

Ο «βασικός προγραμματισμός-προϋπολογισμός» θα τροποποιείται από το Γραφείο σε εξαμηνιαία βάση ανάλογα με την πρόοδο των εργασιών, τους τμηματικούς προγραμματισμούς, καθώς και τα ευρήματα των ερευνών, με ευθύνη του Υπουργείου και σε συνεννόηση με τον Επενδυτή του Έργου.

2. Ο Επενδυτής του Έργου έχει το δικαίωμα να πραγματοποιεί σεισμικές, γεωτεχνικές και υδρογεωλογικές έρευνες, πριν από την έναρξη οποιασδήποτε αρχαιολογικής έρευνας σε συνεννόηση με τις αρμόδιες Εφορείες της διαδρομής του Αγωγού.
3. Οι αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων θα παρακολουθούν όλες τις χωματουργικές εργασίες, περιλαμβανομένων των αποψιλώσεων, των επιφανειακών εκχωματώσεων, των ανασκαφών, των διαμορφώσεων χώρων και των επιχωματώσεων, σε όλα τα τμήματα του Έργου. Εφόσον από τις πληροφορίες της Έκθεσης Αναλυτικής Αρχαιολογικής Τεκμηρίωσης προκύπτει ότι υφίσταται ανάγκη άμεσης και συνεχούς παρακολούθησης των εκσκαφικών εργασιών, θα απασχοληθούν για τις ανάγκες του Έργου αρχαιολόγοι πεδίου, και θα οριστούν ως επιβλέποντες και θα παρακολουθούν όλες τις ανωτέρω εργασίες, σε όλα τα τμήματα του Έργου. Αυτοί θα καταθέτουν εκθέσεις στις αρμόδιες Εφορείες Αρχαιοτήτων σε εβδομαδιαία βάση σχετικά με την πορεία των Αρχαιολογικών Εργασιών, τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται στις Αρχαιολογικές Εργασίες, οποιαδήποτε Ευρήματα, και ένα χρονοδιάγραμμα ολοκλήρωσης που αφορά κάθε Αρχαιολογική Εργασία. Συνεργεία που εκτελούν τις ανωτέρω εργασίες οφείλουν να ακολουθούν τις οδηγίες των εντεταλμένων υπαλλήλων του Υπουργείου, ως προς τον τρόπο και τα μέσα των εργασιών, καθώς και, όπου απαιτείται, ως προς το είδος των μηχανημάτων.
4. Στην περίπτωση που το Έργο διέρχεται από περιοχή, όπου δεν υπάρχουν ορατές αρχαιότητες ή επιφανειακές ενδείξεις (όστρακα ή άλλα) και η κατασκευή γίνεται με επίχωμα χωρίς κανενός είδους εκσκαφική εργασία στην επιφάνεια του εδάφους, εκτός από την απομάκρυνση των φυτικών γαιών ή/και την κατασκευή εξυγιαντικής στρώσης, τότε επ' ουδενί δεν διενεργείται δοκιμαστική ανασκαφική έρευνα. Εάν αποκαλυφθούν κατά την απομάκρυνση των φυτικών γαιών αρχαιολογικές ενδείξεις εντός της ζώνης που ορίζεται στο άρθρο 3 παρ. 5 κατωτέρω, τότε διεξάγεται δοκιμαστική έρευνα.
5. Στην περίπτωση που διαπιστώνεται η ύπαρξη αρχαιοτήτων, η εσκαφή με μηχανικά μέσα θα διακόπτεται και θα αρχίζει ανασκαφική έρευνα, όπως περιγράφεται στο Άρθρο 3 κατωτέρω. Σε διαφορετική περίπτωση, αμέσως μετά την ολοκλήρωση της ανασκαφικής εργασίας, η περιοχή θα παραδίδεται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου για την εκτέλεση του Έργου. Στην περίπτωση του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου και μετά την ολοκλήρωση των ανασκαφικών ερευνών, ήτοι των ανασκαφικών εργασιών και της τεκμηρίωσης (προκαταρκτική έκθεση αποτελεσμάτων, φωτογραφική και σχεδιαστική αποτύπωση με σκοπό τη χρονολόγηση και ερμηνεία των Ευρημάτων), οι αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου αποστέλλουν (το πολύ εντός 15 ημερών) το σχετικό φάκελο της υπόθεσης κατ' αρμοδιότητα στο Γραφείο, προκειμένου το θέμα να εισαχθεί κατ' απόλυτη προτεραιότητα στην επόμενη προγραμματισμένη Συνεδρίαση του αρμόδιου γνωμοδοτικού οργάνου του Υπουργείου, του Κεντρικού Αρχαιολογικού Συμβουλίου [Κ.Α.Σ], ή του Κεντρικού Συμβουλίου Νεωτέρων Μνημείων [Κ.Σ.Ν.Μ.] αντίστοιχα και κατ' αρμοδιότητα, σύμφωνα με τις διατάξεις του Άρθρου 50 του Ν.

3028/2002, ώστε να μην υπάρχουν καθυστερήσεις στην παράδοση των χώρων και προκειμένου να τηρείται το χρονοδιάγραμμα του Έργου.

6. Εφόσον το αρμόδιο Συμβούλιο αποφασίσει ότι δεν επιτρέπεται η συνέχιση των εργασιών για την εκτέλεση οποιουδήποτε τμήματος του Έργου, ο Επενδυτής του Έργου δικαιούται να προτείνει εναλλακτική διαδρομή για το σχετικό τμήμα του Έργου. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, και μετά την ολοκλήρωση οποιωνδήποτε απαραίτητων Αρχαιολογικών Εργασιών που προβλέπονται στην απόφαση του Συμβουλίου, η περιοχή παραδίδεται αμέσως, χωρίς καμία καθυστέρηση, από τις αρμόδιες Εφορείες στον Επενδυτή του Έργου για τη συνέχιση του Έργου.
7. Για την αποφυγή καθυστερήσεων, ο Επενδυτής του Έργου καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για την παράδοση των χώρων, οι οποίοι θα αποτελέσουν αντικείμενο Σωστικών Εργασιών, ήδη περιφραγμένων και, στο βαθμό που απαιτείται για τη διεξαγωγή των σχετικών εργασιών, ελεύθερων από βλάστηση και από οποιαδήποτε πρόσθετα υλικά που δεν αποτελούν αρχαιολογικές επιχώσεις. Θα πρέπει επίσης να υπάρχει πρόβλεψη απορροής των όμβριων υδάτων και αντιστήριξης πρανών παρακείμενων κτισμάτων και οδών σε περίπτωση ανασκαφικής έρευνας.
8. Για την επιτάχυνση και αποτελεσματική διενέργεια της έρευνας, είναι απαραίτητο για τον Επενδυτή του Έργου να διασφαλίζει την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή εγκαίρως.

Άρθρο 3
Έκταση και διάρκεια της αρχαιολογικής έρευνας

1. Εάν κατά τη διενέργεια των δοκιμαστικών ανασκαφών ή κατά τη διάρκεια των εργασιών, σε οποιοδήποτε τμήμα του Έργου, διαπιστωθεί η ύπαρξη αρχαιοτήτων, οι εργασίες θα διακοπούν αμέσως και θα ακολουθήσει σωστική ανασκαφική έρευνα.
2. Οι Προϊστάμενοι των αρμοδίων Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου, πριν από την έναρξη οποιασδήποτε ανασκαφής ή άλλης αρχαιολογικής εργασίας, πραγματοποιούν προκαταρκτική εκτίμηση για τη χρονική διάρκεια της έρευνας ή της επέμβασης και τον αναγκαίο αριθμό προσωπικού κατά ειδικότητα, σε συνεργασία με τον Επενδυτή του Έργου, ώστε να τηρούνται κατά το δυνατόν οι τμηματικές προθεσμίες για την εκτέλεση του Έργου. Ο χρόνος περάτωσης του ανασκαφικού έργου δύναται να αναθεωρείται μόνο για τους λόγους και όπως προβλέπεται σε κάθε επί μέρους Μνημόνιο Συνεννόησης με τις αρμόδιες Εφορείες.
3. Κατά τη διάρκεια των ερευνών θα τηρείται ημερολόγιο εργασιών, το οποίο θα υπογράφεται από τον επικεφαλής αρχαιολόγο, στο οποίο θα καταγράφονται:
   α. Οι εργαζόμενοι κατά ειδικότητα και ανατεθείσα εργασία.
   β. Οι απαραίτητες μεταφορές ή άλλες εργασίες.
   γ. Οι διακοπές εργασιών λόγω καιρικών συνθηκών ή άλλων προβλημάτων.
4. Σε μηνιαία βάση θα παραδίδεται στο Επενδυτή του Έργου απολογιστική/προγραμματική έκθεση, η οποία θα περιέχει:
   α. Τον αριθμό των εργαζομένων.
   β. Άλλα έξοδα σύμφωνα με τις υποχρεώσεις του Επενδυτή του Έργου, που θα συνοδεύονται από τα σχετικά τιμολόγια και/ή νόμιμα παραστατικά ή άλλα ισοδύναμα λογιστικά έγγραφα.
   γ. Περίληψη των ανασκαφικών αποτελεσμάτων που θα αποτυπώνονται στο γεωγραφικό υπόβαθρο.
   δ. Εκτίμηση ως προς την τήρηση του προγραμματισμού που θα αποτυπώνεται και στο γεωγραφικό υπόβαθρο σε κατάλληλη κλίμακα ώστε να εμφαίνονται η μορφή του Έργου, τα όρια της ζώνης κατάληψης του Έργου και ο κάνναβος ανασκαφής.
   ε. Αιτήματα για επαναπροσδιορισμό του χρόνου ή επέκταση των εργασιών, καθώς και θέματα που αφορούν στη μετά την περάτωση της ανασκαφής προκαταρκτική έκθεση των αποτελεσμάτων με σκοπό τη χρονολόγηση κα ερμηνεία τους (καταγραφή, συντήρηση, τεκμηρίωση, κλπ.), συνοδευόμενα πάντα από τον απαιτούμενο προϋπολογισμό.
5. Οι Σωστικές Εργασίες πρέπει να καλύπτουν την Τάφρο για την τοποθέτηση του Αγωγού μαζί με, όπου αυτό είναι απαραίτητο και συμφωνείται από τον Επενδυτή του Έργου και το Γραφείο ή τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου (ανάλογα με την περίπτωση), μια ζώνη ανώτατου πλάτους πέντε (5) μέτρων που μετρώνται από τον σχετικό άξονα, σε εκείνες τις περιοχές, όπου αυτή η πρόσθετη ζώνη είναι απαραίτητη. Τονίζεται ότι σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, με εξαίρεση τη γη για τις Υπέργειες Εγκαταστάσεις, ο Επενδυτής του Έργου

έχει μόνο δικαιώματα δουλείας για την κατασκευή και εγκατάσταση του Αγωγού, χωρίς οποιοδήποτε δικαίωμα κυριότητας επί της σχετικής γης.

6. Για τις Υπέργειες Εγκαταστάσεις, οι Σωστικές Εργασίες πρέπει να περιορίζονται στην περιοχή εκείνη που πράγματι εκτελούνται οι ανασκαφές για την κατασκευή του Έργου και θα επεκτείνεται πέρα από την περιοχή αυτή εντός των ορίων κυριότητας/απαλλοτρίωσης των Εγκαταστάσεων, μόνο όταν είναι απαραίτητο για την ορθή επιστημονική κατανόηση και αξιολόγηση των Ευρημάτων, και την τεκμηρίωση και προστασία των μνημείων.
7. Τη διεύθυνση, επιστημονική εποπτεία και ευθύνη κάθε είδους Αρχαιολογικών Εργασιών, όπως (επιφανειακών) ερευνών και Σωστικών Εργασιών, έχει ο αρμόδιος Προϊστάμενος της Εφορίας Αρχαιοτήτων του Υπουργείου, ο οποίος προγραμματίζει και συντονίζει τις Αρχαιολογικές Εργασίες και συνεργάζεται με τον Επενδυτή του Έργου για την επίλυση οποιωνδήποτε προβλημάτων. Ο Προϊστάμενος της Εφορείας αναθέτει επίσης καθήκοντα σε αρχαιολόγους πεδίου, επικεφαλής των οποίων διορίζεται, αναλόγως και κατά τη δυνατότητα της Περιφερειακής Υπηρεσίας, ένας αρχαιολόγος της Υπηρεσίας με μόνιμη ή αορίστου χρόνου σχέση εργασίας.
8. Οι Εφορείες Αρχαιοτήτων οφείλουν να συνεργάζονται στενά μεταξύ τους, καθώς και με το Γραφείο, ώστε να συντονίζουν τις δράσεις τους, προκειμένου να αποφεύγονται χρονοτριβές και γραφειοκρατικά κωλύματα.
9. Ο Επενδυτής του Έργου οφείλει να λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την παρακολούθηση και την αποφυγή πρόκλησης βλάβης σε υφιστάμενα μνημεία, τα οποία γειτνιάζουν με τη ζώνη του Έργου. Ο Επενδυτής του Έργου αναλαμβάνει την ευθύνη και τις δαπάνες αποκατάστασης οποιωνδήποτε κατεστραμμένων μνημείων και του περιβάλλονται χώρου επί του οποίου ο Επενδυτής του Έργου έχει δικαιώματα κυριότητας, δουλείας ή απαλλοτρίωσης. Όπου οι αρμόδιες Υπηρεσίες του Υπουργείου κρίνουν αναγκαίο, θα υπάρχει ενόργανη παρακολούθηση των παραμορφώσεων (στατικών και δυναμικών) ώστε να αποφευχθούν βλάβες σε μνημεία και κτίρια.

Άρθρο 4

Ανασκαφική - Αρχαιολογική Τεκμηρίωση

Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι τα ημερολόγια που τηρούνται σε καθημερινή βάση από τους αρχαιολόγους, καθώς και όλα τα άλλα στοιχεία τεκμηρίωσης αναφορικά με τις Σωστικές Εργασίες (περιλαμβανομένων των τελικών λιστών κάθε τομέα, των καταλόγων Ευρημάτων, των σχεδίων και φωτογραφιών) συγκεντρώνονται από τον επικεφαλής αρχαιολόγο (όπως αυτός θα υποδειχθεί από την Εφορεία) και παραδίδονται στον αρχαιολόγο της Εφορείας, ο οποίος είναι υπεύθυνος για την ανασκαφή στο τέλος κάθε μήνα ή μετά την ολοκλήρωση της έρευνας σε κάθε τομέα. Ο τελευταίος συντάσσει την τελική έκθεση και λίστα Ευρημάτων κάθε τομέα.

Άρθρο 5

Αποτύπωση Ευρημάτων

1. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι απαιτούνται συνεργεία αποτύπωσης (που θα απαρτίζονται από τοπογράφο και σχεδιαστές) στα τμήματα της (επιφανειακής) έρευνας, δοκιμαστικών τομών και εκσκαφών, προκειμένου να αποτυπώνονται, υπό τις οδηγίες του αρχαιολόγου πεδίου, οποιαδήποτε Ευρήματα με έγκαιρο και ακριβή τρόπο και να διασφαλίζεται η ταχεία και απρόσκοπτη συνέχιση της εκσκαφής.

2. Η ομάδα παρακολούθησης ανασκαφής, με τη συμμετοχή έμπειρου σε αποτυπώσεις προσωπικού, καταρτίζει τα γενικά σχέδια κάθε τμήματος, τα οποία θα πιστοποιούνται από τον προϊστάμενο της Εφορείας και θα κατατίθενται στο αρχείο σχεδίων της αρμόδιας Εφορείας. Το Κόστος της αποτύπωσης των Ευρημάτων βαρύνει τον Επενδυτή του Έργου.

Άρθρο 6

Φωτογράφιση των Ευρημάτων

1. Τα Μέρη αναγνωρίζουν ότι οι αρχαιολόγοι πεδίου θα λαμβάνουν ψηφιακές φωτογραφίες για σκοπούς τεκμηρίωσης σε σχέση με τις Αρχαιολογικές Εργασίες. Γενικές λήψεις, βιντεοσκοπήσεις, ειδικές φωτογραφίσεις Ευρημάτων, η ηλεκτρονική τους επεξεργασία και η εκτύπωσή τους ανατίθενται, ύστερα από εύλογη πρόταση της αρμόδιας Εφορείας, σε επαγγελματίες φωτογράφους.

2. Όλο το φωτογραφικό υλικό, μαζί με τον σχετικούς καταλόγους, παραδίδονται από τη σχετική ομάδα παρακολούθησης των Σωστικών Εργασιών, μετά τον συσχετισμό τους με την τελική έκθεση και τον κατάλογο των Ευρημάτων στο αρχείο φωτογραφιών της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας του Υπουργείου. Το κόστος φωτογράφησης των Ευρημάτων βαρύνει τον Επενδυτή του Έργου.

Άρθρο 7

Αποθήκευση, Συντήρηση και τεκμηρίωση των κινητών Ευρημάτων

1. Όλα τα Ευρήματα συντηρούνται με ευθύνη των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου από κατάλληλο προσωπικό στα εργαστήριά τους ή σε χώρους που θα δημιουργηθούν, εάν τα εν λόγω εργαστήρια δεν επαρκούν για την υποδοχή των νέων ευρημάτων.
Η ανάγκη εξεύρεσης νέων χώρων αποθήκευσης, η πρόσληψη πρόσθετου προσωπικού συντήρησης, η ανάγκη επιπλέον εξοπλισμού των υφιστάμενων εργαστηρίων και το οριστικό χρονοδιάγραμμα αναφορικά με την χρηματοδότηση των σχετικών δαπανών από τον Επενδυτή του Έργου, θα αποτελέσουν θέμα συζήτησης μεταξύ των αρμόδιων Υπηρεσιών του Υπουργείου και του Επενδυτή του Έργου, ύστερα από σχετικό αίτημα των Υπηρεσιών του Υπουργείου ή του Επενδυτή του Έργου. Η όλη διαδικασία θα συντονίζεται από το Γραφείο.
2. Ο Επενδυτής του Έργου θα διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα κατάλληλου και βοηθητικού προσωπικού συντήρησης, καθώς και της αναγκαίας υποδομής (μηχανήματα, εργαλεία και υλικά) καθ' όλη τη διάρκεια των Σωστικών Εργασιών και, κατόπιν αιτήματος της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας του Υπουργείου, σε συνεννόηση με το Γραφείο, και έγκρισης του Επενδυτή του Έργου, για εύλογο χρονικό διάστημα πέραν αυτής της χρονικής περιόδου, η οποία δεν θα υπερβαίνει τους [6] μήνες, προκειμένου να ολοκληρωθεί η τελική έκθεση ανασκαφής και ο κατάλογος των Ευρημάτων.
3. Η ευθύνη της μεταφοράς των κινητών Ευρημάτων βαρύνει τις αρμόδιες Εφορείες. Η μεταφορά εκτελείται με μέσα κατάλληλης μεταφοράς που παρέχονται ειδικά για τον σκοπό αυτόν από τον Επενδυτή του Έργου. Όλα τα κινητά Ευρήματα μεταφέρονται στις αρχαιολογικές αποθήκες των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου ή σε τέτοιους άλλους χώρους που δύνανται να υποδειχθούν από την αρμόδια Εφορεία. Η μεταφορά θα παρέχεται σε ημερήσια βάση. Όλες οι μεταφορές που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο θα πρέπει να ολοκληρώνονται εντός [2] μηνών από σχετικό αίτημα του Επενδυτή του Έργου προς τις αρμόδιες Εφορείες.
4. Με την ανεύρεση Ευρημάτων σε κάθε ανασκαφικό τομέα και προκειμένου να εξασφαλιστεί η προστασία των κινητών Ευρημάτων κατά τη διάρκεια εύλογου χρονικού διαστήματος που απαιτείται μέχρι την αποθήκευσή τους, ο Επενδυτής του Έργου θα μεριμνά για τη φύλαξη του χώρου καθ' όλη τη διάρκεια της ανασκαφής και θα υποχρεούται να απασχολεί και να διαθέτει, ανάλογα με την περίπτωση, προσωπικό φύλαξης για τον σκοπό αυτόν, το οποίο θα εργάζεται σε εικοσιτετράωρη βάση με εναλλασσόμενες βάρδιες.
5. Η συνολική δαπάνη για τις Αρχαιολογικές Εργασίες, ήτοι η παρακολούθηση των εκσκαφικλων εργασιών, η διενέργεια των Σωστικών Εργασιών δυνάμει του άρθρου 37 του Ν. 3028/2002 και η λήψη προληπτικών μέτρων προστασίας των μνημείων έναντι κινδύνων κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του Έργου, η έρευνα, οι ανασκαφές, η διαχείριση και ανάδειξη των αρχαιολογικών Ευρημάτων χρηματοδοτούνται από τον Επενδυτή του Έργου. Ο προϋπολογισμός των εν λόγω δαπανών δεν θα υπερβαίνει το ποσό των [•] ευρώ (το ποσό αυτό θα συμπληρωθεί κατά τον χρόνο υπογραφής του παρόντος Μνημονίου επί τη βάση ποσοστού 5% επί του ποσού των εκσκαφικών εργασιών).

Άρθρο 8

Προστασία των αρχαιοτήτων

1. Για τον σκοπό της συντήρησης και προστασίας οποιωνδήποτε Ευρημάτων αποκαλύπτονται, εφαρμόζονται οι κείμενες διατάξεις της σχετικής αρχαιολογικής νομοθεσίας και οι σχετικές δαπάνες, στο βαθμό που απαιτείται από τη νομοθεσία, βαρύνουν τον Επενδυτή του Έργου.
2. Εάν απαιτούνται τροποποιήσεις αναφορικά με την τοποθεσία ή τη διαδρομή του Έργου για τον σκοπό της συντήρησης και προστασίας των αρχαιοτήτων, ύστερα από Γνωμοδότηση των αρμοδίων οργάνων του Υπουργείου, ο Επενδυτής του Έργου ενημερώνεται **άμεσα**, ώστε να λάβουν χώρα οι σχετικές συμφωνίες και ενέργειες.
3. Στην περίπτωση όπου, για οποιονδήποτε λόγο, επέρχεται πρόωρη διακοπή ή λύση της σχετικής σύμβασης κατασκευής του έργου, τα Ευρήματα θα καταχώνονται άμεσα σύμφωνα με τους όρους και την διαδικασία που θα οριστεί με απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού ύστερα από γνώμη του Κ.Α.Σ. ή του Κ.Σ.Ν.Μ. δυνάμει των διατάξεων του Ν.3028/2002.

Άρθρο 9

Προσωπικό

1. Ο καθορισμός/προσδιορισμός και η ειδικότητα του αναγκαίου επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού για τη διεξαγωγή της αρχαιολογικής έρευνας και των εργασιών στο πλαίσιο του Έργου, μαζί με το χρονοδιάγραμμα εργασιών, που μπορεί να τροποποιείται ανάλογα με την εξέλιξη και το είδος των εργασιών, που απαιτούνται σε κάθε στάδιο της αρχαιολογικής έρευνας, θα γίνεται στα επί μέρους μνημόνια που θα υπογραφούν μεταξύ των αρμόδιων Εφορειών και του Επενδυτή του Έργου. Το ανωτέρω προσωπικό θα απασχολείται από τον Επενδυτή του Έργου ή από οντότητα που θα υποδεικνύεται από τον Επενδυτή του Έργου.
2. Πριν από την έναρξη της απασχόλησης οποιουδήποτε από το Προσωπικό, ο Επενδυτής του Έργου παρέχει στην αρμόδια Εφορεία μια περιγραφή των προσόντων του προτεινόμενου προσώπου. Η αρμόδια Εφορεία δύναται να απορρίψει οποιοδήποτε από τα προτεινόμενα πρόσωπα εντός 7 ημερών από την λήψη της σχετικής περιγραφής από τον Επενδυτή του Έργου για το λόγο ότι το προτεινόμενο πρόσωπο δε διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα εν όψει της ιδιαίτερης φύσης των Αρχαιολογικών Εργασιών. Εάν η Εφορεία δεν απαντήσει εντός 7 ημερών, θα τεκμαίρεται ότι έχει εγκρίνει το προτεινόμενο πρόσωπο.
3. Εφόσον επιβάλλεται η αντικατάσταση μέλους ή μελών του επιστημονικού και εργατοτεχνικού προσωπικού για λόγους που επηρεάζουν την πορεία των αρχαιολογικών ερευνών και εργασιών, η αρμόδια Διεύθυνση της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς ή της Γενικής Διεύθυνσης Αναστήλωσης, Μουσείων και Τεχνικών Έργων προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες, ύστερα από εισήγηση των αρμόδιων Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου και αφού ο Επενδυτής του Έργου ενημερωθεί σχετικώς, εκθέσει την άποψή του και προτείνει τον ή τους αντικαταστάτες. Η απασχόληση του ή των αντικαταστατών είναι υποχρεωτική για τον Επενδυτή του Έργου.
4. Ο Επενδυτής του Έργου δύναται να απαιτήσει από την αρμόδια Εφορεία να αυξήσει τον αριθμό του Προσωπικού για το σκοπό επιτάχυνσης των Σωστικών Εργασιών υπό την προϋπόθεση ότι ο Επενδυτής του Έργου συμφωνεί επιπλέον σε μια ανάλογη αύξηση του συνολικού μηνιαίου κόστους για το προσωπικό, όπως προβλέπεται σε κάθε επιμέρους μνημόνιο με τις αρμόδιες Εφορείες.
5. Σε περίπτωση που ένας εκ των συμβαλλομένων επιθυμεί να επιταχύνει τις εργασίες σε κάποιο συγκεκριμένο τμήμα, ώστε να τηρηθούν οι προθεσμίες, δύναται να θέσει θέμα υπερωριακής απασχόλησης. Το Υπουργείο είναι υπεύθυνο για την οργάνωση και την επίβλεψη των εργασιών κατά τη διάρκεια της υπερωριακής απασχόλησης.
6. Οι εργαζόμενοι στα αρχαιολογικά έργα, καθώς και στα έργα προστασίας και ανάδειξης μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και ιστορικών τόπων, υποχρεούνται να εκτελούν την εργασία που τους ανατίθεται, λαμβάνοντας εντολές και οδηγίες μόνο από τον Προϊστάμενο της αρμόδιας Περιφερειακής Υπηρεσίας του Υπουργείου, ο οποίος και ασκεί έλεγχο στην εργασία τους.
7. Τα Μέρη διασφαλίζουν ότι το Προσωπικό συμμορφώνεται με τους κανόνες υγιεινής, ασφάλειας και περιβάλλοντος του Επενδυτή του Έργου κατά την είσοδό του σε οποιονδήποτε Χώρο του Έργου.
8. Το ωράριο εργασίας που θα ακολουθείται είναι αυτό του εργοταξίου του Έργου, ενώ είναι δυνατή η υπερωριακή απασχόληση των εργαζομένων δυνάμει της παρ. 5 του Άρθρου 9. Επιπλέον, οποιαδήποτε αλλαγή ωραρίου μπορεί να λάβει χώρα κατόπιν κοινού αιτήματος των αρμόδιων

Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου, εφόσον πρόκειται για ζήτημα που αφορά την προστασία και την ασφάλεια αποκαλυφθεισών αρχαιοτήτων.

Άρθρο 10

Υλικοτεχνική Υποδομή

1. Η υλικοτεχνική υποδομή περιλαμβάνει τις ακόλουθες κατηγορίες:
   α. Γενική υποδομή, περιλαμβανομένης της δημιουργίας χώρου γραφείου και προσωρινού αποθηκευτικού χώρου σε χωριστό οίκημα ή στον χώρο του Έργου μαζί με τα απαραίτητα δίκτυα.
   β. Υποδομή επιφανειακής έρευνας, δοκιμαστικών τομών και ανασκαφής και τα απαραίτητα αναλώσιμα υλικά.
2. Η παροχή των ανωτέρω, υπό την επιφύλαξη επίτευξης σχετικής συμφωνίας μεταξύ της αρμόδιας Εφορείας και του Επενδυτή του Έργου, διασφαλίζεται από τον Επενδυτή του Έργου.

Άρθρο 11

Προβολή και εκδόσεις του αρχαιολογικού έργου

Δυνάμει των όρων της Παραγράφου 6 του Άρθρου 37 του Ν. 3028/2002, οι απαιτούμενες δαπάνες για την συντήρηση, μελέτη και δημοσίευση οποιωνδήποτε Ευρημάτων θα καλύπτονται από τον Επενδυτή του Έργου, κατόπιν συμφωνίας με την αρμόδια Περιφερειακή Υπηρεσία του Υπουργείου.
Τα μέρη θα συνεργάζονται για την προβολή και δημοσίευση οποιωνδήποτε Ευρημάτων σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία (άρθρο 39 του Ν.3028/2002), καθώς και για τη διατήρηση και προβολή των αρχαιολογικών μνημείων, με κάθε μέτρο που κρίνεται πρόσφορο (π.χ. δημοσιεύσεις, συναντήσεις, εκδηλώσεις, μόνιμες ή περιοδικές εκθέσεις, δημιουργία πρόσβασης σε αρχαιολογικούς χώρους και σήμανσή τους, μεταφορά και διατήρηση μνημείων σε παρακείμενους χώρους, κλπ.).
Με πρωτοβουλία και κατόπιν αιτήματος του Επενδυτή του Έργου, είναι δυνατή η ανάδειξη και προβολή του αρχαιολογικού έργου, μέσω έκθεσης εκμαγείων και φωτογραφικού υλικού στις εγκαταστάσεις του εργοταξίου. Η σχετική πρόταση – μελέτη θα διαμορφώνεται σε συνεννόηση με τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες του Υπουργείου και θα υποβάλλεται, δια του Γραφείου, στα αρμόδια Τμήματα του Υπουργείου, προς έγκριση από την Κεντρική Υπηρεσία, κατόπιν γνωμοδότησης του Κ.Α.Σ. ή του Κ.Σ.Ν.Μ.

Άρθρο 12

Επί μέρους Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας

Ειδικά Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας θα συντάσσονται σε μορφή ουσιωδώς όμοια με αυτή που παρατίθεται στο Παράρτημα 4 της Συμφωνίας Φιλοξενούσας Χώρας, τα οποία θα λαμβάνουν υπ' όψιν όλα τα άρθρα του παρόντος Μνημονίου και θα περιέχουν επιπλέον όρους, οι οποίοι θα αφορούν το Έργο. Θα συνυπογράφονται από τους αρμόδιους Προϊσταμένους των Περιφερειακών Υπηρεσιών του Υπουργείου και από τον Επενδυτή του Έργου.
Προς αποφυγή αμφιβολιών, στο βαθμό που υφίστανται οποιεσδήποτε αλληλεπικαλυπτόμενες οικονομικές υποχρεώσεις στα ως άνω Ειδικά Μνημόνια Συναντίληψης και Συνεργασίας και στο παρόν Μνημόνιο, η εκτέλεση των εν λόγω υποχρεώσεων βάσει οποιουδήποτε εξ αυτών θα απαλλάσσει τον Επενδυτή του Έργου από οποιαδήποτε παράλληλη υποχρέωση βάσει του άλλου.

Άρθρο 13

Συμμόρφωση/Αρμοδιότητα

Η αρμοδιότητα και η εποπτεία της συμμόρφωσης με τους όρους του παρόντος ανήκει:
- Στα αρμόδια Τμήματα της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, συνεπικουρούμενα από το Γραφείο, τις αρμόδιες Περιφερειακές Υπηρεσίες, και
- Τον Επενδυτή του Έργου.

Άρθρο 14

Τελική διάταξη

Το παρόν Μνημόνιο τίθεται σε ισχύ με την υπογραφή του από τους εκπροσώπους και των δύο Μερών. Σε πίστωση της συμφωνίας των μερών κατά τα ανωτέρω, το παρόν μνημόνιο συνετάχθη και υπογράφεται εις τριπλούν.

ΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΜΕΡΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 6

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΑΔΕΙΕΣ ΑΡΧΗΣ

1. Έγκριση Περιβαλλοντικών Όρων (ΕΠΟ)

1.1 Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από αιτιολογημένη πρόταση από την αρμόδια αρχή, οι προθεσμίες που διευκρινίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 2(β) του Ελληνικού Νόμου 4014/2011 και στο άρθρο 4(Β) της Υπουργικής Απόφασης 167563/ΕΥΠΕ/2013 (ΦΕΚ 964/Β/19.4.2013) θα παρατείνονται συνολικά κατά τρεις μήνες το ανώτατο.

1.2 Προς αποφυγή αμφιβολιών, η χορήγηση Άδειας Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου δεν θα αποτελεί προϋπόθεση της ΕΠΟ.

1.3 Εάν απαιτείται να ακολουθηθεί για τον σκοπό του Έργου η διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 10(4) του Ελληνικού Νόμου 4014/2011, το Κράτος θα διασφαλίζει ότι (i) το αίτημα προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τη λήψη της γνώμης της θα υποβάλλεται εντός 45 ημερών από το σχετικό αίτημα του Επενδυτή του Έργου, και (ii) η σχετική απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής θα εκδίδεται εντός 45 ημερών από τη λήψη της γνώμης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

2. Χαρακτηρισμός Γης

Προς αποφυγή αμφιβολιών, η χορήγηση Άδειας Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου δεν αποτελεί προϋπόθεση για τον Χαρακτηρισμό Γης.

3. Πράξη Εγκατάστασης

Προς αποφυγή αμφιβολιών, η χορήγηση Άδειας Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου δεν θα αποτελεί προϋπόθεση για την Πράξη Εγκατάστασης για τους σκοπούς του Έργου.

4. Άδεια Εγκατάστασης

4.1 Για τους σκοπούς απόκτησης βεβαίωσης χρήσης γης, θα επιτρέπονται συγκεκριμένες και ειδικές παρεκκλίσεις από τις υφιστάμενες χρήσεις γης, υπό την προϋπόθεση έκδοσης προεδρικού διατάγματος ύστερα από πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατόπιν γνωμοδότησης του Κεντρικού Συμβουλίου Πολεοδομικών Θεμάτων και Αμφισβητήσεων (ΣΥΠΟΘΑ). Το προεδρικό διάταγμα θα εκδίδεται εντός έξι (6) μηνών από την αίτηση του Επενδυτή του Έργου. Διευκρινίζεται δια του παρόντος, προς αποφυγή αμφιβολιών, ότι η χορήγηση της ΕΠΟ είναι επαρκής για την έκδοση του προεδρικού διατάγματος και δεν απαιτείται η προηγούμενη απόκτηση οποιουδήποτε Σχετικού Δικαιώματος επί της Γης του Έργου.

4.2 Διευκρινίζεται δια του παρόντος, προς αποφυγή αμφιβολιών, ότι η υποβολή τίτλων δικαιώματος δουλείας ή άλλων Σχετικών Δικαιωμάτων δεν θα αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση της Άδειας Εγκατάστασης αναφορικά με τον αγωγό. Ειδικότερα όσον αφορά τις υπέργειες εγκαταστάσεις, η ύπαρξη τίτλων κυριότητας θα εξετάζεται κατά το στάδιο της εκτίμησης της άδειας δόμησης και δεν θα παρεμποδίσει την έναρξη της αδειοδοτικής διαδικασίας, την επεξεργασία της αίτησης ή την έκδοση της Άδειας Εγκατάστασης.

4.3 Προς αποφυγή αμφιβολιών, η χορήγηση Άδειας Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου ή Άδειας Διαχείρισης Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου δεν θα αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση της Άδειας Εγκατάστασης. Για τους σκοπούς της υποβολής αίτησης για την έκδοση Άδειας Εγκατάστασης, ως διαχειριστής του Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου θα θεωρείται ο Επενδυτής του Έργου.

5. Πρωτόκολλο Εγκατάστασης σε Δασικές Περιοχές

Προς αποφυγή αμφιβολιών, η χορήγηση Άδειας Ανεξάρτητου Συστήματος Φυσικού Αερίου δεν θα αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση Πρωτοκόλλου Εγκατάστασης σε Δασικές Περιοχές.

6. Έγκριση και Άδεια Δόμησης Εγκαταστάσεων

6.1 Ο Επενδυτής του Έργου δικαιούται να υποβάλλει αίτηση στην αρμόδια αρχή για την έκδοση εγκρίσεων και αδειών δόμησης που απαιτούνται για την εκτέλεση του Έργου πριν από την έκδοση της Άδειας Εγκατάστασης. Η Άδεια Εγκατάστασης δεν θα αποτελεί προϋπόθεση για την έκδοση των εγκρίσεων δόμησης. Παρόλα αυτά, οι σχετικές άδειες δόμησης θα χορηγούνται μόνο υπό την προϋπόθεση της υποβολής της Άδειας Εγκατάστασης στην αρμόδια αρχή για την έκδοσή τους.

7. Συμβατότητα με Γενικό και Ειδικό Χωροταξικό Σχεδιασμό

7.1 Προς αποφυγή αμφιβολιών, αναφέρεται ότι το Έργο εξυπηρετεί τους σκοπούς που περιγράφονται στο Γενικό Σχέδιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Υπουργική Απόφαση 6876/4871/2008 (ΦΕΚ 128/Α/2008)). Συγκεκριμένα, το Έργο είναι σημαντικό για τους σκοπούς αναβάθμισης της χώρας σε ενεργειακό κόμβο και για τη βελτίωση του διεθνούς ρόλου της Ελλάδας ως κέντρου μεταφοράς φυσικού αερίου. Για τον σκοπό αυτόν, το άρθρο 6, παράγραφος Β.2(γ) του Γενικού Σχεδίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης θα διαβάζεται σαν να περιλαμβάνει επίσης την ολοκλήρωση του Έργου.

7.2 Περαιτέρω, το Έργο είναι δημοσίου συμφέροντος και εξυπηρετεί τους στόχους και τους σκοπούς που παρατίθενται στα ακόλουθα περιφερειακά σχέδια:

(α) Το Περιφερειακό Σχέδιο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΥΑ 29310/2003, ΦΕΚ 1471/Β/9.10.2003),

(β) Το Περιφερειακό Σχέδιο Κεντρικής Μακεδονίας (ΥΑ 674/2004, ΦΕΚ 218/Β/6.2.2004), και

(γ) Το Περιφερειακό Σχέδιο Δυτικής Μακεδονίας (ΥΑ 26295/2003, ΦΕΚ 1472/Β/9.10.2003).

7.3 Το Κράτος δια του παρόντος αναλαμβάνει την υποχρέωση να αναφέρει ρητώς και να συμπεριλαμβάνει την εκτέλεση του Έργου σε οποιαδήποτε αναθεώρηση και/ή τροποποίηση των ανωτέρω περιφερειακών σχεδίων.

7.4 Το Έργο δεν θεωρείται «βιομηχανική επένδυση» κατά την έννοια του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τη Βιομηχανία (ΚΥΑ 11508/2009, ΦΕΚ 151/ΑΑΠ/13.4.2009), και ως εκ τούτου, το ανωτέρω σχέδιο δεν εφαρμόζεται στο Έργο.

8. Ζώνες Κατηγορίας

8.1 Οι Ελληνικές Εγκαταστάσεις θα κατασκευαστούν σύμφωνα με τις διευκρινίσεις που παρατίθενται στην Υπουργική Απόφαση Δ3/Α/οικ.4303/ΠΕ/26510/5.3.2012 «Τεχνικός Κανονισμός: Συστήματα Μεταφοράς Φυσικού Αερίου με Μέγιστη Πίεση Λειτουργίας άνω των 16 bar», όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, περιλαμβανομένων οποιωνδήποτε διατάξεων αυτής σε σχέση με τις Ζώνες Κατηγορίας.

8.2 Στο Έργο εφαρμόζεται αναλόγως η διάταξη του άρθρου 29 παρ. 6 του Ελληνικού Νόμου 3734/2009.»

Β. Στην αγγλική γλώσσα:

«PREAMBLE

THIS HOST GOVERNMENT AGREEMENT is entered into in the city of Athens in the Hellenic Republic on 26 June 2013,

BETWEEN:

(1) **THE HELLENIC REPUBLIC** represented by the Ministry of Energy, Environment and Climate Change; and

(2) **TRANS ADRIATIC PIPELINE AG**, a corporation organised and existing under the laws of Switzerland with a registered branch in Greece at 2-4 Messogion Ave, 115 27, Athens.

WHEREAS:

(A) The Project Investor and the other Interest Holders wish to develop an efficient, secure, stable and predictable pipeline system originating in the Hellenic Republic at the border between the Hellenic Republic and the Republic of Turkey and progressing onward across the Hellenic Republic and the Republic of Albania and subsea across the Adriatic sea to the Italian Republic; such pipeline system to be utilised for the Transport of Natural Gas produced from phase II of the Shah Deniz field in the Republic of Azerbaijan, and subsequently from the wider region, for delivery into markets within the Italian Republic;

(B) The Parties acknowledge that the Project is of strategic importance as it will enable the Hellenic Republic to strengthen its position as a core transit country for the European Union's energy security and diversity of supply objectives; bring potential supplies of Natural Gas to the Hellenic Republic (assisting the Hellenic Republic meet its own security and diversity of supply objectives); deliver fiscal revenues and other economic benefits to the Hellenic Republic by way of taxes, employment and growth; and provide a basis for further cooperation between the Parties in relation to future energy projects;

(C) Based on the terms and conditions of this Agreement, the Project Agreements and other commercial arrangements entered into pursuant to and consistent with this Agreement, including the Implementation Contracts, the Project Investor shall, in the Hellenic Republic, have the right to implement the Project and construct, own and operate the Pipeline System and utilise the resulting capacity of the Pipeline System;

(D) The State agrees to promote and protect investment in the Pipeline System and to safeguard the efficient, secure, stable and predictable development, ownership and operation of the Pipeline System within Greek Territory, in accordance with the express obligations in this Agreement, the Project Agreements, the Intergovernmental Agreement, the Community Treaties, the APA, the Energy Charter Treaty and the Convention between the Swiss Confederation and the Hellenic Republic for the Avoidance of Double Taxation with respect to Taxes on Income (concluded at Berne on 16 June 1983) and ratified by virtue of Greek Law 1502/1984, as amended and supplemented from time to time;

(E) The State enters into this Agreement on behalf of, and so as to bind, all of the State Components;

(F) It is contemplated that the shareholders in the Project Investor may change from time to time after the date of this Agreement; and

(G) This Agreement is entered into by virtue of, in furtherance of and in elaboration of the intergovernmental agreement signed in Athens on 13 February 2013 between the Government of the Hellenic Republic, the Government of the Republic of Albania and the Government of the Italian Republic concerning the Trans Adriatic Pipeline for the purpose, amongst other things, of implementing into Greek Law the State's obligations, agreements and undertakings under or in connection with the Intergovernmental Agreement.

THE PARTIES HERETO HAVE AGREED as follows:

INTERPRETATION AND SCOPE OF THE AGREEMENT

1. DEFINITIONS AND INTERPRETATION

1.1 **Definitions**

Capitalised terms used in this Agreement (including the Preamble), and not otherwise defined herein, have the following meanings:

2010 OECD Transfer Pricing Guidelines means the OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations, 2010 edition.

Abandonment means the cessation of all Project Activities by the Project Investor, caused by reasons within the control of the Project Participants, which has continued for a period of at least five years.

Affiliate means, with respect to any Entity, any other Person that, directly or indirectly through one or more intermediaries, controls, is controlled by or is under common control with that Entity. For the purposes of this definition, **control** shall mean the possession, directly or indirectly, of the power to direct or cause the direction of the management and policies of an Entity, whether through the ownership of a majority or other controlling interest in the voting securities, equity or other ownership interest in an Entity, by law, or by agreement between Persons conferring such power or voting rights.

Agreed Interest Rate means interest at a rate per annum of 3% plus EURIBOR in effect on the Business Day immediately before the day of on which the obligation to make payment arose.

Agreement means this Host Government Agreement, including any Schedules and/or Annexes attached hereto, as amended, supplemented or otherwise modified from time to time.

Albanian HGA means the host government agreement in respect of the Project between the Project Investor and the Republic of Albania dated 5 April 2013.

APA means the advance pricing agreement entered into, or to be entered into, between the State and the Swiss Confederation on the allocation of income between the Project Investor and its Permanent Establishment in the State in accordance with article 24 of the Double Tax Treaty between the Swiss Confederation and the Hellenic Republic.

Authority Permission means any authorisation, consent, concession, licence, permit or other form of approval (including those referred to in Clause 16.2) by or with any State Component whether held or to be held in the name of the Project Investor or any other Project Participant relating to any Project Activity.

Best Available Terms means, at any time with respect to any goods, works, services or technology to be rendered or provided at any location, the prevailing rates then existing in the ordinary course of business between unrelated Persons for goods, works, services or technology which are of a similar kind and quality provided at the same location and under terms and conditions comparable to those applicable to the subject goods, works, services or technology.

Business Day means any day on which clearing banks are customarily open for business in the Canton of Zug, Switzerland which is not a Saturday, Sunday or a public holiday in Athens, the Hellenic Republic.

Capital Expenditure means any expenditure which falls to be treated as capital expenditure in accordance with IFRS.

Change of Law means:

(a) a change to a Greek Law occurring after the Signing Date, including changes resulting from:

(i) the amendment, repeal, withdrawal, termination or expiration of a Greek Law;

(ii) the enactment, promulgation or issuance of a new Greek Law;

(b) the imposition of a requirement for any Authority Permission not in existence at the Signing Date;

(c) after the grant of an Authority Permission (whether granted before or after the Signing Date), a change in the terms or conditions attaching to that Authority Permission or the addition of any terms or conditions, other than a change in such terms or conditions which is expressly provided for in the original terms or conditions of the Authority Permission; or

(d) any Authority Permission that has been granted (whether granted before or after the Signing Date) ceasing to remain in full force and effect or, if granted for a limited period, not being renewed on a timely basis on application for renewal being duly made, or being renewed on terms or subject to conditions that are materially less favourable to the applicant than those attached to the original Authority Permission,

but excludes any Excluded Change of Law, decision or direction made by a Local Authority or Independent Authority Decision.

Commercial Operation Date means the date on which the Pipeline System commences or is deemed to commence commercial operations for the purpose of the gas transportation agreements between the Project Investor and the Shippers.

Community Treaties means the Treaty Establishing the European Community (the Treaty of Rome, as amended by the Treaty of Amsterdam, and the Treaty of Nice), the Treaty of Maastricht (as amended by the Treaty of Amsterdam and the Treaty of Nice) and the Treaty establishing the European Atomic Energy Community, and in so far as those Treaties are replaced and succeeded by the Treaty of Lisbon, that is, the Treaty of European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union.

Constitution means the constitution of the Hellenic Republic, as may be amended or otherwise modified or replaced from time to time.

Contractor means any Person supplying directly or indirectly, whether by contract, subcontract (of any tier) or otherwise, goods, work, technology or services, including financial services (including inter alia, credit, financing, insurance or other financial accommodations) to the Project Investor or its Affiliates in connection with the Project to an annual contractual value of at least EUR 100,000, excluding, however, any individual acting in his or her role as an employee of any other Person or any Person acting in the capacity of a Lender.

Convertible Currency means a currency which is widely traded in international foreign exchange markets, including euros and US dollars.

Corridor of Interest has the meaning given to it in Part 1 of Schedule 1.

Crossing Consents means any Authority Permissions, contractual or other types of consents or agreements required to be obtained or entered into in order to permit the construction of the Greek Facilities over, under or through any existing infrastructure, including any pipeline, cable, road, network or railway.

Crossing Infrastructure means any infrastructure (including any pipeline, cable, road, network or railway) that crosses or is proposed to cross any of the Greek Facilities (including the pipeline).

Discriminatory Change of Law means any Change of Law which:

(a) requires the specification, operation, maintenance or decommissioning of all or part of the Greek Facilities, the Natural Gas to be Transported through it or the performance of the Implementation Contracts (in each case, as applicable) to be in accordance with standards or outcomes that are higher than those generally required in the State; and/or

(b) discriminates against the Project Investor or any other Project Participant specifically.

Dispute has the meaning given to it in Clause 24.1.

Double Tax Treaty means any treaty or convention, to which the State is a party, relating to the avoidance of double taxation with respect to taxes on income or capital, including for the avoidance of doubt, the Convention between the Swiss Confederation and the Hellenic Republic for the Avoidance of Double Taxation with respect to Taxes on Income (concluded at Berne on 16 June 1983) and ratified by virtue of Greek law 1502/1984, as amended and supplemented from time to time.

Effective Date has the meaning given to it in Clause 2.2.

Energy Charter Treaty means the Energy Charter Treaty as opened for signature in Lisbon on 17 December 1994 and in force as of 16 April 1998.

Entity means any company, corporation, limited liability company, joint stock company, partnership, limited partnership, joint venture, unincorporated joint venture, association, trust or other juridical entity, organisation or enterprise duly organised by treaty or under the laws of any state or any subdivision thereof.

Environmental and Social Policy means the social and environmental and environmental performance requirements set out in the environmental and social policy issued by the European Bank for Reconstruction and Development in May 2008, as amended from time to time.

Ephorate MoU has the meaning given to it in Clause 16.7(b)(ii).

Espoo Convention means The United Nations Commission for Europe Convention on Environmental Impact Assessment in a Transboundary Context (Espoo, 1991), as in force in the Hellenic Republic.

EURIBOR means, for any day on which clearing banks are customarily open for business in London, the London interbank fixing rate for 3-months euro deposits, as quoted on Reuter's EURIBOR page on that day or, if the Reuter's EURIBOR page ceases to be available or both cease to quote such a rate, then as quoted in the London Financial Times, or if neither such

source is available or ceases to quote such a rate, then such other source, publication or rate selected by the Project Investor, acting reasonably.

Excepted Property means:

(a) within Greek Territory, assets or property of the State which are, as at the Signing Date, not subject to enforcement pursuant to article 4, par. 1 of Greek Law 3068/2002 (non-private property of the State);

(b) outside of Greek Territory:

(i) premises of diplomatic missions of the State, as defined in the Vienna Convention on Diplomatic Relations signed in 1961;

(ii) consular premises of the State, as defined in the Vienna Convention on Consular Relations signed in 1963;

(iii) property which is used or intended for use in the performance of the functions of the diplomatic mission of the State or its consular posts, special missions, missions to international organisations or delegations to organs of international organisations or to international conferences;

(iv) assets and property of the State which are used for the performance of state functions;

(v) property of a military character or used or intended for use in the performance of military functions;

(vi) property forming part of the cultural heritage of the State or part of its archives and not placed or intended to be placed on sale; and

(vii) property forming part of an exhibition of objects of scientific, cultural or historical interest and not placed or intended to be placed on sale; and

(c) both within and outside of Greek Territory, property of the central bank of the State or any other State Authority that assumes the functions of the central bank of the State from time to time,

where "property" includes accounts, bank deposits, cash, revenues, securities and rights, including rights against third parties.

Excluded Change of Law means any act or action which is undertaken in order to ratify, implement or otherwise bring into effect:

(a) any amendment, modification or replacement of the Constitution;

(b) any article of the Community Treaties or any regulation, directive or other law, decision or principle of the European Union which is directly enforceable in the Hellenic Republic or which the State is obliged to apply under the Community Treaties;

(c) any obligation undertaken by the Hellenic Republic under the World Trade Organisation agreements, including the General Agreement on Tariffs and Trade, the General Agreement on Trade in Services, Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights, or other such agreements;

(d) any amendment of general application to any Double Taxation Treaty;

(e) any provision of a present or future international treaty (including, for the avoidance of doubt, any international agreement, protocol, covenant, convention, exchange of letters or like instrument), to which the Hellenic Republic is or shall become a party in the field of peace and security, defence and/or military cooperation, protection and preservation of cultural heritage, environment (including trans-boundary waters) and human rights obligations, in particular with respect to social (including social security), labour, health and safety standards and regulations;

(f) the changes to or exemptions from Greek Law made directly by this Agreement, including those referred to in Clause 20;

(g) any changes in the required premia or contributions to be made by employees in connection with state health insurance, state social security or otherwise arising out of any labour requirement; or

(h) changes to Greek Law concerning labour matters, but only to the extent that such changes are of general application to all Persons acting within the Hellenic Republic.

Expropriation means any nationalisation or expropriation, or any measure having an effect equivalent to nationalisation or expropriation, including:

(a) nationalising or expropriating the assets of a Project Participant;

(b) taking of property or rights, or limiting of the use, enjoyment or exercise thereof, in a matter which is equivalent to nationalisation or expropriation, including nationalising or expropriating through the ownership of equity or equivalent interests therein;

(c) the revocation of any material Authority Permission which is equivalent in effect to nationalisation or expropriation;

(d) measures or effects which taken individually or separately may not constitute nationalisation or expropriation but when taken together are equivalent to nationalisation or expropriation; and

(e) measures or effects in relation to any Tax which whether alone or in aggregate are equivalent to nationalisation or expropriation.

Fair Market Value means the value of a Project Participant's Investment to the extent that such Investment is taken, diminished, devalued, damaged or otherwise detrimentally affected as a result of the Expropriation, taking into account that Project Participant's business and investments, all as related to or affected by the Project, and determined on the basis of an ongoing concern utilising the discounted cash flow method, assuming a willing buyer and willing seller in a non-hostile environment and disregarding all unfavourable circumstances (including any diminution of value) leading up to or associated with the Expropriation, and in determining the said value, the principle of indemnification shall apply, with values determined as of the time immediately prior to the Expropriation. The discount rate to be used for the purposes of calculating the discounted cash flow shall be the weighted average cost of capital of the relevant Project Participant.

Force Majeure has the meaning given to it in Clause 21.2.

Foreign Capital Protection Law means Greek Law LD 2687/1953.

Greek Facilities means that part of the Pipeline System located or to be located in Greek Territory.

Greek Income Tax Law means Greek Law 2238/1994.

Greek Law means the laws of the State binding and legally in effect from time to time, including the Constitution, European Union law effective in the Hellenic Republic, all other laws, codes, decrees, by-laws, regulations, communiqués, declarations, principle decisions, orders, normative acts and policies, all international agreements to which the State is party together with all domestic enactments, laws and decrees for ratification or implementation of such international agreements, this Agreement, any law implementing this Agreement, the Intergovernmental Agreement and prevailing judicial interpretations of all such legal instruments.

Greek Network Tie-in means, collectively, the tie-in point or points in the Hellenic Republic being the connection between the Pipeline System and other Greek Natural Gas transmission systems and/or Greek distribution networks.

Greek Territory means the territory of the Hellenic Republic, including territorial sea and national airspace, as well as the maritime areas, over which the Hellenic Republic exercises or shall exercise sovereignty, sovereign rights or jurisdiction in accordance with international law.

Greek VAT Code means Greek Law 2859/2000, incorporating Vat Council Directive No. 2006/112/EC.

IFRS means:

(a) those International Financial Reporting Standards issued or adopted by the International Accounting Standards Board (**IASB**) (including, for the avoidance of doubt, International Accounting Standards issued by the International Accounting Standards Committee that have been adopted by the IASB);

(b) those guidance notes and interpretations relating to the standards referred to in paragraph (a) developed by the International Financial Reporting Interpretations Committee or the Standing Interpretations Committee that have been approved or adopted by the IASB; and

(c) all conventions, rules and procedures of international accounting practice which are regarded from time to time as permissible by the IASB.

Implementation Contracts means all existing and future agreements, contracts and other documents relating to the Project to which the Project Investor is party which are not the Project Agreements, including agreements with other Interest Holders, Lenders, Contractors and Shippers.

Independent Authority means any authority of the State which is legally independent from the central government of the State and which is not subject to the control or direction (whether in accordance with Greek Law or by convention or practice) of the central government of the State, including, as at the Signing Date, RAE.

Independent Authority Decision means a decision or direction made by an Independent Authority.

Interconnection Agreement has the meaning given to it in Clause 7.2.

Interconnector Turkey-Greece means the pipeline running from Karacabey in the Republic of Turkey via a border-crossing point near Kipoi in the Hellenic Republic to Komotini in the Hellenic Republic, being owned and operated by BOTAS Petroleum Pipeline Corporation for the infrastructure within the Republic of Turkey and being owned and operated by DESFA S.A. for the infrastructure within the Greek Territory.

Interest Holder means:

(a) the Project Investor;

(b) any Person holding any form of direct or indirect equity or other ownership interest in the Project Investor; or

(c) any Affiliate, successor or permitted assignee of any Person referred to in paragraph (a) or (b) above.

Intergovernmental Agreement means the intergovernmental agreement signed in Athens on 13 February 2013 between the Government of the Hellenic Republic, the Government of the Republic of Albania and the Government of the Italian Republic concerning the Trans Adriatic Pipeline.

Investment for the purposes of this Agreement and any arbitration pursuant to Clause 24 herein, has the meaning ascribed to it by the Energy Charter Treaty in article 1(6) of the Energy Charter Treaty.

ITG Interim Use Agreement has the meaning given to it in Clause 7.1(c)(ii).

Land means:

(a) all land, foreshores, seabeds, riverbeds and lakebeds;

(b) the water columns above all seabeds, riverbeds and lakebeds;

(c) the air space above and subsurface areas below all of the foregoing; and

(d) all other geographical locations.

Lender means any financial institution (including commercial banks, multilateral lending agencies, bondholders, guarantors (other than Shareholders) and export credit agencies) or other Person providing any indebtedness, loan, financial accommodation (including any hedging or other derivative arrangement), extension of credit or other financing to any Interest Holder or insurance in respect thereof in connection with the Pipeline System (including any refinancing thereof), and any successor or permitted assignee of any such financial institution or other Person.

Local Authorities means organisations of local self government, as defined in article 102 of the Constitution.

Loss or Damage means any loss, cost, injury, liability, expense (including interest, penalties, reasonable attorneys' fees and reasonable disbursements), charge, penalty or damage suffered or incurred by a Party or Person, including any amounts paid or payable in respect of any litigation, proceeding or claim and, with respect to the Project Investor, any amounts payable under any Implementation Contract.

Ministry MoU has the meaning given to it in Clause 16.7(b)(i).

Natural Gas means any hydrocarbons that are extracted from the sub-soil in their natural state and are gaseous at normal temperature and pressure.

New HGA means any host government agreement in respect of the Project between the Project Investor and a sovereign state other than the Republic of Albania or the Hellenic Republic.

Non-State Land means any Land in Greek Territory other than State Land.

OECD means the Organisation for Economic Co-operation and Development.

OECD Model Tax Convention means the Model Tax Convention on Income and Capital of the OECD.

Offshore Section means Project Activities carried on in that part of the Adriatic Sea lying between the Italian Republic and the Republic of Albania, its bed and subsoil, the water column and the air space above it, which does not form part of the territorial sea of the Italian Republic, the Republic of Albania or the Hellenic Republic, determined in accordance with public international law.

Operating Expenses mean all actual expenses incurred by the Permanent Establishment in the State as accounted for above Earnings before Tax (EBT) in the permanent establishment's profit and loss account based on IFRS to be drawn up for purposes of Taxation in the State. This includes all expenses incurred by the Permanent Establishment in the State as well as all expenses allocated to the Permanent Establishment in the State by the Project Investor and does not include any income tax expenses.

Party means each of the parties to this Agreement.

Permanent Establishment has the meaning set out in the relevant Double Tax Treaty. If at any time no such treaty exists then "Permanent Establishment" shall have the same meaning as in the most recent version as at the date of execution hereof of the Organisation for Economic Co-operation and Development "Model Tax Convention on Income and Capital".

Permanent Establishment in the State means the Permanent Establishment of the Project Investor in the Hellenic Republic.

Person means any natural person or Entity.

Pipeline System means the Natural Gas pipeline system with a yearly capacity of 10 BCM (expandable to 20 BCM) intended to run from the border between the Hellenic Republic and the Republic of Turkey, crossing the Hellenic Republic and the Republic of Albania, to the vicinity of Lecce in the Italian Republic, including all physical assets associated with that pipeline system, including all plant, equipment, machines, pipelines, tanks, compressor stations, fibre optic cables and other ancillary physical assets but excludes any other trunk pipelines to which that pipeline system may be interconnected.

Project means the evaluation, development, design, construction, installation, financing, refinancing, ownership, insuring, operation (including the Transport of Natural Gas through the Pipeline System), repair, replacement, refurbishment, maintenance, expansion, extension (including laterals) and, at the relevant time, decommissioning of the Pipeline System.

Project Activities means the activities conducted or to be conducted by the Project Participants in connection with the Project.

Project Agreement means the ITG Interim Use Agreement, the Ministry MoU, each TSO Agreement, Ephorate MoU and Interconnection Agreement, and any agreement, contract, licence, concession or other document, other than this Agreement and the Intergovernmental Agreement to which, on the one hand, any State Component and, on the other hand, any Project Participant are or later become a party relating to the Project Activities, as any such agreement, contract or other document may be extended, renewed, replaced, amended or otherwise modified from time to time in accordance with its terms.

Project Investor means Trans Adriatic Pipeline AG, a corporation organised and existing under the laws of the Swiss Confederation.

Project Investor Representative has the meaning given to it in Clause 15.2(a).

Project Land means all the Land that is necessary for the implementation of the Project, including the Required Project Land (and, prior to the Required Project Land being identified pursuant to Part 1 of Schedule 1, the Corridor of Interest) and such other Land referred to or identified in, or pursuant to, Part 1 of Schedule 1.

Project Participant means each Interest Holder, Contractor, Shipper and Lender.

Public Access Road Works means those works to be undertaken by or on behalf of the Project Investor to upgrade certain public roads for the purpose of facilitating the Project Activities.

RAE means the Greek Regulatory Authority for Energy, namely the independent administrative authority that monitors the energy market in Greece or any authority that may, at any time, substitute RAE.

Relevant Rights means all those unencumbered rights of examination, testing, evaluation, analysis, inspection, construction, use, possession, occupancy, control, ownership, easement, assignment and enjoyment with respect to the Project Land in Greek Territory as are required to carry out the Project Activities.

Required Project Land has the meaning given to it in Part 1 of Schedule 1.

Savings means, in relation to any Change of Law, any savings or reduction of cost or expense, or increase in revenue or return, directly resulting from, or otherwise directly attributable to, that Change of Law, which is enjoyed or realised by the Project Investor directly in relation to the Project Activities, including a reduction or saving in capital costs, the costs of operation and maintenance or the costs of Taxes imposed on or payable by the Project Investor.

Second Period Paid Amount has the meaning given to it in Clause 12.7(a)(i).

Second Period SD Amount has the meaning given to it in Clause 12.7(a)(ii).

Second Period Tax Code has the meaning given to it in Clause 12.5(b).

Second Tax Period has the meaning given to it in Clause 12.5(b).

Signing Date means the date that this Agreement is executed by the Parties.

Signing Date Tax Code has the meaning given to it in Clause 12.5(a).

Shipper means any Person which has a legal entitlement (whether arising by virtue of any contract or otherwise) to Transport Natural Gas through all or any portion of the Pipeline System.

State means the Hellenic Republic.

State Aid Clearance means a decision of the European Commission that this Agreement and the obligations of the State under it do not constitute unlawful state aid within the meaning of the Community Treaties, or that, in the event that such measures amount to or contain state aid, such aid is compatible having regard to the Community Treaties.

State Authority means the central government of the State, including any organs, instrumentalities, branches and administrative subdivisions thereof, and any and all central, decentralised, regional, municipal, local and provincial authorities or bodies (but, for the avoidance of doubt, shall exclude any Local Authority or Independent Authority) of the State and any constituent element of the foregoing.

State Component means the State, the State Entities and the State Authorities and any Persons acting on behalf of, and all successors or permitted assignees of, any or all of the foregoing.

State Entity means any Entity in which, directly or indirectly, the State or any other State Authority has a controlling equity or ownership interest or similar economic interest, or which the State directly or indirectly controls. For purposes of this definition, **control** shall mean the possession, directly or indirectly, of the power to direct or cause the direction of the management and policies of an Entity, whether through the ownership of a majority or other controlling interest in the voting securities, equity or other ownership interest in an Entity, by law or by agreement between Persons conferring such power or voting rights.

State Land shall mean any Land in Greek Territory which is owned or fully controlled by any State Component or Local Authority, but not, for the avoidance of doubt, any Non-State Land in Greek Territory.

State Representative has the meaning given to it in Clause 15.1(a).

TANAP means the Trans-Anatolian Pipeline, commencing at the border between the Republic of Georgia and the Republic of Turkey and ending, for the purposes of the Project, at the border between the Republic of Turkey and the Hellenic Republic.

Taxation Dispute means a dispute which primarily relates to the proper application of Greek Law and this Agreement in relation to the assessment of, and payment by, a Project Participant of Tax in accordance with Greek Law and not, for the avoidance of doubt, a dispute which relates to a breach of this Agreement, a Change of Law, an Expropriation or the application, implementation or interpretation of the APA.

Taxation Dispute Resolution Process has the meaning given to it in Clause 24.9.

Tax Law of the State means all Greek Laws relating to Tax, including the Double Tax Treaties.

Taxes means all existing and future levies, duties (including excise duties), customs duties (meaning duties implemented within the European Union according to Council Regulation (EEC) No. 2658/87 on the tariff and statistical nomenclature and on the Common Customs Tariff), imposts, payments, fees, penalties, assessments, taxes (including VAT or sales taxes), charges, contributions and levies deemed to provide a benefit ("*antapodotika teli*" in Greek) payable to or imposed by a state, any organ or any subdivision of a state, whether central or local, or any other

body having the effective power to levy any such charges within the territory of a state, and **Tax** shall mean any one of them and **Taxation** shall be construed accordingly.

Ten Year COD Date means the first 31 December to occur following the tenth anniversary of the Commercial Operations Date.

Third Period Paid Amount has the meaning given to it in Clause 12.8(a)(i).

Third Period SD Amount has the meaning given to it in Clause 12.8(a)(ii).

Third Period Tax Code has the meaning given to it in Clause 12.5(c).

Third Tax Period has the meaning given to it in Clause 12.5(c).

Transport means carriage, shipping or other transportation or transmission of Natural Gas via any legal arrangement whatsoever, including Transit as defined in article 7(10)(a) of the Energy Charter Treaty.

TSO means any Entity which acts as a transmission system operator in respect of any energy or power infrastructure located within Greek Territory.

TSO Agreements means the agreements, from time to time, between the Project Investor and any TSO.

Twenty-Five Year COD Date means the first 31 December to occur following the twentieth-fifth anniversary of the Commercial Operations Date.

Twenty Year COD Date means the first 31 December to occur following the twentieth anniversary of the Commercial Operations Date.

VAT means value added tax and any other similar Tax applicable to the supply, importation or intra-community acquisition of goods and services, Relevant Rights, works, services and/or technology within the territory of a state.

VAT Rate means the VAT rate applicable in the Hellenic Republic from time to time.

Year means a period of 12 consecutive months, according to the Gregorian calendar, starting on 1 January, unless another starting date is expressly indicated in the relevant provisions of this Agreement.

.2 **Interpretation**

a) The division of this Agreement into clauses, subclauses and other portions and the insertion of headings is for convenience of reference only and shall not affect the construction or interpretation hereof.

b) The terms "this Agreement", "hereof", "herein" and "hereunder" and similar expressions refer to this Agreement and not to any particular Clause, Subclause or other portion hereof.

c) Unless otherwise indicated, all references to a "Clause", "paragraph", "Subclause" or "Schedule" followed by a number or a letter refer to the specified Clause, paragraph, Subclause or Schedule of this Agreement.

(d) Unless otherwise indicated, references to any date or time of day in this Agreement are to Central European Time and a reference to a day is to be interpreted as the period of time commencing at midnight and ending 24 hours later.

(e) If a period of time is described in this Agreement as being calculated from a given day or the day of an actual event, it is to be calculated exclusive of that day.

(f) Where an expression is defined in this Agreement, another part of speech or grammatical form of that expression has a corresponding meaning.

(g) A reference in this Agreement to any political or statutory body, organisation, ministry or similar entity shall include a reference to that political or statutory body, organisation, ministry or similar entity as reorganised, reconstituted, replaced or renamed from time to time.

1.3 **Construction**

(a) Unless otherwise specifically indicated or the context otherwise requires, words importing the singular shall include the plural and vice versa and words importing any gender shall include all genders, and "include," "includes" and "including" shall be deemed to be followed by the words "without limitation".

(b) Provisions of this Agreement which include the words "to be agreed", "notified", "permitted", "consented to", "decided", "approved", "approval" or cognate words require the relevant agreement, notification, permission, consent, decision or approval to be committed to writing and signed by a duly authorised representative of the relevant Party or Parties.

1.4 **Documents and laws**

(a) A reference to this Agreement or another instrument includes any extension, renewal, amendment, modification, variation or replacement of either of them.

(b) A reference in this Agreement to a law is a reference to a law of the State unless otherwise specified.

(c) A reference in this Agreement to an international treaty, decree, formal law, ordinance, code or other law includes regulations and other instruments under it and consolidations, amendments, re-enactments or replacements of any of them whether made before or after the Signing Date.

2. EFFECTIVE DATE

2.1 Without prejudice to Clause 2.5, the effectiveness of this Agreement is subject to:

(a) this Agreement being executed by the Parties;

(b) the Intergovernmental Agreement being ratified by the State's Parliament, published in the Government Gazette of the Hellenic Republic and entering into force in accordance with its terms;

(c) the law of the State's Parliament that ratifies this Agreement being published in the Government Gazette of the Hellenic Republic;

(d) State Aid Clearance being obtained, provided that if State Aid Clearance is granted subject to modifications being made to this Agreement or subject to any other conditions, those modifications or conditions have been accepted in writing by the Project Investor; and

(e) the Effective Date occurring in accordance with Clause 2.2.

2.2 If either Party considers that all of the pre-conditions set out in Clause 2.1 (other than the pre-condition described in Clause 2.1(e)) have been met, it shall notify the other Party. If the other Party agrees that all of the pre-conditions set out in Clause 2.1 (other than the pre-condition described in Clause 2.1(e)) have been met, it shall confirm its agreement by notice to the first Party, the date of that notice to be the Effective Date. Without prejudice to Clause 2.5, on the Effective Date this Agreement shall become effective and enter into force.

2.3 Promptly following the Signing Date, the State shall:

(a) present this Agreement to the State's Parliament for ratification and/or adoption in order to make this Agreement effective as part of Greek Law;

(b) take all steps necessary to present drafts of enabling legislation and other laws as may be necessary to make this Agreement, and in particular, the rights, guarantees, exemptions, grants, privileges, standards, waivers and indemnifications of legal liability applicable to the Project effective as part of Greek Law;

(c) use its best endeavours to obtain as soon as practicable any such ratification, including the publication, of the Agreement as well as the enactment of any such legislation prior to or along with such ratification and/or adoption; and

(d) use its best endeavours to obtain State Aid Clearance.

2.4 The State shall, from time to time and upon the request of the Project Investor, respond in writing to the Project Investor's questions as to the State's progress in relation to its fulfilment of its obligations under Clause 2.3.

2.5 Notwithstanding that this Agreement shall become effective on the Effective Date, Clauses 1, 2, 15, 23, 24, 25, 27, 31, 34 and 35 shall become effective and commence upon the Signing Date.

2.6 Without limiting Clause 2.5, neither Party shall have any liability to the other should the Effective Date of this Agreement not occur for any reason.

3. RELATIONSHIP WITH TREATIES AND LAWS

3.1 Relationship with the Intergovernmental Agreement and the APA

(a) The Parties acknowledge that this Agreement is the "Host Government Agreement" between the Hellenic Republic and the Project Investor referred to in the Intergovernmental Agreement.

(b) This Agreement is entered into:

(i) in execution and implementation of, and conjunction with, the obligations of the State under the Intergovernmental Agreement and the APA (notwithstanding that the APA may not be in force as at the Effective Date);

(ii) in elaboration of the principles and undertakings set out in the Intergovernmental Agreement; and

(iii) for the purpose, amongst other things, of implementing into Greek Law the State's obligations, agreements and undertakings under or in connection with the Intergovernmental Agreement and the APA (notwithstanding that the APA may not be in force as at the Effective Date).

(c) The State represents and warrants that:

(i) it has accomplished all ratifications and completed all parliamentary, legislative and other actions and enactments required by Greek Law to cause the Intergovernmental Agreement to be effective and otherwise endow the Intergovernmental Agreement as binding on the State under international law and Greek Law;

(ii) to the extent such actions have not been completed on the Effective Date, it will promptly after the APA is concluded accomplish all actions and enactments required by Greek Law to cause the APA to be effective and otherwise endow the APA as binding on the State and enforceable by the Project Investor under Greek Law;

(iii) it has completed or it will complete promptly all parliamentary, legislative and other actions and enactments required by Greek Law to cause the terms of this Agreement and the various grants and obligations of the State Components under this Agreement in favour of the Project Participants to become effective in the State as part of Greek Law and as the binding obligations of the State Components; and

(iv) without prejudice to its other obligations under this Agreement:

(i) it will facilitate, enable and support the implementation of the Project and provide transparent and non-discriminatory conditions for the implementation and execution of the Project;

(ii) it agrees that the transport of Natural Gas for the Project shall be performed in accordance with the provisions of the Intergovernmental Agreement and European Union law relating to the same and without imposing any unreasonable delays, restrictions or charges;

(iii) it will not, except through a competent authority pursuant to EU regulation 994/2010, on Security of Gas Supply, interrupt, curtail, delay or otherwise impede the (forward and/or reverse) flow of Natural Gas through the Pipeline System;

(iv) if any event occurs or any situation arises which gives reasonable grounds to believe that a threat to interrupt, curtail or otherwise impede any aspect of the Project (other than the flow of Natural Gas through the Pipeline System) exists in respect of Greek Territory, it shall use all lawful and reasonable endeavours to eliminate that threat; and

(v) if any event occurs or any situation arises which interrupts, curtails or otherwise impedes any aspect of the Project in Greek Territory, it shall promptly give notice to the Project Investor of that event or situation, give reasonably full details of the reasons for the event or situation and (except in the case of interruption, curtailment or impeding of the flow of Natural Gas through the Pipeline System) shall, to the extent within its scope of influence, use all lawful and reasonable endeavours to eliminate the event or situation, to the extent that event or situation arises in Greek Territory, and shall promote the restoration of the affected aspect of the Project at the earliest possible opportunity.

3.2 **Relationship with Greek Law**

(a) The Parties hereby acknowledge and agree that it is their mutual intention that as at the Effective Date, and taking into account those exemptions from and amendments to Greek Law contemplated by this Agreement (including those referred to in Clause 20):

(i) this Agreement shall form part of Greek Law and, among other things, shall be the Greek Law that implements the State's obligations, agreements and undertakings under or in connection with the Intergovernmental Agreement; and

(ii) no Greek Law (including the interpretation thereof by any State Authority and the application procedures of any State Authority), other than the Constitution, principles of public international law enforceable in the Hellenic Republic and any international treaty that is binding on the Hellenic Republic, that is contrary to, or inconsistent with, the terms of the Agreement or any other Project Agreement shall limit, abridge or affect adversely the rights granted to the Project Investor or any other Project Participants under this Agreement or any other Project Agreement or otherwise amend, repeal or take precedence over the whole or any part of this Agreement or any other Project Agreement.

(b) Notwithstanding the status that this Agreement shall have under Greek Law (including by virtue of Clause 3.1(b)), nothing in this Agreement shall limit or otherwise affect the rights and powers of the State to implement any Excluded Change of Law.

3.3 **Relationship with the Community Treaties**

No provision of this Agreement derogates, or shall require the State, any other State Component or any Independent Authority to derogate, from any requirement under the Community Treaties, including, for the avoidance of doubt, any requirement of any European Union law made under the Community Treaties.

3.4 **Relationship with required Authority Permissions**

The State confirms that those Authority Permissions listed in Schedule 3 are the key Authority Permissions required for the Project. For the avoidance of doubt, the listing in Schedule 3 of the key Authority Permissions required for the Project does not affect the Project Investor's obligations under Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic), but subject to the provisions of this Agreement, to obtain all Authority Permissions required for the Project whether or not they are listed in Schedule 3.

3.5 **Relationship with the Energy Charter Treaty**

The Parties agree that the Project, the rights of the Shippers under gas transportation agreements or capacity reservation agreements with the Project Investor and the rights of the Project Participants under this Agreement shall each be regarded as an "Investment" in the Hellenic Republic in the sense of article 1(6) of the Energy Charter Treaty and that, without limitation, the Persons listed below, in the capacities indicated below, shall be regarded as "Investors" in the sense of article 1(7) of the Energy Charter Treaty with respect to the same and the State shall not seek to assert otherwise, so long as those Persons have, at the relevant time, been notified to the State by the Project Investor under Clause 4.7.

Investors

(a) The Project Investor, as owner and developer of the Pipeline System, including the Greek Facilities;

(b) each direct and indirect shareholder of the Project Investor from time to time which is incorporated in a state which is a contracting party to the Energy Charter Treaty; and

(c) each Shipper (in its capacity as such) which is a party to a gas transportation agreement or capacity reservation agreement with the Project Investor from time to time which is incorporated in a state which is a contracting party to the Energy Charter Treaty.

3.6 **Relationship with other treaties**

Nothing in this Agreement or in any of the Project Agreements shall deprive any Party, Project Participant, State Component or Independent Authority of its rights or any remedy to which it may be entitled, or affect any obligations such Persons or any State Component or Independent Authority may have from time to time under the Energy Charter Treaty, the Community Treaties or any other international treaty from time to time in force (including, for the avoidance of doubt, any international agreement, protocol, covenant, convention, exchange of letters or like instrument).

GENERAL OBLIGATIONS

4. GENERAL

4.1 The State acknowledges and agrees that the Project is a project of national importance and in the national and public interest of the Hellenic Republic.

4.2 The State agrees that a failure of any State Component to comply with the terms of this Agreement and any act by any State Component which is *ultra vires* or otherwise not in accordance with Greek Law shall be deemed to be a failure of the State to comply with the terms of this Agreement.

4.3 The Project Investor agrees that a failure of any Project Participant to comply with the terms of this Agreement which are applicable to that Project Participant shall be deemed to be a failure of the Project Investor to comply with the terms of this Agreement.

4.4 The Parties shall, and will ensure that each of the other State Components (in respect of the State) and Project Participants (in respect of the Project Investor) shall, actively and efficiently co-operate with each other in respect of the Project and shall abstain, and shall cause each other State Component (in respect of the State) and Project Participant (in respect of the Project Investor) to abstain, from any action having as its purpose the frustration, impediment or delay of the Project or of any Project Activities. The State will, in addition, use its best efforts to obtain any support from, and will actively seek the co-operation of, any Local Authorities, where that support or co-operation is necessary for such purpose.

4.5 For the purposes of the Project and subject to the terms of this Agreement and the Project Agreements, the State shall grant:

(a) to the Project Participants, the absolute and unrestricted right and privilege to implement and carry out the Project in accordance with Greek Law; and

(b) to the Project Investor, the exclusive and unrestricted right and privilege to construct, own, possess and control the Greek Facilities in accordance with Greek Law.

4.6 The State shall, in a timely fashion, issue, give or cause to be given, in writing, all decrees, enactments, orders, regulations, rules, interpretations, authorisations, approvals and consents necessary or appropriate to enable and require each State Component to perform in a timely manner all of their obligations as provided by this Agreement.

4.7 The Project Investor shall, to facilitate the administration of this Agreement and each Project Agreement, notify the State, from time to time, of those Persons who are Project Participants and provide the State with written evidence of such status with respect to the Project. Failure to notify or provide written evidence of a Project Participant's status will have the effect of denying such status until such status and rights are notified by the Project Investor.

4.8 The State and each of the other State Components shall take all necessary measures to facilitate all Project Activities associated with the Transport of Natural Gas via the Pipeline System or any part thereof (including the Greek Facilities), consistent with the principle of freedom of transit, and without distinction as to the origin, destination or ownership of such Natural Gas and without imposing any unreasonable delays, restrictions or charges.

4.9 Except as otherwise expressly provided in this Agreement (including under Clause 3.3), or with the prior written consent of the Project Investor, neither the State nor any other State Component shall grant any rights to use the Greek Facilities or rights in connection with the Project Land or grant to any Person any other rights that are inconsistent or conflict, or may interfere, with the full exercise or enjoyment by each Project Participant of its rights under this Agreement or any of the Project Agreements.

5. PROJECT AGREEMENTS ENTERED INTO BY STATE AUTHORITIES AND/OR STATE ENTITIES

5.1 The State shall ensure and guarantee (as primary obligor) the timely performance of the obligations and undertakings of each other State Component under each of the Project Agreements as and when such obligations and undertakings shall become due and performable according to the terms of the relevant Project Agreement.

5.2 The obligations of the State:

(a) under this Agreement, including its obligations under Clause 5.1, shall be unaffected by the privatisation, insolvency, liquidation, reorganisation or any change in the ownership, organisational structure, viability or legal existence of any State Authority and/or State Entity;

(b) under Clause 5.1, shall be unaffected by any act, omission, matter or other thing which, but for this provision, would reduce, release or prejudice any of its obligations under that Clause, including any amendment, variation, waiver, illegality, invalidity, insolvency or legal limitation to or in connection with any Project Agreement.

6. COMMITMENTS WITH RESPECT TO THE ACTIONS OF LOCAL AUTHORITIES

6.1 Subject to the mandatory limitations imposed by Greek Law (including the Constitution), the State shall:

(a) cause the Local Authorities to comply with this Agreement as though the Local Authorities were State Authorities; and

(b) perform its obligations under this Agreement as though the term "State Components" included all Local Authorities.

6.2 The Parties acknowledge the mandatory limitations imposed by Greek Law (including the Constitution) but agree that, notwithstanding those limitations, the State shall promptly take all legality control actions required to manage and procure that the Local Authorities act in a manner consistent with this Agreement.

7. THE EXISTING GREEK GAS NETWORK

7.1 **Connection at the Greece-Turkey Border**

(a) The Parties acknowledge and agree that the Pipeline System, when constructed, is intended to interconnect with TANAP, when constructed, at the border between the Hellenic Republic and the Republic of Turkey.

(b) The Parties further acknowledge and agree that the interface between TANAP and the Pipeline System will require the cooperation and facilitation of the State and, in that respect, the State shall use its reasonable endeavours to facilitate and establish any cross-border arrangements that may be necessary to support the interconnection between the Pipeline System and TANAP.

(c) If the Project Investor reasonably believes that the commencement of commercial operation of TANAP may be delayed for any reason and, as a result of that delay, the Project Investor wishes to utilise, by way of a connection within Greek Territory and as an interim measure, the Interconnector Turkey-Greece for the purposes of transporting gas from the Turkish gas system to the Pipeline System:

(i) the Project Investor shall notify the State of the circumstances associated with the delay to the commencement of the commercial operation of TANAP and the basis upon which the Project Investor wishes to utilise the Interconnector Turkey-Greece, including in respect of the anticipated period of use and volumes of Natural Gas to be transported;

(ii) promptly following the Project Investor notifying the State pursuant to paragraph (i) above, the Parties shall, subject to Greek Law, agree in good faith the basis upon which the Project Investor may utilise the Interconnector Turkey-Greece for the purpose of transporting gas from the Turkish gas system to the Pipeline System, including with respect to the time period of that use, the volumes of Natural Gas to be transported, the terms governing such transportation and the levy or other fees payable by the Project Investor in respect of such usage. Any such agreement shall be documented in writing between the Parties or their nominees (the **ITG Interim Use Agreement)**; and

(iii) in accordance with the terms of the ITG Interim Use Agreement, the State shall, subject to Greek Law, do all things reasonably necessary and within its power to enable the Project Investor to connect the Pipeline System to the Greek part of the Interconnector Turkey-Greece and thereafter receive Natural Gas from the Turkish gas system to the Pipeline System by way of the Interconnector Turkey-Greece.

(d) In connection with Clause 7.1(c), the State acknowledges that under Regulation (EC) No 715/2009 of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 on Conditions for Access to the Natural Gas Transmission Networks and Repealing Regulation (EC) No 1775/2005, allocation of capacity in pipeline systems is to be made in an efficient manner and shall be compatible with market mechanisms. In view of the fact that the capacity of the Interconnector Turkey-Greece, with appropriate upgrades (noting that the State has no control over upgrades required in the Republic of Turkey), will be 11.0 BCMA (with load factor 0.9), the

Parties anticipate that the Project Investor will be granted appropriate rights to utilise the Interconnector Turkey-Greece in accordance with Greek Law and the ITG Interim Use Agreement.

7.2 **Greek Network Tie-Ins**

(a) The Parties (or their nominees) shall, in good faith, negotiate, agree and enter into one or more interconnection agreements containing terms and conditions in respect of the construction and operation of the interconnection between the Greek Facilities and the domestic Greek gas transmission system and/or distribution networks and all related issues (each, an **Interconnection Agreement**). The Parties acknowledge and agree that there are likely to be several such interconnections and, consequently, several Interconnection Agreements.

(b) No later than 120 days prior to the intended release by the Project Investor of the invitation to tender relevant to the pipeline construction in the Hellenic Republic, the Project Investor shall notify the State of the same. The State may, within 60 days of receiving the Project Investor's notification, nominate (without any requirement to meet any market criteria test) up to three locations for Greek Network Tie-Ins, such locations to be in addition to any locations for Greek Network Tie-Ins determined in accordance with the Project Investor's third party access exemption.

(c) The Project Investor shall ensure that when the Greek Facilities are constructed, valved "T-pieces" to allow for interconnection are installed in the Pipeline System at each of those locations nominated by the State in accordance with Clause 7.2(b).

8. LOCAL SUPPORT

8.1 The Parties acknowledge that the Project represents a major investment in the Hellenic Republic that will create significant opportunities for Greek labour (both skilled and unskilled) and Greek contractors and further acknowledge the geographical advantage and local knowledge benefits that such labour and contractors will offer in respect of the Project.

8.2 The Project Investor shall, in accordance with the Community Treaties, the requirements of applicable World Trade Organisation agreements and other applicable law, ensure that the rules, procedures and qualification and evaluation criteria (including as to technical requirements) that it applies to the procurement processes that it conducts for the purpose of the Project Activities, including in respect of the construction and supply of materials for the Greek Facilities, encourage the use of Greek companies and labour throughout the Project supply chain by ensuring that there is no discrimination against Greek companies and, to the extent reasonably practicable, the Project Investor shall ensure that bidders are made aware of the benefits that Greek companies will offer in respect of the Project.

9. SECURITY

9.1 Without derogating from the provisions of the Energy Charter Treaty, the State shall, taking into account applicable international human rights standards, including the Guiding Principles for Business and Human Rights, as endorsed by the United Nations Human Rights Council on 16 June 2011, use its best endeavours to:

(a) ensure that there are no disruptions to the Project Activities; and

(b) protect the Project Activities in Greek Territory, the Greek Facilities and all Persons within Greek Territory involved in the Project Activities from Loss or Damage,

in each case caused by or which may result from war, sabotage, vandalism, blockade, revolution, riot, insurrection, civil disturbance, terrorism, kidnapping, commercial extortion, organised crime or any other destructive event.

9.2 The Project Investor shall cooperate with the State in order to allow the State to perform its obligations under Clause 9.1.

9.3 The State shall use all reasonable endeavours to assist the Project Investor to identify any unexploded ordnances that may be situated on or under, or in the immediate vicinity of, any Project Land. If during the performance of the Project Activities any unexploded ordnances (or items that could reasonably be considered to be unexploded ordnances) are discovered, the State shall procure the prompt removal of such items by the State's security forces following notice of the same being provided to the State.

9.4 **Crossing Infrastructure**

(a) If at any time any Person which is not a State Component wishes to install any Crossing Infrastructure, that Person shall be required to submit to the State an application for that installation. That Person shall not be entitled to install the relevant Crossing Infrastructure unless it receives the State's express consent.

(b) The State shall promptly notify the Project Investor of any application it receives for the installation of any Crossing Infrastructure for the Project Investor's consideration and comment, such comments to be provided within a reasonable period of time after the State's notification.

(c) The State shall not approve any application for the installation of any Crossing Infrastructure received pursuant to Clause 9.4(a) unless:

(i) that application has first been notified to the Project Investor in accordance with Clause 9.4(b);

(ii) the Project Investor has been provided with a reasonable period to comment on that application; and

(iii) the State has taken into account the Project Investor's comments in reaching a decision as to whether to approve the application.

If the State elects to approve an application for the installation of any Crossing Infrastructure received pursuant to Clause 9.4(a), each such approval shall be made subject to the relevant Person entering into an undertaking in a form reasonably required by the Project Investor (including as to the credit and credit support of the relevant Person) pursuant to which the Project Investor will be held harmless in respect of any Loss or Damage arising in connection with the installation and operation of the Crossing Infrastructure.

(d) If at any time a State Component wishes to install any Crossing Infrastructure, that State Component shall apply directly to the Project Investor. The Project Investor shall consent to the installation of that Crossing Infrastructure provided that all relevant technical issues are agreed between the parties and the relevant State Component enters into an undertaking in a form reasonably required by the Project Investor pursuant to which the Project Investor will be held harmless in respect of any Loss or Damage arising in connection with the installation and operation of the Crossing Infrastructure.

10. PROJECT LAND

The Project Land shall be identified and certain rights in the Required Project Land shall be acquired in accordance with Schedule 1 and the Parties shall comply with their obligations in connection with Project Land as set out in Schedule 1.

11. ACCESS TO RESOURCES AND FACILITIES

At the request of the Project Investor and subject to any relevant standards described in this Agreement, the State and each of the other State Components shall exercise all reasonable endeavours to assist any Project Participant in obtaining, on Best Available Terms and to the extent within the reasonable control of the State Components, with respect to the Project:

(a) readily available water of sufficient quality and quantity located proximate to the Project Land in order to perform hydrostatic and other testing of the Pipeline System;

(b) without prejudice to Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic), including in respect of customs matters, goods, works, services (excluding labour and human resources) and technology as may be necessary or appropriate for the Project in the reasonable opinion of the Project Investor; and

(c) without prejudice to Clauses 12, 13 and 16 and Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic), including in respect of customs matters, with respect to jurisdictions and authorities outside Greek Territory, obtaining those rights, licences, visas, permits, approvals, certificates, authorisations and permissions necessary or appropriate for the Project which have any form of relationship with the Hellenic Republic, including in respect of:

(i) storage and staging of lines of pipes, materials, equipment and other supplies destined for or exiting from Greek Territory;

(ii) all marine vessels sailing to or from Greek Territory in connection with the performance of Project Activities; and

(iii) the import and/or export or re-export of any goods, works, services or technology necessary for the Project.

TAXES, IMPORT AND EXPORT, CURRENCY

12. TAXES

General

12.1 The State shall ensure that the treatment for Taxation purposes of Project Participants and each other Person with respect to any part of the Project or any related assets or activities will be no less favourable than that applicable to the State's nationals in the same circumstances under its general legislation relating to Taxation.

12.2 With respect to measures regarding any relevant Taxation or other payments, irrespective of their names or origin, the State shall co-operate with other states on a multilateral level to ensure a fair and transparent application of Taxation to the Project Participants and each other Person with respect to any part of the Project, or any related assets or activities in accordance with the spirit of the various bilateral double tax treaties concluded between the State and other states. The

State shall endeavour to minimise the incidence and complexity of formalities relating to Taxes and to decrease and simplify documentation requirements relating to Taxes.

12.3 The State confirms that, except as otherwise expressly set out in the APA, it will not impose any Taxation in respect of the whole or any part of Project carried on outside Greek Territory (including, inter alia, Project Activities carried on in that part of the Adriatic Sea lying between the Italian Republic and the Republic of Albania, its bed and subsoil and the air space above it, which does not form part of the territorial sea of the State, determined in accordance with public international law).

12.4 The State undertakes to:

(a) comply with and fully implement the APA in accordance with its terms; and

(b) not amend, vary, suspend or terminate the APA without the prior written consent of the Project Investor except in those cases expressly provided for in the APA.

Application to the Project Investor

12.5 Subject to Clause 12.6 and except as otherwise expressly provided by or permitted under this Agreement, the Tax Law of the State:

(a) as in force on the Signing Date, other than with respect to the VAT Rate (the **Signing Date Tax Code**), shall be valid and apply to the Project Investor until and including the Ten Year COD Date;

(b) as in force on the day after the Ten Year COD Date, other than with respect to the VAT Rate (the **Second Period Tax Code**), shall be valid and apply to the Project Investor from the day after the Ten Year COD Date until and including the Twenty Year COD Date (the **Second Tax Period**); and

(c) as in force on the day after the Twenty Year COD Date, other than with respect to the VAT Rate (the **Third Period Tax Code**), shall be valid and apply to the Project Investor from the day after the Twenty Year COD Date until and including the Twenty-Five Year COD Date (the **Third Tax Period**),

in each case, to the exclusion of all other Taxes during the relevant period.

12.6 Without prejudice to the remainder of this Clause 12 or Clause 17, the Project Investor shall be required to comply with the Tax Law of the State, as amended from time to time, in respect of the VAT Rate.

12.7 For each year of the Second Tax Period:

(a) the Project Investor shall, within 30 days following the filing of its annual income tax return in relation to the relevant year, provide to the State a report setting out:

(i) all Taxes that have been incurred by the Permanent Establishment in the State during that year in accordance with the Second Period Tax Code (the **Second Period Paid Amount**);

(ii) all Taxes that would have been incurred by the Permanent Establishment in the State during that year had the Signing Date Tax Code been in place (the **Second Period SD Amount**); and

(iii) a comparison between the Second Period Paid Amount and the Second Period SD Amount; and

(b) if in respect of the relevant year:

(i) the Second Period Paid Amount is less than the Second Period SD Amount by more than 20% of the Second Period SD Amount, the Project Investor shall pay to the State such amount that is in excess of that 20% threshold within 60 days of the date of the report provided by the Project Investor under Clause 12.7(a); or

(ii) the Second Period Paid Amount is greater than the Second Period SD Amount by more than 20% of the Second Period SD Amount, the State shall pay to the Project Investor such amount that is in excess of that 20% threshold within 60 days of the date of the report provided by the Project Investor under Clause 12.7(a).

12.8 For each year of the Third Tax Period:

(a) the Project Investor shall, within 30 days following the filing of its annual income tax return in relation to the relevant year, provide to the State a report setting out:

(i) all Taxes that have been incurred by the Permanent Establishment in the State during that year in accordance with the Third Period Tax Code (the **Third Period Paid Amount**);

(ii) all Taxes that would have been incurred by the Permanent Establishment in the State during that year had the Signing Date Tax Code been in place (the **Third Period SD Amount**); and

(iii) a comparison between the Third Period Paid Amount and the Third Period SD Amount;

(b) if in respect of the relevant year:

(i) the Third Period Paid Amount is less than the Third Period SD Amount by more than 20% of the Third Period SD Amount, the Project Investor shall pay to the State such amount that is in excess of that 20% threshold within 60 days of the date of the report provided by the Project Investor under Clause 12.8(a); or

(ii) the Third Period Paid Amount is greater than the Third Period SD Amount by more than 20% of the Third Period SD Amount, the State shall pay to the Project Investor such amount that is in excess of that 20% threshold within 60 days of the date of the report provided by the Project Investor under Clause 12.8(a).

Corporate income tax

12.9 The Permanent Establishment in the State shall be subject to Greek income tax pursuant to Greek Income Tax Law as that Tax exists and is applied at the Signing Date, as modified by the provisions of this Agreement.

12.10 The allocation of income between the Project Investor and the Permanent Establishment in the State shall follow applicable OECD principles, including the 2008 commentary to art. 7 of the OECD Model Tax Treaty and the arm's length principle as laid down in the 2010 OECD Transfer

Pricing Guidelines, and shall be agreed between the Hellenic Republic and the Swiss Confederation as part of the APA.

12.11 Based on the allocation of functions, risks and tangible and intangible assets between the Project Investor and the Permanent Establishment in the State, under the arm's length principle the Permanent Establishment in the State will receive:

(a) compensation on its Operating Expenses incurred, accrued and allocated in each fiscal year which compensation:

(i) in the case of depreciation on the Pipeline System and interest expenses incurred in connection with the construction, improvement or upgrading of the Pipeline System, shall be on a cost basis without any mark up; and

(ii) in the case of all other Operating Expenses, shall be on a cost plus oriented basis;

(b) as from the Commercial Operation Date onwards, an additional annual (being for 12 month fiscal periods) return as a percentage on the part of the book value of the Pipeline System as of the Commercial Operation Date, according to IFRS, attributable to the Greek Facilities over the entire Project life in each fiscal year. The aforesaid percentage will amount to a minimum of 3.9%; and

(c) if the book value of the Pipeline System, according to IFRS, attributable to the Greek Facilities should increase after the Commercial Operation Date, this higher value shall be the basis for the return according to Clause 12.11(b) as from the year onwards this increase becomes effective.

12.12 It is acknowledged that, notwithstanding any other provisions in this Agreement to the contrary, Double Tax Treaties shall have effect to give benefits with respect to Taxes related to the whole and any part of the Project Activities.

Withholding tax

12.13 No Taxes shall be imposed, withheld or deducted from or with respect to any remittance of profit from the Permanent Establishment in the State to the Project Investor.

12.14 No withholding Taxes will be imposed on management fees, headquarter costs (inclusive of Capital Expenditure and interest expenses) or any other amounts for services rendered abroad which are allocated from the Project Investor to the Permanent Establishment in the State.

Taxation and Fees on Real Estate

12.15 The Project Investor shall not be subject to the 15% special real estate tax (per Greek Law 3091/2002) and nor shall the Project Investor be required to file the respective annual tax returns.

12.16 In assessing real estate property tax in connection with the Project Investor, any value of the equipment shall be excluded from the taxable basis for determining the real estate property tax on the buildings.

Value added tax

12.17 The State acknowledges that VAT should not be a cost to the Project (either directly or by virtue of any reverse charge mechanism), which is in line with the principle of neutrality of VAT systems to provide businesses with a taxable business activity with a general right to recover input VAT.

12.18 Accordingly, the State agrees as follows:

(a) The place of supply of the Natural Gas transportation services provided by the Project Investor to the Shippers shall be the place where the latter established their business, or if the services are provided to a fixed establishment of the Shipper located in a place other than the place where it has established its business, the place of supply of those services shall be the place where the fixed establishment is located.

(b) Amounts charged by the Project Investor to the Permanent Establishment in the State shall not be subject to Greek VAT. Income allocated to the Permanent Establishment in the State by the Project Investor and amounts charged by the Permanent Establishment in the State to the Project Investor pursuant to Clauses 12.10 and 12.11, including construction costs, shall not be charged with Greek VAT and the Permanent Establishment in the State shall have the right to recover input VAT according to the Greek VAT Code provisions applied within the State on the basis that the Project Investor provides VAT-able Natural Gas transportation services to the Shippers.

(c) The receipt of liquidated damages payments by the Project Investor (including through its Permanent Establishment in the State) will not give rise to a liability to account for VAT or trigger pro rata computations.

(d) Consistent with applicable Greek Law, including European Union law effective in the Hellenic Republic (including the Greek VAT Code, Greek Law 2960/2001 (the Greek customs code) and EU Directive 2006/112/EC), the supply of services in connection with the Project which relates directly to the supply of goods placed under a suspensive customs regime, or which are rendered within such duly designated customs area whereby the goods remain under such a suspensive regime, are exempt from VAT.

(e) With regard to VAT related issues in the case of import/export or intra-EU acquisitions of goods destined to be used for the construction or for the maintenance of the Pipeline System, or for any other purpose pertaining to this Agreement, the relevant provisions of applicable Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic) shall apply (including the Greek VAT Code, Greek Law 2960/2001 (the Greek customs code) and EU Directive 2006/112/EC).

Miscellaneous

12.19 All refunds of VAT by the tax administration of the State (including in respect of construction related VAT) shall be made within 180 days commencing on the Permanent Establishment submitting its VAT refund claim. If a refund is not made within that 180 day period, the tax administration must pay interest on the amount of the refund as follows:

(a) where the refund is credited against another Tax liability, such interest accrues from the 181st day from the refund claim to the date of payment of Tax against which the credit is made; and

(b) where the refund is being paid such interest accrues for the period from 180 days after the refund claim until the refund is paid.

The interest rate applicable in such circumstances shall be the interest rate referred to in the general provisions of Greek Law. Interest is payable in all circumstances and may not be waived by the State (including by the tax administration of the State) nor appealed, except to the extent there are errors in calculations of the relevant interest amounts or to the extent that the Tax liability to which it applies is changed. Without prejudice to Clause 28.3(b), such interest payments, as well as any other interest payments made under this Agreement, including pursuant to Clause 28.5, are subject to Greek Income Tax Law.

12.20 Consistent with Greek Law, the Permanent Establishment in the State shall be entitled to assign against a monetary consideration any right it may have in respect of a Tax related refund (including in respect of construction or other input VAT) to any third party, and that third party shall be entitled to receive the relevant refund, or set-off that refund against that third party's Tax liabilities at that third party's election. Such assignments of claims shall not be charged with Greek VAT or stamp duty. If such an assignment is made without any financial consideration, the payment of gift tax and the submission of certificate of art. 105 of Greek Law 2961/2001 will be required.

12.21 In respect of any compensation including any interest on such compensation paid or received under or in connection with this Agreement, the Project Investor, and not the Permanent Establishment in the State, shall be deemed as the payer or the recipient (as applicable) of that compensation.

12.22 Subject to this Agreement, the Project Participants and their respective employees, shall have no liability or responsibility to the State for any failure on the part of any other Project Participant to comply with the Tax Law of the State regarding Taxes relating to the whole or any part of the Project Activities.

12.23 The provisions of this Clause 12 shall not be changed during the period of this Agreement without the consent of both Parties. In no event shall any changes to this Clause 12 be retroactive.

13. IMPORT AND EXPORT

13.1 Notwithstanding the definition of Taxes and without prejudice to current Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic) applicable to customs matters, all matters concerning customs duties in connection with the Project Activities are addressed solely in this Clause 13 to the exclusion of any provision of Clause 12 which, but for this Clause 13.1, would apply.

13.2 The State and each of the other State Components shall accord Natural Gas and other goods and services associated, directly or indirectly, with the Project Activities, treatment no less favourable in connection with their import into and/or export out of the State (as the case may be) than that which would be accorded to like goods and services of like origin which are not associated with the Project.

13.3 The State shall minimise the incidence and complexity of import and export formalities and decrease and simplify import and export documentation requirements in connection with the goods and/or services referred to above.

13.4 In determining the location of fiscal metering stations at the border between the Hellenic Republic and the Republic of Albania and at the border between the Hellenic Republic and the Republic of Turkey, the Parties agree and acknowledge that:

(a) such location must enable the State to comply with European Union law effective in the Hellenic Republic, including with respect to customs matters; and

(b) single fiscal metering stations at each border, rather than a fiscal metering station on each side of each border, represent the optimal approach so as to avoid unnecessary capital expenditure for the Project.

13.5 The State shall use its best endeavours to accommodate the aspiration set forth in Clause 13.4(b) recognising that any such accommodation shall be subject to the requirements of European Union law as set forth in Clause 13.4(a) above.

13.6 Without prejudice to current Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic) applicable to customs matters, the provisions of this Clause 13 shall extend to fees, charges, formalities and requirements imposed by the State and/or any State Authority in connection with importation, transit and exportation with respect to any Project Activities, including, but not limited to those relating to consular transactions, such as consular invoices and certificates; quantitative restrictions; licensing; exchange control; statistical services; documents, documentation and certification; analysis and inspection; and quarantine, sanitation and fumigation.

13.7 The Parties agree that no excise duties on Natural Gas according to Greek Law 2960/2001 (National Customs Code), in conjunction with Greek Law 2093/1992 and Council Regulation (EEC) No. 2658/87, as it is in force, as well as Council Directive No. 2003/96/EC, shall be applicable to any part of the Project or any Project Activities at the stage of its transportation via the Greek Territory. For products that are subject to excise duties that are released for consumption in Greece or are received by other Member States where they have been released for consumption in order to be used at the stage of construction, operation or maintenance, the relevant excise duties shall be chargeable according to applicable Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic).

14. FOREIGN CURRENCY

14.1 The State confirms that, as at the Effective Date, the Project Participants have the right under Greek Law, inter alia:

(a) to bring into, hold or take out of Greek Territory foreign currency and to open, maintain and operate, without restriction, foreign currency bank and other accounts in Greek Territory;

(b) to open, maintain and operate local currency bank and other accounts in Greek Territory;

(c) to exchange any currency at market rates or at official rates which are set at non-market rates;

(d) to purchase and/or convert local currency with and/or into foreign currency;

(e) to transfer, hold and retain foreign currency outside Greek Territory;

(f) to be exempt from all mandatory conversions, if any, of foreign currency into local currency or any other currency;

(g) to pay abroad, directly or indirectly, in whole or in part, in foreign currency, the salaries, allowances and other benefits received by any foreign employees;

(h) to pay Contractors (whether local or foreign), directly or indirectly, in whole or in part, in foreign currency, for their goods, works, technology or services supplied to the Project; and

(i) to make any payments provided for under any Project Agreement or Implementation Contract in foreign currency,

and the State shall ensure that the Project Participants shall at all times after the Effective Date have such rights under Greek Law with respect to the Project Activities.

14.2 The State shall take all steps and measures required to ensure that it and each other State Component has available to it at all times sufficient Convertible Currency and effective means of payment to transfer to the relevant Person full value at the relevant time.

IMPLEMENTATION

15. REPRESENTATIVES

15.1 **State Representative**

(a) The State shall appoint within 30 Business Days of the Signing Date its representative for all matters arising in connection with this Agreement and who shall be authorised to give notices to and otherwise communicate with the Project Investor on behalf of the State (the **State Representative**). The Parties acknowledge that the State shall have the right, upon reasonable notice to the Project Investor, to substitute the State Representative.

(b) The Project Investor shall be entitled to rely upon the communications, actions, information and submissions of the State Representative as being the communications, actions, information and submissions of the State.

15.2 **Project Investor Representatives**

(a) The Project Investor shall appoint within 30 Business Days of the Signing Date one or more representatives, committees, or other organisational or functional bodies by or through whom the Project Investor may act with the intention of facilitating the method and manner of the Project Investor's timely and efficient exercise of its rights and/or performance of its obligations under this Agreement (the **Project Investor Representative(s)**).

(b) Upon the appointment of the Project Investor Representative(s), the State shall be entitled to rely upon the communications, actions, information and submissions of a Project Investor Representative in respect of that Project Investor Representative's notified area of authority as being the communications, actions, information and submissions of the Project Investor. The Parties further acknowledge that the Project Investor shall have the right, upon reasonable notice to the State, to remove, substitute or discontinue the use of one or more Project Investor Representative(s), provided that there shall always be at least one Project Investor Representative.

16. AUTHORITY PERMISSIONS

16.1 Upon the request of any Project Participant in relation to a specific Authority Permission or a specific Project Activity, the State shall promptly provide written detailed descriptions of all the documentation or other information required to be submitted in order to obtain that specific Authority Permission or those Authority Permissions associated with that specific Project Activity (as the case may be).

16.2 The State shall:

(a) on a priority basis within the relevant timeframe prescribed by Greek Law (or, where no such time period is prescribed, within 60 days of the submission of the relevant application); and

(b) subject to the relevant Project Participant's application satisfying the mandatory requirements to be fulfilled in order for the Authority Permission to be granted (including the payment of any mandatory fees and charges associated with the provision of that Authority Permission),

provide each Authority Permission necessary as a mandatory requirement of Greek Law or appropriate in the reasonable opinion of the Project Investor to enable it and all other Project Participants to carry out the Project Activities in a timely, secure and efficient manner and/or to exercise their rights and fulfil their obligations in accordance with this Agreement and the Project Agreements.

16.3 The State's obligations under Clause 16.2 apply with respect to all Authority Permissions, including in relation to:

(a) customs clearances;

(b) import and export licences;

(c) visas, labour permits and residence permits;

(d) rights and licences, in accordance with relevant Greek Law, to operate communication and telemetry facilities (including the dedication of a sufficient number of exclusive radio and telecommunication frequencies as requested by the Project Investor to allow the uniform and efficient operation of the Pipeline System within and outside Greek Territory) for the secure and efficient conduct of Project Activities;

(e) rights to establish such branches, Permanent Establishments, Affiliates, subsidiaries, offices and other forms of business or presence in Greek Territory as may be reasonably necessary in the opinion of any Project Participant to properly conduct the Project Activities, including the right to lease or, where appropriate, purchase or acquire any real or personal property required for Project Activities or to administer the businesses or interests in the Project;

(f) rights to operate vehicles and other mechanical equipment, and in accordance with relevant Greek Law (including European Union law effective in the Hellenic Republic), the right to operate aircraft, ships and other watercraft in Greek Territory;

(g) environmental and safety approvals;

(h) approvals for the construction and operation of the Greek Facilities;

(i) any crossing of any existing infrastructure or regulated geographic features by any part of the Greek Facilities, including any roads, railways or rivers;

(j) the implementation of the Public Access Road Works;

(k) the temporary relocation of any existing infrastructure or regulated geographic feature, including any roads, railways or rivers, for the purpose of undertaking any Project Activities in Greek Territory;

(l) waste management permits, including in relation to the handling of contaminated soil and materials and the creation of disposal facilities where no, or insufficient, land fill capacity is available in the relevant area; and

(m) water use (including in relation to water withdrawal and the lowering of ground water) and wastewater treatment permits.

16.4 Subject to Clause 3.3 and the relevant domestic legislation, the State shall, or shall procure that the relevant State Authority shall at the request of a Project Participant and to the extent reasonably practicable, seek to combine multiple Authority Permissions into a single Authority Permission where such multiple Authority Permissions relate to the same or similar subject matter.

16.5 With the exception of permits referring to environmental protection legislation, the Espoo Convention and subject to Clause 3.3, in the event that a Project Participant has complied with the mandatory requirements provided by Greek Law in making its application for any Authority Permission, and the competent State Authority has not responded to that Project Participant within the period referred to Clause 16.2, the application of that Project Participant shall be deemed to be approved and the competent State Authority shall have no power to review that deemed approval other than on the basis of fraud, immediate safety concerns, national security or compelling (*epitaktiko*) public interest.

16.6 With the exception of permits referring to environmental protection legislation and subject to Clause 3.3, where a State Authority has provided an opinion or ruling in respect of the procedure for the approval of the environmental terms for the Project, that State Authority shall not be required to provide an opinion on subsequent Authority Permissions or permitting stages on similar issues.

16.7 **Archaeological Authority Permissions**

(a) In any case where, by operation of Greek Law or by decision of any State Authority, there is a requirement in connection with the Project for the issuance of a decision by the Central Archaeological Council on how to deal with antiquities found during the works for the implementation of the Project, such decision shall be issued by the Central Archaeological Council and notified by the Central Archaeological Authority within two months of the application of the Project Investor for that decision.

(b) In derogation from Greek Law 4072/2012, the Project Investor shall enter into:

(i) a memorandum of understanding, in the form set out in Schedule 5, with the Ministry of Culture in respect of the overall approach to be taken in respect of those archaeological works that may be required as a result of the Project (the **Ministry MoU**). It is intended that this memorandum of understanding shall be signed by the parties to it after the issuance of the installation permit of the Greek Facilities but before the commencement of the construction of the Greek Facilities; and

(ii) special memoranda of understanding with each Ephorate in respect of those archaeological works that, as a result of the Project, may be required in that

Ephorate's jurisdiction (each, an **Ephorate MoU**). Each Ephorate MoU shall be in substantially the same form as that set out in Schedule 4.

(c) If, for the purpose of the Project, trial excavations in respect of archaeological works are required either as part of the environmental terms approval for the Project or as a requirement of any competent archaeological State Authority, the competent local Ephorate shall agree with the Project Investor the time, location, budget and nature of those trial excavations such that the Project Investor will be able to commence those trial excavations under the supervision of the competent Regional Services of the General Secretariat of the Ministry of Education, Religious Affairs, Culture and Sports within 45 days of its relevant application.

16.8 **Crossing Consents**

(a) The State shall facilitate the conclusion and granting of all Crossing Consents to the Project Investor required or desirable for the performance of the Project Activities. The State's facilitation shall include assistance:

(i) during the design phase of the Project, if the Project Investor applies to the relevant owner or operator in order to establish that Crossing Consent; and

(ii) during the construction phase of the Project, if the construction Contractor proposes a detailed crossing design for approval and submits it to the owner or operator of the existing infrastructure in order to obtain the relevant Crossing Consent.

(b) By way of deviation from any existing provisions of Greek Law on the crossing of existing infrastructure, the approval from the company, State Component or Independent Authority which owns or operates any existing infrastructure (including any pipeline, cable, road, network or railway) in relation to Crossing Consents shall be granted within a 30 day period, provided that the reasonable technical requirements of the relevant company, State Component or Independent Authority are met.

(c) In relation to Greek Law 2971/2001, and notwithstanding the foregoing provisions of this Clause 16.8, the crossing of all rivers and riverbanks, as well as any riparian zone, required or desirable for the performance of the Project Activities shall be permitted by way of a single crossing permit provided by the competent State Authority. Any procedures provided for under Greek Law 2971/2001 in relation to crossing and/or granting of riparian zones shall have a maximum duration of one month.

16.9 **Re-routing of the Greek Facilities**

If for any reason it becomes necessary to alter the route of the Greek Facilities (including the route of the pipeline or the location of any above ground facilities), the State shall use its best endeavours to expedite the granting or amendment of all Authority Permissions affected by that alteration so as to maintain the Project's delivery schedule.

17. CHANGE OF LAW

17.1 **Changes of Law that lead to Loss or Damage**

(a) If any Change of Law has the effect of impairing, conflicting or interfering with the implementation of the Project, or limiting, abridging or adversely affecting the value of the Project or any of the rights, indemnifications or protections granted or arising under this Agreement or any Project

Agreement or of directly imposing any other Loss or Damage on the Project Investor, the Project Investor shall, within one year of the date when it could with reasonable diligence have become aware of the effect of the Change of Law upon the Project, give notice thereof in writing to the State.

(b) Without prejudice to Clause 17.5, the State shall compensate the Project Investor for the Loss or Damage it incurs as a result of the Change of Law. Such compensation shall, if the relevant Project Investor so requires, be paid in the Convertible Currency nominated by the Project Investor and shall take the form of:

(i) to the extent that the Change of Law imposes any Loss or Damage that requires Capital Expenditure, the State shall compensate that Loss or Damage to the Project Investor promptly following the Project Investor's written demand for the same; and

(ii) to the extent that the Change of Law imposes any Loss or Damage that does not require Capital Expenditure, the State shall reimburse the Project Investor a financial sum that compensates the Project Investor against the Loss or Damage either, at the Project Investor's election:

(i) immediately as a lump sum, if the Project Investor is able to calculate on a reasonable basis the Loss or Damage incurred or likely to be incurred by the Project Investor during the life of the Project and provide reasonable evidence of the basis of such calculation to the State;

(ii) in the form of advance annual payments to the Project Investor during the remaining life of the Project, with the amount of such payments to be adjusted yearly to reflect the actual Loss or Damage caused by the Change of Law; or

(iii) on an ongoing basis promptly as and when such Loss or Damage is incurred.

17.2 **Changes of Law that lead to Savings**

If, as a result of any Change of Law, the Project Investor is able to realise Savings in connection with the Project, and the Project Investor in fact realises such Savings, then the Project Investor shall, if so requested in writing by the State (such request to be made no later than one year after the State could, with reasonable diligence, have become aware of the effect of the relevant Change of Law), compensate the State for one-half of the amount of such Savings. Such compensation shall, if the State so requires, be paid in Convertible Currency and shall, at the option of the Project Investor, take the form of:

(a) reimbursement to the State of one-half of the Savings realised by the Project Investor as a result of the Change of Law, promptly as and when such Savings are realised; or

(b) reimbursement to the State of one-half of the Savings realised by the Project Investor as a result of the Change of Law, in the form of equal annual payments to the State during the remaining expected life of the Project. In this case, such payments shall bear interest at the Agreed Interest Rate. Such interest shall accrue from the date(s) when the relevant Savings are realised by the Project Investor to the date(s) when payments are made to the State.

17.3 **Thresholds for Change of Law compensation**

(a) Neither Party shall have any obligation to the other Party to pay compensation pursuant to Clause 17.1 or 17.2 (as applicable) in any calendar Year unless the aggregate Loss or Damage

or (as applicable) Savings resulting from all Changes of Law that have occurred during that calendar Year exceeds €250,000.

(b) If in a calendar Year Changes of Law give rise to claims that in aggregate exceed €250,000, the Party that is obliged to pay compensation pursuant to Clause 17.1 or 17.2 (as applicable) shall pay that compensation in full and, for the avoidance of doubt, that compensation will not be subject to any reduction to account for the €250,000 claiming threshold.

17.4 **Application to changes to the Tax Law of the State**

Without prejudice to Clause 17.5, the Parties agree and acknowledge that Clauses 17.1, 17.2 and 17.3 are not intended to apply to changes to the Tax Law of the State, other than with respect to any change of Tax Law that constitutes a Discriminatory Change of Law.

17.5 **No Discriminatory Change of Law**

The State shall not implement or bring into effect any Discriminatory Change of Law.

18. EXPROPRIATION

18.1 No Investment owned or enjoyed, directly or indirectly, by any Project Participant in relation to the Project shall be Expropriated except where such Expropriation is:

(a) for a purpose which is a public purpose;

(b) not discriminatory;

(c) carried out under due process of law; and

(d) accompanied by the payment of prompt, adequate and effective compensation that is no less than that provided for in this Clause 18.

18.2 Subject to Clause 18.3, the compensation payable to each Project Participant (other than Shippers in their capacities as Shippers) upon an Expropriation of an Investment of that Project Participant shall be no less than the Fair Market Value of the Investment expropriated as calculated at the time immediately before the Expropriation or impending Expropriation became known in such a way as to affect the value of the Investment.

18.3 The compensation payable to the Project Investor upon the Expropriation of substantially the whole of the Project Investor's Investment in Greek Territory shall in no case be lower than the sum of:

(a) all of the amounts payable by the Project Investor under any Implementation Contract, including those Implementation Contracts with the Lenders;

(b) all of the equity or subordinated debt invested in the Project Investor by any Person holding any form of direct or indirect equity or other ownership interest in the Project Investor to the extent that that equity or subordinated debt has not been returned to those Persons;

(c) a sum equal to the net present value of the anticipated return on equity that would have been realised by those Persons holding any form of direct or indirect equity or other ownership interest in the Project Investor had the Expropriation not occurred; and

(d) those other Losses or Damages directly arising out of the Expropriation.

18.4 If an Expropriation by the State or any State Entity which directly or indirectly causes any Shipper (in its capacity as a Shipper) to suffer any Loss or Damage, the State shall pay to that Shipper compensation in the amount that fully compensates the Shipper for all such Loss or Damage.

18.5 Compensation under this Clause 18 shall, at the request of the relevant Project Participant, be expressed in, and payable in, the Convertible Currency nominated by the relevant Project Participant. Notwithstanding Clause 28.5, compensation shall also include interest at the Agreed Interest Rate, calculated on a daily basis and compounded every six months, from the date of Expropriation until the date of payment.

18.6 Any dispute in respect of this Clause may be submitted by the relevant Project Participants (or any of them) for resolution pursuant to Clause 24 (which Clause shall for the purposes of disputes in respect of this Clause be read as if every reference to "Party" were a reference to "Project Participant"). For the avoidance of doubt, articles 26(3)(b)(i) and (c) of the Energy Charter Treaty shall not, as between the Parties and Project Participants, apply in respect of any such dispute.

19. FOREIGN CAPITAL PROTECTION

19.1 The State confirms that the Project shall benefit from the Foreign Capital Protection Law.

19.2 At the same time that this Agreement is ratified by the Greek Parliament, the State shall ensure that, pursuant to article 3 of the Foreign Capital Protection Law, a presidential decree is adopted which confirms that the Project shall benefit from the Foreign Capital Protection Law.

19.3 The benefits and protections afforded to the Project pursuant to the Foreign Capital Protection Law shall be in addition to, and shall not limit in any way, the benefits and protections available to the Project Participants under this Agreement, the Energy Charter Treaty, any bilateral investment treaty or otherwise.

20. PROJECT SPECIFIC EXEMPTIONS AND AMENDMENTS

On and from the Effective Date and without prejudice to Clause 3.2, the exemptions from and amendments to Greek Law set out in Schedule 6 shall come into force as part of Greek Law for the purposes of the Project only.

21. FORCE MAJEURE

21.1 Non-performance or delays in performance on the part of either Party with respect to any obligation or any part thereof under this Agreement, other than an obligation to pay money, shall be suspended to the extent that it is caused or occasioned by Force Majeure.

21.2 Force Majeure with respect to a Party shall be limited to the following events only:

(a) natural disasters (earthquakes, landslides, cyclones, floods, fires, lightning, tidal waves, volcanic eruptions and other similar natural events or occurrences);

(b) epidemics, blockades, acts of public enemies, acts of trespass, sabotage, insurrection, acts of terrorism, riots and disobedience;

(c) civil wars and wars (whether declared or not) between sovereign states;

(d) international embargoes against sovereign states;

(e) the closing of any harbours, docks or canals;

(f) the imposition of any rationing, allocation or similar controls;

(g) nuclear, chemical or biological contamination;

(h) pressure waves caused by devices travelling at supersonic speeds;

(i) strikes or other labour disputes which are not limited to the employees of the affected Party and/or its Related Persons;

(j) the inability to obtain necessary goods, materials, services or technology; and

(k) the inability to obtain or maintain any necessary means of transportation.

and, in every case, the specified circumstance and any resulting effects preventing the performance of the Project Activities by the Party or that Party's obligations, or any part thereof, shall not be treated as Force Majeure unless:

(i) they are beyond its reasonable control; and

(ii) those circumstances were not caused or contributed to by its negligence or the negligence of one of its Related Persons or by its (or one of its Related Person's) breach of this Agreement or any other Project Agreement.

For the purposes of this Clause 21.2, a Party's "**Related Persons**" are:

(i) in the case of the State, any other State Component; and

(ii) in the case of the Project Investor, any other Project Participant.

21.3 No provision of any Greek Law shall act to provide either Party with any greater relief or excuse from its liabilities and/or obligations in connection with this Agreement in any circumstance which is outside the control of that Party than the relief or excuse from its liabilities and/or obligations that is provided under this Agreement.

22. INSURANCE

22.1 The Project Investor shall:

(a) effect and maintain, or cause to be effected and maintained, insurances with respect to the Project Activities in such amounts and in respect of such risks, in accordance with the internationally accepted standards and business practices of the Natural Gas pipeline industry. Such insurances may include duly certified self-insurance and may be obtained outside the Hellenic Republic; and

(b) inform the State of such insurances and shall, upon the request of the State, provide the State with copies of certificates of insurance and other statements from brokers or underwriters confirming any such insurance.

22.2 Other than with respect to insurances which are mandatory under Greek Law, the Project Investor shall not be in breach of its obligations under Clause 22.1(a) if it has failed to effect or maintain or cause to be effected or maintained any insurances as a result of:

(a) those insurances not being available in the worldwide insurance market with insurers having a credit rating of at least A minus with Standard & Poor or equivalent with Moody's or Fitch;

(b) the premiums with respect to those insurances being substantially uneconomic in the context of the Project having regard to the risks being covered and/or the terms and conditions of the relevant insurance policy, including any exclusions or deductibles; or

(c) those insurances no longer being effected or maintained for projects similar to the Project or activities similar to the Project Activities.

!2.3 The insurances effected and maintained in accordance with this Clause must provide that the insurer shall not have any right of subrogation to any claim of the Project Investor against the State for Loss or Damage to the extent based on any contractual right under this Agreement or in reliance on any legal right otherwise established by this Agreement.

)ISPUTE RESOLUTION

!3. WAIVER OF IMMUNITY

To the fullest extent permitted by Greek Law, on its own behalf and on behalf of each other State Component, the State irrevocably and unconditionally:

(a) submits to the jurisdiction of the Greek courts and any other competent courts of any other jurisdiction in relation to the recognition of any judgment or order of the Greek courts and any other competent courts of any other jurisdiction in support of any arbitration in relation to any Dispute and in relation to the recognition of any arbitral award and waives and agrees not to claim any sovereign or other immunity from the jurisdiction of the Greek courts or the competent courts of any other jurisdiction in relation to the recognition of any such judgment or court order or arbitral award and agrees to ensure that no such claim is made on its behalf;

(b) consents to the enforcement of any order or judgment in support of arbitration or any award made or given in connection with any Dispute and the giving of any relief in the Greek courts and any other competent courts of any other jurisdiction whether before or after final arbitral award including:

(i) relief by way of interim or final injunction or order for specific performance or recovery of any property other than Excepted Property;

(ii) attachment of its assets other than Excepted Property; and

(iii) enforcement or execution against any property, revenues or other assets (irrespective of their use or intended use) other than Excepted Property; and

(c) waives and agrees not to claim any sovereign or other immunity from the jurisdiction of the Greek courts or any competent courts of any other jurisdiction in relation to such enforcement and the giving of such relief (including to the extent that such immunity may be attributed to it), and agrees to ensure that no such claim is made on its behalf.

4. DISPUTE SETTLEMENT

4.1 Any dispute (excluding a Taxation Dispute, but including a dispute as to whether a dispute is a Taxation Dispute) arising under this Agreement, or in any way connected with this Agreement (including this Agreement's establishment and any questions regarding arbitrability or the existence, validity, interpretation, performance, breach or termination of this Agreement, or the consequences of its nullity, or any dispute relating to any non-contractual obligations arising out of or in connection with this Agreement), or any dispute (excluding a Taxation Dispute, but

including a dispute as to whether a dispute is a Taxation Dispute) arising from Project Activities (a **Dispute**) shall, subject to Clause 24.2, be finally settled by arbitration pursuant to Clauses 24.3 to 24.8 (inclusive) to the exclusion of any other remedy or dispute resolution forum. Each of the Parties hereby gives its unconditional consent to any such submission to arbitration.

24.2 Without prejudice to any injunctive or interlocutory relief which may be available to the Parties, prior to initiating any arbitration pursuant to Clause 24.3:

(a) the Party raising the Dispute shall first serve a written notification of the Dispute to the other Party, such notice to briefly describe the nature and circumstances of the Dispute;

(b) the Parties shall take reasonable measures to resolve the Dispute amicably; and

(c) a Party shall only be entitled to refer the Dispute to arbitration pursuant to this Clause 24 if the Parties have not reached an amicable agreement after one month of the date of the notice referred to in Clause 24.2(a).

24.3 The Party initiating arbitration pursuant to this Clause 24.3shall submit the Dispute, at its option, to:

(a) the International Centre for Settlement of Investment Disputes, established pursuant to the Convention on the Settlement of Investment Disputes between States and Nationals of other States opened for signature at Washington, 18 March 1965 (hereinafter referred to as the **ICSID Convention**) for the Disputes that are in its jurisdiction pursuant to article 25 of the ICSID Convention; or

(b) an arbitral tribunal established under the Rules of Arbitration of the International Chamber of Commerce in force on the date of the Dispute,

which choice shall be final and binding on the other Party.

24.4 The number of arbitrators shall be three. Without prejudice to the default powers of any relevant arbitral institution to constitute a tribunal, the tribunal shall be constituted as follows:

(a) each Party shall nominate an arbitrator for appointment;

(b) the third arbitrator, who shall act as a chairman of the tribunal, shall be chosen by the two arbitrators appointed by or on behalf of the Parties. The chairman of the tribunal shall be of a nationality other than the nationality of the Parties;

(c) if within 30 days from the end of the one month period after which the Party submitted the Dispute to arbitration, either Party has failed to appoint an arbitrator, or the two party appointed arbitrators have failed to select the third arbitrator within 30 days after both arbitrators have been appointed, the President of the International Chamber of Commerce shall appoint such arbitrator or arbitrators as have not been appointed.

24.5 If ICSID jurisdiction is unavailable or denied for resolution of any Dispute (including by reason of the State's withdrawal from or reservation to the ICSID Convention), the Party initiating arbitration shall be entitled to submit the Dispute to arbitration in accordance with Clause 24.3(b).

24.6 The language of the arbitration shall be English.

24.7 The tribunal shall have the power to order any interim or conservatory measures it deems appropriate. Upon being rendered, the tribunal's award shall be final and binding upon the Parties and the Parties undertake to comply voluntarily with its terms without delay.

24.8 Unless the Parties agree otherwise in writing, the Parties agree that the seat of any arbitration held pursuant to this Clause shall be Vienna and that all hearings shall be held in that city.

Taxation Disputes

24.9 Subject to Clause 24.11, all Taxation Disputes shall be resolved by the Greek Tax Administration and/or the Greek courts in accordance with applicable Greek Law (the **Taxation Dispute Resolution Process**).

24.10 If:

(a) a Project Participant challenges or appeals, or intends to challenge or appeal, any tax audit, tax assessment notice, tax payment or similar act, finding or determination by a State Component or Local Authority in respect of Taxes and, pursuant to the Taxation Dispute Resolution Process, that Project Participant is required to make payment of 50 per cent. of the amount that is the subject of the challenge or appeal or any other amount required by Greek Law (including as precondition to that challenge or appeal being considered), that Project Participant's obligation to pay shall, subject to Clause 24.11(b), be capped at an amount of €1,000,000. Provided that Project Participant has (subject to that cap) made the relevant payment, the relevant State Component, Local Authority or competent court shall hear and consider the appeal or challenge in accordance with applicable Greek Law;

(b) at any time after the Signing Date no requirement to make payment of the entire or part of the amount that is the subject of a challenge or appeal (including as a precondition to that challenge or appeal being considered) exists under Greek Law, the Taxation Dispute Resolution Process for the purposes of this Agreement shall be automatically revised such that under the Taxation Dispute Resolution Process there shall be no requirement to make payment of an amount that is the subject of a challenge or appeal (including as precondition to that challenge or appeal being considered).

24.11 If a dispute exists as to whether a dispute is a Taxation Dispute or not, the relevant Project Participant may elect, as an interim measure, to concurrently comply with the Taxation Dispute Resolution Process, in which case (and notwithstanding any Greek Law to the contrary):

(a) pending determination as to whether the dispute is a Taxation Dispute, no judgments, determinations or rulings will be made pursuant to that Taxation Dispute Resolution Process and, to the extent necessary, the relevant proceedings will be suspended immediately prior to the making or any such judgment, determination or ruling;

(b) if the dispute is determined to be a Taxation Dispute, the Taxation Dispute Resolution Process shall continue provided that, notwithstanding the cap referred to in Clause 24.10(a), the relevant Project Participant shall, as a precondition to such continuance, be required to pay within 15 Business Days of that determination 50 per cent. of the amount that is the subject of the challenge or appeal or any other amount required by Greek Law. If the relevant Project Participant fails to pay the full amount within 15 Business Days, it shall be deemed to have withdrawn its challenge or appeal and the amount that was the subject of the challenge or appeal shall become immediately due and payable in accordance with Greek Law; or

(c) if the dispute is determined to be a Dispute:

(i) the Taxation Dispute Resolution Process shall be abandoned;

(ii) any amounts paid by the relevant Project Participant pursuant to the Taxation Dispute Resolution Process which were the subject of the challenge or appeal shall be returned by the relevant State Component or Local Authority to the relevant Project Participant within 15 Business Days of that determination; and

(iii) the Dispute shall be finally settled by arbitration pursuant to Clauses 24.3 to 24.8 (inclusive) to the exclusion of any other remedy or dispute resolution forum.

24.12 For the avoidance of doubt and notwithstanding any Greek Law to the contrary, the determination of any Dispute shall prevail over any judgment, determination or ruling made pursuant to the Taxation Dispute Resolution Process.

Valid and enforceable

24.13 The provisions of this Clause shall be valid and enforceable notwithstanding the illegality, invalidity, or unenforceability of any other provisions of this Agreement.

25. GOVERNING LAW OF THIS AGREEMENT

This Agreement, including Clause 24, and any non-contractual rights and obligations arising out of or in connection with it are governed by Greek law as it exists at the Signing Date.

FINAL PROVISIONS

26. NATURE OF THIS AGREEMENT

This Agreement shall at all times have a dual nature, being both part of Greek Law (including as the implementing law of the Intergovernmental Agreement) and a private contract between the Project Investor and the State.

27. AMENDMENTS TO THIS AGREEMENT

27.1 No variations or amendments of this Agreement shall be binding on the Parties unless:

(a) for the purpose of this Agreement being both part of Greek Law (including as the implementing law of the Intergovernmental Agreement) and a private contract, that variation or amendment is:

(i) set out in writing and expressed to vary or amend this Agreement;

(ii) signed by the authorised representatives of each of the Parties; and

(b) in addition to the requirements set out in Clause 27.1(a), for the purpose of this Agreement forming part of Greek Law (including as the implementing law of the Intergovernmental Agreement), that variation or amendment is, to the extent required under the Intergovernmental Agreement, agreed under the Intergovernmental Agreement and approved by way of an enacting law of the State's Parliament.

27.2 The State shall not amend, rescind, declare invalid or unenforceable, or otherwise seek to avoid or limit this Agreement as a fully effective part of Greek Law without the prior written consent of the Project Investor.

27.3 If the Albanian HGA is at any time amended or the Project Investor enters into a New HGA:

(a) the Project Investor shall promptly notify the State of that amendment or New HGA, such notification to include a copy of the amendment or New HGA; and

(b) to the extent that any amendment to the Albanian HGA or New HGA, when taken with the whole of the Albanian HGA or that New HGA, provides to that host state a material advantage that is not available to the State under this Agreement:

(i) the Parties shall seek to determine an appropriate amendment to this Agreement that will provide that material advantage to the State; and

(ii) if the Parties have failed to agree such an amendment within 90 days of commencing discussions, either Party may refer to the matter to arbitration in accordance with Clause 24.3 and the arbitral tribunal shall have the power to determine the terms of such amendment.

28. CONDITIONS RELATING TO PAYMENTS

28.1 Any award or claim for payment under this Agreement shall be paid by the relevant Party on or before 30 days after receipt of the related award or undisputed claim for payment or on such later date as may be prescribed by Tax Law procedures associated with any Taxation Dispute Resolution Process.

28.2 All monetary compensation payable by a Party to the other Party under or in connection with this Agreement shall, if the recipient Party so requires, be paid in the Convertible Currency nominated by the recipient Party.

28.3 **Payments by the Project Investor**

(a) Subject to Clauses 28.3(b) and 28.3(c), except where a deduction or withholding must be made pursuant to any applicable law, any payment to be made by the Project Investor under or in connection with this Agreement will be made clear of and without any deduction for or on account of any set off, counterclaims, deductions or withholdings of any nature whatsoever and by whomsoever imposed.

(b) If any form of deduction or withholding from any payment must be made due to any law other than Greek Law, the Project Investor shall pay that additional amount which is necessary to ensure that the State receives a net amount equal to the full amount that would have been received if the payment had been made without that deduction or withholding.

(c) Without prejudice to any other claim that may be available to the Project Investor pursuant to or in connection with this Agreement, the Project Investor shall have the right to set off any amounts (including any amount attributable to any Tax) due and payable by any State Component (other than a State Entity) to the Project Investor under or in connection with this Agreement or the Project Activities against any amounts (including any amount attributable to any Tax) due and payable by the Project Investor to any State Component (other than a State Entity) under or in connection with this Agreement or the Project Activities.

28.4 **Payments by the State**

(a) Subject to Clauses 28.4(b) and 28.4(c), except where a deduction or withholding must be made pursuant to any applicable law, any payment to be made by the State under or in connection with this Agreement will be made clear of and without any deduction for or on account of any present

or future Taxes, levies, imposts, duties, charges, fees, set off, counterclaims, deductions or withholdings of any nature whatsoever and by whomsoever imposed.

(b) If any form of deduction or withholding from any payment must be made due to any law (including Greek Law) or if any amount paid (including any payment of interest) is subject to any Tax, including stamp duty (irrespective of the legal classification of such payment) the State shall pay that additional amount which is necessary to ensure that the recipient of that payment receives and is entitled to retain a net amount equal to the full amount that would have been received and which it would have been entitled to retain if the payment had been made without that deduction or withholding and was not subject to any Tax.

(c) Without prejudice to any other claim that may be available to the State pursuant to or in connection with this Agreement, the State shall have the right to deduct any amounts (including any amount attributable to any Tax) previously assessed and notified to the Project Investor in accordance with Greek Law and which are due and payable by any Project Participant to any State Component (other than a State Entity) under or in connection with this Agreement or the Project Activities from any amounts (including any amount attributable to any Tax) due and payable by the State to the Project Investor under or in connection with this Agreement or the Project Activities.

28.5 **Agreed Interest Rate**

If any Party fails to pay any amount due and payable by it under the Agreement or under any judgment or award in connection with this Agreement, that Party shall, in addition to such amount, be liable to pay to the Party to whom the same was due, interest (calculated on a daily basis and compounded every six months) on such overdue amount from the date due until the date of actual payment, after as well as before judgment or award, at the Agreed Interest Rate.

29. EXPIRY AND TERMINATION

29.1 Without prejudice to Clauses 2.5 and 30, this Agreement shall have a term beginning on the Effective Date and expiring on the earlier of: (a) the Twenty-Five Year COD Date and (b) the date on which the Project Investor permanently ceases to carry out the Project Activities (as notified by the Project Investor to the State) unless terminated earlier in accordance with this Clause 29.

29.2 If:

(a) pursuant to article 12 of the Intergovernmental Agreement, a party withdraws from the Intergovernmental Agreement as a result of:

(i) the Pipeline System not being selected by the Shah Deniz consortium to transport natural gas from the Caspian Region to Europe; and

(ii) the Project Investor failing to identify, in agreement with the parties to the Intergovernmental Agreement, an alternative source of supply within the time period referred to in article 12 of the Intergovernmental Agreement,

either Party may immediately terminate this Agreement by providing notice of the same to the other Party; or

(b) the Project Investor has not taken steps to commence the construction phase of the Project by not later than 48 months after the Effective Date, the State shall have the right to give written notice to the Project Investor of the termination of this Agreement. Such termination shall become effective 60 days after actual receipt by the Project Investor of

the termination notice unless within that 60 day period the Project Investor provides evidence of taking steps toward an imminent commencement of the construction phase of the Project. The State's right to terminate pursuant to this Clause 29.2(b) shall, unless exercised at an earlier time, expire upon the Project Investor providing evidence of taking steps toward an imminent commencement of the construction phase of the Project. In addition, the above-referenced 48 month period shall be extended if and to the extent of any delays caused by:

(i) the failure or refusal of any State Component to perform any of its obligations under this Agreement or any other Project Agreement; or

(ii) any Force Majeure affecting the Project Investor; or

(c) an Abandonment occurs:

(i) the State shall have the right to give written notice to the Project Investor requesting the Project Investor to recommence the Project Activities within six months of receiving the State's notice;

(ii) if the Project Investor fails to recommence the Project Activities within six months of receiving the State's notice, the State shall have the right to give written notice to the Project Investor of the termination of this Agreement, provided that if the Project Investor disputes either that an Abandonment has occurred or that it has failed to recommence the Project Activities, this Agreement shall continue in full force and effect pending the resolution of such matter in accordance with Clause 24.

29.3 Termination or expiry of this Agreement shall be without prejudice to:

(a) the rights of the Parties (including those Persons which are no longer Parties) and other Persons in connection with any accrued liability of the Parties as at the date of termination;

(b) the full performance of all obligations under this Agreement which have accrued prior to termination;

(c) those rights and obligations which expressly or impliedly survive termination; and

(d) the survival of all waivers and indemnities provided herein in favour of a Party (or former Party) or other Person.

29.4 Subject to Clause 29.5, the State may terminate this Agreement if a Person, who in the State's sole discretion, constitutes a danger to the State's national security or international political interests becomes able to exercise control over the Project Investor. The State may not exercise this termination right in respect of any Person at any time after the date falling 90 days after receiving notice from the Project Investor of that person becoming able to exercise control. For the purposes of this Clause 29.4 and Clause 29.5, **control** has the meaning attributed to it with reference to Council Regulation (EC) No. 139/2004.

29.5 The Project Investor may notify the State in advance of any proposed transaction which might result in any Person acquiring control of the Project Investor and requesting the State to confirm whether or not the State believes a right to terminate this Agreement under Clause 29.4 would arise by reason of that transaction. If, as at the date falling 30 days after the Project Investor's notification, the State has not confirmed that it believes such a right would arise, then the State

may not terminate this Agreement under Clause 29.4 on the grounds of the circumstances resulting from that transaction.

29.6 This Clause 29 exhaustively sets out the circumstances in which this Agreement may be cancelled or terminated and neither Party shall have any other right (whether arising under Greek Law or otherwise) to seek or declare any cancellation or termination of this Agreement.

30. FURTHER OPPORTUNITIES

If at any time during the term of this Agreement, either Party considers that:

(a) there may be further opportunities to exploit the Pipeline System, including with respect to alternative sources of Natural Gas; and/or

(b) extending the term of this Agreement may provide material benefits in respect of promoting further investment in the Southern Gas Corridor,

the relevant Party shall notify the other Party and they shall meet to discuss and negotiate, in good faith, amendments to this Agreement to support such objectives, including with a view to securing and maintaining ongoing stable, transparent and non-discriminatory conditions for the implementation and execution of the Project. For the avoidance of doubt, nothing in this Clause 30 shall oblige either Party to agree any amendment to this Agreement.

31. SUCCESSORS AND PERMITTED ASSIGNEES

31.1 Subject to relevant Greek and/or international legislation, the State agrees that the rights and benefits of the Project Investor under this Agreement include the right to transfer its rights under this Agreement in accordance with the provisions of this Clause 31.

31.2 Subject to Clause 31.4, any assignment or transfer of rights and/or obligations under this Agreement by the Project Investor shall require the prior notification of the Project Investor to the State and shall include the details of such transferred rights and/or obligations and the proposed recipient thereof, and if the Project Investor so elects, delivery to the State of an agreement duly executed by the Project Investor and the proposed recipient of such rights and/or obligations; provided, however, that the State shall have the right within 20 days of receipt of such notification to disapprove such assignment or transfer if the proposed assignee or transferee:

(a) poses a threat to the national security of the Hellenic Republic;

(b) is an Entity incorporated or organised in a jurisdiction which is subject to European Union or United Nations sanctions;

(c) (if the Project Investor intends to transfer its obligations under this Agreement) does not have the technical and/or financial capability to perform the Project Investor's obligations under this Agreement.

31.3 Upon delivery of the form of agreement as contemplated by this Clause 31.2, the State shall promptly execute the agreement and return the same to the Project Investor.

31.4 The State hereby consents to any assignment (by way of security) or grant of other security interests to the Lenders (or an Entity acting on behalf (including as agent or trustee) of the Lenders) of the benefit of, or rights under, this Agreement.

31.5 Any purported assignment or transfer of the Project Investor's rights and/or obligations under this Agreement which is not made in compliance with this Clause 31 shall be void and have no effect.

31.6 Any change in control of the Project Investor, within the meaning of article 65 of Greek Law 4001/2011, shall be promptly notified by the Project Investor to both the State and to RAE in accordance with that law.

32. DECOMMISSIONING

Following the Project Investor's permanent cessation of the Project Activities, the Project Investor shall decommission the Project according to the terms of the decommissioning plan to be established as set out in the environmental and social impact assessment process (as may be amended from time to time) included in Schedule 2, unless the State agrees to have all rights in relation to the Greek Facilities transferred to it or its nominee. The Project Investor shall have no obligations in relation to the decommissioning of the Project other than those provided for in this Clause 32.

33. PROJECT FINANCING COOPERATION

33.1 The State acknowledges that the Project Investor intends to finance the development of the Project on a limited or non-recourse project finance basis. The State further acknowledges that such financing is fundamental to the successful implementation of the Project and that such financing will be in respect of the entire Project rather than any specific part of the Project. Subject to the Project Investor reimbursing the State for any reasonably incurred legal fees in connection with the same, the State agrees to cooperate with the Project Investor in its pursuit of such limited or non-recourse project finance based debt or bond financing for the Project, such co-operation to include the following:

(a) providing potential Lenders, Interest Holders and any or their respective Affiliates with such non-proprietary/non-secret data that is available to the State and is reasonably required by such Persons;

(b) at financial closing, providing legal opinions, which may include customary qualifications, to the Project Investor, Lenders, Interest Holders and any or their respective Affiliates regarding such matters customary for a limited recourse debt or bond financings;

(c) executing such other documents as are reasonably necessary or reasonably appropriate to extend directly to any and all applicable Lenders the representations, warranties, guarantees, covenants, undertaking and obligations of the State as, and to the extent, set forth in this Agreement.

33.2 The State acknowledges its willingness to enter into a direct agreement with the Lenders (or the agent or trustee of the Lenders) on terms to be agreed between the State and such Lenders those terms to be customary for a limited recourse debt or bond financing. Such a direct agreement shall not impose any requirement on the State to guarantee, assume or provide any other form of surety for any part of the Project Investor's debt to the Lenders.

33.3 The State shall use its best endeavours to ensure that any security granted by the Project Investor to the Lenders (or any agent or trustee of the Lenders) with respect to the Greek Facilities is perfected and fully enforceable by the Lenders in accordance with the terms upon which the security is granted.

34. NOTICES

34.1 A notice, approval, consent or other communication given under or in connection with this Agreement (in this Clause 34, a **Notice**):

(a) must be in writing in the English language;

(b) shall be delivered by hand, or by internationally recognised courier delivery service, or sent by facsimile transmission or email to the Party to which it is required or permitted to be given or made at such Party's address, facsimile number or email address specified below and marked for the attention of the person so specified, or at such other address, facsimile number or email address and/or marked for the attention of such other person as the relevant Party may from time to time specify by Notice given in accordance with this paragraph.

34.2 Any notice or other document sent by email shall be sent as an email attaching the actual notice or other document in a non-editable PDF format. No notice or other document shall be sent in the body of an email.

34.3 The relevant details of each party at the date of this Agreement are:

The State

Address: The Ministry of Environment, Energy and Climate Change, 119 Messogion Ave., 101 92 Athens, Greece,

Facsimile: +30 210 69 69 608,

E-mail: gg.eka@eka.ypeka.gr

Attention: Prof. Konstantinos Mathioudakis, General Secretary for Energy and Climate Change

or

Address: The Ministry of Environment, Energy and Climate Change, General Secretariat for Energy and Climate Change, General Directorate for Energy, 119 Messogion Ave., 101 92 Athens, Greece,

Facsimile: +30 210 69 69 034

Email: ZacharopoulosA@eka.ypeka.gr

Attention: Mr. Athanasios Zacharopoulos, Deputy Head of Petroleum Policy Directorate

The Project Investor

Address: 2-4 Messogion Ave, 115 27, Athens, Greece

Facsimile: +30 210 74 54 300

Email: rikard.scoufias@tap-ag.com

Attention: Rikard Scoufias, Country Manager Greece

34.4 In the absence of evidence of earlier receipt, any Notice shall take effect from the time that it is deemed to be received in accordance with Clause 34.5.

34.5 Subject to Clause 34.4, a Notice is deemed to be received:

(a) in the case of a notice delivered by hand at the address of the addressee, upon delivery at that address;

(b) in the case of internationally recognised courier delivery service, when an internationally recognised courier has delivered such communication or document to the relevant address and collected a signature confirming receipt;

(c) in the case of a facsimile, on production of a transmission report from the machine from which the facsimile was sent which indicates that the facsimile was sent in its entirety to the facsimile number of the recipient; and

(d) if sent by email, upon the generation of a receipt notice by the recipient's server or, if such notice is not so generated, upon delivery to the recipient's server.

34.6 A Notice received or deemed to be received in accordance with Clause 34.5 on a day which is not a Business Day or after 5.00 p.m. on any Business Day, according to local time in the place of receipt, shall be deemed to be received on the next following Business Day.

35. MISCELLANEOUS

35.1 **Nature of obligations**

The obligations undertaken by each Party under this Agreement shall be several, independent, absolute, irrevocable and unconditional, and shall each constitute an independent covenant of that Party, separately enforceable from all other obligations of that Party under this Agreement and the obligations of any State Component or Project Participant under the Project Agreements, without regard to the non-performance, invalidity or unenforceability of any of those other obligations.

35.2 **Liability with Respect to Third Parties**

Subject to Clause 35.4, nothing in this Agreement shall:

(a) create any rights or liabilities, whether contractual or under Greek Law, pursuant to which any third party (other than a Project Participant that is a third party to this Agreement) may bring any claim against the State, any other State Component or any Project Participant; or

(b) affect or otherwise alter the rights of the Parties as against third parties and the rights of third parties as against the Parties under Greek Law.

35.3 **Waiver**

(a) The rights of each Party under this Agreement:

(i) may be exercised as often as necessary;

(ii) unless otherwise expressly provided in this Agreement, are cumulative and not exclusive of rights and remedies provided by law; and

(iii) may be waived only in writing and specifically.

(b) Delay by a Party in the exercise or non-exercise of any right under this Agreement is not a waiver of that right.

(c) A waiver (whether express or implied) by one of the Parties of any of the provisions of this Agreement or of any breach of or default by the other Party in performing any of those provisions shall not constitute a continuing waiver and that waiver shall not prevent the waiving Party from subsequently enforcing any of the provisions of this Agreement not waived or from acting on any subsequent breach of or default by the other Party under any of the provisions of this Agreement.

35.4 **Third Party Rights**

(a) Notwithstanding Clause 35.2, all rights and indemnities expressed to be in favour of any third party (including each Project Participant) under this Agreement may be enforced by those third parties, notwithstanding that such third parties are not party to this Agreement.

(b) Subject to Clause 27, but notwithstanding any other provision of this Agreement benefiting any third party (including this Clause 35.4) the Parties shall not be required to obtain the consent of any third party for any amendment, waiver, variation or termination to or under (as the case may be) this Agreement.

35.5 **Representations**

(a) Each Party acknowledges that, in agreeing to enter into this Agreement, it has not relied on any express or implied representation, warranty, collateral contract or other assurance (except those repeated in this Agreement and the documents referred to in it) made by or on behalf of any other Party at any time before the signature of this Agreement. Each Party waives all rights and remedies which, but for this Clause 35.5(a), might otherwise be available to it in respect of any such representation, warranty, collateral contract or other assurance.

(b) Nothing in Clause 35.5(a) limits or excludes any liability for fraud.

35.6 **Relationship of the Parties**

Nothing in this Agreement shall be deemed to constitute a partnership between the Parties nor be deemed to constitute any Party the agent of any other Party for any purpose.

35.7 **Entire Agreement**

This Agreement, and the documents referred to in it, contains the whole agreement between the Parties relating to the transactions contemplated by this Agreement and supersedes all previous agreements between the parties relating to the subject matter of this Agreement. Except to the extent otherwise required by law, no terms shall be implied (whether by custom, usage or otherwise) into this Agreement.

35.8 **Further Assurance**

Each Party agrees, upon the request of the other, to execute any documents and take any further steps as may be reasonably necessary in order to implement and give full effect to this Agreement.

35.9 **Counterparts**

This Agreement may be executed in any number of counterparts, all of which taken together shall constitute one and the same Agreement and any Party may enter into this Agreement by executing a counterpart.

35.10 **Severability**

(a) The provisions contained in each Clause of this Agreement shall be enforceable independently of each of the others and their validity shall not be affected if any of the others are invalid. If any of those provisions is void but would be valid if some part of the provision were deleted, the provision in question shall apply with such modification as may be necessary to make it valid.

(b) Without limiting Clause 35.10(a), if any amendment, deviation, exemption or adjustment to Greek Law made by this Agreement is found to be unconstitutional or, notwithstanding Clause 3.3, to be inconsistent with a requirement under the Community Treaties, including, for the avoidance of doubt, any requirement of any European Union law made under the Community Treaties, the Parties shall negotiate an amendment to this Agreement with the intention that a functionally equivalent position is achieved.

(c) The State shall not be liable to the Project Investor if any amendment, deviation, exemption or adjustment to Greek Law made by this Agreement is found to be unconstitutional or, notwithstanding Clause 3.3, to be inconsistent with a requirement under the Community Treaties, including, for the avoidance of doubt, any requirement of any European Union law made under the Community Treaties.

35.11 **Confidentiality**

The State and the Project Investor shall maintain, and the State shall cause each of the other State Components and each Independent Authority to maintain, the confidentiality of all data and information of a non-public or proprietary nature that they may receive, directly or indirectly, from the other pertaining to any of the Project Participants or the Project.

35.12 **Costs**

Each of the Parties shall pay its own costs and expenses of and incidental to the negotiation, preparation and completion of this Agreement.

35.13 **Language**

The language of this Agreement and all notices, demands, requests, statements, certificates or other documents or communications under this Agreement shall be in English unless otherwise agreed in writing. This Agreement is made in both Greek and English and both texts shall have equal force and effect. If this Agreement or any related documents are translated into another language, the English and Greek versions shall prevail.

The Parties have caused this Agreement to be executed by their duly authorised representatives:

THE GOVERNMENT OF THE HELLENIC REPUBLIC

By:

IOANNIS STOURNARAS

MINISTER OF FINANCE

By:

ASIMAKIS PAPAGEORGIOU

DEPUTY MINISTER OF ENVIRONMENT, ENERGY AND CLIMATE CHANGE

THE PROJECT INVESTOR

Trans Adriatic Pipeline AG

By:

KJETIL TUNGLAND

MANAGING DIRECTOR

SCHEDULES TO THE HOST GOVERNMENT AGREEMENT

SCHEDULE 1

PROJECT LAND

PART 1

REQUIRED PROJECT LAND

Definitions

In this Schedule, in addition to those definitions set out in Clause 1, the following terms shall have the following meanings:

Above Ground Facilities means those parts of the Greek Facilities that are necessary for controlling the flow of Natural Gas and/or for ensuring the safety and maintenance of the Pipeline System, including compressor stations, metering and pigging stations, receiving terminals and block valve stations.

Affected Persons means those Persons (including informal Land users) whose Land is acquired, encumbered or impaired, or whose rights with respect to such Land are acquired, encumbered or impaired as a result of the Project Investor obtaining Relevant Rights over the Required Project Land and includes those Persons that are landowners, occupiers or informal users of Land adjacent to Required Project Land.

Commencement Point means point, situated at the border between the Hellenic Republic and the Republic of Turkey, determined by the Project Investor as being technically optimal for the Pipeline System's commencement and interconnection with the relevant upstream facilities.

Construction Corridor means that Temporary Land identified by the Project Investor in accordance with paragraph 6.3 extending from the Commencement Point to the Exit Point, within which the centreline of the Pipeline System Corridor will be located and that is required for the construction of the Pipeline System and related Project Activities during the Construction Phase.

Construction Phase means the period from the date that the physical construction of the Greek Facilities commences until the date that the Pipeline System is commissioned for commercial operation and all construction equipment has been removed from the Temporary Land.

Corridor of Interest means that area of Land identified in maps GPL00 - ASP - 642 - Y - TAE – 0052 / at 04 and GPL00 - ERM - 642 - Y - TAE - 0012 / at 03 (each of which form part of the Project Investor's environmental and social impact assessment submitted under Greek Law)with a width of generally two kilometres at any one point (subject to certain routing options) and extending from the Commencement Point to the Exit Point.

Emergency Situation means a situation where harm to persons or property has occurred or where imminent harm to persons or property is reasonably likely to occur if that situation is not addressed.

Encumbrance means any mortgage, mortgage pre-notation, lien, judgment, execution, pledge, charge, security interest, restriction, easement, claim, deficiency in title or chain of ownership, or encumbrance of any nature whatsoever, whether arising by operation of Greek Law or otherwise created.

Energy Law means Greek Law 4001/2011 on operation of Electricity and Natural Gas Energy Markets, Research, Production and Hydrocarbons Transmission Networks and other provisions transporting into

Greek law European Directive 2009/73/EC of the European Parliament and of the Council of 13 July 2009 concerning common rules for the internal market in natural gas and repealing Directive 2003/55/EC.

Excess Land has the meaning given to it in paragraph 6.5.

Exit Point means the point, situated on the border between the Hellenic Republic and the Republic of Albania, determined by the Project Investor as being technically optimal for the Pipeline System's crossing from the Hellenic Republic into the Republic of Albania.

Facilities Land means that Permanent Land identified by the Project Investor in accordance with paragraph 6.3 that is required for the installation of the Above Ground Facilities.

Failed Negotiation means a failed negotiation determined in accordance with the performance requirements of the European Bank for Reconstruction and Development as set out in the Environmental and Social Policy, as certified by the Project Investor.

Hazardous Materials means any natural or artificial substance which (whether alone or in conjunction with any other substance) gives rise to a risk of causing harm to persons or any other physical entity or causing damage to the environment and includes any controlled, special, hazardous, pollutant, contaminant, flammable, toxic, radioactive, corrosive, caustic or dangerous waste, material, water or otherwise hazardous substances (including petroleum, its derivatives, by-products and other hydrocarbons and asbestos).

Livelihood Restoration Plan means the document to be established by the Project Investor on the basis of the Environmental and Social Policy that defines the entitlements of Affected Persons, establishes common Replacement Values in respect of the Land associated with the Affected Persons and outlines the land access and expropriation processes contemplated by this Agreement (in each case, in a manner consistent with this Agreement).

Municipal Land means State Land owned by Local Authorities.

Negotiation Procedures has the meaning given to it in paragraph 7.1(b).

Permanent Access Road Land means that Permanent Land identified by the Project Investor in accordance with paragraph 6.3 that is required for the construction, use and maintenance of permanent access roads to facilitate Project Activities during both the Construction Phase and the Post Construction Phase.

Permanent Land means the Land required by the Project Investor for both the Construction Phase and the Post Construction Phase.

Pipeline System Corridor means that Permanent Land which is not Facilities Land within the Construction Corridor identified by the Project Investor in accordance with paragraph 6.3 and extending from the Commencement Point to the Exit Point within, over or under which the Pipeline System (other than the Above Ground Facilities) is to be located.

Post Construction Phase means the period from the end of the Construction Phase until the expiry or earlier termination of this Agreement.

Pre-Construction Phase means the period from the Effective Date until the commencement of the Construction Phase.

Preferred Project Area means an area of Land extending from the Commencement Point to the Exit Point with a width of approximately 200 metres, subject to certain areas being wider to reflect the

engineering of the Pipeline System and the projected construction methodology for the Pipeline System, together with that Land that has been preliminarily identified by the Project Investor as Land that may be required for Temporary Access Road Land, Permanent Access Road Land and Road Upgrade Land.

Replacement Value means the value to replace the losses experienced by an Affected Person, generally on the basis of a fair market valuation and taking into account transaction costs , but which will, in any case, be no lower than the amount of compensation that would be payable in the relevant circumstance under the Energy Law.

Required Project Land means the Permanent Land, the Temporary Land and the Road Upgrade Land.

Road Upgrade Land means that Land adjacent to existing public roads required for the purpose of the Public Road Access Works.

Temporary Access Road Land means that Temporary Land identified by the Project Investor in accordance with paragraph 6.3 that is required for the construction, use and maintenance of temporary access roads to facilitate Project Activities during the Construction Phase.

Temporary Land means the Land required by the Project Investor for the Construction Phase only.

1. APPLICABLE STANDARDS

1.1 The State shall, and shall procure that the other State Components shall, perform its obligations under this Schedule:

(a) within the limits of its authority; and

(b) in accordance with its obligations under public international law and Greek Law (as amended by this Agreement).

1.2 The Parties acknowledge that the processes set out in Part 1 of this Schedule shall be performed within the context described in Part 2 of this Schedule.

2. NATURE OF THE OBLIGATIONS UNDER THIS SCHEDULE

2.1 For the avoidance of doubt:

(a) nothing in this Schedule shall require the State to make any payment to any Person (including any Affected Person) in respect of the acquisition of the Relevant Rights for the purpose of the Project; and

(b) the Parties acknowledge and agree that Project Investor, of its own volition, has elected to comply with broader requirements in respect of the acquisition of the Relevant Rights, including the performance requirements of the European Bank for Reconstruction and Development as set out in the Environmental and Social Policy and adjusted from time to time and the additional standards and requirements set forth in Schedule 2. The State bears no liability or responsibility (other than those express obligations set out in this Agreement) in respect of that election by the Project Investor.

2.2 The Project Activities are carried out in implementation of the Intergovernmental Agreement; therefore, articles 165-172, 173 par. 1, 174 and 175 of the Energy Law are applicable, as provided in articles 177 and 176 par.1 of the Energy Law, subject to the following adjustments, which are required to enable the Project Investor to comply with the above broader requirements

imposing obligations on the Project Investor that are in addition to those provided in the Energy Law:

(a) in addition to publication of the Ministerial Decision provided for under article 165 par. 1 of the Energy Law in the Government Gazette, the Project Investor shall also be obliged to comply with the following condition for the acquisition of any Relevant Rights in relation to Non-State Land granted under the above provisions of the Energy Law: to submit a certification to the State in accordance with paragraph 7.1(c) that there has been a Failed Negotiation in respect of the relevant Non-State Land. Following such certification, the Project Investor shall automatically acquire the Relevant Rights over the relevant Non-State Land without any other conditions or formalities subject only to the payment of compensation to the Affected Persons in accordance with this Schedule. This provision is for the sole benefit of the Project Investor and shall not create any rights for any Affected Persons and/or third parties;

(b) financial compensation to the relevant Affected Persons will be granted in accordance with paragraph 8 of this Schedule and, to the extent applicable, shall be based on Replacement Values;

(c) to the benefit of Local Authorities, all Required Project Land which is Municipal Land shall be granted to the Project Investor in accordance with article 170 of the Energy Law and the relevant Local Authorities shall be compensated in accordance paragraph 8 of this Schedule;

(d) article 169 par. 3 of the Energy Law shall apply subject to payment of compensation to the relevant Affected Persons at a level consistent with the principles set out in the relevant Livelihood Restoration Plan. If at the time of payment of this compensation, the decision of the General Secretary of Decentralised Administration on land values and amounts of compensation, according to the provisions of the Energy Law, has not been issued, the Project Investor shall pay any difference between the compensation actually paid and the one determined subsequently by the above decision of the General Secretary of Decentralised Administration, at a later stage, and in any case, no later than one year from the issuance of this decision. Payments under this clause shall be made in accordance with article 169 par. 2 of the Energy Law;

(e) the zone described in article 166 par. 2 of the Energy Law (the permanent easement zone) shall be reduced by one meter on each side of the pipeline axis, namely it shall have a width of four (4) meters to the left and four (4) meters to the right of the pipeline axis, instead of five (5) meters, to the benefit of the environment and any Affected Persons; The Minister of Environment, Energy and Climate Change may decide to impose, when considered necessary for the installation of the pipeline and in particular, in order to enable the above reduction of the permanent easement zone, temporary occupation and use of other territorial zones which are adjacent to one or both of the four (4) meter zones referred to in paragraph (d) above, and whose united or split total width may not exceed thirty (30) meters.

!.3 The following shall not apply for all purposes in connection with the Project Investor's acquisition of Relevant Rights in accordance with this Schedule, including through notarial deed:

(a) article 23 of Greek Law 4014/2011;

(b) article 24 of Greek Law 2945/2001;

(c) articles 35 and 72 of Greek Law 998/1979; and

(d) article 60 of Legislative Decree 86/1969.

2.4 By virtue of a notarial deed which is registered with the competent local land registry or cadastre, as the case may be, a holder of a mortgage or mortgage pre-notation can agree with the Project Investor that a Relevant Right created by virtue of notarial deed is deemed to be prior to the mortgage or mortgage pre-notation.

3. ADMINISTRATION

3.1 Within 10 Business Days after the Effective Date of the Agreement, the Project Investor and the State will designate to each other in writing those Persons, agencies and regulatory bodies which each will be entitled to communicate with and rely on in giving the various notices and securing and confirming the various rights described in this Schedule. Such notified contact persons or bodies shall be subject to change, from time to time, on not less than 5 Business Days' prior written notice.

3.2 Subject to Clause 35.11 of this Agreement, applicable privacy and data protection restrictions under Greek Law and applicable human rights standards, the Project Investor shall have the right to use, publicise and/or export any data and information obtained by the Project Investor or any other Project Participant in connection with the activities described in this Schedule.

4. GENERAL ACTIVITIES IN RESPECT OF PROJECT LAND

4.1 In respect of Project Land and subject to paragraph 1.1 above, the State and each other State Component shall:

(a) pursuant to Clause 16 of this Agreement, issue, or cause to be issued, all necessary permits, authorisations, land registration certificates and other Authority Permissions required under Greek Law for the Project Investor to acquire and exercise those Relevant Rights obtained pursuant to this Schedule;

(b) provide to the Project Investor information within its possession, including cadastral information, maps and databases, as the Project Investor may reasonably request in connection with the acquisition of the Required Project Land from time to time;

(c) take all necessary steps to ensure that the Project Investor is able to enjoy the Relevant Rights that are made available to it in the Required Project Land;

(d) not grant to any Person other than the Project Investor any Relevant Rights or other rights in connection with the Required Project Land which are inconsistent or may interfere with the full exercise and enjoyment by each Project Participant of the Relevant Rights granted under or in accordance with this Agreement;

(e) ensure that all Relevant Rights that are made available to the Project Investor continue for a consecutive period of no less than the term of this Agreement unless this Agreement expressly provides for a shorter period to apply;

(f) not revoke any Relevant Rights made available to the Project Investor without the prior written consent of the Project Investor;

(g) protect, defend and indemnify the Project Investor from and against any Loss or Damage arising in connection with any and all third-party claims or demands (including any and all third party claims or demands from any Person claiming to be an Affected Person if the Project Investor has, at the time of the claim and acting in good faith, already

compensated another Person in respect of applicable Relevant Rights) arising from or related to:

(i) the Project Investor's or a Project Participant's exercise of the Relevant Rights; or

(ii) the performance (whether in part or whole or in accordance with the Greek Law or not) of the State Components' obligations under this Schedule,

to the extent that any such third-party claims or demands are caused by or arise from any breach by any State Component of this Agreement; and

(h) protect, defend and indemnify the Project Investor from and against any Loss or Damage arising in connection with the discovery of any pre-existing Hazardous Materials in any of the Required Project Land which was previously State Land (other than land described in article 171 par. 3, second subparagraph of the Energy Law), provided that the State shall have no obligation to protect, defend or indemnify the Project Investor to the extent that such Loss or Damage arose as a result of the Project Investor failing to act as a properly skilled and experienced contractor in the applicable circumstances.

4.2 The obligations of the State and the other State Components in this paragraph 4 shall apply equally to State Land and Non-State Land other than as expressly set out in paragraph 4.1(h).

4.3 The competent State Components shall use reasonable endeavours to proactively assist and support, as far as reasonably practicable, the Project Investor in the identification and acquisition of the Required Project Land and the required Relevant Rights and in respect of all other activities contemplated by or arising out of the activities undertaken in connection with this Schedule.

4.4 **Cadastral Information**

(a) The Parties shall (or, in the case of the State, shall cause Ktimatologio SA to) promptly following the Signing Date in good faith negotiate and enter into an agreement pursuant to which they shall cooperate in relation to the preparation and finalisation of cadastral information in relation to the Project Land (the **Cadastral Agreement**).

(b) The State shall ensure that the Ktimatologio SA complies with all of its obligations under the Cadastral Agreement in a prompt and timely manner. For the purposes of this Agreement, the Cadastral Agreement shall be deemed to be a Project Agreement.

5. ACCESS TO PROJECT LAND IN THE PRE-CONSTRUCTION PHASE

5.1 Project Investor Activities

(a) In relation to Non-State Land, during the Pre-Construction Phase the Project Investor shall, subject to compliance with paragraphs 5.1(b) and 5.1(c), have the right in accordance with article 6 of Law 2882/2001 to access such Non-State Land as is necessary to enable the Project Investor and the other Project Participants to carry out those Project Activities that are required or desirable to be performed in anticipation of the construction of the Pipeline System, including with respect to the gathering of cadastral and other Land ownership and use information and, should the Project Investor so decide, preliminary archaeological and hazardous material investigations.

(b) Prior to utilising the right of access described in paragraph 5.1(a), the Project Investor shall use its reasonable endeavours to enter into discussions with, and reach negotiated agreements with, relevant landowners and other Affected Persons in respect of that right.

(c) If during the Pre-Construction Phase, despite the reasonable endeavours of the Project Investor, the Project Investor is unable within a two month period to contact the relevant landowners and/or other Affected Persons or to reach a reasonable agreement with those persons in respect of accessing the relevant Non-State Land upon reasonable, the Project Investor may provide notice of the same to the State and shall thereafter, together with any other Project Participants, be entitled to access the relevant Non-State Land notwithstanding that contract has not been made or an agreement has not been reached (as applicable). When accessing Non-State Land in such circumstances, the Project Investor shall seek to minimise the duration of its access and any interference to the relevant landowners and other Affected Persons.

(d) In relation to State Land, during the Pre-Construction Phase the Project Investor and the other Project Participants shall have the right to access State Land for the purpose of carrying out those Project Activities that are required or desirable to be performed in anticipation of the construction of the Pipeline System.

(e) It is recognised that the Project Investor will commence the activities contemplated by this paragraph 5 before the Effective Date and may have notified the State as contemplated by paragraph 5.1(c) above in respect of Non-State Land before that date.

6. IDENTIFICATION OF REQUIRED PROJECT LAND

6.1 The process set out in this paragraph 6 for the identification of the Required Project Land and the required Relevant Rights is in addition to, and not in substitute of, applicable Greek Law which relates to the conduct of environmental and social impact assessments, the identification and approval of the location of the Greek Facilities, the issuance of Applicable Permissions for the Project Activities, the negotiation for the acquisition of Relevant Rights and the undertaking of any expropriation of Relevant Rights.

6.2 The Project Investor acknowledges and agrees that the route of the Greek Facilities through Greek Territory may raise defence related issues or other issues of national interest and the route of the Greek Faculties may, as part of the identification process described in this paragraph 6, need to be adjusted to address such issues.

6.3 Phase 1 – Pre-Construction Phase

(a) Corridor of Interest

The Parties acknowledge the Corridor of Interest and agree that the Corridor of Interest reflects, as at the Signing Date, the Land that the Project Investor considers may be required for Project Activities. It is intended that the Corridor of Interest will be further refined as the engineering of the Pipeline System proceeds.

(b) Preferred Project Area

(i) Following further engineering works and consultations with relevant stakeholders based on the Corridor of Interest, the Project Investor will select the Preferred Project Area that the Project Investor considers will be required for the further implementation of the Project Activities and notify the State of the same.

(ii) The notification provided by the Project Investor under paragraph 6.3(b)(i) will include maps and diagrams setting out the Preferred Project Area, as well as a written description setting out the basis for the selection of the Preferred Project Area.

(iii) While the Preferred Project Area will be based on the Corridor of Interest, the Parties acknowledge that deviations from the Corridor of Interest may be necessary to accommodate the results of further analysis and route refinement.

(iv) Within 40 Business Days of receiving the notification of the Preferred Project Area from the Project Investor, the State shall have the right to approve the notified configuration of the Preferred Project Land and in the event of non-approval provide the Project Investor with its written comments including a detailed reasoning. The Project Investor shall, taking into account the State's written comments, proceed to an appropriate reconfiguration of the Preferred Project Area submitting it to the State for new approval following the hereinabove procedure.

Required Project Land

(i) Following further engineering works and consultations with relevant stakeholders based on the Preferred Project Area, the Project Investor will notify the State of the Required Project Land and the particular Relevant Rights that are required over each part of the Required Project Land.

(ii) Promptly following the Project Investor's notification of the Required Project Land, the State shall issue the act provided for in article 165, par 1 of the Energy Law in respect of that Land.

(iii) Without limiting the generality of paragraph 6.3(c)(i), it is intended that:

(A) the Construction Corridor will, in general, be of a width of 38 metres, subject to certain areas being wider to reflect the engineering of the Pipeline System and the projected construction methodology for the Pipeline System;

(B) the Pipeline System Corridor (other than the Facilities Land) will, in general, be of a width of 8 metres, with the pipeline lying in the centre of the Pipeline System Corridor;

(C) the Relevant Rights over the Facilities Land and the Permanent Access Road Land are intended to be rights of ownership vested in the Project Investor;

(D) the Relevant Rights over the Pipeline System Corridor are intended to be easement rights vested in the Project Investor;

(E) the Relevant Rights over the Temporary Land are intended to be lease, licence or other temporary rights (as the Project Investor may negotiate) vested in the Project Investor, except as provided in paragraph 7.1(d)(ii) below; and

(F) the Relevant Rights over the Road Access Land are intended to be rights of ownership vested in the State.

(iv) The notification provided by the Project Investor under paragraph 6.3(c)(i) will include maps and diagrams of the Required Project Land detailed to a level which will enable the State to perform its obligations under this Schedule in connection with the acquisition of the Relevant Rights required over each part of the Required Project Land. The

notification will also include a written description setting out the basis for the selection of the Required Project Land and how the comments, if any, made by the State with respect to the Preferred Project Area have been taken into account.

(v) The Required Project Land shall be based on the Preferred Project Area, however deviations from the Preferred Project Area shall be permitted provided that:

(A) when identifying the Required Project Land pursuant to paragraph 6.3(c)(i), the Project Investor shall identify those deviations (if any) that have been made from the Preferred Project Area together with a description of why those deviations have been made; and

(B) within 40 Business Days of receiving notice of such deviations, the State shall have the right to approve the notified deviations and in the event of non-approval provide the Project Investor with its written comments including a detailed reasoning. The Project Investor shall, taking into account the State's written comments, proceed to an appropriate reconfiguration of the Required Project Land submitting it to the State for new approval following the hereinabove procedure.

6.4 Potential re-routing

If, following the Project Investor's identification of the Required Project Land pursuant to paragraph 6.3(c)(i) (including at any time during the Construction Phase), the Project Investor reasonably considers that additional Land is required for the purposes of the Project (including as a result of any re-routing of the Greek Facilities), the Project Investor shall notify the State of that additional Required Project Land and the State shall promptly:

(a) revise the act referred to in paragraph 6.3(c)(ii); or

(b) issue a new act as provided for in article 165, par 1 of the Energy Law in respect of the changed Require Project Land,

and this Agreement shall apply equally to that additional Land.

6.5 Phase 2 – Post Construction Phase

(a) When the Project Investor considers that the Construction Phase has been completed, it will notify the State and relinquish all Relevant Rights over the Temporary Land.

(b) At any time, and from time to time, following the completion of the construction of the Pipeline System, the Project Investor may notify the State that certain areas of the Permanent Land are no longer required for Project Activities (the **Excess Land**).

(c) If the Excess Land was previously Non-State Land, the Project Investor will provide the former owner with the option to take over all Relevant Rights over the Excess Land for no or nominal consideration before triggering paragraph 6.5(e).

(d) The notification provided by the Project Investor under paragraph 6.5(b) shall include maps and diagrams of the Excess Land detailed to a level which will enable the State to remove the Relevant Rights over the Excess Land together with the basis for the selection of the Excess Land as well as a notification of the Project Investor on the outcome of the provisions of paragraph 6.5(c).

(e) Promptly after receiving the notification provided by the Project Investor under paragraph 6.5(b), the State shall acquire all Relevant Rights over the Excess Land that has not been handed over pursuant to paragraph 6.5(c) for no or nominal consideration in accordance with Greek Law. The Project Investor shall provide all reasonable assistance that the State may require in performing the acquisition.

6.6 Phase 3 – Expansion Phase(s)

If at any time, and from time to time, the Project Investor wishes to expand, extend or undertake material works (other than for the purpose of a spur line to any market outside the Hellenic Republic, the Republic of Albania or the Italian Republic, unless the Parties otherwise agree) with respect to the Pipeline System and requires additional Project Land either permanently or for construction purposes, the provisions of this Schedule shall apply *mutatis mutandis* to any additional Relevant Rights required with respect to the implementation of that expansion, extension or material works.

7. ACQUISITION OF RELEVANT RIGHTS OVER THE REQUIRED PROJECT LAND

7.1 Project Investor Activities

(a) Following the Project Investor's identification of the Required Project Land pursuant to paragraph 6.3, the Relevant Rights required over that part of the Required Project Land that is Non-State Land will be acquired in accordance with this paragraph 7.1.

(b) To the extent that the Relevant Rights over the Required Project Land relate to Non-State Land, the Parties acknowledge the need to attempt to obtain those Relevant Rights in the accordance with negotiation procedures described in the relevant Livelihood Restoration Plan, including that part of the Livelihood Restoration Plan setting out the guide to land acquisition and compensation or "GLAC", (the **Negotiation Procedures**).

(c) It is intended that the expropriation of Relevant Rights relating to Non-State Land will only be used after negotiations for agreements or settlements in respect of the relevant Non-State Land, including in relation to any Encumbrances over that Non-State Land, have been the subject of a Failed Negotiation, as certified by the Project Investor.

(d) The certification of a Failed Negotiation by the Project Investor shall constitute conclusive evidence that such a failure has occurred. Where a Failed Negotiation occurs:

(i) in respect of Required Project Land for the Pipeline System Corridor, the Project Investor may notify the State of the same and the Relevant Rights in respect of the relevant Non-State Land shall automatically be conferred to the Project Investor in accordance with, and subject to, paragraph 2.2(a) above;

(ii) in respect of Required Project Land which is Temporary Land, the Project Investor shall notify the State of the same and the Relevant Rights in respect of that Temporary Land shall automatically be conferred to the Project Investor under article 18 par. 5 of the Constitution upon the Project Investor paying compensation to the relevant Affected Persons in accordance with this Schedule;

(iii) in respect of other Required Project Land, the State shall proceed in accordance with article 171 of the Energy Law to provide the Relevant Rights in respect of the Relevant Non-State Land to the Project Investor as described in paragraph 6.3(c)(iii) above. In this respect, articles 11, 12 and 13 of Greek Law 3894/2010 (as amended) shall apply with references to "Invest In Greece" to be read as "Project Investor".

(e) To the extent that the Relevant Rights over the Required Project Land relate to State Land:

(i) the Project Investor shall consult with any Affected Persons that are not State Components in respect of that Land and attempt to obtain the Relevant Rights of those Affected Persons through negotiated settlements in the accordance with the Negotiation Procedures;

(ii) after acquiring such Relevant Rights, or if the Project Investor certifies that it has failed in acquiring any Relevant Rights, the Project Investor shall notify the State of the remaining Relevant Rights required and the applicable State Land and the Relevant Rights in respect of that State Land shall automatically be conferred to the Project Investor in accordance with, and subject to, paragraph 2.2(b) above;

(iii) those Affected Persons who have not agreed a negotiated settlement shall be entitled to compensation in accordance with the Livelihood Restoration Plan; and

(iv) in no circumstance shall any payment made by the Project Investor, in accordance with the Negotiation Procedures or otherwise, to Affected Persons that are not State Components or Local Authorities in respect of any Relevant Rights over State Land constitute, deem or otherwise indicate that such Affected Person holds, as a matter of Greek Law, any rights of ownership or other rights over that State Land.

7.2 State Assistance

The competent State Components shall use reasonable endeavours to assist, as far as reasonably practicable, the Project Investor's attempt to obtain Relevant Rights over the Required Project Land in accordance with the Negotiation Procedures.

7.3 Road Upgrade Land

(a) The Relevant Rights over the Road Upgrade Land will be acquired in the name of the State irrespective of whether such acquisition is undertaken by the State or by the Project Investor in compliance with the provisions of the Livelihood Restoration Plan. The State shall retain those Relevant Rights for the duration of this Agreement.

(b) The State shall make available the Road Upgrade Land, together with the public road to which the Road Upgrade Land relates, to the Project Investor for the purpose of the implementation of the Public Road Access Works promptly upon the request of the Project Investor.

8. FINANCIAL COMPENSATION

8.1 Project Investor Activities

(a) Where the Project Investor obtains access to any Project Land for the purposes described in paragraphs 5.1(a) or 5.1(d), the Project Investor will arrange to pay financial compensation to the relevant Affected Persons in accordance with:

(i) the terms agreed by the Project Investor and the relevant Affected Person; or

(ii) if no terms have been agreed, at a level consistent with the principles set out in the relevant Livelihood Restoration Plan.

(b) Where the Project Investor obtains Relevant Rights over any Non-State Land or where the State obtain Relevant Rights over any Road Upgrade Land that is Non-State Land:

(i) through negotiated agreements or settlements, the Project Investor will arrange to pay financial compensation to the relevant Affected Persons (which, to the extent applicable, shall be the applicable Replacement Value) in accordance with the terms of those negotiated agreements or settlements;

(ii) through any compulsory or expropriation procedure, then notwithstanding that such Relevant Rights have been acquired by the State and then transferred to the Project Investor, the Project Investor will arrange to pay financial compensation to the relevant Affected Persons at a level consistent with the principles set out in the relevant Livelihood Restoration Plan which, to the extent applicable, shall be the applicable Replacement Value,

(c) Where the Project Investor obtains Relevant Rights over any State Land, the Project Investor shall:

(i) to the extent that an Affected Person is not a State Component or a Local Authority, pay financial compensation in accordance with the terms of any negotiated agreement or settlements, or if there if there is no negotiated agreement or settlement, at a level consistent with the principles set out in the relevant Livelihood Restoration Plan; and

(ii) to the extent that an Affected Person is a State Component or a Local Authority, pay compensation at a level consistent with the principles set out in the relevant Livelihood Restoration Plan, with the exception of land described in article 171 par. 3, second subparagraph of the Energy Law for which the Project Investor shall not be required to pay any compensation.

8.2 State Obligations

The State shall use its best endeavours to facilitate the Project Investor's payment of compensation to Affected Persons as provided for in this Schedule 1, including, at the Project Investor's request:

(a) assisting in the establishment of any committees or other organisations to assist in the disbursement of compensation to Affected Persons; and

(b) facilitating, on a basis to be agreed by the Parties, the establishment of escrow or other bank accounts to assist in the disbursement of compensation to Affected Persons.

8.3 Limitation of claims related to land use that started after the cut-off date

Notwithstanding any other provision of this Agreement or any Greek Law to the contrary, no informal user of any Required Project Land shall be considered an "Affected Person" for the purpose of obtaining compensation either in accordance with this Agreement or under Greek Law when this informal land use commenced after a cut-off date to be specified by the Project Investor and thereafter published in accordance with the relevant Livelihood Restoration Plans.

9. EMERGENCY ACCESS

(a) If in the reasonable opinion of the Project Investor there exists an Emergency Situation in relation to the Pipeline System, the Project Participants shall:

(i) as soon as reasonably practicable, notify the relevant State Authorities of that Emergency Situation; and

(ii) be entitled to enter and cross all Non-State Land and all State Land (other than State Land that is subject to military, security or other form of State use that requires all persons to obtain security clearance before entering) for the purpose of accessing the relevant part of the Pipeline System as expediently as possible so as to address that Emergency Situation.

(b) The State Components shall do all things necessary to facilitate the Project Participants' exercise of the right specified in paragraph 9(a).

(c) If a Project Participant enters, or intends to enter, into Land pursuant to the right specified in paragraph 9(a), the Project Participant shall notify any affected landowners as soon as reasonably practicable of that entry or that intention to enter, as the case may be.

(d) The Project Investor shall be fully responsible for any Loss or Damage arising out of the exercise of the right specified in paragraph 9(a).

PROJECT LAND CONTEXT

10. CONTEXT FOR THE IDENTIFICATION OF PROJECT LAND

10.1 The Parties acknowledge that the selection of the route of the Pipeline System, the acquisition of the Relevant Rights and the implementation of the Project Activities may have economic or environmental impacts and may result in economic or physical displacements. With these concerns in mind the Project Investor and the State will cooperate in addressing such risks of impact or potential displacement in accordance with performance requirement 5 of the Environmental and Social Policy and the processes outlined in this Schedule.

10.2 The Parties acknowledge that the identification of the Required Project Land and the Relevant Rights will be undertaken:

(a) in the context of the Project's engineering development (including the development of the front end engineering design and the subsequent detailed design);

(b) in a manner that takes into account requests from the State Components and Local Authorities and suggestions from other stakeholders;

(c) to optimise the Pipeline System Corridor and its configuration for construction and commercial purposes;

(d) so as to take into account technical and commercial feasibility, safety (both during and after construction), the nature of the terrain and spatial constraints, environmental and social issues, cost, schedule and the ultimate operability of the Pipeline System;

(e) in a transparent manner and in close collaboration with relevant stakeholders, affected populations and relevant State Components and Local Authorities, with relevant issues, processes and decisions to be documented in the Environmental and Social Impact Assessment;

(f) to avoid to the extent reasonably practicable impacts on defined "no-go zones", including military installations, highly protected areas, urban areas and Land and resources earmarked for development in the public interest; and

(g) with the intention of minimising adverse environmental, social and community impacts.

11. LIVELIHOOD RESTORATION

11.1 The Parties acknowledge the benefits that will be delivered by the participation of all stakeholders (including relevant Local Authorities and Persons directly affected by the physical implementation of the Pipeline System) in the development of the routing of the Pipeline System. To that end, the Project Investor, in consultation with relevant stakeholders, shall develop one or several Livelihood Restoration Plans intended to mitigate the direct affect that the physical implementation of the Pipeline System may have upon Affected Persons. Without limiting the foregoing, the Parties shall cooperate in the development of the Livelihood Restoration Plans, together with any overarching livelihood restoration framework and any guide to land acquisition and compensation or "GLAC" that may be established pursuant to or as part of any Livelihood Restoration Plan.

11.2 Each Livelihood Restoration Plan will establish compensation principles for each entitlement and, in the case of the Relevant Rights to be acquired in respect of the Required Project Land, the

Negotiation Procedures and compensation values and shall ensure that the particular needs of vulnerable groups (as defined in the Environmental and Social Policy) are taken into account.

11.3 The Livelihood Restoration Plans will be implemented with the intention that the livelihoods and living conditions of all Affected Persons are restored to the level they would have achieved if the Project Activities were not to take place.

11.4 In the unlikely event that the implementation of the Project requires physical displacements, the Parties and the relevant stakeholders (including relevant State Authorities, Local Authorities and Persons directly affected by the implementation of the Pipeline System) will agree a resettlement action plan which will, among other things, ensure that those Affected Persons will receive:

(a) assistance during any relocation;

(b) enhanced housing at sites with comparable access to economic opportunities, civic infrastructure and community services;

(c) land under a tenure regime equivalent to or better than that lost by the Affected Person;

(d) development assistance, such as land preparation, credit facilities, training or job opportunities; and

(e) assistance to integrate economically and socially into host communities.

11.5 Where an acquisition of Relevant Rights requires the physical displacement of persons, that acquisition shall not be finalised until an appropriate level of compensation and assistance has been provided for so as to minimise the adverse impact on the Affected Persons.

11.6 The Parties acknowledge the need to publicly disclose Livelihood Restoration Plans and, if applicable, resettlement action plans at a local level in a manner that is timely, accessible, understandable and culturally appropriate for those affected. The final plans will be disclosed before the commencement of any construction related Project Activities in the affected area.

11.7 The Parties also acknowledge the need to establish local independent grievance redress mechanisms based on the social and cultural institutions of those affected to solve grievances and address complaints in a timely, impartial and transparent manner. If at the start of operation of the Pipeline System, livelihood restoration is incomplete, additional measures will be implemented to ensure satisfactory outcomes.

12. MINIMISING THE ADVERSE AFFECT OF PROJECT ACTIVITIES

The Parties acknowledge the importance of minimising the adverse effect of the performance of the Project Activities, particularly construction related Project Activities, on Affected Persons. In this respect, the Parties further acknowledge the need to act in a manner consistent with any Livelihood Restoration Plans and, in particular, to:

(a) carry out all trial borings, trenching for surveys, the leaving of equipment on Project Land and the making up of temporary access roads, in each case as may be required prior to the commencement of construction work, with as little disturbance as is reasonably practicable and after consultation with Affected Persons;

(b) provide Affected Persons with a prior notice of not less than 120 days of its intention to commence the construction works on the Required Project Land;

(c) move pipes, vehicles and machinery for construction purposes in accordance with a programme made available in advance in the Greek language to Affected Persons;

(d) maintain all means of access to the Required Project Land that may be reasonably necessary for the purpose of the Project Activities and, to the extent required, construct and maintain suitable agreed temporary crossings reasonably required for access to the Land adjacent to the Required Project Land;

(e) following the completion of the construction of the Pipeline System, restore roads and footpaths to the condition they were in immediately before the commencement of the construction, and to make them available for use pursuant to the terms agreed with the State (in the case of former State Land) or with the relevant landowners and occupiers (in the case of former Non-State Land), subject to the need to maintain the security of the Pipeline System and the conduct of future Project Activities; and

(f) provide facilities for maintaining and allowing means of communication and access between parts of any Land that is adjacent to the Required Project Land and which is temporarily or permanently disconnected as a direct result of the construction of the Pipeline System by the Project Investor.

SCHEDULE 2

ENVIRONMENTAL, SOCIAL, AND COMMUNITY HEALTH AND SAFETY STANDARDS

1. Council Directive 85/337/EEC of 27 June 1985 on the assessment of the effects of certain public and private projects on the environment

2. The United Nations Economic Commission for Europe Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus, 1998)

3. The Espoo Convention

4. The following Performance Requirements detailed in the Environmental and Social Policy:

   (a) PR 1: Environmental and Social Appraisal and Management

   (b) PR 2: Labour and Working Conditions

   (c) PR 3: Pollution Prevention and Abatement

   (d) PR 4: Community Health, Safety and Security

   (e) PR 5: Land Acquisition, Involuntary Resettlement and Economic Displacement

   (f) PR 6: Biodiversity Conversation and Sustainable Management of Living Natural Resources

   (g) PR 7: Indigenous Peoples

   (h) PR 8: Cultural Heritage

   (i) PR 10: Information Disclosure and Stakeholder Engagement

5. The UN Global Compact on Human Rights

6. The Guiding Principles for Business and Human Rights, as endorsed by the United Nations Human Rights Council on 16 June 2011

7. The Voluntary Principles of Security and Human Rights developed by the governments of the United States and the United Kingdom, certain companies in the extractive and energy sectors and certain non-governmental organisations

8. Social and Environmental Standards as outlined in the Strategic Community Investment Handbook established and updated from time to time by the International Finance Corporation

SCHEDULE 3

LIST OF AUTHORITY PERMISSIONS REQUIRED FOR THE PROJECT

No.	Name of the relevant Authority Permission	Laws under which Authority Permission are required	Authority Responsible	Phase of the project it will be required
1	Approval of Environmental Terms	L. 4014/11 MD 1958/12 (as amended by MD 20741/12) For Public Consultation: JMD 37111/03, means of informing citizens on the procedure of approval of environmental terms	Ministry of Environment, Energy and Climate Change / Special Environmental Service (ΕΥΠΕ)	Design Phase
2	Characterization of Land Cover Forms	L. 4014/11 MD 15277/12 L 998/79 and amendments	Forestry Authorities	Design Phase
	Intervention License to Forest Areas	L. 4014/11 MD 15277/12 L. 998/79 and amendments	Incorporated in the Approval of Environmental Terms	Design Phase
3	Independent Natural Gas System Permit	MD Δ1/Α/5815/2010	Regulatory Energy Authority (as defined in L. 4001/11)	Design Phase
4	Independent Natural Gas System Management Permit	MD Δ1/Α/5815/2010	Regulatory Energy Authority (as defined in L. 4001/11)	Design Phase
5	Installation Act	L. 4001/11 , in combination with IGA, HGA and relative MD to be issued	Ministry of Environment, Energy and Climate Change / Dept. of Petroleum Installations	Design Phase

No.	Name of the relevant Authority Permission	Laws under which Authority Permission are required	Authority Responsible	Phase of the project it will be required
6	Installation Permit	L. 3982/11 MD 483/35/2012 par.7, ar. 228, L.4072/12 MD Δ3/A/4303/2012 (as amended by MD Δ3/A/8857/2012)	Ministry of Environment, Energy and Climate Change / Dept. of Petroleum Installations	Design Phase / Prior to Construction
7	Protocol of Installation in Forest Areas	L. 998/79 and its amendments Circular of Regional Dept. of Forests 97936/3698/26.09.2008	Forestry Authorities	Prior to Construction
8	Crossing Agreements	Various Laws depending on the crossing (eg L 2696/99 art. 47 par.3 for crossing highways and Regional, Prefectural, Municipal roads etc)	Various Authorities	Design Phase
	Crossing Permits	Various Laws depending on the crossing (eg L 2696/99 art. 47 par.3 for crossing highways and Regional, Prefectural, Municipal roads etc)	Various Authorities	Construction
9	Building Construction Approval and Building Construction Permit	L. 4030/2011 L. 4067/12 PD 24.05.85 (Gov. Gaz. 270/Δ/85)	Municipal Building Construction Authority	Design Phase / Prior to Construction
10	Operation Permit	L. 3982/11 MD 483/35/2012 par.7, ar. 228, L.4072/12 MD Δ3/A/4303/2012 (as amended by MD Δ3/A/8857/2012)	Ministry of Environment, Energy and Climate Change / Dept. of Petroleum Installations	Prior to Operation Phase

No.	**Name of the relevant Authority Permission**	**Laws under which Authority Permission are required**	**Authority Responsible**	**Phase of the project it will be required**
11	Compatibility with General and Special Spatial Planning	Not specified, but generally, all projects have to be compatible to General and Special Spatial Planning		

SCHEDULE 4

FORM OF EPHORATE MOU

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

Memorandum No: .... 201[ ]

In Athens, today, [•] the following parties:

(A) The [•] Ephorate of [Prehistoric and Classical Antiquities]/[Byzantine Monuments] headquartered in [•] and legally represented herein by the Head of the Ephorate, Mr./Ms. [•] (the **Ephorate**); and

(B) Trans Adriatic Pipeline AG of Lindenstrasse 2, in 6340 Baar, Switzerland, registered at the Commercial Register of Canton of Zug under the no. CH-170.3.030.511-2, acting through its Greek branch and legally represented herein by Mr./Ms. [•] (the **Project Investor**)

(together referred to as the **Parties**)

With regard to:

(I) the provisions of Law 3028/2002 (Government Gazette 153/A/26.06.2002), "For protection of Antiquities and Cultural Heritage in general";

(II) the Circular 6418/27.05.03 of the General Secretariat of Ministry of Culture;

(III) the Host Government Agreement between the Hellenic Republic and the Project Investor dated [●];

(IV) The Memorandum of Understanding and Cooperation dated [•], which has been executed between the Project Investor and the Ministry of Education, Religious Affairs, Culture and Sports (hereinafter the "**General Memorandum**"); and

(V) the document ref. [•] of the Ephorate which approves the signing of this Memorandum of Understanding and Cooperation (this **Memorandum**).

have agreed the following:

PREAMBLE

1. This Memorandum provides for:

   a. the supervision by the Ephorate, for the possible existence of archaeological findings (**Findings**), of the works to be undertaken by or on behalf of the Project Investor for the purpose of creating a trench (the **Trench**) for the laying of a natural gas transmission pipeline (the **Pipeline**) for the Trans Adriatic Pipeline project (the **Project**) in the area of [•][2]; and

   b. if Findings are discovered:

      (i) the methods, conditions and requirements for conducting trial and rescue archaeological excavations (together, the **Rescue Works**) within the plots of land numbers [•] (as further described in the attached topographic diagram), which have a total surface of [•] square meters (the **Findings Site**), prior to the final release of the Finding Site to the Project Investor; and

[2] The area of responsibility of the Ephorate is to be included here.

(ii) the methods for the storage, custody, maintenance, documentation and publication of any Findings which may arise from any Rescue Works.

2. The purpose of this Memorandum is to facilitate, systemise and accelerate the Rescue Works within the framework of the Project by promoting smooth and efficient cooperation between the Ephorate and the Project Investor.

3. All terms of this Memorandum are essential and any modification to this Memorandum shall only be effective if made in writing by mutual agreement of both Parties. For any matter not provided for in this Memorandum, the relevant provisions of applicable law and any publicly known administrative procedures (in each case, to the extent relevant) which govern the protection of antiquities shall be applicable.

ARTICLE 1 – SCOPE OF THIS MEMORANDUM

1. The scope of this Memorandum is to set out the procedure for:

   a. the supervision by the Ephorate, for the possible existence of Findings in the Trench, of the construction works of the Project Investor. An example of the cross section of the Trench is attached hereto as Annex A.

   b. the carrying out of Rescue Works if Findings are discovered.

   ((a) and (b) together being the **Archaeological Works**)

2. The Project Investor shall be fully responsible for the costs associated with the performance of the Archaeological Works (which includes, but is not limited to, preparing for any Rescue Works, safeguarding any Findings, performing surveys, cleaning, maintenance, studies and, to the extent reasonably associated with the Project, the publication of the Findings) pursuant to article 37(6) of law 3028/2002.

3. The Ephorate shall perform, without delay, those archaeological surveys and precautionary measures with respect to any antiquities within those areas affected by the Project which are deemed to be necessary by any competent authority prior to the Project Investor commencing any construction work in those areas.

ARTICLE 2 – DESCRIPTION OF RESCUE WORKS AND TIME SCHEDULE

1. The Rescue Works to be undertaken pursuant to this Memorandum shall be focused on the construction zone of the Trench and, specifically, in the following locations which have been nominated by the Ephorate:

   – [Location 1]
   – [Location 2]
   – [Location ...]

   The Rescue Works are to cover the Trench together with, where necessary and agreed by the Parties, a [5] meter wide zone (measured from the relevant axis) in those areas of the above described locations where that additional zone is necessary. If there is a need to expand the Rescue Works to the abovementioned additional zones beyond the Trench, the Ephorate shall be responsible to secure the relevant rights over this additional land from the relevant right holders in accordance with Greek law 3028/2002, as amended and in force.

   A topographic diagram with the routing of the Pipeline within the area covered by this Memorandum (including the locations described above) is attached to this Memorandum as Annex B.

2. The Rescue Works will have a maximum duration of [•] months, with a planned commencement date of on or about [•] and a termination date of on or about [•]. The duration of the Rescue Works is subject to extension only if such an extension is (i) absolutely necessary and (ii) the result of a delay to the Rescue Works which has been caused by objective circumstances. Any extension to the duration of the Rescue Works shall be limited to an additional maximum period of [•]. The decision with respect to the granting of an extension to the duration of the Rescue Works will be taken by the Project Investor following submission of a written request for the same from the Ephorate.

3. After the completion of the Rescue Works, a decision (as required by the applicable law for the conservation / protection of antiquities) shall be issued by the General Directorate of Antiquities of the Ministry of Education and Religious Affairs, Culture and Sports, following consultation with the competent Central Archaeological Council. For this purpose, following the completion of the Rescue Works, the Ephorate shall ensure that the requirement for a decision will be introduced with the highest priority at the next scheduled meeting of the Central Archaeological Council. If the decision requires the conservation, transport, storage, etc of the Findings, the additional costs will be borne by the Project Investor.

ARTICLE 3 – RESPONSIBILITIES

1. The Archaeological Works, including with respect to the protection, maintenance and promotion of the Findings, are the sole responsibility of the Ephorate. In this respect, the Ephorate shall be solely responsible for the management, supervision and responsibility of all Archaeological Works, any associated scientific research and the care for, documentation, evaluation, storage, preservation, study, and publication of the Findings.

2. The Project Investor shall not interfere in the Archaeological Works except where required to do so by applicable Law (including as a result of a health and safety incident) or as may be approved by the Ephorate.

3. Except where approved by the Ephorate, the Project Investor shall not have access to (except where unavoidable prior to their discovery) or take any of the Findings and nor shall the Project Investor exploit any of the Findings.

ARTICLE 4 – PERSONNEL

1. The personnel to be used by the Ephorate for the purpose of the performance of the Rescue Works described in this Memorandum shall be:

   - [•] archaeologists.
   - [•] technicians.
   - [•] workers.
   - [•] accountant.
   - [•] [any other special personnel if required]

   (together, the **Personnel**)

   The total monthly cost for the Personnel shall not exceed an amount of [•] €.

2. The Project Investor may require the Ephorate to increase the number of Personnel for the purpose of accelerating the Rescue Works subject to the Project Investor also agreeing a commensurate increase to the total monthly cost referred to in sub-paragraph (2) above.

3. The Personnel shall be engaged by the Project Investor or an entity nominated by the Project Investor.

4. Prior to engaging each of the Personnel, the Project Investor shall provide the Ephorate with a description of the qualifications of the proposed person. The Ephorate may reject any of the proposed person within 7 days of receipt of the relevant description by the Project Investor on the grounds that the proposed person is not appropriately qualified in view of the particular nature of the Rescue Works. A failure by the Ephorate to respond within 7 days shall be deemed to be an approval of the proposed person.

5. The relevant contract for each of the Personnel engaged by the Project Investor or an entity nominated by the Project Investor in accordance with this article shall provide that, subject to applicable law, such person:

   a. shall be subject to the management of the Ephorate when undertaking any Rescue Works; and

   b. shall be subject to appropriate discipline or termination if that person acts in a dangerous or negligent manner in the performance of the Rescue Works.

6. The Parties shall ensure that the Personnel comply with the Project Investor's health, safety and environmental rules when accessing any Project site (including any Findings Site).

ARTICLE 5 – EQUIPMENT, INFRASTRUCTURE AND ACTIVITIES

1. The Parties acknowledge and agree that certain infrastructure may be required to support the performance of the Archaeological Works and that such infrastructure may include:

   a. in respect of a topographical survey, the design of an oriented grid for the purpose of any Rescue Works in the areas described in article 3 and additional levelling surveys, if required; and

   b. in respect of any Rescue Works, the construction and/or installation of simple mobile structures for the coverage of excavation squares, a storage warehouse for tools and Findings and electrical drums together with supporting infrastructure such as generators, pressure pumps, all kinds of tools, materials, instruments and equipment needed for the Rescue Works (i.e. [•]), protective materials (i.e. nylon, cloth, umbrellas), [•] mobile hutches for excavation, fuels, appropriate transfer means for any Findings, stationery, pegs, bounding rope, paint colours, sieves, plastic bags, ladders, crates, metal cabinets, pharmacies, digital levels etc.

2. The infrastructure required for Rescue Works shall, subject to an agreement being reached in that respect between the Parties, be provided by the Project Investor.

ARTICLE 6 – PRELIMINARY STAGE

1. The Project Investor shall, during the performance of Rescue Works, take all reasonably necessary measures to avoid damage to those archaeological sites which are the subject of Rescue Works.

2. The Parties agree that, in order to avoid delay, the Project Investor shall use its reasonable endeavours to deliver those sites which are to be the subject of Rescue Works already fenced and, to the extent required for conducting the relevant works, free of vegetation and from any additional materials which are not archaeological back-fillings.

ARTICLE 7 – ELABORATION OF RESCUE WORKS

1. Mr./Mrs. [•] (who is public servant of the Ephorate, archaeologist with a grade of [•]) (the **Ephorate Representative**) shall be responsible (including with respect to all scientific supervision) for the onsite performance of the Rescue Works.

2. The Ephorate Representative shall plan and coordinate the Rescue Works and cooperate with the representatives of the Project Investor and any contractors of the Project Investor to resolve any problem that may arise.

3. The Ephorate Representative shall be entitled to assign tasks to contract archaeologists. All archaeologists shall be obliged to maintain daily a written log of excavations and to compile a brief report in relation to their supervision field on a weekly basis.

ARTICLE 8 – EXCAVATION AND ARCHAEOLOGICAL DOCUMENTATION

The Parties acknowledge that the logbooks maintained by the archaeologists on a daily basis (as referred to in article 7(3)), as well as all other documentation relating to the Archaeological Works (including the final report lists of each field, catalogues of Findings, drawings and photographs) shall be collected by the head archaeologist (as nominated by the Ephorate) and delivered to the archaeologist of the Ephorate who is responsible for the excavation at the end of each month or following completion of the research of each field. The latter shall compose the final report and list of Findings of each section.

ARTICLE 9 – RECORDING OF FINDINGS

The Parties acknowledge that recording crews (composed of a surveyor and planners) will be required in sections of the (surface) survey, trial trenching and excavations in order to record, under the instructions of the field archaeologist, any Findings in a timely and accurate manner. The excavation monitoring team, joined by staff experienced in recording, shall prepare general plans for each section, which shall be certified by the head of the Ephorate and shall be filed in the plan archive of the Ephorate. The cost of the recording of the Findings shall be borne by the Project Investor.

ARTICLE 10 – PHOTOGRAPHING OF FINDINGS

The Parties acknowledge that the field archaeologists shall take digital photographs for documentation purposes in connection with the Rescue Works. General shots, video, special photography of Findings, computer processing of the same, and their printing, if and when deemed necessary, shall be assigned, following a reasonable proposal of the Ephorate, to professional photographers. All photographic material, together with relevant catalogue, shall be delivered by the relevant Rescue Works monitoring group, after having been associated with the final report and the catalogue of Findings in the photo file of the Ephorate. The cost of photographing the Findings shall be borne by the Project Investor.

ARTICLE 11 – MAINTENANCE OF FINDINGS

1. All Findings shall be maintained, under the responsibility of the Ephorate, by appropriate personnel in the laboratories of the Ephorate or in places which will be created if such laboratories are not sufficient to accommodate the new findings.

2. [The Project Investor shall ensure the availability of qualified and ancillary maintenance personnel, as well as the necessary infrastructure (machinery, tools and materials) throughout the duration of the Rescue Works and for a reasonable time beyond that time period, which shall not exceed [•] months, in order for the final excavation report and Findings' list to be completed.]

ARTICLE 12 – TRANSPORTATION OF FINDINGS AND SECURITY OF SITES

1. Responsibility for the transfer of the movable Findings lies with the Ephorate. The transfer shall be performed by means of appropriate transport which shall be provided specifically for that purpose by the Project Investor. All moveable Findings shall be transported to the archaeological warehouses of the Ephorate or to such other sites as may be nominated by the Ephorate. Transportation shall

be provided on a daily basis. All transfers provided for in this paragraph must be completed within [2] months following a relevant request by the Project Investor to the Ephorate.

2. After the discovery of any Findings, the Project Investor shall procure the security of the relevant site throughout the duration of the Rescue Works in order to safeguard the Findings. The services of the General Secretariat of the Ministry of Culture shall be responsible for any security required following the completion of the Rescue Works.

ARTICLE 13 – PROTECTION OF FINDINGS

For the purpose of the maintenance and protection of any discovered Findings, the current provisions of the relevant archaeological legislation shall be applicable and the relevant expenses shall, to the extent required by that legislation, be borne by the Project Investor.

ARTICLE 14 – BUDGET AND PAYMENTS

1. The budget for the recruitment of the necessary Personnel for the Rescue Works, as defined in article 4(1) above, is estimated at the amount of [•]€.

2. The budget for all other Archaeological Works and the supply of infrastructure and materials, as described in this Memorandum, is estimated at the amount of [•] €.

3. The incurrence of any costs in addition to the budgets provided under paragraphs (1) and (2) above shall require the prior written approval of the Project Investor following a written request by the Ephorate which is accompanied by appropriate supporting documentation.

4. The Ephorate has assigned Mr./Mrs. [•] (who is public servant of the Ephorate, archaeologist) as an accounting officer in respect of the financial matters associated with this Memorandum.

5. Subject to the foregoing provisions of this Memorandum, the Project Investor shall pay each month to the Ephorate an amount equal to those costs properly incurred by the Ephorate under this Memorandum. Prior to such payment, the Ephorate shall provide all necessary supporting documentation with respect to the claimed costs for approval by the Project Investor.

6. Each of the Parties shall keep appropriate records of the financial and other transactions relating to this Memorandum.

7. For the avoidance of doubt, to the extent that there are any overlapping financial obligations in this Memorandum and the General Memorandum, performance of such obligations under any of them will discharge the Project Investor from any parallel obligation under the other.

ARTICLE 15 – SUPERVISION OF WORK PROGRESS

1. Without limiting the responsibility of the Ephorate with respect to the Archaeological Works, the Project Investor shall be entitled to observe the progress of those works.

2. In order to support the Project Investor's supervision of the progress of the Archaeological Works, the Ephorate shall be provide the Project Investor a brief report on the progress of the works, accompanied by daily recordings of the works and resources used and an updated timetable for the release of the relevant area on a [•] basis.

ARTICLE 16 – PROMOTION OF THE ARCHAEOLOGICAL WORK

The Parties shall work together for the promotion of any Findings by all measures agreed to be appropriate, including through publications, meetings, events and permanent or temporary exhibitions.

This Memorandum shall come into force following its signature by representatives of both Parties.

In witness of the agreement of the Parties, this Memorandum has been signed in duplicate, with each Party holding one (1) original version.

THE AGREEING PARTIES

[Signature blocks to be included]

SCHEDULE 5

MOU WITH THE MINISTRY OF CULTURE

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING AND COOPERATION

In Athens, today, [•] the following parties:

1. The Ministry of Education, Religious Affairs, Culture and Sports (hereinafter the "**Ministry**"), headquartered in Athens, 20-22 Bouboulinas Street, legally represented herein by the Head of the General Directorate of Antiquities and Cultural Heritage, Mr./Ms. [•] and the Head of the General Directorate of Restoration, Museums, and Technical Works, Mr,/Ms. [•] and

2. Trans Adriatic Pipeline AG, Lindenstrasse 2, in 6340 Baar, Switzerland, registered at the Commercial Register of Canton of Zug under the no. CH-170.3.030.511-2 (referred to as "**Project Investor"**),

together referred to as the "**Parties**";

With regard to:

A) The provisions of Law 3028/2002 (Gov't Gazette 153/A/26.06.2002), "For protection of Antiquities and Cultural Heritage in general".
B) Presidential Decree 191/2003 (Gov't Gazette 146/A/13.06.2003) on "Organization of the Ministry of Culture".
C) Article 81, "Manner of performance of archaeological works", of Law 1958/1991 (Gov't Gazette 122/A), "Athletic Societes Anonymes and other provisions".
D) Presidential Decree 99/1992 (Gov't Gazette 46/A/23.03.1992), on "Study and execution of archaeological works in general".
E) Presidential Decree 63/2005 (Gov't Gazette 98/A/22.04.2005), on "Codification of Legislation for the Government and for governmental bodies".
F) Presidential Decree 191/2003 (Gov't Gazette 146/A/13.06.2003), "Organization of the Ministry of Culture".
G) Ministerial Decision [ΥΠΠΟΤ/ΔΟΕΠΥ/ΤΟΠΥΝΣ/77040/06.08.2010], (Gov't Gazette 1354/B/01.09.2010) "Establishment of the non-autonomous 'Office for Coordination and Monitoring of Archaeological Research and Operations within the Framework of Major Works' in the Department of Archaeological Sites, Monuments, and Archaeognostic Research, in the Division of Prehistoric and Classical Antiquities [("D.P.C.A.")] in the General Directorate of Antiquities and Cultural Heritage of the Ministry of Culture and Tourism".
H) Presidential Decree 96/2012 (Gov't Gazette 154/A/24.07.2012), "Establishment of the General Secretariat of Culture in the Ministry of Education and Religious Affairs, Culture and Sports".
I) Presidential Decree 85/2012 (Gov't Gazette 141/A/21.06.2012), "Establishment and renaming of Ministries, transposition and abolishment of services".
J) Law 3812/2009 (Gov't Gazette 234/A/2009), "Reform of the Recruitment System in the Public Sector and other provisions".
K) the Host Government Agreement between the Hellenic Republic and the Project Investor dated [●] (the "**Host Government Agreement**"); and
L) The principles of Sustainable Development.

Stated, agreed, and accepted the following:

PREAMBLE

1. This Memorandum provides for:
   a. the supervision by the competent Ephorates, for the possible existence of archaeological findings ("**Findings**"), of the works to be undertaken by or on behalf of the Project Investor for the purpose of creating a trench (the "**Trench**") for the laying of a natural gas transmission pipeline (the "**Pipeline**") for the Trans Adriatic Pipeline project (the "**Project**"); and
   b. if Findings are discovered during the above process:
   the methods, conditions and requirements for conducting trial and rescue archaeological excavations (together, the "**Rescue Works**") during the implementation phase of the Project, as well as the methods for the storage, custody, maintenance, documentation, and publications of any Findings which may arise from any Rescue Works, under the provisions of Law 3028/02.
   ((a) and (b) together being the "**Archaeological Works**")
   c. protection of monuments which may be affected by construction works, under the provisions of the above Law.
2. The purpose of this Memorandum is to facilitate, systemize, and accelerate the Archaeological Works, as well as works to protect and promote monuments, within the framework of construction of the Project having as a main target the prompt release of the Trench and completion of construction works, to avoid any delays in the progress of the construction of the Pipeline.
3. All terms of this Memorandum are essential, and any amendment to it must be in writing by mutual agreement between the parties. Otherwise, the provisions of current legislation and any publicly known administrative procedures (in each case, to the extent relevant) governing the protection of antiquities shall apply, which shall not be affected by this in any way, unless provided otherwise in this Memorandum.
4. Terms defined in the Host Government Agreement shall have the same meaning when used in this Memorandum, unless otherwise defined herein.

Article 1

Terms of cooperation

1. Communication and any necessary consultation on any matters relating to implementation of the Archaeological Works within the framework of the Project shall take place between the Central Office of the Ministry ("Office of Coordination and Monitoring of Archaeological Operations of the Directorate of Prehistoric and Classical Antiquities within the framework of Major Works") (hereinafter: the "**Office**"), or the competent Regional Services of the Ministry, and the representative appointed by the Project Investor.
2. Costs of the Archaeological Works and projects for protection, maintenance, and promotion of monuments, archaeological sites, and historical places, carried out within the zone defined in article 3 par. 5 below, as well as costs for protection works, maintenance, and promotion of any Findings or monuments which may be affected by the construction of the Project, shall be borne completely by the Project Investor, in accordance with article 37, paragraph 6 of Law 3028/2002.
3. The Archaeological Works, including with respect to the protection, maintenance, and promotion of the Findings, are the sole responsibility of the Regional Services of the Ministry, the heads of which shall be solely responsible for the management, supervision, and responsibility of the Archaeological Works, any associated scientific research, and the care for documentation, evaluation, storage, preservation, study, and publication of the Findings. The Project Investor shall not interfere in the Archaeological Works except where required to do so by applicable Law (including as a result of a health and safety incident) or as may be approved by the competent Ephorates. The abovementioned shall not limit the right of the Project Investor to request information from the competent Regional Services in relation to the above Archaeological Works.
4. The studies which will be necessary, following an opinion by the competent advisory body, for protection, preservation, and promotion of monuments and archaeological sites within the zone

of the Project defined in article 3 par. 5 below and the area secured for the needs of the Project, and which will be developed either through specialized staff engaged by the Project Investor, or through commissioning of a specialized consultant office by the Project Investor and supervised by the Ministry, shall be the responsibility of the Project Investor.

Article 2

<u>Schedule of Archaeological Research</u>

1. The Project Investor is required to notify the Ministry two months prior to the start of construction of the Project, as well as to provide the Project time schedule and projected program for the sections that will be built in priority. Within 30 days after the above notification, the competent Central Services of the Ministry shall notify the Project Investor, via the Office, of the "basic plan – budget" for the work under their authority, which shall be funded from the budget of the Project. This will include:
   - Areas to be crossed by the Project where archaeological investigations are required through trial trenching, as well as existing monuments which may be affected by the construction work.
   - The competent Regional Services of the Ministry and the chief archaeologist for each section of the Project.
   - Any necessary individual studies for protection and maintenance of monuments.
   - Existing infrastructure of the Ministry which is available for storage, maintenance, etc. of any Findings in each area.
   - Approximate budget for research expenditures on regions where archaeological research is known to be needed.
   - Detailed time schedule of the Archaeological Works in line with the Project time schedule.

   These will be identified on a geographic chart with imprints of the Project implementation zone, to be provided by the Project Investor.
   The "basic plan – budget" shall be amended on a semi annual basis by the Office depending on the progress of the work, the section schedules, and research findings, on the authority of the Ministry and in consultation with the Project Investor.
2. The Project Investor shall have the right to elaborate any seismic, geotechnical and hydrogeological research, prior to the commencement of any archaeological research in consultation with the competent Ephorates of the Pipeline route.
3. The competent Ephorates of Antiquities will monitor all earthworks, including deforestation, surface digging, excavation, landscaping, and embankments, in all sections of the Project. If information from the detailed archaeological documentation report indicates that there is a need for immediate and continuous monitoring of the excavation work, field archaeologists will be engaged for the needs of the Project, and will be appointed as supervisors and monitor all of the above works, in all sections of the Project. They will submit reports to the competent Ephorates of Antiquities on a weekly basis, covering progress of the Archaeological Works, the number of workers employed in the Archaeological Works, any Findings, and a timetable for completion covering each Archaeological Work. Teams performing the above tasks are required to follow the directives of designated officials of the Ministry, as regards the manner and means of work, as well as, where appropriate, with regard to the type of machinery.
4. In the event that the Project passes through an area where there are no visible antiquities or superficial indications of the same (shreds or otherwise) and the construction is done with embankments without any excavation work on the soil surface, other than removal of topsoil (φυτικές γαίες) and/or construction of a culling layer, then trial excavations will not take place under any circumstances. If archaeological evidence is found during the removal of topsoil within the zone defined in article 3 par. 5 below, then a trial survey shall be conducted.

5. In the event that antiquities are discovered, mechanical excavation shall cease and excavation research will begin as set out in Article 3 below. Otherwise, immediately after completion of excavation work, the area shall be handed over by the competent service of the Ministry for the implementation of the Project. In the case of the first section of this paragraph, and following completion of excavation researches, i.e. the excavation work and documentation (preliminary reports of results, photographic and sketched surveys for the purpose of dating and interpretation of the Findings), the competent Regional Services of the Ministry shall send (within 15 days at the most) the relevant case file, depending on the authority to the Office, in order for the subject to be introduced with absolute priority at the next scheduled Meeting of the competent central consulting body of the Ministry, the Central Archaeological Council [C.A.C.], or the Central Council of Modern Monuments [C.C.M.M.] respectively, depending on which has authority, in accordance with the provisions of Article 50 of Law 3028/2002, so that there are no delays in delivery of the spaces and in order to respect the timeframe of the Project.
6. If the competent Council decides that the continuation of the works for the implementation of any section of the Project shall not be permitted, the Project Investor shall be entitled to propose an alternative routing for the relevant section of the Project. In all other cases, and following completion of any additional necessary Archaeological Works provided in the Council's decision, the area shall be handed over immediately, without any delays, by the competent Ephorates to the Project Investor for the continuation of the Project.
7. To avoid delays, the Project Investor shall use its reasonable endeavors to deliver those sites which are to be the subject of Rescue Works, already fenced and to the extent required for conducting the relevant works, free of any vegetation and from any additional materials which are not archaeological back-fillings. There must also be predictions regarding runoff of rainwater and retaining/bracing of slopes adjacent to buildings and streets, in the event of excavation.
8. In order for research to be conducted quickly and efficiently, it is essential for the Project Investor to secure the necessary logistics/infrastructure in a timely manner.

Article 3

Extent and duration of the archaeological research

1. If, during the course of trial excavations or during the course of work, in any part of the Project, the presence of antiquities is established, work shall cease immediately, to be followed by rescue excavations.
2. The Heads of the competent Regional Services of the Ministry, prior to the commencement of any excavation or other archaeological work, shall make a preliminary estimate of the duration of the survey or intervention, and the required number of personnel of each specialty, in collaboration with the Project Investor, in order to meet staggered deadlines for implementation of the Project so far as possible. The completion time for the excavation project may be revised only for the reasons and as provided for in each individual MoU with the competent Ephorates.
3. During the surveys, a diary of the work shall be kept, signed by the chief archaeologist, in which will be recorded:
    a. Employees, by specialty and assignment.
    b. Necessary transportation or other work.
    c. Work stoppages due to weather or other problems.
4. On a monthly basis, a debriefing/program report shall be delivered to the Project Investor, which will contain:
    a. The number of workers.
    b. Other expenses in accordance with the obligations of the Project Investor, accompanied by the relevant invoices and/or legal vouchers or other equivalent accounting documents.
    c. A summary of excavation results which will be reflected in the geographic chart.

d. An assessment of compliance with plans which shall also be reflected in the geographic chart on an appropriate scale in order to reflect the form of the Project, the boundaries of the zone occupied by the Project, and the excavation grid.
e. Requests for redefinition of time or expansion of the work, as well as issues related to the preliminary report of results after completion of excavation for the purpose of dating and interpretation of them (recording, maintenance, documentation, etc.), always accompanied by the required budget.

5. The Rescue Works are to cover the Trench for the laying of the Pipeline together with, where necessary and agreed by the Project Investor and the Office or the competent Regional Services of the Ministry (as the case may be), a zone of a maximum width of five (5) meters measured from the relevant axis in those areas where that additional zone is necessary. It is emphasized that according to the applicable legal framework, except for the Above Ground Facilities land, the Project Investor has only easement rights for the construction and installation of the Pipeline, without any ownership right over the relevant land.
6. For the Above Ground Facilities, the Rescue Works shall be limited to the actually excavated area for the construction of the Project and shall be extended beyond that area within the ownership/expropriation limits of the Facilities, only when necessary for correct scientific understanding and assessment of the Findings, and documentation and protection of the monuments.
7. The direction, scientific oversight, and responsibility for all types of Archaeological Works, such as (surface) surveys, and Rescue Works, shall be the responsibility of the competent Head of the Ephorate of Antiquities of the Ministry, who shall plan and coordinate the Archaeological Works and shall cooperate with the Project Investor to solve any problems. The Head of the Ephorate shall also assign tasks to field archaeologists, whose chief shall be designated, as the case may be and according to the ability of the Regional Service, an archaeologist of the Service with a permanent or indefinite employment relationship.
8. The Ephorates of Antiquities must cooperate closely with each other, as well as with the Office, in order to coordinate their actions, to avoid delays and bureaucratic obstacles.
9. The Project Investor must take all measures necessary for monitoring and prevention of damage to existing monuments which are adjacent to the Project zone. The Project Investor shall bear responsibility and expenses for restoration of any damaged monuments and the surrounding area over which the Project Investor has ownership, easement or expropriation rights. Wherever the competent Services of the Ministry deem it necessary, deformations (static and dynamic) will be monitored by instruments in order to avoid damage to monuments and buildings.

Article 4

Excavation – archaeological documentation

The Parties acknowledge that the logbooks maintained by the archaeologists on a daily basis, as well as all other documentation relating to the Archaeological Works (including the final report lists of each field, catalogues of Findings, drawings and photographs) shall be collected by the head archaeologist (as nominated by each Ephorate) and delivered to the archaeologist of that Ephorate who is responsible for the excavation at the end of each month or following completion of the research of each field. The latter shall compose the final report and list of Findings of each section.

Article 5

Findings Recording

1. The Parties acknowledge that recording crews (composed of a surveyor and planners) will be required in sections of the (surface) survey, trial trenching, and excavations, in order to record, under the instructions of the field archaeologist, any Findings in a timely and accurate manner and to ensure swift and uninterrupted continuation of the excavation.

2. The excavation monitoring team, joined by staff experienced in recording shall prepare general plans for each section, which shall be certified by the head of the competent Ephorate and shall be filed in the plan archive of the competent Ephorate. The Cost of the recording of the Findings shall be borne by the Project Investor.

Article 6

Photographing of Findings

1. The Parties acknowledge that the field archaeologists shall take digital photographs for documentation purposes in connection with the Archaeological Works. General shots, video, special photography of Findings, computer processing of the same, and their printing shall be assigned, following a reasonable proposal of the competent Ephorates to professional photographers.
2. All photographic material together with relevant catalogs shall be delivered by the relevant Rescue Works monitoring group, after having been associated with the final report and the catalog of Findings in the photo file of the competent Regional Service of the Ministry. The cost of photographing the Findings shall be borne by the Project Investor.

Article 7

Storage, Maintenance and documentation of movable Findings

1. All Findings shall be maintained under the responsibility of the Regional Services of the Ministry by appropriate personnel in their laboratories or in places which will be created, if such laboratories are not sufficient to accommodate the new Findings.
   The need for new storage sites, the recruitment of additional maintenance personnel, the need for additional equipment of the existing laboratories and the final timetable regarding the funding of the relevant expenses by the Project Investor shall be discussed between the competent Services of the Ministry and the Project Investor, following relevant request from the Services of the Ministry or the Project Investor. The whole process shall be coordinated by the Office.
2. The Project Investor shall ensure the availability of qualified and ancillary maintenance personnel, as well as the necessary infrastructure (machinery, tools and materials) throughout the duration of the Rescue Works and following a request of the competent Regional Services of the Ministry, in consultation with the Office, and approval of the Project Investor for a reasonable time, beyond that time period which shall not exceed [6] months, in order for the final excavation report and the Findings' list to be completed.
3. Responsibility for transfer of the movable Findings lies with the competent Ephorates. The transfer shall be performed by means of appropriate transport which shall be provided specifically for that purpose by the Project Investor. All movable Findings shall be transported to the archeological warehouses of the Regional Services of the Ministry or to such other sites as may be nominated by the competent Ephorate. Transportation shall be provided on a daily basis. All transfers provided for in this paragraph must be completed within [2] months following a relevant request by the Project Investor to the competent Ephorates.
4. Upon discovery of antiquities in each excavation sector and in order to ensure the protection of movable Findings during the reasonable time period required until their storage, the Project Investor shall procure for the security of the site throughout the duration of the excavation and shall be obliged to engage and provide, as appropriate, security personnel for this purpose which shall be engaged 24 hours a day with rotating shifts.
5. The total expenditure for the Archeological Works, namely the supervision of the excavation work, the conduct of Rescue Works pursuant to article 37 of L. 3028/2002 and the undertaking of precautionary measures to protect the monuments against risks during the implementation of the Project, the research, excavations, management and promotion of archeological Findings shall be funded by the Project Investor. The budget of such expenses shall not exceed the amount of

[•]Euros (this amount will be filled in at the time of execution of this MoU on the basis of a 5% calculation on the amount of the excavation works).

Article 8

Protection of antiquities

1. For the purpose of maintenance and protection of any discovered Findings, the current provisions of the relevant archeological legislation shall be applicable and the relevant expenses shall, to the extent required by that legislation, be borne by the Project Investor.
2. If amendments regarding the location or the routing of the Project are required for the purpose of maintaining and protecting the antiquities, following an Opinion of the competent bodies of the Ministry, the Project Investor shall be **promptly** informed so that the relevant agreements and actions shall take place.
3. In case where, for any reason whatsoever, an early discontinuation or termination of the relevant construction agreement for the project occurs, the Findings shall be immediately covered under terms and procedure to be set forth by a decision of the Minister of Culture and Tourism following an opinion of the C.A.C. or C.C.M.M. pursuant to the provisions of L.3028/2002.

Article 9

Personnel

1. The definition/determination and specialty of the necessary scientific and technical personnel to carry out archaeological research and works in the framework of the Project shall be effected in the individual memoranda to be executed between the competent Ephorates and the Project Investor along with the work timetable which may be amended depending on the progress and the type of works required at every stage of the archeological research. The above personnel shall be engaged by the Project Investor or an entity nominated by the Project Investor.
2. Prior to engaging each of the personnel, the Project Investor shall provide the competent Ephorate with a description of the qualifications of the proposed person. The competent Ephorate may reject any of the proposed persons within 7 days of receipt of the relevant description by the Project Investor on the grounds that the proposed person is not appropriately qualified in view of the particular nature of the Archaeological Works. A failure by the competent Ephorate to respond within 7 days shall be deemed to be an approval of the proposed person.
3. In case a member or members of the scientific and technical personnel need(s) to be replaced for reasons affecting the progress of the archeological researches and works, the competent Directorate of the General Directorate of Antiquities and Cultural Heritage or the General Directorate of Restoration, Museums, and Technical Works proceeds with the necessary actions, following recommendation of the competent Regional Services of the Ministry and after the Project Investor having been informed on the matter, has stated its opinion and proposed the substitute(s). The engagement of the substitute(s) is obligatory for the Project Investor.
4. The Project Investor may require the competent Ephorate to increase the number of personnel for the purpose of accelerating the Archaeological Works subject to the Project Investor also agreeing a commensurate increase to the total monthly cost for the personnel as provided for in each individual memorandum with the competent Ephorates.
5. In case one of the contracting parties wishes to accelerate the works in a specific section, in order for the deadlines to be met, it may raise the issue of overtime work. The Ministry shall be responsible for the organization and monitoring of the works during the overtime work.
6. The employees in the archeological projects, as well as in the projects regarding the protection and promotion of monuments, archeological sites and historical places shall be obliged to perform the work assigned to them, taking orders and instructions only by the Head of the competent Regional Service of the Ministry, who shall exercise control over their work.

7. The Parties shall ensure that the personnel comply with the Project Investor's health, safety and environmental rules when assessing any Project Site.
8. The work schedule to be followed is that of the Project site, whilst the employees might work overtime pursuant to par. 5 of Article 9. Moreover, any change to the working hours might take place following a joint request of the competent Regional Services of the Ministry, if the matter concerns the protection and security of revealed antiquities.

Article 10

Infrastructure

1. The infrastructure is comprised of the following categories:
   a. General infrastructure, including the creation of office space and temporary storage space in a separate premise or in the Project site along with the necessary networks.
   b. Infrastructure of surface research, trial trenching and excavation and the consumables required.
2. The provision of the above shall, subject to an agreement being reached in that respect between the competent Ephorate and the Project Investor, be ensured by the Project Investor.

Article 11

Promotion and publications of the archaeological work

Pursuant to the terms in Paragraph 6 of Article 37 of Law 3028/2002, necessary costs for maintenance, study and publication of any Findings shall be covered by the Project Investor, following an agreement with the competent Regional Service of the Ministry.

The parties shall work together for promotion and publicizing of any Findings in accordance with current legislation (article 39 of Law 3028/2002), as well as preservation and promotion of archaeological monuments, by all measures deemed appropriate (e.g. publications, meetings, events, permanent or temporary exhibitions, provision of access to archaeological sites and labeling of the same, transportation and preservation of monuments in adjacent areas, etc.).

On the initiative and by request of the Project Investor, it is possible to enhance and promote the archaeological project, through the exhibition of casts and photographs on the installations of the construction site. The relevant proposal – study shall be formed in consultation with the competent Regional Services of the Ministry and shall be submitted, through the Office, to the competent Departments of the Ministry, for approval by the Central Service, following an opinion of the C.A.C. or the C.C.M.M.

Article 12

Individual Memoranda of Understanding and Cooperation

Special Memoranda of Understanding and Cooperation shall be drafted in substantially the same form as that set out in Schedule 4 of the Host Government Agreement, which will take into account all articles of this Memorandum and will contain additional terms which will concern the Project. They will be co-signed by the relevant Heads of the Regional Services of the Ministry and the Project Investor.

For the avoidance of doubt, to the extent that there are any overlapping financial obligations in the above Special Memoranda of Understanding and Cooperation and this Memorandum, performance of such obligations under any of them will discharge the Project Investor from any parallel obligation under the other.

Article 13

Compliance/Competence

Responsibility and supervision of compliance with the terms of this Memorandum shall be borne by:

- The competent Departments of the Central Service of the Ministry, assisted by the Office, the competent Regional Services, and
- The Project Investor.

Article 14

Final provision

This Memorandum shall be in force following its signature by representatives of both Parties. In witness of the agreement of the parties to the above, this memorandum is drafted and signed in triplicate.

THE AGREEING PARTIES

SCHEDULE 6

PROVISIONS RELATING TO AUTHORITY PERMISSIONS

1. Environmental Terms Approval (ETA)

1.1 By virtue of a decision of the General Secretary of the Ministry of Environment, Energy and Climate Change, following a reasoned proposal by the competent authority, the deadlines specified in article 3 paragraph 2(b) of Greek Law 4014/2011 and article 4(B) of Ministerial Decision 167563/ΕΥΠΕ/2013 (GG 964/B/19.04.2013) shall be extended up to maximum of three months in total.

1.2 For the avoidance of any doubt, the granting of an Independent Natural Gas System Permit shall not be a prerequisite for the ETA.

1.3 If the procedure laid down in article 10(4) of Greek Law 4014/2011 needs to be followed for the purpose of the Project, the State shall procure that (i) the request to the European Commission for obtaining its opinion on the issue shall be submitted within 45 days of a relevant request by the Project Investor; and (ii) the issuance of the relevant decision by the Minister of Environment, Energy and Climate Change be made within 45 days following receipt of the opinion of the European Commission.

2. Characterisation of Land Cover Forms

2.1 For the avoidance of any doubt, granting of an Independent Natural Gas System Permit will not be a prerequisite for the Characterisation of Land Cover Forms.

3. Installation Act

3.1 For the avoidance of doubt, granting of an Independent Natural Gas System Permit (the **INGSP**) will not be a prerequisite for the issuance of the Installation Act for the purposes of the Project.

4. Installation Permit

4.1 For the purposes of acquiring of a certificate of land uses, specific and special deviations from existing land uses shall be allowed provided that a presidential decree will be issued upon a proposal made by the Minister of Environment, Energy and Climate Change, following consultations with the Central Council of Town Planning Issues and Contestations (ΣΥΠΟΘΑ). The presidential decree shall be issued within six (6) months of the Project Investor's application. It is hereby clarified, for the avoidance of doubt, that the granting of the ETA shall be sufficient for the issuance of the presidential decree and there shall be no requirement for the prior acquisition of any Relevant Rights over the Project Land.

4.2 It is hereby clarified for the avoidance of doubt that the submission of titles of easement rights or other Relevant Rights shall not constitute a prerequisite for the issuance of the Installation Permit in relation to the pipeline. Specifically with regard to the above ground facilities, the existence of titles of ownership shall be examined at the stage of assessment of the building construction permit and shall not impede commencement of the licensing procedure, processing of the application or issuance of the Installation Permit.

4.3 For the avoidance of any doubt, granting of the INGSP or the Independent Natural Gas System Management Permit will not be a prerequisite for the issuance of the Installation Permit. For the

purposes of applying for the issuance of the Installation Permit, the Project Investor shall be considered to be the operator of the INGS.

5. Protocol of Installation in Forest Areas

5.1 For the avoidance of any doubt, the granting of an INGSP will not be a prerequisite for the issuance of the Protocol of Installation in Forest Areas.

6. Building Construction Approval and Building Construction Permit

6.1 The Project Investor shall be entitled to apply to the competent authority for the issuance of the building construction approvals and permits required for the implementation of the Project before the issuance of the Installation Permit. The Installation Permit will not be a prerequisite for the issuance of the building construction approvals. Nevertheless, the relevant building construction permits will only be granted subject to submission of the Installation Permit to the authority competent for their issuance.

7. Compatibility with General and Special Spatial Planning

7.1 For the avoidance of any doubt, it is stated that the Project serves the purposes set out in the General Plan for Land Planning and Sustainable Development (Ministerial Decision 6876/4871/2008 (Government Gazette 128/A/2008)). In particular, the Project is important for the purposes of upgrading the country to an energy hub, and enhancing the international role of Greece as a centre for transfer of natural gas. To this end, article 6, paragraph B.2(c) of the General Plan for Land Planning and Sustainable Development shall be read as to also include completion of the Project.

7.2 Furthermore, the Project is of public interest and serves the targets and purposes set out in the following regional plans:

7.3 The East Macedonia and Thrace Regional Plan (MD 29310/2003, Government Gazette 1471/B/9.10.2003);

7.4 The Central Macedonia Regional Plan (MD 674/2004, Government Gazette 218/B/6.2.2004); and

7.5 The Western Macedonia Regional Plan (MD 26295/2003, Government Gazette 1472/B/9.10.2003).

7.6 The State hereby undertakes the obligation to explicitly refer to and include the implementation of the Project in any revision and/or amendment of the above regional plans.

7.7 The Project does not qualify as an "industrial investment" within the meaning of the Special Sectoral Plan for Industry (JMD 11508/2009, Government Gazette 151/AAP/13.4.2009), and therefore, the above plan does not apply to the Project.

8. Class location

8.1 The Greek Facilities will be constructed according to the specifications laid down in Ministerial Decision D3/A/oik.4303/PE/26510/5.3.2012 "Technical Regulation: Natural Gas Transmission Systems with Maximum Operation Pressure exceeding 16 bar", as amended and in force, including any provisions thereof in relation to Class Location (zoning).

8.2 Article 29 par. 6 of Greek Law 3734/2009 shall apply, *mutatis mutandis*, in relation to the Project.»

Άρθρο δεύτερο

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 9 Δεκεμβρίου 2013

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΝΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΙΧΕΛΑΚΗΣ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 9 Δεκεμβρίου 2013

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 έως 16 σελίδες σε 1 € προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD:

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α΄	150 €	40 €	15 €
Β΄	300 €	80 €	30 €
Γ΄	50 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-
Δ΄	110 €	30 €	-

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α΄	225 €
Β΄	320 €
Γ΄	65 €
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Δ΄	160 €
Α.Α.Π.	160 €
Ε.Β.Ι.	65 €
Α.Ε.Δ.	10 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή
Α.Ε.-Ε.Π.Ε.	2.250 €
Δ.Δ.Σ.	225 €
Α.Σ.Ε.Π.	70 €
Ο.Π.Κ.	-

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα.

- Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).
- Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.
- Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α, τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής.
- Το ποσό υπέρ ΤΑ.Π.Ε.Τ. (5% επί του ποσού συνδρομής), καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.
- Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρίζονται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 5279000.
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: Μάρνη 8, τηλ.: 210 8220885, 210 8222924, 210 5279050.

Τα φύλλα όλων των τευχών της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως διατίθενται δωρεάν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr)

Ηλεκτρονική Διεύθυνση: http://www.et.gr - e-mail: webmaster.et@et.gr

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟ 08:00 ΜΕΧΡΙ 13:30

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004